

SÉANCES DU JEUDI 17 JUILLET 1997
VERGADERINGEN VAN DONDERDAG 17 JULI 1997

MATIN

SOMMAIRE :

EXCUSÉ :

Page 3451.

PROJET ET PROPOSITION DE LOI (Discussion) :

Projet de loi instituant les commissions de libération conditionnelle.

Proposition de loi établissant la libération anticipée.

Discussion générale. — *Orateurs* : **MM. Erdman**, rapporteur, **Lallemand, Vandenberghe, Desmedt, Coveliers, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Boutmans, Raes, Loones, M. De Clerck**, ministre de la Justice, p. 3451.

Examen des articles. — *Orateurs* : **MM. Desmedt, Boutmans**, p. 3465.

APRÈS-MIDI

SOMMAIRE :

COMMUNICATIONS :

Page 3475.

1. Transmission d'un arrêté royal.
2. Cour d'arbitrage.
3. Parlement européen.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1996-1997
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1996-1997

OCHTEND

INHOUDSOPGAVE :

VERONTSCHULDIGD :

Bladzijde 3451.

WETSONTWERP EN WETSVOORSTEL (Bespreking) :

Wetsontwerp tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Wetsvoorstel tot invoering van de vervroegde invrijheidstelling.

Algemene bespreking. — *Sprekers* : **de heren Erdman**, rapporteur, **Lallemand, Vandenberghe, Desmedt, Coveliers**, mevrouw **Delcourt-Pêtre**, **de heren Boutmans, Raes, Loones**, **de heer De Clerck**, minister van Justitie, blz. 3451.

Artikelsgewijze bespreking. — *Sprekers* : **de heren Desmedt, Boutmans**, blz. 3465.

NAMIDDAG

INHOUDSOPGAVE :

MEDEDELINGEN :

Bladzijde 3475.

1. Overzending van een koninklijk besluit.
2. Arbitragehof.
3. Europees Parlement.

PÉTITIONS :

Page 3477.

PROPOSITIONS (Dépôt) :

Page 3477.

M. Pinoie. — Proposition de loi modifiant la loi provinciale.

M. Anciaux. — Proposition de loi modifiant le décret du 4 juillet 1806 concernant le mode de rédaction de l'acte par lequel l'officier de l'état civil constate qu'il lui a été présenté un enfant sans vie.

Mme Sémer. — Proposition de résolution relative à l'établissement du principe de l'égalité de traitement, sans distinction d'âge, pour ce qui concerne l'accès à l'emploi et de l'égalité des chances en matière de promotion, de possibilités de formation, d'enseignement et de promotion sociale ainsi que de non-discrimination entre les différentes catégories d'âge en cas de licenciement.

PROPOSITIONS (Prise en considération) :

Pages 3477 et 3533.

Mme de Bethune et consorts. — Proposition de loi modifiant l'article 205 du Code judiciaire en vue d'ouvrir la fonction de juge consulaire effectif ou suppléant aux conjoints aidants.

Mme Merchiers et consorts. — Proposition de loi abrogeant les articles 53 et 53bis de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse.

MM. Boutmans et Jonckheer. — Proposition de loi modifiant l'article 210 du Code d'instruction criminelle.

Mmes Lizin et Bribosia-Picard. — Proposition de loi modifiant la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire en ce qui concerne le Tribunal de première instance de Huy.

M. Poty et consorts. — Proposition de loi portant obligation d'information quant aux intérêts débiteurs dus sur les comptes ouverts auprès des établissements de crédit.

M. D'Hooghe. — Proposition de loi modifiant l'arrêté royal n° 20 du 20 juillet 1970 fixant les taux de la taxe sur la valeur ajoutée et déterminant la répartition des biens et des services selon ces taux.

M. Pinoie et consorts. — Proposition de loi modifiant la loi provinciale.

M. Olivier et consorts. — Proposition de loi spéciale modifiant l'article 24bis de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles.

Mme Willame-Boonen. — Proposition de modification de l'article 23 du règlement du Sénat.

Mme Bribosia-Picard et consorts. — Proposition de résolution relative aux droits dérivés en sécurité sociale.

Mme Sémer et consorts. — Proposition de résolution relative à l'établissement du principe de l'égalité de traitement, sans distinction d'âge, pour ce qui concerne l'accès à l'emploi et de l'égalité des chances en matière de promotion, de possibilités de formation, d'enseignement et de promotion sociale ainsi que de non-discrimination entre les différentes catégories d'âge en cas de licenciement.

VERZOEKSCRIFTEN :

Bladzijde 3477.

VOORSTELLEN (Indiening) :

Bladzijde 3477.

De heer Pinoie. — Wetsvoorstel tot wijziging van de provinciewet.

De heer Anciaux. — Wetsvoorstel tot wijziging van het decreet van 4 juli 1806 aangaande de manier van opstelling van de akte waarbij de ambtenaar van de burgerlijke stand constateert dat hem een levenloos kind werd vertoond.

Mevrouw Sémer. — Voorstel van resolutie tot invoering van een gelijke behandeling, zonder onderscheid naar leeftijd, ten aanzien van de toegang tot het arbeidsproces en een gelijke behandeling inzake promotiekansen, de mogelijkheden tot deelname aan opleiding, vorming en sociale promotie en de niet-discriminatie volgens leeftijd bij ontslag.

VOORSTELLEN (Inoverwegingneming) :

Bladzijden 3477 en 3533.

Mevrouw de Bethune c.s. — Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 205 van het Gerechtelijk Wetboek teneinde het ambt van werkend of plaatsvervangend rechter in handelszaken open te stellen voor meewerkende echtgenoten.

Mevrouw Merchiers c.s. — Wetsvoorstel tot opheffing van de artikelen 53 en 53bis van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming.

De heren Boutmans en Jonckheer. — Wetsvoorstel tot wijziging van artikel 210 van het Wetboek van Strafvordering.

De dames Lizin en Bribosia-Picard. — Wetsvoorstel tot wijziging van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, wat betreft de Rechtbank van Eerste Aanleg te Hoei.

De heer Poty c.s. — Wetsvoorstel houdende verplichting voor de kredietinstellingen om duidelijke informatie te verstrekken over de debetrente op de bij hen geopende rekeningen.

De heer D'Hooghe. — Wetsvoorstel tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven.

De heer Pinoie c.s. — Wetsvoorstel tot wijziging van de provinciewet.

De heer Olivier c.s. — Wetsvoorstel van bijzondere wet tot wijziging van artikel 24bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Mevrouw Willame-Boonen. — Voorstel tot wijziging van artikel 23 van het reglement van de Senaat.

Mevrouw Bribosia-Picard c.s. — Voorstel van resolutie betreffende de afgeleide rechten in de sociale zekerheid.

Mevrouw Sémer c.s. — Voorstel van resolutie tot invoering van een gelijke behandeling, zonder onderscheid naar leeftijd, ten aanzien van de toegang tot het arbeidsproces en een gelijke behandeling inzake promotiekansen, de mogelijkheden tot deelname aan opleiding, vorming, scholing en sociale promotie en de niet-discriminatie volgens leeftijd bij ontslag.

QUESTIONS ORALES (Discussion):

Question orale de Mme Dardenne au vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications sur «les déchets nucléaires: suivi des travaux de l'O.N.D.R.A.F.».

Orateurs: Mme Dardenne, M. Di Rupo, vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications, p. 3477.

Question orale de M. Poty au vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications sur «la date d'entrée en vigueur de la loi relative aux dates de valeur des opérations bancaires».

Orateurs: M. Poty, M. Di Rupo, vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications, p. 3478.

Question orale de M. Happart au ministre de la Santé publique et des Pensions sur «les conséquences de l'encéphalopathie spongiforme bovine».

Orateurs: M. Happart, M. Colla, ministre de la Santé publique et des Pensions, p. 3479.

Question orale de M. Boutmans au ministre des Affaires étrangères sur «la possibilité que le Kenya produise des mines terrestres dans des installations construites par la Belgique».

Orateurs: M. Boutmans, M. Colla, ministre de la Santé publique et des Pensions, p. 3480.

Question orale de Mme Thijs au ministre des Transports sur «la campagne de presse de la S.N.C.B. 'Le train. Je respire enfin'».

Orateurs: Mme Thijs, M. Daerden, ministre des Transports, p. 3481.

Question orale de M. Verreycken au ministre des Transports sur «son refus de 'IJzeren Rijn'».

Orateurs: M. Verreycken, M. Daerden, ministre des Transports, p. 3482.

Question orale de M. Devolder au ministre de la Défense nationale sur «le coût de l'élargissement de l'O.T.A.N. pour la Belgique».

Orateurs: M. Devolder, M. Poncelet, ministre de la Défense nationale, p. 3482.

Question orale de M. Goris au ministre de la Défense nationale sur «l'envoi d'une frégate belge dans le golfe Persique».

Orateurs: M. Goris, M. Poncelet, ministre de la Défense nationale, p. 3483.

Question orale de M. Loones au ministre de la Justice sur «les besoins pressants des Tribunaux de commerce d'Ypres et de Furnes».

Orateurs: M. Loones, M. De Clerck, ministre de la Justice, p. 3484.

Question orale de Mme Milquet au ministre de la Justice sur «le dossier Di Rupo».

Question orale de M. Vandenberghe au ministre de la Justice sur «l'enquête pénale dont a fait l'objet le vice-Premier ministre Di Rupo».

Question orale de M. Foret au ministre de la Justice sur «le dossier Di Rupo et plus spécialement sur les suites qu'il compte réserver aux demandes de la commission chargée du suivi parlementaire du Comité P et sur ses réactions à la suite de la mise à disposition sur le site Internet du quotidien *Le Soir* de l'intégralité du rapport».

Orateurs: Mme Milquet, MM. Vandenberghe, Foret, M. De Clerck, ministre de la Justice, p. 3485.

MONDELINGE VRAGEN (Bespreking):

Mondelinge vraag van mevrouw Dardenne aan de vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie over «het verder onderzoek van NIRAS in verband met het radioactief afval».

Sprekers: mevrouw Dardenne, de heer Di Rupo, vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie, blz. 3477.

Mondelinge vraag van de heer Poty aan de vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie over «de datum van inwerkingtreding van de wet betreffende de valutadatum van bankverrichtingen».

Sprekers: de heer Poty, de heer Di Rupo, vice-eerste minister en minister van Economie en Telecommunicatie, blz. 3478.

Mondelinge vraag van de heer Happart aan de minister van Volksgezondheid en Pensioenen over «de gevolgen van de gekke-koeienziekte».

Sprekers: de heer Happart, de heer Colla, minister van Volksgezondheid en Pensioenen, blz. 3479.

Mondelinge vraag van de heer Boutmans aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de mogelijkheid dat Kenia landmijnen produceert in een door België gebouwde infrastructuur».

Sprekers: de heer Boutmans, de heer Colla, minister van Volksgezondheid en Pensioenen, blz. 3480.

Mondelinge vraag van mevrouw Thijs aan de minister van Vervoer over «de mediacampagne NMBS 'De trein. 'n Verademing'».

Sprekers: mevrouw Thijs, de heer Daerden, minister van Vervoer, blz. 3481.

Mondelinge vraag van de heer Verreycken aan de minister van Vervoer over «zijn afwijzing van de 'IJzeren Rijn'».

Sprekers: de heer Verreycken, de heer Daerden, minister van Vervoer, blz. 3482.

Mondelinge vraag van de heer Devolder aan de minister van Landsverdediging over «de kostprijs van de NAVO-uitbreiding voor België».

Sprekers: de heer Devolder, de heer Poncelet, minister van Landsverdediging, blz. 3482.

Mondelinge vraag van de heer Goris aan de minister van Landsverdediging over «het zenden van een Belgisch fregat naar de Perzische Golf».

Sprekers: de heer Goris, de heer Poncelet, minister van Landsverdediging, blz. 3483.

Mondelinge vraag van de heer Loones aan de minister van Justitie over «de dringende noden van de Rechtbanken van Koophandel van Ieper en Veurne».

Sprekers: de heer Loones, de heer De Clerck, minister van Justitie, blz. 3484.

Mondelinge vraag van mevrouw Milquet aan de minister van Justitie over «het dossier-Di Rupo».

Mondelinge vraag van de heer Vandenberghe aan de minister van Justitie over «het strafrechtelijk onderzoek naar vice-eerste minister Di Rupo».

Mondelinge vraag van de heer Foret aan de minister van Justitie over «het dossier-Di Rupo, inzonderheid over het gevolg dat hij zal geven aan het verzoek van de Commissie belast met de parlementaire begeleiding van het Comité P en over zijn reactie op het feit dat het rapport van het Comité P in zijn geheel te lezen staat op de Internet-site van de krant *Le Soir*».

Sprekers: mevrouw Milquet, de heren Vandenberghe, Foret, de heer De Clerck, minister van Justitie, blz. 3485.

MOTION D'ORDRE :

Orateurs : **MM. Erdman, Mahoux, Coveliers, Mme Milquet, M. Vandenberghe**, p. 3488.

PROJETS ET PROPOSITION DE LOI (Discussion) :

Projet de loi relative au Casier judiciaire central (Évocation).

Discussion générale. — *Orateurs* : **MM. Coveliers**, rapporteur, **Desmedt, Mmes Delcourt-Pêtre, Lizin, MM. Erdman, Boutmans, Bourgeois, Raes, Loones, M. De Clerck**, ministre de la Justice, **M. Mahoux**, p. 3489.

Examen des articles, p. 3499.

Projet de loi prévoyant l'apposition de certaines mentions sur la carte d'identité visée à l'article 6, § 1er, de la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population et aux cartes d'identité et modifiant la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques, et réglant l'emploi des langues pour ces mentions.

Proposition de loi relative à l'emploi des langues sur les cartes d'identité.

Discussion générale. — *Orateurs* : **Mme Van der Wildt**, rapporteuse, **M. Caluwé, Mme Cornet d'Elzius, MM. Van Hauthem, Loones**, p. 3500.

Examen des articles, p. 3505.

Projet de loi créant un programme de mise à disposition de chercheurs scientifiques au bénéfice des établissements d'enseignement universitaire et des établissements scientifiques fédéraux (Évocation).

Discussion générale. — *Orateurs* : **MM. Hatry, Coene, Verreycken, M. Ylief**, ministre de la Politique scientifique, p. 3506.

PROPOSITION DE RÉSOLUTION (Discussion) :

Proposition de résolution sur la nécessité d'examiner des tracés supplémentaires afin d'assurer un deuxième accès ferroviaire au port d'Anvers.

Discussion. — *Orateurs* : **MM. Coene**, rapporteur, **Erdman, Foret, Caluwé, Verreycken, Boutmans, Coveliers, Loones, Lallemand**, p. 3509.

HOMMAGE À LA MÉMOIRE DE MME JEANNE DRIESSEN, SÉNATEUR HONORAIRE :

Page 3512.

PROJETS DE LOI ET PROPOSITIONS (Votes) :

Projet de loi instituant les commissions de libération conditionnelle.

Proposition de loi établissant la libération anticipée.

Votes réservés, p. 3513.

Vote sur l'ensemble, p. 3525.

Explications de vote : *Orateurs* : **MM. Foret, Boutmans, Coveliers, Loones**, p. 3525.

Projet de loi relative au Casier judiciaire central (Évocation).

Votes réservés, p. 3515.

Vote sur l'ensemble, p. 3526.

Explications de vote : *Orateurs* : **MM. Boutmans, Coveliers**, p. 3526.

MOTIE VAN ORDE :

Sprekers : **de heren Erdman, Mahoux, Coveliers, mevrouw Milquet, de heer Vandenberghe**, blz. 3488.

WETSONTWERPEN EN WETSVOORSTEL (Bespreking) :

Wetsontwerp betreffende het Centraal Strafregerregister (Evocatie).

Algemene bespreking. — *Sprekers* : **de heren Coveliers**, rapporteur, **Desmedt, de dames Delcourt-Pêtre, Lizin, de heren Erdman, Boutmans, Bourgeois, Raes, Loones, de heer De Clerck**, minister van Justitie, **de heer Mahoux**, blz. 3489.

Artikelsgewijze bespreking, blz. 3499.

Wetsontwerp tot bepaling van het aanbrengen van sommige vermeldingen op de identiteitskaart bedoeld in artikel 6, § 1, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, en tot regeling van het taalgebruik voor deze vermeldingen.

Wetsvoorstel inzake het taalgebruik op de identiteitskaarten.

Algemene bespreking. — *Sprekers* : **mevrouw Van der Wildt**, rapporteur, **de heer Caluwé, mevrouw Cornet d'Elzius, de heren Van Hauthem, Loones**, blz. 3500.

Artikelsgewijze bespreking, blz. 3505.

Wetsontwerp tot instelling van een programma voor de terbeschikkingstelling van wetenschappelijke onderzoekers ten bate van de universitaire onderwijsinstellingen en de federale wetenschappelijke instellingen (Evocatie).

Algemene bespreking. — *Sprekers* : **de heren Hatry, Coene, Verreycken, de heer Ylief**, minister van Wetenschapsbeleid, blz. 3506.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE (Bespreking) :

Voorstel van resolutie betreffende de noodzaak om bijkomende tracés te onderzoeken voor een tweede spoorontsluiting voor de Antwerpse haven.

Bespreking. — *Sprekers* : **de heren Coene**, rapporteur, **Erdman, Foret, Caluwé, Verreycken, Boutmans, Coveliers, Loones, Lallemand**, blz. 3509.

HULDE TER NAGEDACHTENIS AAN MEVROUW JEANNE DRIESSEN ERESENATOR :

Bladzijde 3512.

WETSONTWERPEN EN VOORSTELLEN (Stemmingen) :

Wetsontwerp tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Wetsvoorstel tot invoering van de vervroegde invrijheidstelling.

Aangehouden stemmingen, blz. 3513.

Stemming over het geheel, blz. 3525.

Stemverklaringen : *Sprekers* : **de heren Foret, Boutmans, Coveliers, Loones**, blz. 3525.

Wetsontwerp betreffende het Centraal Strafregerregister (Evocatie).

Aangehouden stemmingen, blz. 3515.

Stemming over het geheel, blz. 3526.

Stemverklaringen : *Sprekers* : **de heren Boutmans, Coveliers**, blz. 3526.

Projet de loi prévoyant l'apposition de certaines mentions sur la carte d'identité visée à l'article 6, § 1er, de la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population et aux cartes d'identité et modifiant la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques, et réglant l'emploi des langues pour ces mentions.

Proposition de loi relative à l'emploi des langues sur les cartes d'identité.

Votes réservés, p. 3516.

Vote sur l'ensemble, p. 3526.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de siège entre le Royaume de Belgique et l'Agence Spatiale Européenne, signé à Paris le 26 janvier 1993, p. 3517.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord conclu par échange de lettres datées à Bruxelles les 28 et 29 février 1996 entre le Royaume de Belgique et le Royaume des Pays-Bas portant prorogation de l'accord concernant le statut des officiers de liaison belges attachés à l'Unité Drogues Europol à La Haye, p. 3518.

Projet de loi portant assentiment au protocole amendant la Convention additionnelle à la Convention conclue le 16 septembre 1971 entre le Royaume de Belgique et l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord relative à la concession à l'Organisation du Traité de l'Atlantique Nord d'un terrain situé à Bruxelles en vue de la réalisation du siège permanent de cette organisation, fait à Bruxelles le 10 juillet 1996, p. 3518.

Explications de vote: *Orateurs*: **MM. Anciaux, Verreycken**, p. 3518.

Projet de loi portant assentiment à la Convention entre le Royaume de Belgique et les États-Unis d'Amérique concernant l'entraide judiciaire en matière pénale, et Annexe, signée à Washington le 28 janvier 1988, p. 3519.

Projet de loi portant assentiment aux Actes internationaux suivants:

1° Accord portant modification de la quatrième Convention A.C.P.-C.E. de Lomé du 15 décembre 1989, Acte final, et Protocole à la quatrième Convention A.C.P.-C.E. de Lomé à la suite de l'adhésion de la République d'Autriche, de la République de Finlande et du Royaume de Suède à l'Union européenne, signés à Maurice le 4 novembre 1995;

2° Accord interne entre les représentants des gouvernements des États membres, réunis au sein du Conseil, relatif au financement et à la gestion des aides de la Communauté dans le cadre du second Protocole financier de la quatrième Convention A.C.P.-C.E., signé à Bruxelles le 20 décembre 1995, p. 3519.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la République du Belarus, d'autre part, Annexes I à VIII, Protocole et Acte final, faits à Bruxelles le 6 mars 1995.

Déclaration de M. Moreels, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, p. 3520.

Explications de vote: *Orateurs*: **Mme Dardenne, MM. Mahoux, Anciaux, Verreycken, Vautmans, Erdman, Boutmans, Mme Lizin**, p. 3520

Renvoi en commission, p. 3522.

Wetsontwerp tot bepaling van het aanbrengen van sommige vermeldingen op de identiteitskaart bedoeld in artikel 6, § 1, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen, en tot regeling van het taalgebruik voor deze vermeldingen.

Wetsvoorstel inzake het taalgebruik op de identiteitskaarten.

Aangehouden stemmingen, blz. 3516.

Stemming over het geheel, blz. 3526.

Wetsontwerp houdende instemming met het Zetelakkoord tussen het Koninkrijk België en het Europese Ruimte-Agentschap, ondertekend te Parijs op 26 januari 1993, blz. 3517.

Wetsontwerp houdende instemming met het Akkoord gesloten door wisseling van brieven gedateerd te Brussel op 28 en 29 februari 1996 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot verlenging van het akkoord betreffende het statuut van de Belgische verbindingssambtenaren bij de te Den Haag gevestigde Europol Drugseenheid, blz. 3518.

Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol tot wijziging van de Aanvullende Overeenkomst bij de Overeenkomst gesloten op 16 september 1971 tussen het Koninkrijk België en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie betreffende de concessie aan de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie van een te Brussel gelegen terrein voor de oprichting van een permanente zetel van deze organisatie, gedaan te Brussel op 10 juli 1996, blz. 3518.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **de heren Anciaux, Verreycken**, blz. 3518.

Wetsontwerp houdende instemming met de Overeenkomst tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika aangaande de rechtshulp in strafzaken, en Bijlage, ondertekend te Washington op 28 januari 1988, blz. 3519.

Wetsontwerp houdende instemming met de volgende Internationale Akten:

1° Overeenkomst tot wijziging van de Vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé van 15 december 1989, Slotakte en Protocol bij de Vierde ACS-EG-Overeenkomst van Lomé naar aanleiding van de toetreding van de Republiek Oostenrijk, de Republiek Finland en het Koninkrijk Zweden tot de Europese Unie, ondertekend te Mauritius op 4 november 1995;

2° Intern Akkoord betreffende de financiering en het beheer van de steun van de Gemeenschap in het kader van het Tweede Financieel Protocol bij de Vierde ACS-EG-Overeenkomst, ondertekend te Brussel op 20 december 1995, blz. 3519.

Wetsontwerp houdende instemming met de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en de Republiek Wit-Rusland, anderzijds, Bijlagen I tot VIII, Protocol en Slotakte, gedaan te Brussel op 6 maart 1995.

Verklaring van de heer Moreels, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, blz. 3520.

Stemverklaringen: *Sprekers*: **mevrouw Dardenne, de heren Mahoux, Anciaux, Verreycken, Vautmans, Erdman, Boutmans, mevrouw Lizin**, blz. 3520

Verwijzing naar de commissie, blz. 3522.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la République d'Arménie, d'autre part, les Annexes I, II, III et IV, le Protocole et l'Acte final, faits à Luxembourg le 22 avril 1996, p. 3522.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la République d'Ouzbékistan, d'autre part, les Annexes I, II, III, IV et V, le Protocole et l'Acte final, faits à Florence le 21 juin 1996, p. 3522.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la Géorgie, d'autre part, les Annexes I, II, III, IV et V, le Protocole et l'Acte final, faits à Luxembourg le 22 avril 1996, p. 3522.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la République du Kazakhstan, d'autre part, les Annexes I à III, le Protocole et l'Acte final, faits à Bruxelles le 23 janvier 1995, p. 3522.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la République Kirghize, d'autre part, Annexes I et II, Protocole et Acte final, faits à Bruxelles le 9 février 1995, p. 3522.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de partenariat et de coopération entre les Communautés européennes et leurs États membres, d'une part, et la République d'Azerbaïdjan, d'autre part, les Annexes I à V, le Protocole et l'Acte final, faits à Luxembourg le 22 avril 1996, p. 3522.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de siège entre le Royaume de Belgique et l'Autorité de surveillance de l'Association européenne de Libre Échange, signé à Bruxelles le 22 décembre 1994, p. 3523.

Explications de vote : *Orateurs* : **MM. Coene, Verreycken**, p. 3523.

Projet de loi portant assentiment au Protocole portant modification de la loi uniforme Benelux en matière de dessins ou modèles, fait à Bruxelles le 28 mars 1995, p. 3523.

Projet de loi portant assentiment à l'Accord de siège entre le Royaume de Belgique et le Groupe des États d'Afrique, des Caraïbes et du Pacifique, signé à Bruxelles le 26 avril 1993, p. 3524.

Explication de vote : *Orateur* : **M. Goovaerts**, p. 3524.

Projet de loi créant un programme de mise à disposition de chercheurs scientifiques au bénéfice des établissements d'enseignement universitaire et des établissements scientifiques fédéraux (Évocation), p. 3527.

Justifications de vote : *Orateurs* : **MM. Vandenberghe, Loones, Coene**, p. 3527.

Proposition de résolution sur la nécessité d'examiner des tracés supplémentaires afin d'assurer un deuxième accès ferroviaire au port d'Anvers, p. 3529.

VŒUX :

Orateurs : **M. le président, M. Lallemand**, p. 3528.

Wetsontwerp houdende instemming met de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds, de Bijlagen I, II, III en IV, het Protocol en de Slotakte, gedaan te Luxemburg op 22 april 1996, blz. 3522.

Wetsontwerp houdende instemming met de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en de Republiek Oezbekistan, anderzijds, de Bijlagen I, II, III, IV en V, het Protocol en de Slotakte, gedaan te Florence op 21 juni 1996, blz. 3522.

Wetsontwerp houdende instemming met de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en Georgië, anderzijds, de Bijlagen I, II, III, IV en V, het Protocol en de Slotakte, gedaan te Luxemburg op 22 april 1996, blz. 3522.

Wetsontwerp houdende instemming met de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en de Republiek Kazachstan, anderzijds, de Bijlagen I tot III, het Protocol en de Slotakte, gedaan te Brussel op 23 januari 1995, blz. 3522.

Wetsontwerp houdende instemming met de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en de Republiek Kirgizstan, anderzijds, Bijlagen I en II, Protocol en Slotakte, gedaan te Brussel op 9 februari 1995, blz. 3522.

Wetsontwerp houdende instemming met de Partnerschaps- en Samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun Lid-Staten, enerzijds, en de Republiek Azerbeïdjan, anderzijds, de Bijlagen I tot V, het Protocol en de Slotakte, gedaan te Luxemburg op 22 april 1996, blz. 3522.

Wetsontwerp houdende instemming met het Zetelakkoord tussen het Koninkrijk België en de Toezichthoudende Autoriteit van de Europese Vrijhandelsassociatie, ondertekend te Brussel op 22 december 1994, blz. 3523.

Stemverklaringen : *Sprekers* : **deheren Coene, Verreycken**, blz. 3523.

Wetsontwerp houdende instemming met het Protocol houdende wijziging van de eenvormige Beneluxwet inzake tekeningen of modellen, gedaan te Brussel op 28 maart 1995, blz. 3523.

Wetsontwerp houdende instemming met het Zetelakkoord tussen Het Koninkrijk België en de Groep van Staten in Afrika, het Caraïbisch Gebied en de Stille Zuidzee, ondertekend te Brussel op 26 april 1993, blz. 3524.

Stemverklaring : *Spreker* : **de heer Goovaerts**, blz. 3524.

Wetsontwerp tot instelling van een programma voor de terbeschikkingstelling van wetenschappelijke onderzoekers ten bate van de universitaire onderwijsinstellingen en de federale wetenschappelijke instellingen (Evocatie), blz. 3527.

Stemverklaringen : *Sprekers* : **de heren Vandenberghe, Loones, Coene**, blz. 3527.

Voorstel van resolutie betreffende de noodzaak om bijkomende tracés te onderzoeken voor een tweede spoorontsluiting voor de Antwerpse haven, blz. 3529.

WENSEN :

Sprekers : **de voorzitter, de heer Lallemand**, blz. 3528.

DEMANDES D'EXPLICATIONS (Discussion):

Demande d'explications de Mme Lizin au vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur sur «les perspectives de coopération économique avec l'Algérie».

Orateurs: Mme Lizin, M. Moreels, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, p. 3529.

Demande d'explications de Mme Delcourt-Pêtre au ministre des Affaires étrangères sur «la délivrance d'extraits d'actes de naissance de Zairois qui désirent la naturalisation».

Orateurs: Mme Delcourt-Pêtre, M. Moreels, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, p. 3530.

Demande d'explications de Mme Thijs au secrétaire d'État à la Coopération au Développement sur «la réforme de l'A.G.C.D. et sa transformation en D.C.D.».

Demande d'explications de M. Destexhe au secrétaire d'État à la Coopération au Développement sur «la création de la 'Coopération technique belge' sous forme d'une société anonyme de droit public».

Orateurs: Mme Thijs, M. Destexhe, M. Moreels, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, p. 3531.

VRAGEN OM UITLEG (Bespreking):

Vraag om uitleg van mevrouw Lizin aan de vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel over «de vooruitzichten op economische samenwerking met Algerije».

Sprekers: mevrouw Lizin, de heer Moreels, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, blz. 3529.

Vraag om uitleg van mevrouw Delcourt-Pêtre aan de minister van Buitenlandse Zaken over «de afgifte van uittreksels van geboorteakten aan Zairezen die de Belgische nationaliteit willen verkrijgen».

Sprekers: mevrouw Delcourt-Pêtre, de heer Moreels, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, blz. 3530.

Vraag om uitleg van mevrouw Thijs aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «de hervorming van het ABOS en de omvorming tot het DOS».

Vraag om uitleg van de heer Destexhe aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking over «de oprichting van de 'Belgische Technische Ontwikkelingssamenwerking' in de vorm van een publiekrechtelijke naamloze vennootschap».

Sprekers: mevrouw Thijs, de heer Destexhe, de heer Moreels, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, blz. 3531.

SÉANCE DU MATIN — OCHTENDVERGADERING

PRÉSIDENCE DE M. SWAELEN, PRÉSIDENT VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 10 h 15.
De vergadering wordt geopend om 10.15 uur.

EXCUSÉ — VERONTSCHULDIGD

M. Hatry, en mission à l'étranger, demande d'excuser son absence à la réunion de ce matin.

Afwezig met bericht van verhindering: de heer Hatry, vanmorgen met opdracht in het buitenland.

— Pris pour information.

Voor kennisgeving aangenomen.

WETSONTWERP TOT INSTELLING VAN DE COMMISSIES VOOR DE VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING.

WETSVOORSTEL TOT INVOERING VAN DE VERVROEGDE INVRIJHEIDSTELLING

Algemene bespreking

Artikelsgewijze bespreking

PROJET DE LOI INSTITUANT LES COMMISSIONS DE LIBÉRATION CONDITIONNELLE

PROPOSITION DE LOI ÉTABLISSANT LA LIBÉRATION ANTICIPÉE

Discussion générale

Examen des articles

De voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp.

Nous abordons l'examen du projet de loi.

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Erdman (SP), rapporteur. — Mijnheer de voorzitter, ik zou mijn plicht verzaken, indien ik niet zou beginnen met een hulde aan de medewerkers, het secretariaat en de diensten van de

Senaat. Wij senatoren, en ook de regering, vergeten wel eens hoeveel inspanningen de diensten op het einde van de parlementaire zitting moeten leveren. Er zijn allerlei manieren om de problemen op te lossen, maar ik dring er toch op aan redelijk te blijven. Dat er vandaag een verslag ter tafel ligt waarvan de inhoudstafel over enkele ogenblikken wordt rondgedeeld en waarvan de bijlagen nog bij de drukker zijn, hebben we vooral te danken aan het feit dat de diensten tijdig de stukken die klaar waren aan de vertaaldienst en de drukker hebben doorgegeven, zodat het geheel later in elkaar kon worden geschoven, iets wat met de moderne technologie mogelijk is, maar vroeger niet kon. Mijn hulde dus aan de diensten die dit werkstuk mogelijk hebben gemaakt.

Het verslag is mijns inziens een document dat in de toekomst zal kunnen dienen als handleiding bij de werking van de nieuwe commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

De discussie in de commissie is gestart met een eigenaardige benadering van het werk van de Senaat. Er werd eerst gewezen op de conclusies van de commissie-Dutroux en de vraag werd gesteld of de Senaat in deze omstandigheden het ontwerp nog wel moest behandelen, ook al gaat het hier om een bicamerale materie. Toch werd onderstreept dat de eerbied voor het werk dat door de commissie-Dutroux werd geleverd, de Senaat er niet van mocht weerhouden zijn werk te doen.

De problematiek is overigens niet nieuw. Ik verwijs hiervoor naar mijn voorstel dat bij het ontwerp is gevoegd en dat reeds in januari 1992 werd ingediend. Het werd tijdens deze legislatuur opnieuw opgenomen. Bovendien maakten opstanden en stakingen in de Belgische gevangenis in 1976 en 1987 reeds duidelijk hoe schrijnend de problemen waren en zijn.

De rechtsleer die werd ontwikkeld, het hardnekkige vooroordeel dat een gedetineerde na één derde van zijn straf vrijkomt — een vooroordeel dat, ondanks de antwoorden op parlementaire vragen blijft bestaan — en de al even hardnekkige bewering dat de ministeriële beslissingen willekeurig worden genomen, maken dat deze problematiek, die reeds werd aangepakt door eerste voorzitter emeritus Legros in zijn poging om de strafrechtspleging en strafuitvoering te herzien, dringend een effectieve oplossing moest krijgen.

Men zal het mij niet kwalijk nemen dat ik wijs op de invloed van de actualiteit en meer bepaald de dramatische gebeurtenissen van augustus 1996. Toen werd ons land als het ware wakker geschud en kwam er plots aandacht voor een problematiek die eigenlijk reeds lang gekend was. Gelukkig is er vandaag binnen

Justitie veel mogelijk en we moeten daarvan echt gebruik maken, zonder de problematiek overhaast en populistisch te benaderen. Ook mogen we de bevolking niet doen geloven dat de oplossingen die nu worden aangebracht, onmiddellijk vruchten zullen afwerpen. Uit de ervaring zal moeten blijken of de aanpak die wij nu voorstellen, de juiste is.

Deze problematiek werd gedurende jaren door een bevoegd adviesorgaan, met name door de Hoge Raad voor Penitentiair beleid, bestudeerd. Aan de huidige minister van Justitie en zijn voorgangers werden documenten overhandigd waarin bepaalde stellingen werden verdedigd. Ik dank de minister van Justitie dat hij deze adviezen, die eigenlijk alleen voor hem bestemd waren, ter beschikking heeft gesteld van het Parlement, zodat ze als bijlage bij het verslag kunnen worden gepubliceerd. Ze geven de wordingsgeschiedenis van de gedachten weer die tijdens de algemene bespreking ten overvloede aan het licht kwamen.

Het ontwerp is helemaal in overeenstemming met de overeenkomst in de Overlegcommissie inzake wat men oorspronkelijk de gemengde ontwerpen noemde. Een deel is volledig bicameraal en een deel is optioneel bicameraal. In de Overlegcommissie werd een systeem uitgewerkt om de besprekingen te vergemakkelijken waarbij het bicameraal deel in de Senaat kan worden ingediend waaraan dan het optioneel bicameraal deel informatie kan worden toegevoegd, dat later, overeenkomstig de Grondwet in de Kamer zal worden ingediend.

De betwistingen die tijdens de besprekingen aan het licht kwamen omtrent sommige bepalingen, vooral met betrekking tot de bevoegdheid, hebben aangetoond dat die werkwijze de juiste is. De Senaat heeft immers als eerste Kamer de mogelijkheid de kwalificatie van de artikelen van de ontwerpen aan artikelen 77 en 78 van de Grondwet na te trekken.

De problematiek werd uitvoerig besproken in de commissie. Nadien werd de materie voorgelegd aan de Overlegcommissie die zich uiteindelijk heeft aangesloten bij een compromis van de voorzitters van de commissies voor de Justitie van Kamer en Senaat. Voor de aandachtige lezer van het verslag heb ik ten behoeve van de constitutionalisten die zouden menen dat dit een «niet-beslissing» is een kleine voetnoot toegevoegd. Naar mijn gevoel gaat het hier eerder om een «voorwaardelijke» beslissing die niet vatbaar is voor herhaling.

Wat wordt er nu eigenlijk geïnstitutionaliseerd? De rol van de minister in deze materie is uitgespeeld, ik denk niet dat hij daar kwaad om is. In het verleden hebben zelfs ministers van Justitie ontslag moeten nemen omdat ze bepaalde personen in vrijheid hebben gesteld. Dit is verleden tijd. *O tempora! O mores!*

Men heeft niet geopteerd voor een strafuitvoeringsrechtbank, men heeft een administratief rechtscollege uitgebouwd. Men heeft ook niet zonder meer een administratieve commissie opgericht, want deze kwalificatie heeft invloed op de procedure én op de verhaalsmiddelen én op de kwalificatie van de artikelen 77 of 78 van de Grondwet.

De kritiek op de revolutionaire wet-Lejeune van 31 mei 1988 werd veelvuldig vertaald in de pers en in de media en kan als volgt worden samengevat: er worden personen in vrijheid gesteld die in de gevangenis thuishoren; de beslissingen zijn niet genomen door onafhankelijke instanties; adviezen zijn niet onafhankelijk en gespecialiseerd, de voorbereiding op de terugkeer in de maatschappij is onvoldoende, de personen worden onvoldoende gecontroleerd en begeleid; de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt niet geschorst als dat nodig is.

Uitgaande van de orientatienota strafbeleid en gevangenis, zal men in het verslag zeer veel documentaire nota's, adviezen en cijfergegevens terugvinden die een handleiding vormen voor gespecialiseerden, maar terzelfder tijd een licht werpen op de problematiek.

Een hele reeks maatregelen werden reeds genomen. De aanpassing van de wet-Lejeune is ontegensprekelijk de meest dringende opdracht, waarmee ik echter geen afbreuk wil doen aan het belang van de opdracht aan professor Dupont om een beginselwet uit te werken of aan de opdracht van eerste voorzitter en voorzitter emeritus Delva om een rapport op te maken omtrent de internering of aan het onderzoek op het terrein met betrekking tot de voorlopige hechtenis van professor Snacken. De samenbundeling

van al deze gegevens zal allicht leiden tot een harmonisch geheel en tot de oprichting van een multidisciplinair orgaan waarin de verschillende instanties kunnen worden samengebracht, conform de besluiten en aanbevelingen van de commissie-Dutroux. Wij hebben bij de bespreking trouwens terdege rekening gehouden met het zeer waardevolle document van deze commissie.

De commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling zijn bijgevolg multidisciplinair samengesteld. Zeer belangrijk hierbij is dat eindelijk, na veel te lang wachten, de slachtofferdimensie werd geïntegreerd. Tot nu toe werden de slachtoffers in deze procedure niet gekend, wat bijvoorbeeld wel het geval was bij procedures tot herstel in eer en rechten en bij sommige maatregelen van het parket waarbij aan de slachtoffers effectief werd gevraagd of zij schadeloos werden gesteld. Deze slachtofferdimensie werd nu ook hier geïntegreerd. De tijdsdimensie blijft ongewijzigd. Zeer belangrijk is ook dat het begrip «sociale reïntegratie» in de plaats komt van de vroegere notie «verbetering» die inderdaad tot vele discussies aanleiding gaf en in feite een beoordeling inhield die vaak niet sluitend kon worden getoetst.

De procedure wordt uitgestippeld, hoofdzakelijk in het optioneel bicamerale ontwerp. De proeftijd en de controle worden nauwkeurig omschreven en de procedures voor herroeping, herziening, schorsing en voorlopige aanhouding worden in detail geregeld, dit alles onder voorbehoud van een cassatieberoep. Tijdens de besprekingen in de commissie werd hieromtrent terzijde de vraag opgeworpen waarom dit verhaal moet worden gericht naar het Hof van Cassatie en niet naar de Raad van State. De reden is dat de administratieve rechtscolleges zich uitspreken over de persoonlijke vrijheid van mensen en het hier niet over louter administratieve beslissingen gaat. De vergelijking werd gemaakt met de procedure voor de commissies voor sociaal verweer.

Last but not least werd ook de terbeschikkingstelling van de regering aangescherpt.

Het bijgevoegde voorstel van mijn hand, dat reeds in januari 1992 werd ingediend, heeft uiteindelijk geen voorwerp meer. Nochtans had ik toen reeds duidelijk een stap gezet in de richting van de «judicialisering» van de problematiek. Ik had de opdracht toevertrouwd aan de Kamer van Inbeschuldigingstelling, maar daarbij waarschijnlijk uit het oog verloren dat de Grondwet de uitvoering der straffen aan de uitvoerende macht overlaat en dat de introductie van een systeem waarbij uitsluitend de rechterlijke macht hierover zou oordelen, mogelijk grondwetsdiscussies zou kunnen uitlokken. Nochtans is er ook op sommige punten een duidelijke overeenkomst, waarvoor de inspiratie werd gezocht in de omzendbrief van minister van Justitie Moureaux van 20 mei 1981, aangezien nu ook de negatieve selectie doorgang zal vinden.

Het juridisch karakter van de commissies werd nauwkeurig ontleed, de samenstelling ervan en de voorwaarden om als lid te kunnen fungeren in detail besproken. De opdrachten en bevoegdheden werden verduidelijkt, onverminderd de specifieke ontleding die bij ieder van deze punten werd gemaakt bij de artikelsgewijze bespreking.

Wat betreft de begeleiding en de controle werd in de commissie zeer veel belang gehecht aan de ontleding die in een nota van de regering werd gemaakt over de voorwaarden voor een goede toepassing van de wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling. Terzake werd gewezen op de centrale rol van de gemeenschappen en op de noodzaak om hiermee samenwerkingsakkoorden te sluiten. De nota beschrijft allicht voor het eerst de toestand op het terrein, de inspanningen die door de gemeenschappen reeds werden opgebracht en de stand van de samenwerking.

Het is wel belangrijk te onderstrepen dat in bijlage bij het verslag de protocollen worden gevoegd die tot hiertoe niet werden gepubliceerd en waarin de samenwerking wordt uitgestippeld, zonder afbreuk te doen aan de benadering van de Hoge Raad voor Penitentiair Beleid.

De minister heeft zich ertoe verbonden de commissie op de hoogte te houden van de evolutie van de onderhandelingen met de gemeenschappen over een eventuele herziening van de protocollen of samenwerkingsakkoorden. Ik ben ervan overtuigd dat het Parlement op de hoogte zal worden gehouden van de evoluties.

Bij de artikelsgewijze bespreking werden principieel de volgende stellingen verdedigd.

Ten eerste werd ervoor gepleit de voorwaardelijke invrijheidstelling, de wet-Lejeune, af te schaffen en deze niet door een nieuwe maatregel te vervangen. De uitgesproken straf zou dus volledig moeten worden uitgezeten. Daarop werd een variëte naar voren geschoven om voor veroordeelden wegens bepaalde misdrijven, in het bijzonder voor seksuele misdrijven, elke voorwaardelijke invrijheidstelling uit te sluiten. Deze variëte werd in de commissie met een meerderheid verworpen. De finaliteit van de straf en de resocialisatie zijn immers begrippen die criminologisch maar ook maatschappelijk hun waarde ten volle behouden.

Overigens moeten wij vaststellen dat in de amendementen ingediend na het verslag opnieuw wordt gepleit voor een vervanging van de multidisciplinaire commissies door één strafuitvoeringsrechtbank. Dit standpunt werd reeds verdedigd door koninklijk commissaris Legros en wordt nog altijd vertolkt door een aantal leden van de commissie die in hun amendementen steeds consequent dezelfde lijn blijven volgen en dus de strafuitvoering alleen willen laten opvolgen door een professionele magistratuur.

Ik vraag mij wel af of dit in overeenstemming is met de grondwettelijke bepaling krachtens welke de uitvoerende macht de uitvoering van de straf moet opvolgen. De commissie gaf aan dit idee dus geen gevolg en ze verkoos de stelling te verdedigen die door de regering was ingenomen waarbij een beroep kan worden gedaan op personen met ervaring uit verschillende disciplines, in het bijzonder op specialisten in strafuitvoering en op specialisten in sociale integratie.

Nadat deze principiële stellingen waren ingenomen, rezen er een reeks fundamentele problemen. De commissie maakte een uitgebreide analyse van de voorgelegde teksten en toetste deze aan de mogelijke implicaties ervan.

In de eerste plaats was er het feit dat in ieder rechtsgebied van een hof van beroep een commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt ingesteld. Voor het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Brussel wordt een Nederlandstalige en een Franstalige commissie ingesteld. De vraag rees of de commissies bevoegd waren voor de gedetineerden in de strafinrichtingen gesitueerd in het rechtsgebied of voor de gedetineerden veroordeeld door hoven en rechtbanken die zich in dat rechtsgebied bevinden.

Er werd geopteerd voor een koppeling van de bevoegdheden van de commissie aan de localisatie van de strafinrichting. Daaruit vloeide echter onmiddellijk een taalprobleem voort, wat na uitvoerige bespreking en toetsing aan de taalregeling in rechtszaken aanleiding gaf tot de heel gedetailleerde maar noodzakelijke bepaling van artikel 2. Daarin wordt rekening gehouden met de rechten van de verdediging, met de praktische problemen bij het opmaken van dossiers en met het probleem van de taalkennis voor degenen die over het dossier moeten oordelen, dit alles zonder afbreuk te doen aan de elementen van juridische bijstand die ter zake ook zullen spelen. Of de taalkennis grondig of functioneel moet zijn laat ik hier terzijde, die discussie moet op een ander niveau worden gevoerd.

De commissies zullen worden bezet door respectievelijk een rechter van eerste aanleg en assessoren zonder dat deze, eens benoemd, definitief en voortdurend deze taak zouden waarnemen. Een systeem werd uitgebouwd waarbij de commissarissen benoemd worden voor drie jaar, en hun mandaat eenmaal verlengd kan worden voor vijf jaar. Na een tussenperiode van drie jaar kunnen de commissarissen opnieuw voor vijf jaar worden benoemd.

De commissie wilde duidelijk onderstrepen dat dit ondanks het onverminderd streven naar een professionele aanpak, niet mocht leiden tot een automatisme door ervaring. Voor de leden van het openbaar ministerie, die een specifieke taak bij deze commissie zullen vervullen, is dezelfde regel uitgebouwd.

De commissie heeft lang gediscussieerd over de bepalingen omtrent de voorwaarden zowel voor de assessor-strafuitvoering als voor de assessor-sociale integratie. Het was de hoofdbekommernis om gebruik te kunnen maken van de ervaring op het terrein van velen die zich gedurende jaren hebben ingezet voor

deze problematiek. Er werd gezocht naar een balans tussen bekwaamheid en ervaring waarbij een evenwichtige formulering werd vastgelegd. Aangezien de administratieve commissies die hun bijdrage hebben verleend aan het huidige systeem en uitstekend werk hebben geleverd worden afgeschaft, kunnen daar waarschijnlijk mensen met ervaring worden gevonden om kandidaat te zijn voor de functie van assessor bij de op te richten commissies.

Ingevolge de beslissing van de Overlegcommissie en het lichten uit het ontwerp van dat deel van het optioneel bicameraal wetsontwerp door middel van amendementen van de regering, is men bij het bepalen van de bevoegdheden gekomen tot een geheel waarbij de structurele bevoegdheid van de commissie wordt bepaald in het huidige ontwerp. De algemene bevoegdheid van de commissie wordt bepaald zowel met betrekking tot het voorstel tot voorwaardelijke invrijheidstelling als tot de definitieve invrijheidstelling, onverminderd de «opvolging» en de begeleiding.

Slechts uitzonderlijk zal de commissie het dossier van een veroordeelde kunnen overdragen aan een andere commissie, wat dan moet worden gemotiveerd.

Net zoals de taalregeling geen aanleiding kan zijn tot «shopping», kan deze procedurele aanpak niet leiden tot het uitkiezen van een zogenaamde makkelijke commissie of het zoeken naar meer begrip bij een andere, niet bevoegde commissie. Hierbij moet rekening worden gehouden met de werkverdeling tussen de onderscheiden commissies, maar dat zal in de toekomst het verloop van de werkzaamheden wel uitwijzen.

De herroeping, de schorsing en de herziening van de beslissing worden nu uitdrukkelijk geregeld in het bicameraal ontwerp. De commissie heeft nog eens duidelijk onderstreept dat zij voor herroeping gehecht is aan de basisprincipes van het strafrecht. Waar het aanvankelijk voldoende was dat iemand verdacht was van het plegen van nieuwe feiten, grijpt men nu terug naar de notie «in verdenkingstelling» uit het ontwerp-Franchimont, om de juridische zekerheid te bieden dat hier geen miskenning van een vermoeden van onschuld zou ontstaan. De juridische basis voor een herroeping wordt dus nauwkeurig bepaald.

De minister heeft zich uitdrukkelijk ertoe verbonden om de procedure in het optioneel ontwerp met betrekking tot de herroeping, de schorsing en de herziening ook toepasselijk te maken voor de wijziging van de voorwaarden, zoals bepaald in het ontwerp. De commissie stond erop de regels in overeenstemming te brengen met de eerbiediging van de rechten van verdediging, vooral om nutteloze en zware procedures te vermijden.

Met betrekking tot de schorsing en de beslissing tot voorlopige aanhouding, wilde de commissie door het aanpassen van de teksten geen cumulatie van termijnen inbouwen die aanleiding zou kunnen geven tot onzekerheid en tot uitstel van de beslissing. De reactie van de commissie was blijkbaar geïnspireerd door de klachten die omtrent de wet-Lejeune stelselmatig naar voren werden gebracht, namelijk de onzekerheid over het verloop van de procedure en de onzekerheid over de datum van de beslissing of het uitblijven ervan. Daarom wordt bepaald dat in het geval van schorsing en indien er opsluiting volgt, een niet-beslissing binnen de gestelde termijn van twee maanden, automatisch de vrijlating betekent.

Wat de werking van de commissies betreft, voorziet de minister in een regeling bij koninklijk besluit. Naast de regeling van de eedaflegging en een specifieke regeling, ingebouwd door de senaatscommissie, voor de wraking van de leden van het administratief rechtcollege wordt ook het budgettaire aspect in enkele artikelen geregeld. Sommige leden waren de mening toegedaan dat de volmacht, gegeven aan de Koning, om de werking te bepalen, zeer breed was en het misschien wenselijk was om wettelijke regels vast te leggen, bijvoorbeeld door een advies van de Hoge Raad voor Penitentiair Beleid in te bouwen.

Deze hoge raad — ik mag dit zeggen omdat ik er jaren lid van ben geweest — heeft onder voorzitterschap van eminente rechtsgeleerden uitzonderlijk werk verricht en aan de opeenvolgende ministers zeer waardevolle adviezen verstrekt. Toentertijd bleven veel van die adviezen in de lade liggen zonder dat er gevolg aan werd gegeven. Dit blijkt nu niet meer het geval te zijn. De minister

liet verstaan dat deze raad mogelijk niet zou worden hernieuwd en dat zijn taken zouden kunnen worden overgenomen door de Hoge Raad voor de Justitie, die door de hervorming van artikel 151 van de Grondwet in het vooruitzicht wordt gesteld.

Op het einde van de bespreking heeft de commissie heel veel aandacht gewijd aan een zeer bijzonder en actueel probleem, namelijk dat een medische verergering als dusdanig niet kan worden ingeroepen als een reden van herroeping, behoudens voor gevallen waarbij een therapeutische begeleiding als voorwaarde wordt gesteld. Bovendien rezen hier problemen met betrekking tot de eerbieding van het beroepsgeheim van de betrokken medicus. Hierover werd een uitvoerige gedachtewisseling in het verslag opgenomen. Er werd uitdrukkelijk onderstreept dat door het formuleren van de voorwaarden de commissies uiteindelijk de mogelijkheid moeten krijgen de nodige garanties in te bouwen bij de begeleiding en de controle.

Het geheel van het ontwerp werd met 8 stemmen, bij 2 onthoudingen aanvaard. Zoals reeds gezegd, werd mijn wetsvoorstel van 1992 tot invoering van een vervroegde invrijheidstelling zonder voorwerp verklaard. Het wetsvoorstel houdende de verscherping van het toezicht op personen die in vrijheid zijn gesteld of veroordeeld na zedenfeiten met minderjarigen, ingediend door collega's Lizin en Milquet, werd niet besproken. De problematiek die in dat voorstel wordt aangesneden, moet bij het nader onderzoek en behoudens het wegvallen van de uitvoeringsbesluiten van 1921 van de wet van 1888 worden getoetst door de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer, onverminderd de draagwijdte van het artikel van het optioneel bicameraal ontwerp dat de regeling van de verlofpas en de mogelijkheid van de controle op deze verlofpas door de bevoegde overheden inbouwt.

Mijnheer de voorzitter, de SP-fractie is het er volkomen mee eens dat de voorwaardelijke invrijheidstelling grondig moet worden herzien. Wij willen hierbij niet aan populisme doen, noch willen wij inspelen op de actualiteit. Wij kunnen de opties die in dit wetsontwerp worden genomen, onderschrijven. Aangezien in het ontwerp echter een nieuwe instelling wordt opgericht, vragen wij om na een bepaalde periode een evaluatie te maken. Hierbij moeten de doelstellingen van het ontwerp aan de realiteit worden getoetst; rekening houdend met de rechtspraak en de gevolgen ervan en de mogelijkheden van begeleiding en controle. Men mag zich niet vergenoegen met kritiek te spuien op het systeem, zoals men reeds bijna honderd jaar lang doet op de wet-Lejeune, zonder dat men een oplossing tracht te vinden voor de problemen die uit de praktijk voortvloeien.

Er wordt terzake fundamenteel werk geleverd; er wordt zeker niet overhaast gehandeld. Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan de oprichting van deze commissies, de recrutering van de leden ervan en de logistieke steun die deze commissies zullen ontvangen. De zaken die zijn misgelopen in het kader van de procedure die was uitgestippeld voor de uitvoering van de wet-Lejeune, zijn wellicht hoofdzakelijk te wijten aan het gebrek aan ondersteuning en aan deskundigheid, die nochtans noodzakelijk waren om de adviezen te schragen die aan de basis lagen van de beslissingen die in het kader van deze wetgeving moesten worden genomen.

Wij mogen deze fout niet opnieuw begaan. Naar aanleiding van de wijziging van de wet op de jeugdbescherming van 1912 merkte de toenmalige minister van Justitie, Piet Vermeylen, op dat het gebrek aan uitvoeringsmiddelen een typisch Belgisch euvel is. Inderdaad, onze wetteksten kunnen vaak als voorbeeld dienen voor Europa en voor de wereld, maar de uitvoering op het terrein laat te wensen over.

De hardnekkigheid van de minister van Justitie wekt — aan de vooravond van budgettaire besprekingen — bij ons niet erg veel argwaan op. Wij vertrouwen erop dat hij in de nodige budgettaire middelen zal voorzien teneinde de structurele omstandigheden te creëren waarin de commissies hun werking ten volle kunnen ontplooiën.

Ondanks de uitzonderlijke omstandigheden die wij thans beleven, de uitzonderlijke aandacht die aan Justitie wordt besteed, en de inspanningen die moeten worden geleverd om hervormingen te realiseren die misschien veel te lang hebben aangesleept, zijn wij

niet bereid de basisprincipes van onze rechtsstaat, die een democratische samenleving moet erkennen en schragen, op te geven. Het is verkeerd de jarenlange ervaring en deskundigheid, die het product is van de doctrine en van de criminologische onderzoeken op het terrein, naast ons neer te leggen om bij dramatische omstandigheden alle basisprincipes die deze rechtsstaat karakteriseren, opzij te schuiven en afstand te nemen van principes zoals het recht op verdediging, de mogelijkheid van resocialisatie van een veroordeelde en de individuele aanpak van elk dossier zonder het categorieel te benaderen.

De decennia- of zelfs eeuwenlange evolutie van het strafrecht, van het strafprocesrecht en van de uitvoeringsmaatregelen mogen niet onder druk van tijdelijke situaties opzij worden geschoven. De maatschappelijke evolutie die wij op dit terrein hebben meegeemaakt en de ervaring die wij door de jaren heen hebben opgebouwd, zijn van onschatbaar belang. Wij mogen geen afstand doen van verworvenheden teneinde te vermijden dat wij vervallen in een systeem waarin sommigen de kans krijgen nieuwe gedachten en een nieuwe orde in onze maatschappij te vestigen.

Wij althans zullen die weg niet volgen. De SP-fractie zal het ontwerp goedkeuren en hoopt dat de uitwerking ervan een antwoord zal bieden op de problemen die zich op het terrein ten overvloede voordoen. (*Applaus.*)

M. le président. — La parole est à M. Lallemand.

M. Lallemand (PS). — Monsieur le président, l'examen tout à fait fouillé de notre rapporteur me dispensera d'évoquer une série d'éléments essentiels qui caractérisent ce projet. Celui-ci contient une réforme fondamentale, qui nécessite peut-être quelques remarques précises.

En premier lieu, comme l'a soulevé le rapporteur, on décèle dans ce texte une volonté sous-jacente d'instituer des peines incompressibles, c'est-à-dire des peines qui ne seraient susceptibles d'aucun type d'appréciation ou d'amodiation et qui supprimeraient dès lors la problématique même des libérations conditionnelles et modifieraient fondamentalement la loi Lejeune. Cette conception n'a pas été suivie.

Le but essentiel du projet a été de concilier l'esprit de la loi de 1888 et d'améliorer les conditions de la prononciation des décisions et, surtout, le contrôle des libérations. Il vise en effet à instaurer un contrôle beaucoup plus précis, mieux organisé, mieux fondé.

Nous avons estimé qu'il fallait changer l'ordre des choses, enlever au ministre la responsabilité des décisions dont les insuffisances ou les déficiences ont été constatées à plusieurs reprises.

Nous approuvons ce projet de loi tout en souhaitant, comme l'a proposé M. Erdman, qu'une évaluation ait lieu dans quelques années afin d'apprécier exactement la portée de cette réforme et, éventuellement, de la reconsidérer. En tout cas, l'esprit de la loi de 1888 est demeuré au cœur de la vision de la répression pénale.

Il est sans doute utile de rappeler quelle est la vision de cette loi Lejeune. Elle considère que la peine est une dette envers la société, une punition, mais aussi l'occasion pour le condamné de s'amender. Cette vision fait le pari que chaque homme possède en lui une liberté qui lui permet de dépasser les actes qu'il accomplit, de n'être pas entièrement déterminé par des forces obscures qui se trouvent en lui. L'amendement du condamné n'est évidemment pas une certitude. Il n'est ni assuré ni automatique, mais il faut toujours conserver une possibilité d'en évaluer l'effectivité, en d'autres termes de ne pas condamner un homme irrémédiablement au mal. C'est une philosophie qui est inscrite au cœur de notre législation, de notre démocratie. C'est pour cette raison que nous avons envisagé de dissocier le prononcé d'une peine, qui est l'expression de la réprobation sociale face à un crime ou un délit, et son exécution qui peut être modalisée, dont les effets peuvent faire l'objet d'une évaluation précise et rigoureuse. Je ne réjouis de ce que des correctifs ont été apportés à la loi.

En deuxième lieu, d'aucuns ont souhaité instaurer un véritable tribunal d'application des peines qui aurait été compétent pour une série de questions, notamment les conditions de détention, la mise en œuvre de modalités particulières de l'exécution de la peine, comme les régimes de semi-liberté, les congés pénitentiaires et les demandes de libération conditionnelle.

Nous sommes profondément partisans de l'instauration d'un tribunal d'application des peines. Nous avons toutefois constaté qu'il était difficile de discuter dans l'immédiat d'un projet qui n'existe pas encore, sans doute parce que, comme l'a dit le ministre, la matière est vaste et délicate.

Nous nous réjouissons de la décision prise par le ministre de confier l'étude de la création d'un tel tribunal à des spécialistes. Nous espérons que d'ici la fin de l'année, le gouvernement sera à même de faire une proposition précise sur l'instauration d'un tribunal d'exécution des peines. Par ailleurs, il y a un obstacle constitutionnel qui empêche la création d'un véritable tribunal d'exécution des peines. L'article 40 de la Constitution décide en effet que les arrêts et les jugements sont exécutés au nom du Roi, ce qui signifie que l'exécution des peines et donc, inévitablement, l'appréciation des libérations conditionnelles, revient au pouvoir exécutif. Une réforme constitutionnelle sera donc nécessaire pour confier la matière de la libération conditionnelle à une juridiction du pouvoir judiciaire. C'est une des raisons pour lesquelles des commissions administratives ont été mises en place. Mais elles seront présidées par un magistrat et rendront leurs décisions après un véritable débat judiciaire. Il s'agit d'une avancée appréciable.

La commission s'est aussi attachée à la qualification des membres de la commission, celle des assesseurs, en particulier. Nous avons été attentifs à ne pas limiter l'accès à la fonction aux seules personnes pouvant se prévaloir de connaissances théoriques. Il nous a semblé important de prendre en compte l'expérience professionnelle que des non-universitaires possèdent souvent, singulièrement en matière de réinsertion sociale.

J'en arrive à une dernière remarque, à mes yeux la plus importante de toutes. Le projet sur la libération conditionnelle a soulevé des questions importantes à propos des compétences des assemblées. Le gouvernement a prévu de déposer deux projets distincts relatifs à la libération conditionnelle. Le premier, soumis à notre examen, relève de la procédure bicamérale égalitaire. Il institue en effet une nouvelle juridiction et règle son organisation. Le deuxième projet relève de la procédure bicamérale optionnelle et sera déposé à la Chambre.

Or, il s'est avéré — le point mérite une attention toute particulière du ministre — que de nombreuses dispositions du deuxième projet concernaient soit les compétences des commissions de libération conditionnelle, soit la procédure qui sera suivie. La qualification législative que le gouvernement a donnée à son projet dit «bicaméral optionnel» était manifestement erronée.

En effet, cette qualification est en contradiction avec les dispositions constitutionnelles qui répartissent les compétences entre la Chambre et le Sénat.

De surcroît, cette attitude du gouvernement est en contradiction avec la pratique adoptée par les deux assemblées pour l'examen des projets concernant les juridictions administratives.

En effet, s'il y a eu des controverses à propos de la répartition des compétences entre la Chambre et le Sénat, c'est surtout à propos des juridictions de l'ordre judiciaire. Il n'y a pas eu, en tout cas jusqu'à présent, de discussion sur la compétence bicamérale qui s'attachait au projet de loi constituant des juridictions administratives.

Il faut rappeler avec insistance les règles qui gouvernent cette matière. Tout ce qui concerne la haute juridiction administrative, à savoir le Conseil d'État, relève du bicaméralisme égalitaire, qu'il s'agisse de la composition du Conseil d'État, de sa compétence, de son fonctionnement, de la procédure qui peut être suivie. Ce n'est pas le cas de la plus haute juridiction de l'ordre judiciaire, la Cour de cassation, dont seules l'organisation et les compétences, pour autant qu'elles aient un impact structurel sur son organisation, relèvent du bicaméralisme égalitaire. Il y a donc une différence incontestable entre le traitement qui s'applique au Conseil d'État et celui qui s'applique à la Cour de cassation. Une telle différence a certaines conséquences.

En effet, depuis la réforme de l'État, on a considéré que les juridictions dites inférieures, de même nature, devaient être traitées suivant la même procédure parlementaire, soit celle appliquée au Conseil d'État pour toutes les juridictions administratives, soit celle applicable à la Cour de cassation pour tous les cours et tribunaux. Le rapport très important de M. Erdman, déposé lors de la

réforme de l'État, précisait clairement que tout ce qui touchait les juridictions administratives était de nature bicamérale égalitaire, soit parce que ces juridictions examinent «un contentieux objectif» — par exemple, la légalité des normes et des décisions administratives —, soit parce qu'en vertu de l'article 145 de la Constitution, elles constituent des juridictions d'exception. L'article 161 de la Constitution précise: «Aucune juridiction administrative ne peut être établie qu'en vertu d'une loi.»

Les commentateurs de la réforme de l'État ont apporté des précisions en la matière. Selon eux, si l'article 161 de la Constitution n'est pas visé dans l'article 77 reprenant l'ensemble des matières bicamérales égalitaires, c'est parce qu'il a été introduit dans la Constitution alors que l'article 77 avait déjà été adopté.

Les commentateurs ont également souligné qu'aucun désaccord ne pouvait exister quant au traitement législatif des juridictions administratives. L'objectif du constituant était clair et, d'ailleurs, la pratique l'atteste. Des précédents existent, car des décisions ont été prises en la matière: le traitement bicaméral égalitaire a ainsi été réservé aux dispositions du projet modifiant la loi sur l'accès au territoire et concernant le séjour des étrangers, loi qui détermine les compétences, le fonctionnement des procédures des instances de recours.

De même, avec l'accord des deux Chambres, le traitement bicaméral égalitaire a été réservé au projet de loi relatif aux victimes d'actes intentionnels de violence, étant donné que celui-ci règle l'organisation, la compétence, la procédure de la commission pour l'aide aux victimes de tels actes.

Une jurisprudence entre les deux Chambres existe donc et elle établit clairement qu'en matière de juridictions administratives, il ne peut être question pour le gouvernement de traiter les projets instituant des commissions administratives de la même manière que les projets relatifs aux juridictions de l'ordre judiciaire.

Lors du débat portant sur les deux textes déposés par le gouvernement, la commission de concertation a été saisie. Celle-ci n'a pu s'accorder sur la nature exacte des dispositions figurant dans le projet bicaméral dit optionnel. Curieusement, elle s'en est remise à l'appréciation des deux présidents des commissions de la Justice du Sénat et de la Chambre.

Pour faire progresser ce dossier et permettre le vote d'un important projet de loi avant les vacances, nous avons été amenés à chercher — et à trouver — une solution de compromis qui nous a permis de voter le projet. Cependant, je souligne que lors de l'examen de nouvelles dispositions relatives à des juridictions administratives, le Sénat ne pourra se satisfaire de ce compromis. Celui-ci précise d'ailleurs qu'il ne peut avoir valeur de précédent.

Les réserves que j'émetts quant à l'accord intervenu sont précises. La lecture de cet accord permet de les détecter. Des incohérences apparaissent au niveau des dispositions retenues. Il a par exemple été refusé que la disposition déterminant les conditions pour prononcer la libération conditionnelle soit bicamérale égalitaire. Par contre, on a accepté que les dispositions déterminant les conditions requises pour prononcer la révocation, la suspension ou la révision de la libération soient bicamérales égalitaires. Ce n'est pas tout à fait cohérent.

De même, l'article 11, paragraphe 2, du projet, reconnu bicaméral égalitaire, précise que, en cas de suspension de la libération conditionnelle, le condamné est immédiatement réincarcéré. Par contre, une disposition mot pour mot identique, mais relative à la révocation de la libération et non à sa suspension, a été maintenue dans le projet optionnel.

En commission, nous avons souligné ces contradictions indéniables. Nous avons tous estimé — notamment M. Desmedt que je vois sourire — que, provisoirement, ces dispositions pouvaient être maintenues telles quelles mais que nous devrions en revenir ultérieurement à des positions plus rigoureuses.

Pour éviter tout problème lors de l'élaboration du dépôt de ces projets, il conviendrait que le gouvernement renonce à la pratique critiquable qui a été la sienne jusqu'ici et qui consiste à qualifier de bicamérales non égalitaires des dispositions relatives aux juridictions administratives.

Cette remarque est d'autant plus importante au moment où le gouvernement vient de déposer un avant-projet, portant votre propre signature, monsieur le ministre de la Justice, ainsi que celle du ministre Vande Lanotte, visant à procéder à une évaluation de la législation.

À cet égard, je voudrais vous faire part de mon étonnement à plusieurs titres. Tout d'abord, une proposition similaire a été déposée depuis un certain temps par M. Vandenberghe et n'a toujours pas été soumise à examen. Non seulement le gouvernement ne s'est pas inscrit dans cette proposition pour faire prévaloir ses vues, mais, de plus, il dépose unilatéralement un avant-projet. Cette manière d'agir n'est pas très sympathique à l'égard des parlementaires qui ont fait l'effort de dégager des propositions de réforme. Par après, le gouvernement les reprend tout en suivant sa voie propre.

Ensuite, dans cet avant-projet d'évaluation de la législation — qui est un bon projet quant au fond —, il est dit que le Sénat sera chargé de l'évaluation de la législation et qu'il déposera chaque année un rapport sur l'état de ses travaux. Il est également énoncé: «La présente loi règle une matière visée par l'article 78 de la Constitution.»

De qui se moque-t-on, monsieur le ministre? Une disposition légale qui confie des compétences au Sénat, devient une matière bicamérale optionnelle. C'est abracadabrant! À l'évidence, il s'agit d'une manière bicamérale égalitaire.

Je constate qu'un certain état d'esprit fait que des hommes distingués et intelligents, comme le ministre de la Justice et celui de l'Intérieur, s'accordent sur des interprétations particulièrement laxistes de la Constitution et en tout cas peu respectueuses des véritables compétences du Sénat.

Je tenais à formuler cette remarque, monsieur le ministre, car il convient de veiller à ne pas répéter souvent ce genre d'expérience.

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, ik wil reageren op de kritiek van de heer Lallemand, want er is terzake nog geen enkele beslissing genomen. Wel is het juist dat op initiatief van de minister van Binnenlandse Zaken het voorstel van een wetsevaluatie in een ontwerp werd omgezet. Dit ontwerp zou aanvankelijk alleen door de heer Vande Lanotte worden ondertekend. Zelf heb ik dit document nog steeds niet willen ondertekenen zolang aan de twee volgende voorafgaande voorwaarden niet is voldaan.

De eerste voorwaarde luidt dat bij dergelijke initiatieven de minister van Justitie dient te worden betrokken. Aanvankelijk was dit niet het geval.

Ten tweede vind ik het maar normaal dat, wanneer de bevoegdheden van de Senaat ter sprake komen, de Senaat bij de discussie wordt betrokken. Onze voorkeur moet dus uitgaan naar een bicamerale behandeling.

Mijnheer Lallemand, ik sta aan uw kant en u windt zich dus een beetje ten onrechte op. Ik waardeer uw aandacht voor het ministeriële werk, maar deze keer komt u te vroeg tussen. Ik heb uw boodschap weliswaar begrepen en ik verzeker u dat ik daarmee in het debat van morgen rekening zal houden.

M. Lallemand (PS). — Je suis très heureux de votre intervention, monsieur le ministre. Elle démontre que votre nom est parfois utilisé abusivement sur des avant-projets de loi! Nous dirons en temps utile à M. Vande Lanotte qu'il doit faire attention lorsqu'il vous engage dans des projets bicaméraux optionnels manifestement égalitaires. Nous sommes ravis de constater que vous veillerez à ce problème à l'avenir.

Nous avons, en effet, perdu beaucoup de temps avec la Commission de concertation, et vous étiez d'ailleurs le premier à le regretter. Nous faisons partie de ceux qui ont tout fait pour rattraper ce retard; la preuve, c'est que nous sommes réunis ici aujourd'hui pour en finir. Si le gouvernement avait été plus attentif, nous aurions évité un débat toujours délicat du fait des conflits qu'il provoque parfois entre les deux Chambres.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik ben het volkomen eens met collega Lallemand. Zelf heb ik al eens met de gedachte gespeeld om, misschien niet voor de minister van Justitie, maar wel ten behoeve van de regering een vademecum op te stellen over de toepassing van de Grondwetsartikelen 77 en 78 en over de draagwijdte van de evocatieprocedure. De regering en de wetgevende instellingen hebben er alle belang bij om na te gaan of de toepassing van de principes die vervat liggen in de Grondwet en die de parlementaire Overlegcommissie getracht heeft af te bakken, in de praktijk wel haalbaar is. Indien dat niet zo is, moeten er oplossingen worden gezocht of moeten de principes worden verwijfd. Zo nodig zullen wij artikelen van de Grondwet moeten aanpassen. In die geest heb ik er bij de diensten van de Senaat op aangedrongen een overzicht te maken van de ervaring die wij terzake in het afgelopen jaar hebben opgedaan. Het werkdocument dat werd opgesteld, is overigens uitstekend. Op grond van dit document, zullen wij trachten een aantal aanpassingen te suggereren met het oog op een vlotte samenwerking tussen beide Kamers.

Sommigen zijn weliswaar de mening toegedaan dat het beter zou zijn de jonge instelling die de parlementaire Overlegcommissie is, af te schaffen, dan wel haar de mogelijkheid te geven ervaring op te doen in het vervullen van haar rol, te weten het bewerkstelligen van een goede samenwerking tussen beide Kamers.

Dit is geen kritiek, maar wel een zoektocht naar oplossingen om vertragingen, nutteloze wrijvingen en discussies te voorkomen.

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, ik geef er ook de voorkeur aan om over de grond van de zaak te spreken dan wel over de te volgen procedure. Reeds toen het eerste ontwerp werd ingediend in de nieuwe Senaat, zijn er problemen gerezen met de toepassing van de Grondwetsartikelen 77 en 78. Van bij de aanvang heb ik gepleit voor de geïntegreerde benadering. Deze aanpak staat garant voor een coherente behandeling van de teksten. De opsplitsing van de materies al naargelang hun volstrekt bicameraal, dan wel optioneel bicameraal karakter komt het wetgevende werk niet ten goede. Ook nu weer zijn de senatoren verplicht om het debat te beperken tot het thema van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling en kan over de grond van de zaak en over de wet-Lejeune niet worden gedebatteerd.

De beide Kamers hebben zich ook in de parlementaire Overlegcommissie voor deze aanpak uitgesproken en ook ik moet mij daarbij neerleggen.

Ik heb ook altijd verdedigd dat het beter is onmiddellijk naar de Overlegcommissie te gaan en niet te wachten tot er op het einde van de ketting een probleem rijst en, zoals wij dat ook nu weer hebben meegemaakt, de zaak blokkeert. Dit alles bevestigt alleen dat wij met de huidige organisatie van de bevoegdheidsverdeling, namelijk door alles op te splitsen, uiteindelijk minder goed werk leveren, tijd verliezen en niet tot een snelle, coherente en gesynchroniseerde werking komen. De Overlegcommissie grijpt meestal te laat in, wanneer wij al met een conflict zitten. Het zou veel efficiënter zijn de Overlegcommissie reeds in het begin in te schakelen om dan een akkoord te bereiken. Ik sta dus absoluut achter elke poging om tot een betere werking te komen.

Toch vind ik niet dat de Senaat alle gelijk aan zijn kant heeft. Ik heb toch ook lang moeten wachten op de afhandeling van het probleem, omdat intern veel werd gediscussieerd over de strekking die men aan de artikelen wilde geven. Ik wil de hele zaak echter niet opblazen en ben blij dat wij het geheel nu kunnen afronden. Wel moeten wij tot een akkoord komen om in de toekomst van in het begin, van bij de creatie van een ontwerp — en er komen er nog veel — een oplossing te vinden, eerder dan steeds te moeten eindigen in een conflict tussen Kamer en Senaat. Een dergelijke gang van zaken is immers absoluut niet vruchtbaar en werkt contraproductief, zeker in tijden waarin de burger vraagt dat snel oplossingen worden gevonden. Het laatste wat ik

de burger wil uitleggen is dat wij vertraging oplopen, omdat de zaak geblokkeerd is in een overlegcommissie tussen Kamer en Senaat.

M. Lallemand (PS). — Monsieur le Président, je vois que le ministre se rapproche sympathiquement des thèses que nous défendons. Il propose — et c'est heureux — de veiller dorénavant à réunir le plus possible les matières bicamérales optionnelles et les matières bicamérales totales, ce qui permet un examen beaucoup plus cohérent. Je remercie le ministre d'avoir déposé au Sénat ce projet bicaméral avec, en annexe, le projet bicaméral égalitaire. Ce choix nous permet d'examiner en premier lieu un projet important.

Je m'accorde avec lui quant à la nécessité d'éviter à l'avenir les lenteurs.

Le Sénat n'a pas eu tort, monsieur le ministre, mais il a parfois la raison lente et l'affirmation de sa vérité prend du temps. La preuve en est que nous avons dû nous réunir à de nombreuses reprises pour tenter de dégager un accord.

Monsieur le ministre, je vous invite à en tenir compte et à opter pour une vision ouverte du bicaméralisme égalitaire, ce qui vous évitera bien des inconvénients et vous assurera un accueil privilégié au Sénat puisqu'il sera peut-être le premier à examiner ces projets. Il le fera avec l'attention que votre travail mérite.

Pour conclure, je dirai que notre groupe avec les réserves que j'ai exprimées votera avec détermination ce projet important. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de voorzitter, zoals de vorige sprekers verheug ik mij erover dat we op de valreep het wetsontwerp tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling kunnen goedkeuren. Ik hoop althans dat we dit zullen doen.

Mijn uiteenzetting kan kort zijn. De rapporteur, collega Erdman, heeft hier immers zeer deskundig en uitvoerig verslag uitgebracht over de werkzaamheden in de commissie voor de Justitie en zijn beschouwingen worden in grote mate door de verschillende senaatsfracties gedeeld. Ik zal evenmin terugkomen op het debat over het toepassingsgebied van de artikelen 77 en 78 van de Grondwet, aangezien ik het volledig eens ben met de beschouwingen die vooral collega Lallemand hier in dit verband naar voren heeft gebracht.

Ik dank de minister van Justitie trouwens voor de openheid die hij heeft betoond ten aanzien van deze problematiek.

Na de dramatische gebeurtenissen van vorig jaar werd de problematiek van de voorwaardelijke invrijheidstelling naar voren geschoven als één van de grote pijnpunten van het justitieel gebeuren. Het wetsontwerp dat vandaag wordt besproken strekt ertoe, gedeeltelijk althans, orde op zaken te stellen. Het heeft dus ook een grote actualiteitswaarde. Hoewel misschien kan worden beweerd dat het ontwerp is ontstaan onder druk van actuele omstandigheden en van de publieke opinie, gaat het hier nochtans niet om een overhaaste reactie. Reeds bij zijn aantreden heeft de huidige minister van Justitie te kennen gegeven werk te willen maken van de problematiek van de strafuitvoering. Een bewijs daarvan is zijn nota dienaangaande, die reeds vóór de dramatische gebeurtenissen van afgelopen jaar was verspreid.

Het is begrijpelijk dat de voorwaardelijke invrijheidstelling vragen oproept over de zin van de straf en meer bepaald van de vrijheidsberoving. Men kent de klassieke benadering: de vrijheidsberoving heeft een vergeldend karakter. Het is een repressieve reactie op een maatschappelijk onaanvaardbare gedraging. Het repressieve karakter van de straf maakt daarenboven dat deze ook geldt als een vorm van afschrikking voor de potentiële misdadiger. Het is evenwel verkeerd de vrijheidsberoving louter als dusdanig te aanzien. Er dient tevens — en dit komt in dit wetsontwerp tot uiting — een herstel- en reïntegratierichte invulling aan de straf te worden gegeven. Een dergelijke benadering bevordert de wederopname van de gedetineerde in de maatschappij en vormt ook wellicht de beste waarborg om recidives te voorkomen, hoewel dit nooit kan worden uitgesloten.

De voorwaardelijke invrijheidstelling, zoals ingevoerd door de wet-Lejeune, dient daarom als instrument te blijven behouden. Deze laat toe de overgang van gevangenschap naar volledige vrijheid geleidelijk te laten verlopen, met name door het inbouwen van een periode van gecontroleerde vrijheid. Aan de roep van sommigen tot afschaffing van de wet-Lejeune mag dan ook geen gevolg worden gegeven. In andere Europese landen wordt deze wet trouwens soms als schoolvoorbeeld van een goed strafrechtelijk beleid aangehaald.

Waar het wel op aankomt is de modernisering en de aanpassing van de wet-Lejeune. Dat betekent in de eerste plaats dat wij moeten zorgen voor een toepassing van de wet. Door de instelling van commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, en dus het ontlasten van de minister van Justitie van de beslissing tot voorwaardelijke invrijheidstelling, wordt een systeem opgezet waarbij de nodige wettelijke waarborgen voor een objectieve toepassing van de mogelijkheid tot voorwaardelijke invrijheidstelling geboden worden. Bovenal biedt dit ook een grotere garantie dat elk dossier op een diepgaande en deskundige wijze zal worden onderzocht.

Dat dit wetsontwerp zich beperkt tot de instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling en niet overgaat tot een algemene modernisering van de wet-Lejeune, heeft te maken met de bevoegdheidsverdeling tussen Kamer en Senaat. De instelling van de commissies is hoe dan ook een bicamerale aangelegenheid. De andere aspecten van de voorwaardelijke invrijheidstelling kunnen een bicamerale aangelegenheid zijn. De discussie over de huidige wet heeft aangetoond dat deze benaderingswijze wellicht niet optimaal is. Het optioneel bicamerale aspect maakt het voorwerp uit van een afzonderlijk ontwerp dat eerst in de Kamer zal worden besproken.

Dit neemt echter niet weg dat tijdens de bespreking van dit ontwerp rekening werd gehouden met datgene wat in het optioneel bicameraal wetsontwerp is vastgelegd. De verdere behandeling van het optioneel bicameraal wetsontwerp in de Kamer zal door de CVP-senaatsfractie nauwgezet worden gevolgd. Ongetwijfeld zal het wetsontwerp aanleiding geven tot evocatie.

De globale visie die beide ontwerpen schraagt is deze van een herstel- en reïntegratierichte invulling van de detentie. Om dit te realiseren is een multidisciplinaire aanpak noodzakelijke. Het dossier van een gedetineerde die om een voorwaardelijk invrijheidstelling verzoekt, moet in al zijn aspecten worden bekeken. Geval per geval moet worden nagegaan of een reïntegratie mogelijk is en welk gevaar een voorwaardelijke invrijheidstelling oplevert.

De samenstelling en de opdracht van de commissies sluiten perfect aan bij deze basisgedachte. Zo dient de rechter die de commissie voorziet bij voorkeur gekozen te worden uit rechters die houder zijn van het diploma van licentiaat in de criminologie. Hetzelfde geldt voor het lid van het openbaar ministerie dat aan elke commissie wordt verbonden. Van nog grotere betekenis is echter dat naast deze rechter ook twee assessoren deel uitmaken van de commissie, van wie er één beschikt over deskundigheid inzake de tenuitvoerlegging van vrijheidstraffen en de andere inzake de sociale reïntegratie.

Wij noteren dat de opdracht van de commissie niet beperkt is tot het zich uitspreken over een verzoek tot voorwaardelijke invrijheidstelling. De commissies worden ook belast met de verdere opvolging van de in vrijheid gestelde veroordeelde. Dit laatste wordt immers, niet het minst door de publieke opinie, als problematisch ervaren. Doordat de commissies tevens bevoegd zijn om de voorwaardelijke invrijheidstelling te schorsen, te herroepen of te herzien, zal deze opvolging geen hol begrip zijn, maar werkelijk kunnen worden geëffectueerd. Voor de betrokkene houdt dit de waarborg in dat de beslissing tot schorsing, herziening of herroeping van de invrijheidstelling met de nodige deskundigheid en objectiviteit zal worden genomen.

Op de andere aspecten van de voorwaardelijke invrijheidstelling ga ik nu niet verder in, aangezien het ontwerp dienaangaande nog in de Kamer moet worden besproken.

Een positief aspect, dat mag worden vermeld omdat het in zekere zin aansluit bij de multidisciplinaire aanpak, is het feit dat voortaan ook met de belangen van het slachtoffer rekening wordt

gehouden en dat het slachtoffer zelf een zekere inbreng kan hebben. Zo wordt bepaald, althans in het optioneel bicamerale ontwerp, dat het slachtoffer het recht krijgt om op zijn verzoek te worden gehoord door de commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling.

De oprichting van deze commissies en de wijziging van de wet-*Lejeune* betekenen een stap in de goede richting van een meer adequate strafuitvoering. Hiervan is de voorwaardelijke invrijheidstelling evenwel slechts een aspect. De reeds door de minister aangekondigde beginselenwet betreffende de strafuitvoering moet bijgevolg snel worden behandeld. Wat de individuele genade betreft, moet bijvoorbeeld evenzeer een zekere objectivering mogelijk worden gemaakt. Ook moet worden nagegaan hoe de genademaatregel zich verhoudt tot de procedure van de voorwaardelijke invrijheidstelling. Een genademaatregel zou immers wel een abrupt einde kunnen maken aan het herstel- en reïntegratiebeleid dat ten aanzien van de gedetineerde in kwestie werd opgezet. De problematiek van de strafuitvoering dient met andere woorden in zijn geheel uit de duisternis, waarin deze zich nog grotendeels bevindt, te worden gehaald.

Tijdens de bespreking in de commissie voor de Justitie werd verder ook duidelijk dat voor deze materie de samenwerking met de gemeenschappen moet worden geoptimaliseerd, te meer daar deze laatsten bevoegd zijn voor de sociale begeleiding van gedetineerden.

Het behoud van de voorwaardelijke invrijheidstelling is noodzakelijk, maar een goede gemoderniseerde omkadering ervan evenzeer. De bepalingen van dit wetsontwerp bieden wat dat betreft voldoende garanties.

Uiteraard zal dit spijtig genoeg niet beletten dat bepaalde personen hervallen in hun misdadig handelen, maar strafrechtelijk en wetenschappelijk zal dan toch al het mogelijke gedaan zijn om dit te voorkomen. Vanuit christendemocratisch oogpunt is het aspect van menselijkheid bij de strafuitvoering doorslaggevend.

De CVP-senaatsfractie zal het wetsontwerp tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling dan ook goedkeuren. (*Applaus.*)

M. le président. — La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le président, le projet de loi que nous examinons aujourd'hui est un projet important. Il concerne en effet une matière particulièrement sensible, celle de la libération anticipée des condamnés, et il modifie fondamentalement le système que nous avons toujours connu et qui consistait en fait à attribuer cette compétence au ministre de la Justice, appelé à statuer de façon non contradictoire et sans devoir justifier ses décisions.

Personnellement, ce système m'a toujours paru inadéquat. Lors de la séance du Sénat du 29 novembre 1990, au moment de l'examen du budget de la Justice, je déclarais, à l'intention de votre prédécesseur: «Je voudrais soulever le problème des libérations conditionnelles. Il s'agit là d'un point essentiel de notre système pénal, et il faut bien dire qu'il est réglé d'une façon peu satisfaisante. En effet, dans notre système, la libération conditionnelle relève du seul pouvoir exécutif. L'intéressé ne connaît jamais les motifs ni d'un refus de libération conditionnelle ni d'ailleurs de l'octroi de cette mesure. Le ministre en porte seul la responsabilité. Ne pensez-vous pas que ce système gagnerait à être revu et qu'une procédure contradictoire pourrait se substituer à l'actuelle procédure, l'octroi ou le refus de la libération conditionnelle devant être motivé?»

Toujours pragmatique, M. Wathelet me répondait: «Vous m'interrogez sur la libération conditionnelle. Un arrêté royal est actuellement soumis au Conseil d'État en vue de modifier la procédure et de la rendre davantage contradictoire. C'est ce que l'on appelle le respect des droits de l'homme. On a intégré l'avocat dans la prison. C'est très moderne, mais quelles en seront les conséquences? Je vous le donne en mille: des lourdeurs et un arriéré considérable. Et pourtant, j'estime avoir fait mon devoir. Je tiens à faire remarquer que les dossiers de libération conditionnelle ont été préparés avec soin par l'exécutif. De nombreux avis

ont été pris. Maintenant, on souhaite une procédure contradictoire. Mais dans deux ans, le ministre sera interrogé au sujet des retards en matière de libération conditionnelle.»

Il est évident que si le ministre Wathelet avait accepté de revoir cette matière de la libération conditionnelle, il se serait évité bien des critiques. Le pragmatisme n'est pas toujours la meilleure voie à suivre.

En ce qui vous concerne, monsieur le ministre, vous avez décidé d'aborder le problème de front et vous nous présentez donc votre projet instituant les commissions de libération conditionnelle.

Vous avez fait le choix de confier cette responsabilité à des juridictions administratives pluridisciplinaires composées d'un juge-président et de deux assesseurs, spécialisés respectivement en matière d'exécution des peines et de réinsertion sociale. La compétence de ces commissions sera limitée à l'octroi ou au refus de la libération conditionnelle ainsi qu'à l'éventuelle suspension ou révocation de cette libération. Les mandats des membres auront une durée de trois ans et seront renouvelables une fois pour une durée de cinq ans.

Avant de faire connaître le point de vue de notre groupe sur ce projet, je voudrais souligner qu'il démontre les erreurs et les lacunes de la révision constitutionnelle de 1993 quant aux compétences respectives de la Chambre et du Sénat.

Après avoir suivi attentivement l'échange de vues, par ailleurs très intéressant, qui a eu lieu voici quelques minutes, je tiens effectivement à rappeler que toutes les difficultés inhérentes à la situation actuelle, proviennent, selon moi, de la mauvaise conception appliquée en 1993 en ce qui concerne les compétences du Sénat.

Le gouvernement a, en effet, et contrairement à l'avis du Conseil d'État, cru devoir scinder son projet en deux, l'un relevant du bicaméralisme intégral prévu par l'article 77 de la Constitution, le second, de l'article 78, et ne pouvant donc être soumis au Sénat que par le biais de l'évocation.

Il est cependant bien évident que ces deux projets devraient former un tout puisque l'un règle la composition, les compétences et le fonctionnement des nouvelles commissions et que le second traite des conditions d'octroi de la libération conditionnelle et de la procédure.

Le Conseil d'État avait dès lors estimé que l'indivisibilité de la matière devait entraîner la fusion des deux projets en un seul relevant de l'article 77. Le gouvernement n'a pas voulu suivre cet avis en tirant argument de la décision de principe de la commission parlementaire de concertation concernant les projets mixtes mais il n'a pas tenu compte des réserves de cette commission lorsque la cohérence au niveau du contenu de la matière justifie la fusion des projets.

Cette attitude a évidemment compliqué l'examen du projet par la commission de la Justice et a fait l'objet de contestations. Finalement, ce sont les présidents des commissions de la Justice et de la Chambre et du Sénat qui ont été chargés de trouver une solution. Hommes de bonne volonté, ils se sont accordés pour rendre «bicamérables» quelques articles du second projet. Mais ils ont eux-mêmes précisé: «Cette décision de compromis n'a pas valeur de précédent.»

*M. Moens, vice-président,
prend la présidence de l'assemblée*

Il s'agit effectivement d'un compromis pragmatique et peu convaincant qui démontre surtout l'ambiguïté du système figurant aux articles 77 et 78 de la Constitution.

Cela étant, que faut-il penser du projet qui nous est soumis?

Notre préférence aurait été la création d'un véritable tribunal de l'application des peines qui constituerait une section du tribunal de première instance à l'instar de la section jeunesse ou correctionnelle.

Ce tribunal ne comprendrait donc que des magistrats professionnels mais sa compétence serait plus large que celle que vous prévoyez pour les commissions de libération.

En effet, il serait non seulement appelé à statuer sur l'octroi de la libération conditionnelle mais il pourrait trancher sur l'ensemble des problèmes se posant durant la détention; respect

des droits du détenu en matière disciplinaire, modalités d'exécution de la peine, octroi de congés pénitentiaires et suivi des libérés conditionnels.

Nous avons repris l'ensemble de nos propositions sous forme d'amendements sur lesquels le Sénat devra se prononcer.

Il nous paraît en tout cas que ce tribunal d'application des peines représente une vision plus complète et plus ambitieuse que le projet du gouvernement.

Il est d'ailleurs conforme aux propositions de la commission d'enquête de la Chambre qui s'est clairement prononcée pour un véritable tribunal d'application des peines, propositions adoptées à l'unanimité en séance plénière.

En ce qui concerne la pluridisciplinarité nous pensons qu'en cette matière le tribunal doit être éclairé par les avis et rapports des spécialistes mais que c'est au magistrat seul à trancher puisque nous sommes dans une matière qui touche aux libertés individuelles.

Sur le problème de la création d'un tribunal de l'application des peines, le ministre considère également que c'est l'objectif à atteindre mais que ce projet devra être soigneusement préparé et qu'en attendant, une solution transitoire doit être trouvée. Il est d'ailleurs à craindre que le refus de proposer dès à présent pareil tribunal résulte également d'impératifs budgétaires.

Vous invoquez également des objections d'ordre constitutionnel à l'égard de la création de ces tribunaux et vous faites référence à l'article 157.

Cependant, si vous décidez de faire de ces tribunaux des sections du tribunal de première instance avec des magistrats professionnels, cette objection tomberait.

Quoi qu'il en soit nous prenons acte de vos déclarations suivant lesquelles la législation proposée aura un caractère transitoire en attendant une réforme plus fondamentale.

Malgré ses insuffisances, le projet que vous présentez constitue une avancée considérable par rapport à la situation actuelle.

Il transfère en effet du ministre de la Justice à une juridiction administrative les décisions en matière de libération conditionnelle.

La procédure aura un caractère contradictoire et la victime pourra également intervenir. Comme toute juridiction, la commission devra motiver ses décisions.

Je voudrais cependant attirer votre attention sur l'importance que peut avoir en cette matière l'exercice du droit de grâce. Le droit de grâce apparaît comme une survivance de l'Ancien Régime lorsque le souverain avait un pouvoir absolu. Il s'agit presque d'un sujet tabou bien que le ministre de la Justice en assume la responsabilité.

À terme, il faudra débattre du maintien de ce droit bien singulier mais dès à présent, il faut, en ce qui concerne en tout cas les peines fermes d'emprisonnement, en user avec prudence et réserve afin qu'il ne modifie pas de fait l'économie de la loi sur la libération conditionnelle.

Monsieur le président, malgré notre optimisme naturel, je crains que nos amendements ne reçoivent pas un accueil positif de la majorité du Sénat.

Nous serons dès lors amenés à nous prononcer sur le projet tel qu'il nous est présenté. Comme je l'ai dit, le groupe PRL-FDF considère qu'il apporte une importante amélioration par rapport à la procédure actuelle. Cependant, nous regrettons que le gouvernement n'ait pas été plus loin en proposant un véritable tribunal alors que les circonstances et l'état de l'opinion publique étaient incontestablement favorables à pareille solution.

Dès lors, et dans l'attente du projet plus important annoncé par le ministre, nous nous abstenons de souhaiter cependant que ces commissions puissent jouer de façon satisfaisante le rôle qui leur sera dévolu. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Coveliers.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, mijn uiteenzetting zal kort zijn, want hoewel sommigen de methode-Coué — het altijd opnieuw herhalen van hetzelfde — aanprijzen om iets te bereiken, denk ik dat dit in deze vergadering niet nodig is. Bovendien was het verslag zeer degelijk. Ik heb met zeer veel bewondering vastgesteld hoe dergelijke verslagen op zo een korte tijd kunnen worden gerealiseerd. Ik heb het zelf mogen ondervinden met het verslag over het Centraal Strafreregister. Ik feliciteer de rapporteur, collega Erdman, maar vooral ook de diensten van de Senaat met dit schitterend verslag. Het is dusdanig schitterend dat men enkele kleine schoonheidsfoutjes absoluut moet vergeten.

Ik zou terloops willen opmerken dat men wel eens een andere procedure zou kunnen bedenken, een ander soort bicamerisme. Ik denk hier aan een systeem waarbij een Kamer de materie ten gronde behandelt terwijl de andere Kamer kan evoceren. Dit hoeft niet noodzakelijk altijd dezelfde Kamer te zijn. Men zou kunnen stellen dat voor bepaalde materies — laten we aannemen justitie — de Senaat de eerste Kamer zou zijn met een advocatierecht van de Kamer. De minister lacht, maar er zijn daarvan voorbeelden in de wereld en het zou in ieder geval heel wat bevoegdheids- en procedureproblemen uit de wereld helpen.

Bij deze wet is een andere optie genomen dan de onze. Wij zijn er voorstander van dat elke veroordeelde een bepaald gedeelte van de door de rechter uitgesproken straf zou uitzitten. Dat gebeurt zo in Nederland, waar iedereen — wie het ook moge zijn — tegen wie een gevangenisstraf is uitgesproken, twee derden dient uit te zitten waarna dan een strafuitvoeringsrechtbank oordeelt of de betrokkene al dan niet in vrijheid wordt gesteld. Dit voorstel is niet weerhouden. De minister heeft geopteerd voor een commissie. Dit is niet onze optie en wij zullen het ontwerp dan ook niet goedkeuren.

De objectiviteit verplicht ons evenwel toe te geven dat dit ontwerp een verbetering inhoudt van de bestaande toestand. Dit was niet zo moeilijk, want de huidige situatie is hopeloos slecht. Daarom zullen wij niet tegenstemmen, maar zullen wij ons bij de stemming onthouden.

De belangrijkste discussie die in de commissie plaatsvond, was mijns inziens de discussie over de zin van het straffen. De essentie van dit wetsontwerp en enigszins ook van het wetsontwerp betreffende het Centraal Strafreregister heeft te maken met de visie op het mensbeeld, met de vraag of iemand al dan niet «verbeterbaar» is. Het geloof in de absolutie, met penitentie weliswaar. Er zijn gemeenschappen die ook als beschaafd worden beschouwd die daar niet in geloven. Denk maar aan de 180 jaar gevangenisstraf die men bijvoorbeeld in de Verenigde Staten kan krijgen omdat men daar alle straffen optelt en zelfs niet van levenslang spreekt. Als grap daarbij zeggen sommigen dat heel wat Amerikaanse politiemensen graven bewaken.

Essentieel heeft men in onze contreien altijd de filosofie aangehangen dat een straf drie elementen moet bevatten.

Ten eerste, een element van vergelding. Spijtig genoeg hebben wij de reactie dat als iemand een fout heeft begaan, er een vergelding moet komen.

Een tweede element is de bescherming van de maatschappij. Iemand die gevaarlijk is, moeten we afzonderen.

Het derde element is de heraanpassing aan de maatschappij.

Indien ik me niet vergis zei Churchill, toen hij geen eerste minister meer was, dat men aan het onderlinge gewicht van de drie elementen kan uitmaken hoe beschaafd een maatschappij is. Als men het element boete zeer zwaar laat doorwegen, gaat men reageren met meer structureel geweld en lokt men wellicht ook ander geweld uit.

Indien men er integendeel van uitgaat dat een heraanpassing mogelijk moet zijn en de normen, ook al blijven ze eeuwen gelden, uiteindelijk slechts relatief zijn aangezien ze door een toevallige meerderheid worden opgelegd, moet men geloven in de heraanpassing van de mens, van de normovertreder.

Wij overtreden trouwens allen normen. In ons land zijn er zo veel strafnormen dat het onmogelijk is om er geen enkele te overtreden. Sommigen overtreden normen die men zeer waardevol acht, andere overtreden normen waar men veel minder belang aan hecht. De vraag is of we ernaar moeten streven de heraanpassing en de verbeterbaarheid in te passen in al die teksten over de manier en de zin van het straffen.

Ik deel de mening van collega Vandenberghe dat men de recidive nooit zal kunnen uitsluiten. Hetzelfde geldt voor de seksuele delicten, waaraan op het ogenblik dat ons systeem dreigt te worden scheef getrokken zo veel aandacht wordt besteed. Ook dergelijke delicten, hoe afschuwelijk ze ook mogen zijn, zal men nooit kunnen uitsluiten. Seksuele en passionele delicten zullen blijven voorkomen zolang de passie blijft bestaan. Wij hopen allemaal dat de passie zo oud zal worden als de mensheid; een leven zonder passie en zonder driften zou zeer onaangenaam zijn en tot zeer veel zelfmoorden leiden.

Het voorstel van de minister biedt in dit opzicht enkele vooruitzichten. Via de begeleiding van de delinquenten en via de « assessoren sociale begeleiding » kan men dit aspect beklemtonen. Dit aspect van de heraanpassing is, net zoals het aspect van de bescherming mijns inziens belangrijker dan het aspect van de boetedoening, want daar geloof ik niet zo in.

De VLD-fractie kan het ontwerp niet goedkeuren omdat het vanuit een andere visie vertrekt en nog altijd een mogelijkheid tot genade openlaat. Ik geef eerlijk toe dat we over dit thema eens grondig moeten discussiëren. Er zijn immers valabele argumenten voor het openlaten van een mogelijkheid voor genade. Ik meen echter dat men dit niet kan overlaten aan de goedkeuring door een politieke overheid.

Om deze redenen menen wij, na de zeer interessante discussie in de commissie, dat dit voorstel een verbetering inhoudt tegenover de vorige regeling. Het vertrekt echter van een totaal andere visie dan de onze en daarom zullen wij ons, zoals ik reeds zei, bij de stemming onthouden. (*Applaus.*)

M. le président. — La parole est à Mme Delcourt.

Mme Delcourt-Pêtre (PSC). — Monsieur le président, la loi sur la libération conditionnelle, dite loi Lejeune, est une législation ancienne puisqu'elle a été adoptée en 1888. Cependant, je reste convaincue qu'il s'agissait, malgré tout ce que l'on a pu en dire, d'une excellente législation. Elle constituait d'ailleurs un aspect révolutionnaire de notre droit pénal à l'époque, puisqu'elle partait du principe que la prison ne pouvait être considérée comme une solution pour lutter de manière efficace contre la délinquance, mais que la possibilité pour les condamnés d'obtenir une diminution de leur peine, diminution conditionnée à un comportement différent et à leur amendement, était une voie plus adéquate pour aider ces condamnés à se réinsérer. Cette loi a prouvé son efficacité dans les faits, puisqu'elle a permis un pourcentage important de réinsertions et de réhabilitations.

Cependant, après un siècle d'usage, des critiques sont apparues quant à son application, et l'affaire Dutroux a mis gravement en lumière la nécessité de sa modernisation.

Plusieurs questions devaient être posées à propos de la manière dont la décision de libération conditionnelle est prise. Comment apprécier de manière correcte l'amélioration du comportement des condamnés? Durant la période d'épreuve, l'accompagnement, le contrôle et la guidance sont-ils assurés de manière efficace afin de donner toutes les chances nécessaires à la réinsertion du condamné? Certaines libérations ne sont-elles pas accordées de manière trop laxiste, les décisions étant influencées par la surpopulation carcérale? Enfin, la libération conditionnelle est-elle retirée s'il apparaît que le comportement du condamné libéré sous conditions présente des risques pour la société?

L'importance de ces questions n'a cessé de croître au cours des années. Dès lors, on ne peut que se réjouir de ce que le projet du gouvernement soit essentiellement axé sur les deux points suivants: un renforcement des critères de libération conditionnelle et une objectivation accrue de la procédure.

On peut regretter que le projet qui nous est proposé aujourd'hui soit partiel puisqu'il sera complété par un second projet qui sera déposé à la Chambre. Le plan du projet qui nous a été adressé

directement n'est certainement pas le plus important puisqu'il ne concerne que l'institution des commissions de libération conditionnelle, laissant d'autres points majeurs, comme les conditions de libération conditionnelle et les conditions de révision, au second projet.

Le débat d'aujourd'hui n'est cependant pas dénué d'intérêt, il me permet de rappeler à M. le ministre de la Justice et au gouvernement quelle était la position du PSC définie lors de son congrès général sur la Justice relatif à ces problèmes.

Lors du conseil général, le PSC a tout d'abord prôné la création d'un tribunal d'application des peines dans lequel il serait fait appel à des spécialistes en sciences humaines. Le projet qui nous est soumis aujourd'hui est évidemment moins ambitieux puisqu'il s'agit simplement de commissions administratives de libération conditionnelle. Je me réfère toutefois aux promesses du ministre de la Justice qui a rappelé que ces commissions de libération conditionnelle constituaient les prémices d'un véritable tribunal d'application des peines, mais qu'en raison de l'urgence de la réforme de la législation de la libération conditionnelle ainsi que du temps que risque de nécessiter l'institution d'un tel tribunal, il était indispensable de recourir à la création de ces commissions.

L'intérêt majeur des commissions de libération conditionnelle est qu'elles ont une double approche, à la fois judiciaire et sociale. En ce sens, elles peuvent constituer une première étape vers la création d'un tribunal d'application des peines. Le PSC approuvera dès lors ce projet de loi.

Toutefois, nous avons voulu ouvrir une discussion sur la nécessité de garantir le caractère multidisciplinaire de ces commissions. C'est la raison pour laquelle j'ai déposé, avec d'autres, plusieurs amendements afin de préciser la composition même de ces futures commissions de libération conditionnelle, amendements précisant la formation requise des assesseurs en matière de réinsertion sociale.

Initialement, le projet ne prévoyait l'accès à ce poste qu'aux universitaires ayant une expérience de cinq ans en matière de réinsertion sociale, alors que les conditions pour devenir assesseur en matière d'exécution des peines étaient quasiment identiques puisqu'il fallait également être universitaire et faire preuve d'une expérience de cinq ans en matière d'exécution des peines.

Au vu de ces conditions fort proches, pour ne pas dire similaires, les places d'assesseurs en matière d'exécution des peines et en matière de réinsertion sociale risquaient d'être occupées par des personnes ayant des profils assez semblables, mettant ainsi à mal le principe de la multidisciplinarité.

Pour garantir cette multidisciplinarité, il m'a dès lors semblé judicieux de proposer par amendement que des personnes ayant une excellente expérience en matière de réinsertion sociale, mais n'ayant pas nécessairement une formation universitaire — je songeais plus particulièrement aux assistants de probation — puissent entrer en ligne de compte pour ce poste d'assesseur. De plus, il a aussi été jugé nécessaire de préciser par voie d'amendement ce qu'il fallait entendre par une expérience de cinq ans soit en matière de réinsertion sociale, soit en matière d'exécution des peines.

À la suite d'une longue discussion en commission, les diplômés de l'enseignement supérieur en sciences humaines pourront accéder à cette fonction, en passant un examen. Les modalités en seront établies par arrêté royal.

Je remercie le ministre d'avoir été sensible aux arguments développés par plusieurs d'entre nous.

Par ailleurs, le PSC, lors de son conseil général du mois de novembre 1996, a souhaité que les conditions de révocation de la libération conditionnelle soient revues et qu'il y ait révocation, notamment lorsque de nouveaux faits sont commis ou en cas de non-respect des conditions de la libération conditionnelle.

Les souhaits que le PSC avait émis ont été partiellement rencontrés, mais lors de la dernière réunion de la commission de la Justice, un grand débat a surgi sur un point délicat du projet du gouvernement concernant la possibilité de réviser les conditions de libération du condamné lorsque le libéré n'a pas commis de nouveaux faits, qu'il respecte strictement les conditions qui lui sont imposées, mais qu'il apparaît que des évolutions générales de

la société en matière de sécurité invitent au renforcement du contrôle de ceux qui ont précédemment commis des délits ou des crimes dans certains domaines. Je pense notamment à la pédophilie.

Le projet n'est pas explicite sur ce point, mais ce débat fondamental doit être poursuivi, parce qu'il nous renvoie aux défis posés à une société en fonction de l'évolution de l'opinion publique et de la manière dont celle-ci, à un moment donné de l'histoire de la société, apprécie la gravité de certains faits.

La commission ayant considéré que ce point était intimement lié au deuxième projet, le débat n'a pas été poursuivi sur ce plan.

Lors de son conseil général de novembre 1996, le PSC a encore souhaité que les seuils d'incompressibilité pour l'octroi de libérations conditionnelles soient revus de manière plus stricte pour les délinquants ayant commis des faits graves, notamment à connotation sexuelle.

Sur ce point, le projet déposé par le gouvernement maintient plus ou moins le système actuel, avec une libération possible dès le tiers de l'accomplissement de la peine, quelles que soient la nature et la gravité des faits commis.

Cependant, et l'on pourra s'en rendre compte lors de la discussion du projet relatif au casier judiciaire, nombreux sont ceux qui auraient voulu stigmatiser de manière plus forte encore les délinquants graves une fois libérés. Pour le PSC, cette voie n'est pas la meilleure. Tout en mettant en place des conditions strictes pour l'octroi de la libération conditionnelle, il faut absolument tout faire pour privilégier la réinsertion des condamnés.

À propos du débat sur la révocation de la libération conditionnelle, nous devons apprécier les conséquences que les décisions prises en cette matière peuvent avoir à long terme pour la société et la manière dont elle assure les conditions de l'exercice des libertés individuelles — avec les risques inévitables qu'elles comportent pour chacun d'entre nous, surtout les plus faibles —, et l'exigence de la protection de tous ses membres, en particulier des plus vulnérables.

La recherche de cet équilibre entre liberté et protection, entre prévention et répression n'est jamais atteinte, et doit être remise constamment sur le métier. Elle indique le degré de civilisation atteint par une société et la manière dont elle se réfère aux valeurs de liberté et de sécurité. Lors de la discussion du projet soumis à notre examen, ces valeurs étaient constamment sous-jacentes, même si certains mettaient davantage l'accent sur le poids de l'opinion publique ou sur les aspects relatifs à la répression. Ces débats sont fondamentaux; ils doivent être poursuivis.

En conclusion, le PSC se prononcera en faveur de ce projet qui est un bon projet.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, het onderhavige ontwerp is in een aantal opzichten ongetwijfeld een stap vooruit, maar het is toch niet helemaal wat wij ervan hadden verwacht. Ik wil niet uitweiden over de procedurekwestie, namelijk over het bicamerale of monocamerale karakter van de bepalingen, want wij zijn in de eerste plaats geïnteresseerd in het stelsel van de voorwaardelijke invrijheidstelling zelf en pas in tweede en subsidiaire instantie in de werking van de commissie die over de voorwaardelijke invrijheidstelling zal oordelen. De wijze waarop dit ontwerp ter bespreking wordt voorgelegd, is een hinderpaal om het probleem behoorlijk aan te pakken.

Agalev is van oordeel dat de rechtbank bij iedere straf precies moet weten wat haar uitspraak betekent. Met het huidige systeem is dit niet het geval. Wij zijn steeds voorstander geweest van een systeem waarbij twee derde van de straf in elk geval zou worden uitgevoerd als duidelijke richtlijn voor de rechter en voor de partijen die bij de zaak zijn betrokken. Hieraan zouden wij een automatische vrijlating koppelen na uitvoering van twee derde van de straf, tenzij het openbaar ministerie zich hiertegen verzet. Dit verzet zou dan moeten worden behandeld door een executierechter, die ook de rechter zou moeten zijn voor een hele reeks andere geschillen in verband met de strafuitvoering.

Dit ontwerp, zelfs gecombineerd met een ontwerp over de voorwaardelijke invrijheidstelling zelf, gaat niet ver genoeg. Het is slechts een kleine stap in de goede richting. Wij betreuren dat er, zelfs voor dit beperkte onderwerp, niet werd geopteerd voor een executierechter. Ik ken de grondwettelijke en andere overwegingen die ten grondslag liggen aan deze weigering, maar het blijft alleszins een gemiste kans.

De heer Erdman (SP). — Deze mogelijkheid was vervat in mijn voorstel. Samengevat kwam het hierop neer: iedereen heeft recht op vrijlating na een bepaalde periode, verzet door het openbaar ministerie is mogelijk en de zaak wordt beoordeeld door de Kamer van inbeschuldigingstelling. Ik laat de eventuele grondwettelijke bezwaren tegen dit voorstel even terzijde.

Een mogelijk bezwaar tegen deze optie is dat hierdoor wordt geïnstitutionaliseerd wat men thans verwijt aan de zetelende rechter die vonnissen uitspreekt, namelijk dat hij a priori in de straftoemeting het noodzakelijke correctief in de strafuitvoering incalculeert. Dit is een alom verspreide, maar misschien onterechte, opvatting. Wij kunnen alleszins vaststellen dat een groot deel van de uitgesproken straffen deelbaar is door drie.

De heer Boutmans (Agalev). — Op dit ogenblik is dit zeker het geval.

De heer Erdman (SP). — Indien de rechter die de straftoemeting uitspreekt, weet dat een andere rechter deze straf zal corrigeren, weliswaar op basis van evolutieve elementen waarover verslag en advies wordt uitgebracht, zal hij uiteraard geneigd zijn een maximale straf uit te spreken, ervan uitgaande dat het correctief nadien zal worden bepaald. Ik ben altijd van oordeel geweest dat de rechter die de straf uitspreekt er in essentie van overtuigd moet zijn dat deze straf helemaal zal worden toegepast en uitgeoefend. Hij hoeft zich niet te bekommeren om de uiteindelijke strafuitvoering. Wij zitten op het verkeerde spoor wanneer wij zouden institutionaliseren dat de rechter zijn eigen visie bij de straftoemeting zelf al corrigeert. Dat zou er bijvoorbeeld op neerkomen dat een rechter die een effectieve straf van één jaar beoogt meteen tot drie jaar zou veroordelen.

De heer Boutmans (Agalev). — Ik volg deze logische redenering wel, maar ik begrijp niet dat de heer Erdman deze niet in het voorliggend ontwerp doortrekt. Ik meen dat aan de rechter die over de zaak oordeelt een zo groot mogelijke «voorspelbaarheid» voor zijn vonnis moet worden gegeven. Anders ontstaan vertekeningen waarbij men in een kristallen bol probeert te zien wat er in toepassing van de wet-Lejeune zou kunnen gebeuren en wordt de strafuitspraak aangepast aan de vermoede strafuitvoering, terwijl deze laatste misschien niet de echte strafuitvoering is. In dat geval kunnen de berekeningen van de rechter anders zijn dan wat er in werkelijkheid gebeurt en ontstaat er, zoals in het huidige systeem, een dubbele vervalsing. Daarom stel ik voor dat een gedetineerde na het uitzitten van twee derden van zijn straf kan vrijkomen, tenzij negatief advies.

Dit wetsontwerp gaat niet zover, handhaaft het huidig systeem — hopelijk wordt het op een betere wijze toegepast — en schakelt het euvel minder uit dan in mijn voorstel.

Iedereen is het erover eens dat het toetsen van individuele maatregelen een taak is voor de rechter, veeleer dan voor de uitvoerende macht. Daarom is het beter daarvoor een rechter in te schakelen.

In dit ontwerp wordt gekozen voor een tussenvorm, maar die zal het probleem dat de heer Erdman terecht signaleert, niet oplossen. Het houdt immers verband met de twijfel met betrekking tot de toepassing van de wet-Lejeune.

Met het wetsontwerp verandert er niet zo veel. De beoordeling zal wel correcter gebeuren dan vandaag het geval is, op voorwaarde evenwel dat de nodige middelen en het nodige personeel ter beschikking worden gesteld.

Zelf zou ik het beter vinden de taak van de commissie te beperken tot gevallen waarvoor volgens het openbaar ministerie een onderzoek aangewezen is, als er bijvoorbeeld een risico voor ontsporing na de invrijheidstelling van de gedetineerde bestaat.

Bijgevolg wordt alleen voor specifieke gevallen onderzocht of de voorwaardelijke invrijheidstelling mogelijk is en of deze aan bijzondere bijkomende voorwaarden moet worden verbonden.

Voor deze beperkte opdracht zal minder personeel moeten worden ingezet, dat zijn taak dan wel naar behoren zal kunnen vervullen.

Met dit ontwerp wordt het personeel een aanzienlijke werklast opgelegd en zullen bijkomende personeelsleden moeten worden aangeworven. Het eeuwige probleem is uiteraard dit in de budgettaire mogelijkheden in te passen. Daar wringt het schoentje eerder dan in de wetgeving zelf. Daarover zijn wij het beslist eens. Dit is trouwens een van de redenen waarom ik een beetje sceptisch ben over het werkelijke resultaat van dit ontwerp.

Als het dan toch dit ontwerp moet worden dan wens ik dat er meer garanties worden ingebouwd. Daarom heb ik enkele amendementen ingediend.

Zoals voor de benoemingen van andere magistraten, heb ik ook in deze gepleit voor de toepassing van een objectieve procedure die elke politieke willekeur uitsluit. Daarop is men niet willen ingaan, zoals men niet is willen ingaan op de openbare behandeling van de zaak. Bovendien werd de aanvankelijk aanwezige bereidheid om een wettelijke consultatieprocedure in te voeren, ingeruild voor een belofte van de minister. Ik wil de goede trouw van de minister niet in twijfel trekken, maar een belofte van zijnentwege biedt niet dezelfde garanties als een wettekst. Deze aanpak blijft vatbaar voor kritiek.

Dit ontwerp komt niet tegemoet aan onze verzuchtingen, toch is het een stap voorwaarts, want sinds jaar en dag wordt gepleit voor het onttrekken van een aantal beslissingen aan de ministeriële bevoegdheid. Wij zullen het ontwerp niet goedkeuren en ons bij de stemming onthouden.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Raes.

De heer Raes (VI. B1.). — Mijnheer de voorzitter, het Vlaams Blok waardeert de gedrevenheid waarmee de huidige minister van Justitie een nieuw en dynamisch beleid wil voeren. Wij zijn dus zeker niet *a priori* gekant tegen de wetsontwerpen die door minister De Clerck worden ingediend. In de eerste plaats wensen wij de geest en de filosofie van elk voorstel te beoordelen.

Het voorliggend ontwerp beoogt de aanpassing naar de vorm van de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Wij hebben principiële bezwaren tegen de voorwaardelijke invrijheidstelling zelf.

De stijgende criminaliteit op vele maatschappelijke terreinen bracht ons ertoe om eerst en vooral na te denken over de beveiliging van de maatschappij in het algemeen en van de zwakste delen ervan, in het bijzonder. Onze aandacht en onze inspanningen moeten dus eerder gaan naar de maatschappij en haar delen dan naar de individuen die de maatschappij willen ontwrichten, haar leden naar het leven staan of in hun fysische integriteit en hun bezit willen aantasten.

Reeds in 1888 heeft de heer Annemans in de Kamer van volksvertegenwoordigers een wetsvoorstel ingediend houdende «het herstellen van de rechterlijke bevoegdheid inzake strafrechtelijke veroordelingen door de afschaffing van de wet van 31 mei 1888 tot invoering van de voorwaardelijke invrijheidstelling».

In de memorie van toelichting werd vooropgesteld wat volgt: «Het hoeft geen betoog dat het strafrecht en zijn toepassing het slachtoffer zijn van een grote onduidelijkheid. Door diverse aanpassingen van de strafuitvoering, werd de rechtstreekse bevoegdheid van de strafrechter op bijzondere wijze ondermijnd. Waar wij geen bezwaar hebben tegen een versoepeling die de greep van de strafrechter behoudt, hebben wij bezwaar tegen de wetten die de strafuitvoering te zeer loskoppelen van het rechterlijke oordeel.

In het kader van een harde aanpak van de criminaliteit, is een verduidelijking en een helderheid van de manier waarop uitgesproken straffen ook werkelijk worden uitgevoerd, uiterst noodzakelijk. Op dit ogenblik komt de wet-Lejeune neer op een forfaitaire en lineaire reductie van zowat alle gevangenisstraffen.

Waar het strafrecht bedoeld is om vooraleer het misdrijf wordt gepleegd, duidelijk aan te geven wat de straf is die maatschappelijk wordt opgelegd voor het begaan van een bepaald misdrijf, is het strafrecht momenteel wat het bepalen van zijn straffen betreft, één grote komedie geworden. Niemand kan precies zeggen, tenzij aan de hand van een ingewikkeld gewoonterecht, wat de straf is voor een bepaald misdrijf.

Wij bepleiten dat het strafrecht opnieuw duidelijk wordt. Niet de sociale assistenten, niet de criminologen, niet het goede of het slechte gedrag van de gevangene, doch enkel en uitsluitend de strafrechter bepaalt wat de straf is. Op die manier kunnen tevens de preventiviteit en de afschrikking opnieuw hun functie binnen het strafrecht uitoefenen.

Allen op die manier wordt het schema hersteld waarbij de wetgever indicatief een minimum- en een maximumgrens bepaalt die dan door de rechter toegepast wordt ter individualisering van de uiteindelijke straf.»

Tot zo ver de memorie van toelichting uit 1988. Nu, negen jaar later, kunnen wij het volgende vaststellen.

Ten eerste is het aantal vervroegde invrijheidstellingen enorm toegenomen. In 1994 werd de invrijheidstelling «met het oog op genade» uitgebreid van dossiers met een strafmaximum van negen maanden tot dossiers met een strafmaximum van drie jaar. Zo kwamen in 1995 niet minder dan 4 366 mensen vrij.

Ten tweede is de vervroegde invrijheidstelling door ministeriële omzendbrieven als het ware een recht geworden en wordt zij vaak al na een derde, soms zelfs een vierde van de straf toegepast.

Ten derde neemt het aantal opsluitingen drastisch af. In 1983 waren het er nog 22 670, in 1995 amper 15 636. Dit is toch wel een merkwaardige evolutie in een periode van steeds toenemende criminaliteit. De belangrijkste reden is dat Justitie, omwille van de overbevolking van de gevangenissen, alles doet om bepaalde categorieën van veroordeelden hun straf niet te laten uitzitten.

Ten vierde is er de uitermate lakse toepassing van de wet-Lejeune. Mede door het plaatsgebrek en de al te grote invloed van het gevangenispersoneel en van psychologen komen ook zwaar gestraften verbluffend snel vrij.

Ten vijfde wordt een voorwaardelijke invrijheidstelling bijna nooit ingetrokken. Wie ondanks de geldende probatievoorwaarden nieuwe misdrijven begaat, mag zijn proces buiten de gevangenis afwachten. Dit blijkt uit getuigenissen van substituten in de pers. Volgens de briefwisseling tussen de gevangenisdirectie en het ministerie van Justitie over de aanhouding van Dutroux blijkt dit nog te gebeuren.

Ten zesde wordt collectieve gratie gretig gebruikt als «afvloeiingstechniek». Na 1980 verviervoudigde het aantal besluiten tot collectieve genade. Tussen 1980 en 1993 waren het er liefst acht. Dutroux kon in zijn korte gevangenisperiode driemaal na elkaar zes maanden strafkwijschelding krijgen. De minister geeft grif toe dat de belangrijkste reden hiervoor de «beheersing» van de gevangenispopulatie is. Hij wil dit systeem ook in de toekomst handhaven.

Tot slot, hoe lang is «levenslang»? Tussen 1980 en 1992 kwamen ter dood veroordeelden gemiddeld al na 13,5 jaar vrij. Levenslang veroordeelden kwamen in die periode gemiddeld al na 12 jaar vrij. Dit is je reinste bedrog tegenover slachtoffers en tegenover de hele bevolking.

Een debat als dit zal in de toekomst nog worden gevoerd. Nog sterker dan in 1988 zijn wij voorstander van de afschaffing van het hele stelsel van voorwaardelijke invrijheidstelling. Ik som de redenen hiervoor op.

Precies door dit soort strafvermindering is de geloofwaardigheid van en het vertrouwen in het gerecht fel onder druk komen te staan. De bevolking begrijpt niet dat celstraffen niet of nauwelijks worden uitgevoerd of dat mensen die levenslang krijgen, na tien jaar opnieuw op straat rondlopen. Op die manier is het strafrecht één grote komedie geworden. Het maakt op misdadigers geen enkele indruk meer en niemand kan nog precies zeggen wat de straf voor een bepaald misdrijf is.

Meer dan vroeger staat het begrip rechtszekerheid in de moderne rechtstaat centraal. Zowel de samenleving als de slachtoffers wensen duidelijk te weten waar ze aan toe zijn, maar

ook voor de gedetineerden is de onzekerheid over het moment van vrijlating frustrerend. Zelfs in bepaalde linkse milieus wordt nu toegegeven dat moet worden getwijfeld aan het «resocialiserend» effect van de vervroegde invrijheidstelling. In die kringen stelt men de automatische invrijheidstelling na een derde van de straf voor. Hiermee verliest de wet-Lejeune uiteraard zijn betekenis en kan men beter van in het begin een ondubbelzinnige, definitieve straf opleggen.

De wet-Lejeune holt niet alleen het strafrecht uit, maar ondermijnt bovendien de positie van de strafrechter. Het gaat niet op dat criminologen, sociaal assistenten en psychologen in zijn plaats treden. Indien wij een efficiënt strafbeleid willen, dat dus een afschrikkingsfunctie heeft, dan moeten de beslissingen van de strafrechter onverkort worden uitgevoerd. Het Vlaams Blok is van oordeel dat deze een voldoende groot arsenaal aan middelen heeft, zoals voorwaardelijke straffen, opschorting en probatie, om een geïndividualiseerd en doelmatig oordeel te vellen. Een deel van de strafrechters spreekt nu overigens extra zware straffen uit, omdat toch slechts een derde ervan zal worden uitgezeten. Enkel door de afschaffing van de wet-Lejeune krijgt een gelijkmatige strafbedeling opnieuw een kans.

Mijnheer de voorzitter, ik zal niet in detail ingaan op eventuele positieve kanten van het wetsontwerp. Uit wat voorafgaat, hebt u ongetwijfeld reeds begrepen dat het Vlaams Blok met overtuiging tegen het wetsontwerp zal stemmen, (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats wens ik mijn waardering te laten blijken voor de rapporteur en zijn verslag, dat een nuttig instrument zal zijn voor degenen die de bespreking niet hebben kunnen bijwonen en voor de hele rechtsomgeving.

Het stelsel van de vervroegde invrijheidstelling van de gedetineerde, geregeld door de wet-Lejeune, staat al lange tijd ter discussie.

Door de gebeurtenissen van de afgelopen maanden in de justitiële sfeer zijn wij sneller tot een nieuwe wettelijke regeling gekomen. Het nieuwe stelsel is in vele opzichten een verbetering tegenover vroeger. Essentieel is dat de voorwaardelijke invrijheidstelling als element bij de strafuitvoering gehandhaafd blijft. De roep van een oppositiepartij die misschien wel positief staat tegenover de gedrevenheid van de minister van Justitie, naar de eenvoudige afschaffing van de wet-Lejeune is een al te goedkoop middel om succes te boeken.

Na de laatste dag hechtenis komt de eerste dag van de vrijheid. Justitie heeft de plicht de gedetineerde op die dag voor te bereiden. Het gewoonweg uitzitten van een lange gevangenisstraf is niet steeds de beste voorbereiding. Een stelsel van vervroegde invrijheidstelling moet, bij blijken van beterschap en dankzij efficiënte begeleiding, mogelijk blijven.

Fundamenteel in de nieuwe wet is dat de rechterlijke macht betrokken wordt bij de beslissing inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling. De beslissing ligt niet langer meer bij de minister van Justitie, maar bij de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, die multidisciplinair zijn samengesteld.

Positief is de slachtofferdimensie in de nieuwe procedure. Positief ook de duidelijkere omschrijving van de criteria voor vervroegde invrijheidstelling, de uitwerking van de postpenitentiaire voogdij en de mogelijke bijsturing van het stelsel van de voorwaardelijke invrijheidstelling.

De nieuwe regeling is uiteraard niet ideaal. Ook de VU heeft er scherpe kritiek op en vindt dat men niet ver genoeg is gegaan. De VU verdedigt principieel het concept van de echte strafuitvoeringsrechtbanken.

Ook de federatie van Vlaamse gevangenisdirecteurs heeft, niet tegenstaande een algemene positieve benadering, nogal wat kritiek die te lezen staat in het verslag. Vanuit de welzijnssector werd opgemerkt dat het nieuwe stelsel gebaseerd is op een concept dat in de praktijk nog maar nauwelijks gerealiseerd is, namelijk detentie, gericht op herstel en reïntegratie. De gedetineerde, die vervroegd wil vrijkomen, moet een reclasseringsplan voorleggen en moet zich daarover verantwoorden tegenover de commissie

terwijl hij eigenlijk niet beschikt over de instrumenten om zijn eigen reclassering te beïnvloeden. Men vergeleek het met de situatie van een student die een examen moet afleggen zonder te weten welke leerstof hij moet kennen.

Een en ander hangt uiteraard nauw samen met de opdrachten van de gemeenschappen die sinds de staatshervorming van 1980 bevoegd zijn voor de maatschappelijke dienstverlening aan gedetineerden. Zo heeft de Vlaamse regering op 22 april 1997 een actieplan voor een geïntegreerd dader- en slachtofferbeleid goedgekeurd. Zolang dit actieplan niet is uitgevoerd en zolang niet duidelijk is welke positieve reclasseringskansen de samenleving gedetineerden aanbiedt, blijft de nieuwe wet op de voorwaardelijke invrijheidstelling eigenlijk in grote mate gebaseerd op een fictie. De verantwoordelijkheid van alle beleidsniveaus blijft uitermate groot.

Het nieuwe stelsel van voorwaardelijke invrijheidstelling heeft slechts kans op succes als ook de omgevingsvoorwaarden, namelijk de begeleiding van gedetineerden, verwezenlijkt zijn.

Rekening houdend met deze overwegingen zal de VU-fractie zich bij de stemming onthouden. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, ik zal kort zijn.

Eerst en vooral wil ik de commissie voor de Justitie bedanken voor het grondige werk dat zij heeft verricht en de rapporteur feliciteren voor het indrukwekkende verslag dat niet alleen de enge discussie weergeeft naar ook bijkomend interessant documentair materiaal aanbrengt. Al wie de materie van de voorwaardelijke invrijheidstelling moet bestuderen of met de wetten terzake moet omgaan zal baat hebben bij de brede benadering van het commissieverslag.

Ik dank ook de diensten van de Senaat en mijn medewerkers die hard hebben gewerkt rond dit dossier. Alles bij elkaar genomen kunnen wij ons gelukkig prijzen dat wij over een nieuwe stevige wet beschikken.

Dit neemt niet weg dat ik enigszins ongelukkig ben omdat er slechts over een gedeelte van de materie kan worden gediscussieerd. Vandaag staat in de openbare vergadering van de Senaat de instelling van commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling ter discussie. De materie in haar geheel kan echter niet worden behandeld. Dit is spijtig. De hele materie zou als een geheel moeten worden geanalyseerd en worden aangepakt.

Ik wens nu niet terug te komen op de procedurediscussies, maar meen toch dat het huidige systeem in de toekomst moet worden herzien. Ik weet niet welke richting de hervormingen zullen uitgaan, maar er moet een grotere coherentie worden nagestreefd. Wetgevingen uit elkaar trekken en ze slechts gedeeltelijk behandelen is verkeerd. Er zijn nu al zoveel klachten over de onleesbaarheid en de ontoegankelijkheid van de wetgeving. De wijze waarop dit wetsontwerp wordt besproken bevestigt de slechte werkmethoden. Ik hoop dat wij hiervoor in de toekomst een oplossing vinden.

À l'époque, les objectifs de la libération conditionnelle étaient clairement définis. Il s'agissait notamment d'encourager l'amendement et un comportement correct pendant la détention, d'assurer le passage progressif vers la remise en liberté et de mettre fin à l'usage impropre de la grâce. Cette clarté s'est progressivement estompée au fil des années. En effet, la perception de la personne de l'auteur et de la criminogénèse développées dans les sciences humaines, sociales et médicales ainsi que la pratique ont conféré à la libération conditionnelle une diversité de fonctions qui ne sont pas toujours très claires ni compatibles entre elles. L'impossibilité de réaliser tous ces objectifs et l'insécurité juridique qui en résulte pour les détenus ont provoqué des révoltes dans les prisons de notre pays. En outre, des critiques ont été formulées à l'égard de cette loi sur les points suivants: la procédure complexe et non transparente, le caractère de faveur de la libération conditionnelle, le défaut de décision motivée et l'érosion des décisions judiciaires.

Les événements dramatiques du mois d'août 1996 en rapport avec l'enlèvement des filles et fillettes ont exercé une pression sur l'ensemble de la justice. Des modifications sont attendues à court terme, notamment en ce qui concerne la libération conditionnelle.

Dans la note d'orientation que j'ai rédigée en juin 1996 et qui s'intitule «Politique pénale, exécution des peines», il est dit que la loi relative à la libération conditionnelle est en soi une bonne loi. Cependant, outre le fait que les objectifs de la peine privative de liberté et de son exécution doivent de nouveau être clairement définis — ce qui entraînera des conséquences pour le système de libération conditionnelle —, la pratique doit être revue et améliorée d'urgence et la procédure d'avis et de décision ainsi que le suivi de la personne libérée doivent être mis au point.

L'aspect réparateur de la détention est essentiel et mérite toute notre attention. En effet, il n'est pas fait mention des victimes ni dans la loi du 31 mai 1888 ni dans l'arrêt d'exécution du 17 janvier 1921. Cette absence de dispositions à l'égard des victimes n'est pas étonnante pour l'époque, puisque, tant au niveau du droit pénal classique qu'à celui de la défense sociale, tout était focalisé sur l'auteur du délit. Le désintéret manifesté à l'égard des victimes est critiqué à juste titre et, au sein de la société, un mouvement est né visant à garantir les droits de ces personnes.

Outre les options de politique formulées dans la note d'orientation, une certaine retenue devait être observée lors de l'élaboration des projets de loi, eu égard à «la loi de principe relative au système pénitentiaire» pour laquelle le professeur Dupont a été chargé de rédiger un projet.

Cette loi de principe doit fournir une nouvelle base légale pour asseoir une politique pénitentiaire moderne qui, en s'inscrivant dans un cadre global et cohérent et en s'appuyant sur une réflexion renouvelée quant aux objectifs des peines privatives de liberté et de leur exécution, règle le traitement des détenus pendant leur détention et prévoit également toutes les modalités de la libération anticipée. En vue notamment de mettre un terme à l'utilisation inappropriée du droit de grâce en tant qu'instrument de contrôle de la capacité carcérale, ladite loi doit également conférer un nouveau profil légal au régime de la libération provisoire.

Dès lors, il nous semble important que les présents projets de loi n'entravent pas les travaux préparatoires de la loi de principe au point d'hypothéquer irrémédiablement les choix fondamentaux qui doivent encore être faits dans la perspective de cette loi.

Het is zeer belangrijk dit wetsontwerp te kaderen in een breder geheel. Ik herhaal wat ik reeds in de commissie heb gezegd, namelijk dat het debat moet worden verdergezet en dat dit wetsontwerp slechts een klein onderdeel is van een ambitieus project. Het ruimere debat moet in het najaar worden gevoerd, omdat wij dan over meer elementen beschikken. Dan moeten wij ook discussiëren over de krachtlijnen van de beginselenwet, waarin het hele penitentiële beleid en de principes ervan moeten worden beoordeeld. Dit wordt een boeiend en fundamenteel, maar tegelijk zeker geen gemakkelijk debat. Over gevangenis en spreken is immers nooit gemakkelijk. Toch moet dit gebeuren en moet hierover een basisdocument worden uitgewerkt tegen het najaar.

Tegelijk moeten wij ook discussiëren over de wet op het sociaal verweer en over de problematiek van de geestesgestoorden. Dit is een uiterst belangrijke materie waarover enorm veel meningsverschillen bestaan, die wij in datzelfde debat moeten behandelen.

Verder is nog het genaderecht vermeld als een thema dat in een discussie over het penitentiair beleid eveneens zijn beslag moet krijgen. Kan men genaderecht gebruiken om overbevolking in de gevangenis aan te pakken? Kan collectief genade worden verleend? Moet het individueel genaderecht worden behouden? Op de laatste vraag is mijn antwoord ja, maar onder welke voorwaarden en via welke procedure moet zeker verder worden bediscussieerd.

Naast deze drie elementen is er nog de hele problematiek van de voorlopige hechtenis waardoor velen op het ogenblik in de gevangenis verblijven. Hierover werd een studie gemaakt door professor Snacken. Ook deze materie zal aan bod komen in het bredere debat dat wij in het najaar moeten voeren.

Dit alles belet niet dat wij nu reeds een aantal initiatieven kunnen nemen. De commissies die wij nu installeren zijn voor mij, net als voor verscheidene senatoren die hier het woord namen, slechts een tussenstap naar een strafuitvoeringsrechtbank. Als wij tegelijk de beginselen, het genaderecht, het sociaal verweer en de nu bestaande commissies bestuderen, komt men tot de conclusie dat een strafuitvoeringsrechtbank een noodzaak is of dat men minstens tot een aantal elementen van strafuitvoering moet komen. Wij moeten die meer professionaliseren en allicht ook meer integreren in de andere rechtbanken.

Zonder dat daarvoor nu reeds een concreet model bestaat, verdedig ik het vernieuwde, brede instrument dat de strafuitvoeringsrechtbank kan zijn. Wellicht volgende week zal ik een nota indienen van het Interuniversitair Centrum voor Gerechtelijk Recht waarin wordt naar voren gebracht dat een van de afdelingen de strafuitvoeringsafdeling moet zijn. Het is duidelijk dat wij in deze richting moeten evolueren.

Dit is een eerste, gedeeltelijke maar noodzakelijke stap. Ik hoop dat wij op basis van het hier gevoerde debat zeer vlug het tweede ontwerp om de wet-Lejeune aan te passen kunnen bespreken, waarbij wij nog meer dan vroeger aandacht moeten hebben voor de slachtofferdimensie. Ik ben gelukkig dat die bevoegdheid van de minister van Justitie overgedragen wordt naar commissies, want ik moet iedere dag tussen alle andere activiteiten door, zware, moeilijke dossiers beoordelen en de verantwoordelijkheid ervoor op mij nemen.

De heer Erdman heeft gezegd dat reeds vroeger ministers zijn gesneuveld bij dat soort werk. Als deze commissies geïnstalleerd zullen zijn, loop ik minder risico. Momenteel moet ik deze dossiers nog steeds ondertekenen en ben ik mij bijzonder bewust van de risico's en van het gevaar dat eraan verbonden is. Wanneer morgen één van de betrokkenen een onaanvaardbaar misdrijf pleegt, ben ik daarvoor politiek verantwoordelijk. Ik hoop dat ik het niet meemaak, maar bijna al mijn voorgangers hebben het wel meegemaakt. Ik weet dat men dit in deze tijd niet meer kan overleven. Mij zeer bewust zijnde van dit gevaar, ben ik een groot verdediger van de overdracht van de bevoegdheid naar de commissies. Het is fundamenteel immers niet het werk van een minister om individuele dossiers te behandelen. Dat moet gebeuren door een rechter die de complexiteit van de materie, maar ook elke verfijning van het individuele dossier kent en consequent kan handelen.

Het fundamentele gegeven van de door ons gevoerde discussie is dat de hele strafuitvoering deel wordt van de rechtspraktijk. Het moet een tegensprekelijk, open debat worden. Het slachtoffer, de partijen en de advocaat moeten kunnen worden gehoord, er moet over de zaak kunnen worden gediscussieerd. De afhandeling van het dossier door een minister die bijna verborgen beslissingen neemt over wie al dan niet vrijkomt, is gelukkig voorbij. De strafuitvoering is definitief deel geworden van de rechtspraktijk in de brede zin van het woord. De Hoge Raad voor de Justitie kan niet worden herleid tot een rechterlijke organisatie. De vraag rijst in welke mate de bevoegdheden van die Hoge Raad moeten worden uitgebreid tot het aspect strafuitvoering. De strafuitvoering maakt immers deel uit van het justitiebeleid in de brede zin van het woord. Dat debat kunnen wij verder voeren als het ontwerp inzake de Hoge Raad voor de Justitie hier ter bespreking voorligt.

Wij werken dus verder aan de wet-Lejeune. Uiteraard zal ook verder gedebatteerd worden over de problematiek van de negatieve selectie en de tegenindicaties als essentieel principe. Persoonlijk heb ik er veel vertrouwen in dat na het zopas gevoerde debat de rechter die de straf uitsprekt, als hij weet dat een magistraat naderhand ook de beslissing zal nemen, zich op een andere manier zal gedragen. Er zal meer vertrouwen en zekerheid heersen en men zal de straffen op een andere manier berekenen, zeker nadat er een bepaalde rechtspraak is gegroeid. Nu gaat men er ten onrechte van uit dat er een bepaald automatisme bestaat. Het is niet zo dat iedereen na één derde van de straf vrijkomt. Dit is hoogst uitzonderlijk. Ik denk dat ik nog geen vijf dossiers heb ondertekend waarin een persoon na één derde van zijn straf vrijkomt. In de meeste gevallen wordt men vrijgelaten nadat de helft of twee derde van de straf is uitgezeten. De magistraten zullen met meer vertrouwen straffen uitspreken en meer realistische straffen opleggen in de wetenschap dat nadien een rechter uitspraak zal doen over de voorwaardelijke invrijheidstelling.

Overigens is de strafuitvoeringsrechtbank niet essentieel of-schoon het uiteraard belangrijk is om te weten wanneer iemand vrijkomt. De grootste verworvenheid van het ontwerp bestaat erin dat de commissie meer dan vroeger elk individueel geval zal kunnen volgen en zal kunnen nagaan wat de beste oplossing is voor een bepaald persoon. De bevoegdheid om te herroepen, te herzien en te schorsen is fundamenteel. Dit is een grote vooruitgang. De grootste verdienste van dit wetsontwerp is dat de individuele gevallen bijna continu zullen kunnen worden opgevolgd en dat snel zal kunnen worden gereageerd bij eventuele wijzingen in het dossier.

Over de terbeschikkingstelling van de regering is weinig gezegd. Dit moet in de wetgeving zelf worden behandeld. Ik meen niet dat ik alle elementen die in het debat naar voren werden gebracht op een rij moet zetten. Er is behoorlijk werk verricht en er zal ongetwijfeld nog een nieuw debat komen wanneer de Senaat naar verwachting het wetsontwerp-Lejeune, dat in de Kamer zal worden behandeld, zal evoceren. Ik hoop alleszins dat we over de andere elementen die vandaag niet aan bod zijn gekomen later nog kunnen debatteren.

Justitie is een bewegende materie. Er bestaat geen ultieme oplossing en we moeten continu een debat voeren. Wij blijven maatregelen nemen en hopen dat we vanuit deze dynamiek tot een meer moderne, meer performante en meer accurate justitie kunnen komen. Dit geldt ook voor de strafuitvoering. Ik dank de Senaat in alle geval voor zijn bijdrage aan dit debat. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene bespreking gesloten en vatten wij de artikelsgewijze bespreking aan.

Plus personne ne demandant la parole, la discussion générale est close et nous passons à l'examen des articles.

L'article premier est ainsi rédigé :

Article 1er. La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

— Adopté.

Aangenomen.

De voorzitter. — De heer Van Hauthem stelt voor een artikel *1bis* (nieuw) in te lassen luidend :

« *Artikel 1bis. De wet van 31 mei 1888 tot invoering van de voorwaardelijke invrijheidstelling in het strafstelsel wordt afgeschaft.* »

« *Article 1^{er}bis. La loi du 31 mai 1888 établissant la libération conditionnelle dans le système pénal est abrogée.* »

De stemming over het amendement worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement est réservé.

L'article 2 est ainsi rédigé :

Chapitre Ier. — Généralités

Art. 2. § 1er. Une commission de libération conditionnelle, ci-après dénommée « commission » est instituée dans le ressort de chaque cour d'appel. Toutefois, dans le ressort de la Cour d'appel de Bruxelles, il est institué une commission francophone et une commission néerlandophone.

§ 2. Chaque commission est compétente pour les condamnés détenus dans les établissements pénitentiaires situés dans le ressort de la cour d'appel où elle est établie, sauf les exceptions déterminées par le Roi.

§ 3. Devant les commissions opérant dans le ressort des Cours d'appel de Liège et de Mons, la procédure est faite en français.

Devant les commissions opérant dans le ressort des Cours d'appel d'Anvers et de Gand, la procédure est faite en néerlandais.

Devant les commissions opérant dans le ressort de la Cour d'appel de Bruxelles, la procédure est faite en néerlandais pour les établissements pénitentiaires situés en Brabant flamand et en français pour les établissements pénitentiaires situés en Brabant wallon.

Pour les établissements pénitentiaires situés dans l'arrondissement administratif de Bruxelles-capitale, la procédure est faite en néerlandais ou en français en fonction de la langue dans laquelle a été prononcé le jugement ou l'arrêt infligeant la peine la plus lourde.

§ 4. Après la formulation d'une proposition de libération conditionnelle en sa faveur, un condamné qui relève de la compétence d'une commission dont il ne connaît pas la langue ou qui s'exprime plus aisément dans la langue d'une autre commission peut, par requête motivée, demander à la commission compétente de transférer le traitement de son dossier à une commission dont il connaît la langue ou dans la langue dans laquelle il s'exprime plus aisément.

Les dossiers de condamnés qui connaissent uniquement le néerlandais ou qui s'expriment plus aisément dans cette langue sont transférés à la Commission néerlandaise opérant dans le ressort de la Cour d'appel de Bruxelles.

Les dossiers de condamnés qui connaissent uniquement le français ou qui s'expriment plus aisément dans cette langue sont transférés à la Commission française opérant dans le ressort de la Cour d'appel de Bruxelles.

Les dossiers de condamnés qui connaissent uniquement l'allemand ou qui s'expriment plus aisément dans cette langue sont transférés à la Commission opérant dans le ressort de la Cour d'appel de Liège.

La décision accordant ou refusant le transfert de la compétence devra être motivée et notifiée dans les trois jours, par lettre recommandée, au ministère public attaché à la commission et au condamné en cause.

L'examen du dossier est suspendu jusqu'au moment où une décision aura été prise à propos du transfert ou non du dossier à une autre commission.

Hoofdstuk I. — Algemeen

Art. 2. § 1. In ieder rechtsgebied van een hof van beroep wordt één commissie voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, hierna « commissie » genoemd, ingesteld. Voor het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Brussel worden evenwel een Nederlandstalige en een Franstalige commissie ingesteld.

§ 2. Elke commissie is bevoegd voor de veroordeelden gedetineerd in de strafinrichtingen binnen het rechtsgebied van het hof van beroep waarvoor ze is ingesteld, behoudens de uitzonderingen door de Koning bepaald.

§ 3. Voor de commissies werkzaam in het rechtsgebied van de Hoven van Beroep van Luik en Bergen wordt de rechtspleging in het Frans gevoerd.

Voor de commissies werkzaam in het rechtsgebied van de Hoven van Beroep van Antwerpen en Gent wordt de rechtspleging in het Nederlands gevoerd.

Voor de commissies werkzaam in het rechtsgebied van het Hof van Beroep van Brussel wordt de rechtspleging in het Frans gevoerd voor de strafinrichtingen gelegen in Waals-Brabant en in het Nederlands voor de strafinrichtingen gelegen in Vlaams-Brabant.

Voor de strafinrichtingen gelegen in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad wordt de rechtspleging in het Frans of in het Nederlands gevoerd naar gelang van de taal van het vonnis of het arrest waarbij de zwaarste straf is opgelegd.

§ 4. Een veroordeelde die onder de bevoegdheid ressorteert van een commissie waarvan hij de taal niet kent of die zich gemakkelijker uitdrukt in de taal van een andere commissie, kan, nadat een voorstel inzake voorwaardelijke invrijheidstelling voor hem is opgesteld, een gemotiveerde aanvraag richten aan de bevoegde

commissie om de behandeling van zijn dossier over te dragen aan een commissie waarvan hij de taal kent of van de taal waarin hij zich gemakkelijker uitdrukt.

De dossiers van veroordeelden die alleen Nederlands kennen of zich gemakkelijker in die taal uitdrukken, worden overgedragen aan de Nederlandstalige commissie werkzaam in het rechtsgebied van het Hof van Beroep van Brussel.

De dossiers van veroordeelden die alleen Frans kennen of zich gemakkelijker in die taal uitdrukken, worden overgedragen aan de Franstalige commissie werkzaam in het rechtsgebied van het Hof van Beroep van Brussel.

De dossiers van veroordeelden die alleen Duits kennen of zich gemakkelijker in die taal uitdrukken, worden overgedragen aan de commissie werkzaam in het rechtsgebied van het Hof van Beroep van Luik.

De beslissing om de bevoegdheid al dan niet over te dragen wordt met redenen omkleed en binnen drie dagen per aangetekende brief ter kennis gebracht van het openbaar ministerie verbonden aan de commissie en van de betrokken veroordeelde.

De verdere behandeling van het dossier wordt geschorst totdat er een definitieve beslissing is over het al dan niet overdragen van het dossier aan een andere commissie.

De heer Van Hauthem stelt volgend amendement voor:

«Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 2. In ieder rechtsgebied van een hof van beroep wordt één strafuitvoeringsrechtbank opgericht. Voor het rechtsgebied van het Hof van Beroep te Brussel worden evenwel twee van dergelijke rechtbanken ingesteld.

De Koning bepaalt voor elke strafuitvoeringsrechtbank de strafinrichtingen waarvoor zij bevoegd is. Hij bepaalt tevens de zetel van deze rechtbanken.»

«Remplacer cet article par les dispositions suivantes:

«Art. 2. Un tribunal de l'application des peines est institué dans le ressort de chaque cour d'appel. Toutefois, dans le ressort de la Cour d'appel de Bruxelles, deux tribunaux sont institués.

Le Roi détermine pour chaque tribunal de l'application des peines les établissements pénitentiaires pour lesquels celui-ci est compétent. Il fixe également le lieu où est établi le siège de chaque tribunal.»

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici:

«Remplacer cet article par la disposition suivante:

«Art. 2. Remplacer l'article 76 du Code judiciaire par la disposition suivante:

«Art. 76. Le tribunal de première instance comprend une ou plusieurs chambres civiles, une ou plusieurs chambres correctionnelles, une ou plusieurs chambres de la jeunesse et une ou plusieurs chambres de l'application des peines.

Ces chambres composent quatre sections, dénommées respectivement tribunal civil, tribunal correctionnel, tribunal de la jeunesse et tribunal de l'application des peines.»

«Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 2. Artikel 76 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen als volgt:

«Art. 76. De rechtbank van eerste aanleg bestaat uit een of meer kamers voor burgerlijke zaken, een of meer kamers voor correctionele zaken, een of meer jeugdkamers en een of meer kamers voor strafuitvoering.

Die kamers vormen vier afdelingen, genaamd: burgerlijke rechtbank, correctionele rechtbank, jeugdrechtbank en strafuitvoeringsrechtbank.»

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le président, nous avons déposé à nouveau tous les amendements remplaçant le système du gouvernement par un tribunal de l'application des peines.

Je me suis déjà expliqué à ce sujet lors de la discussion générale, je n'y reviendrai pas.

Je demanderai uniquement la parole à l'article 5, pour l'amendement 78, parce qu'il s'agit d'un problème particulier.

M. le président. — Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 2 sont réservés.

De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 2 worden aangehouden.

L'article 3 est ainsi rédigé:

Chapitre II. — De la composition

Art. 3. Chaque commission se compose d'un juge effectif du tribunal de première instance, d'un assesseur en matière d'exécution des peines et d'un assesseur en matière de réinsertion sociale.

Hoofdstuk II. — Samenstelling

Art. 3. Iedere commissie bestaat uit een werkend rechter van de rechtbank van eerste aanleg, een assessor-strafuitvoering en een assessor-sociale reïntegratie.

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici:

«Remplacer cet article par la disposition suivante:

«Art. 3 L'article 79 du même Code est modifié comme suit:

«A. L'alinéa 1er est remplacé par la disposition suivante:

«Le Roi désigne parmi les juges du tribunal de première instance, selon les nécessités du service, un ou plusieurs juges d'instruction, un ou plusieurs juges des saisies, un ou plusieurs juges au tribunal de la jeunesse et un ou plusieurs juges au tribunal de l'application des peines.»

B. Cet article est complété par un nouvel alinéa, rédigé comme suit:

«Les juges au tribunal de l'application des peines sont désignés pour un terme de trois ans, renouvelable, parmi les juges ayant exercé des fonctions judiciaires effectives pendant au moins trois ans et qui sont titulaires d'un diplôme de licencié en criminologie ou qui justifient d'une formation spécifique dans le domaine de l'application des peines et de la réinsertion sociale.»

«Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 3. Artikel 79 van hetzelfde Wetboek wordt gewijzigd als volgt:

A. Het eerste lid wordt vervangen door de volgende bepaling:

«De Koning wijst uit de rechters in de rechtbank van eerste aanleg, volgens de behoeften van de dienst, een of meer onderzoekrechters, een of meer beslagrechters, een of meer rechters in de jeugdrechtbank en een of meer rechters in de strafuitvoeringsrechtbank aan.»

B. Dit artikel wordt aangevuld met een nieuw lid, luidende:

«De rechters in de strafuitvoeringsrechtbank worden aangewezen voor een termijn van drie jaar, die kan worden verlengd, uit de rechters die gedurende ten minste drie jaar een gerechtelijk ambt effectief hebben uitgeoefend en een diploma van licentiaat in de criminologie bezitten of kunnen aantonen dat zij een specifieke opleiding hebben gekregen op het gebied van de strafuitvoering en de maatschappelijke reïntegratie.»

De heer Van Hauthem stelt volgend amendement voor:

«Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 3. Iedere strafuitvoeringsrechtbank bestaat uit drie rechters. Eén van hen behoort tot de rechtbank van eerste aanleg, één tot het hof van beroep en één tot de rechtbank die de gevangene in laatste aanleg veroordeeld heeft.»

«Remplacer cet article par les dispositions suivantes:

«Art. 3. Chaque tribunal de l'application des peines se compose de trois juges. Un d'entre eux appartient au tribunal de première instance, un à la cour d'appel et un au tribunal qui a prononcé la condamnation en dernier ressort.»

De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 3 worden aangehouden.

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 3 sont réservés.

L'article 4 est ainsi rédigé :

Art. 4. § 1er. Le juge du tribunal de première instance préside la commission.

§ 2. Il est désigné, parmi les juges qui ont posé leur candidature, par le premier président de la cour d'appel du ressort où la commission a son siège, qui désigne en même temps parmi les candidats un suppléant. Sont désignés par préférence des juges titulaires d'un diplôme de licencié en criminologie.

§ 3. Le président de la commission conserve, en sa qualité de magistrat, sa place sur la liste de rang. Il continue à jouir de son traitement et des augmentations et avantages qui y sont afférents.

Il a droit à un supplément de traitement égal à celui qui est alloué à un juge d'instruction comptant trois ans de fonction dans un tribunal dont le ressort compte une population de 500 000 habitants au moins. Ce supplément de traitement est lié au régime de mobilité applicable aux rétributions des agents de l'État en activité de service.

Pendant la durée de sa mission, il est censé avoir exercé ses fonctions. Les dispositions relatives à la mise à la retraite et à la pension lui sont applicables. Il est pourvu au remplacement du magistrat par une nomination en surnombre conformément aux dispositions du Code judiciaire. S'il s'agit d'un chef de corps, il est pourvu à son remplacement par la nomination en surnombre d'un magistrat au rang immédiatement inférieur.

§ 4. Le président de la commission et son suppléant sont désignés pour un terme de trois ans, renouvelable une fois pour une durée de cinq ans.

Au plus tôt trois ans après la fin de leur mission, le juge qui a présidé la commission et celui qui l'a suppléé peuvent à nouveau poser leur candidature à la fonction qu'ils ont exercée. Ils peuvent être désignés pour un terme de cinq ans non renouvelable.

Art. 4. § 1. De rechter van de rechtbank van eerste aanleg zit de commissie voor.

§ 2. Hij wordt onder de rechters die zich kandidaat gesteld hebben, aangewezen door de eerste voorzitter van het hof van beroep van het rechtsgebied waar de commissie haar zetel heeft, die tegelijk uit de kandidaten een plaatsvervanger aanwijst. Bij voorkeur worden rechters aangewezen die houder zijn van het diploma van licentiaat in de criminologie.

§ 3. De voorzitter van de commissie behoudt als magistraat zijn plaats op de ranglijst. Hij blijft zijn wedde met de daaraan verbonden verhogingen en voordelen genieten.

Hij heeft recht op een weddebijslag gelijk aan die welke is toegekend aan een onderzoeksrechter met drie jaar ambtsuitoefening in een rechtbank waarvan het rechtsgebied ten minste 500 000 inwoners telt. Deze weddebijslag wordt gekoppeld aan de mobiliteitsregeling van toepassing op de bezoldiging van het rijks-personeel in actieve dienst.

Gedurende zijn opdracht wordt hij geacht zijn ambt te hebben uitgeoefend. De bepalingen inzake inruststelling en pensioen zijn op hem van toepassing. In de vervanging van de magistraat wordt voorzien door een benoeming in overtal overeenkomstig de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek. Wanneer het een korpschef betreft, wordt in zijn vervanging voorzien door de benoeming in overtal van een magistraat tot de onmiddellijk lagere rang.

§ 4. De voorzitter van de commissie en zijn plaatsvervanger worden aangewezen voor een termijn van drie jaar, die eenmaal kan worden verlengd voor een termijn van vijf jaar.

Ten vroegste drie jaar na het einde van hun opdracht kunnen de rechter die de commissie heeft voorgezeten en zijn plaatsvervanger zich opnieuw kandidaat stellen voor het ambt dat zij hebben uitgeoefend. Zij kunnen worden aangewezen voor een termijn van vijf jaar, die niet kan worden verlengd.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1996-1997
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1996-1997

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici :

« Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 4. Dans l'article 186 du même Code est inséré, entre le 3e et le 4e alinéas, un nouvel alinéa, libellé comme suit :

« Le tribunal de l'application des peines a son siège au lieu ordinaire des autres sections du tribunal de première instance. Toutefois, il peut tenir certaines audiences dans les établissements de son arrondissement où le justiciable exécute sa peine. »

« Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 4. In artikel 186 van hetzelfde Wetboek wordt tussen het derde en het vierde lid een nieuw lid ingevoegd, luidende :

« De strafuitvoeringsrechtbank heeft haar zetel op dezelfde plaats als de andere afdelingen van de rechtbank van eerste aanleg. Ze kan evenwel terechtzittingen houden in de strafinrichtingen van haar arrondissement waar de rechtzoekende zijn straf uitzit. »

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 4 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 4 worden aangehouden.

L'article 5 est ainsi rédigé :

Art. 5. § 1er. L'assesseur en matière d'exécution des peines doit satisfaire aux conditions suivantes :

— posséder au moins cinq ans d'expérience professionnelle utile dans le domaine de l'exécution des sanctions privatives de liberté au sein d'un service du ministère de la Justice, dans une fonction académique, au barreau ou auprès d'un service agréé par l'autorité compétente et dont la liste sera déterminée par le Roi ;

— être titulaire d'un diplôme ou certificat d'études délivré par une université ou par un établissement assimilé ;

— être Belge ;

— ne pas avoir plus de 65 ans ;

— jouir des droits civils et politiques.

§ 2. L'assesseur en matière de réinsertion sociale doit satisfaire aux conditions suivantes :

— posséder au moins cinq ans d'expérience professionnelle utile dans le domaine de la réinsertion sociale au sein d'un service du ministère de la Justice ou auprès d'un service agréé par l'autorité compétente et dont la liste sera déterminée par le Roi ;

— être titulaire d'un diplôme ou certificat d'études délivré par une université ou par un établissement assimilé ; ou être titulaire d'un diplôme ou certificat d'études dont la liste sera déterminée par le Roi ;

— être Belge ;

— ne pas avoir plus de 65 ans ;

— jouir des droits civils et politiques.

§ 3. Les assesseurs et leurs suppléants sont désignés par le Roi selon une procédure qu'il détermine, par un arrêté délibéré en Conseil des ministres.

§ 4. Les assesseurs et leurs suppléants sont désignés pour un terme de trois ans, renouvelable une fois pour une durée de cinq ans.

Au plus tôt trois ans après la fin de leur mission, celui qui a été assesseur de la commission et celui qui l'a suppléé peuvent à nouveau poser leur candidature à la fonction qu'ils ont exercée. Ils sont désignés pour un terme de cinq ans non renouvelable.

Art. 5. § 1. De assessor-strafuitvoering moet aan de volgende voorwaarden voldoen :

— ten minste vijf jaar nuttige professionele ervaring hebben op het gebied van de tenuitvoerlegging van vrijheidsstraffen, in een dienst van het ministerie van Justitie, in een academische functie, in de advocatuur of in een door de bevoegde overheid erkende voorziening, waarvan de lijst door de Koning wordt vastgesteld ;

— houder zijn van een diploma of studiegetuigschrift uitge-reikt door een universiteit of een daarmee gelijkgestelde instelling;

- Belg zijn;
- niet ouder zijn dan 65 jaar;
- de burgerlijke en politieke rechten genieten.

§ 2. De assessor-sociale reïntegratie moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

— ten minste vijf jaar nuttige professionele ervaring hebben op het gebied van de sociale reïntegratie in een dienst van het ministerie van Justitie of in een door de bevoegde overheid erkende voorziening, waarvan de lijst door de Koning wordt vastgesteld;

— houder zijn van een diploma of studiegetuigschrift uitge-reikt door een universiteit of een daarmee gelijkgestelde instelling; of houder zijn van een diploma of studiegetuigschrift waarvan de lijst door de Koning wordt vastgesteld;

- Belg zijn;
- niet ouder zijn dan 65 jaar;
- de burgerlijke en politieke rechten genieten.

§ 3. De assessoren en hun plaatsvervangers worden door de Koning aangewezen overeenkomstig een door Hem, bij een in Ministerraad overlegd besluit, te bepalen procedure.

§ 4. De assessoren en hun plaatsvervangers worden aangewezen voor een termijn van drie jaar, die eenmaal kan worden verlengd voor een termijn van vijf jaar.

Ten vroegste drie jaar na het einde van hun opdracht kunnen degene die assessor bij de commissie is geweest en zijn plaatsvervanger zich opnieuw kandidaat stellen voor het ambt dat zij hebben uitgeoefend. Zij worden aangewezen voor een termijn van vijf jaar, die niet kan worden verlengd.

De heer Van Hauthem stelt voor dit artikel te doen vervallen.

M. Van Hauthem propose la suppression de cet article.

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici :

« Remplacer cet article par la disposition suivante :

« Art. 5. Un article 569bis nouveau rédigé comme suit est inséré dans le même Code :

« Art. 569bis. Le tribunal de première instance connaît également :

1° des demandes de libération conditionnelle;

2° de toutes décisions relatives aux modalités d'exécution des peines, sans préjudice pour le Roi de l'exercice de son droit de grâce;

3° des demandes relatives aux atteintes portées aux droits fondamentaux des personnes détenues;

4° des demandes relatives aux mesures vexatoires ou discriminatoires prises à l'égard des personnes détenues;

5° des demandes relatives à la légalité des sanctions disciplinaires prises à l'égard des personnes détenues;

6° du suivi des personnes visées au 1° et 2° pour lesquelles une décision favorable a été prise, ainsi que de la suspension et de la révocation éventuelle de cette décision. »

« Dit artikel vervangen als volgt :

« Art. 5. In hetzelfde Wetboek wordt een nieuw artikel 569bis ingevoegd, luidende :

« Art. 569bis. De rechtbank van eerste aanleg neemt eveneens kennis :

1° van verzoeken tot voorwaardelijke invrijheidstelling;

2° van alle beslissingen aangaande de voorwaarden van de strafuitvoering, onverminderd het genaderecht van de Koning;

3° van alle verzoeken in verband met schending van de fundamentele rechten van de gedetineerden;

4° van alle verzoeken in verband met tergende of discriminerende maatregelen ten aanzien van gedetineerden;

5° van alle verzoeken in verband met de wettigheid van tucht-sancities ten aanzien van gedetineerden;

6° van de begeleiding van de personen bedoeld in het 1° en het 2° die een gunstige beslissing hebben verkregen en over de eventuele schorsing en herroeping van deze beslissing. »

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement subsidiaire que voici :

« Au § 2, deuxième tiret, de cet article, supprimer in fine les mots « ou être titulaire d'un diplôme ou certificat d'études dont la liste sera déterminée par le Roi; ».

« In § 2 aan het slot van het tweede streepje doen vervallen de woorden « of houder zijn van een diploma of studiegetuigschrift waarvan de lijst door de Koning wordt vastgesteld. »

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le président, notre amendement subsidiaire concerne en particulier l'assesseur en réinsertion sociale.

Le projet initial du gouvernement prévoyait que les deux assessseurs tant en matière d'exécution des peines qu'en matière de réinsertion sociale devaient être titulaires d'un diplôme ou certificat d'études délivré par une université ou par un établissement assimilé.

À la suite de différentes interventions, un amendement a été approuvé en commission concernant la deuxième catégorie, l'objectif visé étant de pouvoir nommer également assesseur les titulaires d'un diplôme ou d'un certificat d'études, dont la liste sera déterminée par le Roi, et partant, de permettre à des assistants sociaux d'être nommés assessseurs dans ces commissions judiciaires.

Nous restons opposés à cette disposition. Les assistants sociaux ont certes un rôle important à jouer pour éclairer le tribunal et rédiger des rapports, mais il ne leur appartient pas, selon nous, de prendre position sur des demandes de libération conditionnelle. Aussi, nous demandons que les deux assessseurs soient placés sur un pied d'égalité, à savoir qu'ils aient un diplôme universitaire. Il n'est d'ailleurs pas très sain qu'ils ne soient pas soumis aux mêmes conditions. Vous aurez un magistrat-président, un assesseur universitaire et un second assesseur qui sera éventuellement assistant social.

Notre amendement subsidiaire vise à revenir au texte initial du gouvernement.

De voorzitter. — De heer Boutmans stelt volgend amendement voor :

« Paragraaf 3 van dit artikel aanvullen als volgt :

« Dit besluit vereist en regelt op zijn minst, met het oog op de objectiviteit van de procedure van de bekwaamste en meest geschikte kandidaten te benoemen :

— de openbaarmaking van de vacatures en van de kandidaturen;

— het advies van de Hoge Raad voor Penitentiair Beleid, dat de verschillende kandidaten in volgorde van bekwaamheid en geschiktheid rangschikt en deze rangschikking motiveert;

— dat de minister van Justitie, indien hij het niet eens is met het advies van de Hoge Raad, aan deze zijn gemotiveerde voornemen kan meedelen om van het advies af te wijken;

— dat de Hoge Raad in dat geval, ofwel zich bij de voorgenomen beslissing van de minister kan aansluiten, in welk geval de Koning tot benoeming kan overgaan; ofwel op gemotiveerde wijze haar oorspronkelijk advies kan handhaven, in welk geval de minister zich neerlegt bij het advies van de Hoge Raad, en in dat geval de door deze voorgestelde benoeming aan de Koning voorlegt, dan wel de benoeming aan de volledige Ministerraad voorlegt, die in dat geval beslist en zijn beslissing nauwkeurig motiveert indien hij het advies van de Hoge Raad niet volgt. »

« Compléter le § 3 de cet article par la disposition suivante :

« Afin de garantir l'objectivité de la procédure devant aboutir à la nomination des candidats les plus compétents et les plus aptes, cet arrêté nécessite et spécifie à tout le moins :

— la publicité des vacances d'emploi et des candidatures;

— *l'avis du Conseil supérieur de la politique pénitentiaire, qui classe les divers candidats dans l'ordre de leurs compétences et de leurs aptitudes en motivant ce classement;*

— *que le ministre de la Justice puisse communiquer au Conseil supérieur, s'il n'est pas d'accord sur son avis, son intention motivée de déroger audit avis;*

— *que, dans ce cas, le Conseil supérieur puisse soit se rallier à la décision projetée par le ministre, ce qui autorise le Roi à procéder à la nomination, soit s'en tenir, en le motivant, à son avis initial, ce qui oblige le ministre à se rendre à celui-ci et à soumettre la nomination proposée par celui-ci au Roi ou à soumettre la nomination à l'ensemble du Conseil des ministres, lequel prend alors la décision et la motive avec précision s'il ne suit pas l'avis du Conseil supérieur.»*

Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik heb dit amendement reeds in de commissie ingediend en dien het nu opnieuw in omdat ik geen alternatief zie.

Dit ontwerp geeft de minister volstrekte vrijheid in de benoeming van de leden van de commissie, indien zij uiteraard aan de benoemingsvoorwaarden voldoen. Ik dacht nochtans dat wij dit systeem nu precies wilden afschaffen. In de discussie over artikel 151 van de Grondwet — die vooruitgaat als bonen knopen — wordt deze aangelegenheid besproken. Iedereen weet waarom deze discussie zo lang aansleept.

Ik stel voor dat de benoemingen objectiever geschieden en dat aan de Hoge Raad voor Penitentiair Beleid een adviesbevoegdheid wordt toegekend. Indien de Hoge Raad zou worden afgeschaft, kan hij later door een ander instrument worden vervangen.

Bij de benoemingsprocedure moeten alleszins een aantal minimumvoorwaarden worden nageleefd. Ik handhaaf mijn amendement en hoop dat het algemeen zal worden gesteund.

De voorzitter. — De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 5 worden aangehouden.

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 5 sont réservés.

L'article 6 est ainsi rédigé :

Art. 6. § 1er. Un membre du ministère public est attaché à chaque commission.

§ 2. Il est désigné, parmi les membres du ministère public qui ont posé leur candidature, par le procureur général près la cour d'appel du ressort où la commission a son siège, qui désigne en même temps parmi les candidats un suppléant. Sont désignés par préférence des magistrats titulaires d'un diplôme de licencié en criminologie. À défaut de candidats, le procureur général les désigne d'office.

§ 3. Le membre du ministère public conserve sa place sur la liste de rang. Il continue à jouir de son traitement et des augmentations et avantages qui y sont afférents.

Il a droit à un supplément de traitement égal à celui qui est alloué à un juge d'instruction comptant trois ans de fonction dans un tribunal dont le ressort compte une population de 500 000 habitants au moins. Ce supplément de traitement est lié au régime de mobilité applicable aux rétributions des agents de l'État en activité de service.

Pendant la durée de sa mission, il est censé avoir exercé ses fonctions. Les dispositions relatives à la mise à la retraite et à la pension lui sont applicables. Il est pourvu à son remplacement par une nomination en surnombre conformément aux dispositions du Code judiciaire. S'il s'agit d'un chef de corps, il est pourvu à son remplacement par la nomination en surnombre d'un membre du ministère public au rang immédiatement inférieur.

§ 4. Le membre du ministère public et son suppléant sont désignés pour un terme de trois ans, renouvelable une fois pour une durée de cinq ans.

Au plus tôt trois ans après la fin de leur mission, le membre du ministère public qui a été attaché à la commission et celui qui l'a suppléé peuvent à nouveau poser leur candidature ou être désignés d'office à la fonction qu'ils ont exercée. Ils sont désignés pour un terme de cinq ans non renouvelable.

Art. 6. § 1. Aan elke commissie is een lid van het openbaar ministerie verbonden.

§ 2. Hij wordt onder de leden van het openbaar ministerie die zich kandidaat gesteld hebben, aangewezen door de procureur-generaal bij het hof van beroep van het rechtsgebied waar de commissie haar zetel heeft, die tegelijk uit de kandidaten een plaatsvervanger aanwijst. Bij voorkeur worden magistraten aangewezen die houder zijn van het diploma van licentiaat in de criminologie. Bij ontstentenis van kandidaten wijst de procureur-generaal hen ambtshalve aan.

§ 3. Het lid van het openbaar ministerie behoudt zijn plaats op de ranglijst. Hij blijft zijn wedde met de daaraan verbonden verhogingen en voordelen genieten.

Hij heeft recht op een weddebijslag gelijk aan die welke is toegekend aan een onderzoeksrechter met drie jaar ambtsuitoefening in een rechtbank waarvan het rechtsgebied ten minste 500 000 inwoners telt. Deze weddebijslag wordt gekoppeld aan de mobiliteitsregeling van toepassing op de bezoldiging van het rijks-personeel in actieve dienst.

Gedurende zijn opdracht wordt hij geacht zijn ambt te hebben uitgeoefend. De bepalingen inzake inruststelling en pensioen zijn op hem van toepassing. In zijn vervanging wordt voorzien door een benoeming in overtal overeenkomstig de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek. Wanneer het een korpschef betreft, wordt in zijn vervanging voorzien door de benoeming in overtal van een lid van het openbaar ministerie tot de onmiddellijk lagere rang.

§ 4. Het lid van het openbaar ministerie en zijn plaatsvervanger worden aangewezen voor een termijn van drie jaar, die eenmaal kan worden verlengd voor een termijn van vijf jaar.

Ten vroegste drie jaar na het einde van hun opdracht kunnen het lid van het openbaar ministerie dat aan de commissie verbonden is geweest en zijn plaatsvervanger zich opnieuw kandidaat stellen of ambtshalve worden aangewezen voor het ambt dat zij hebben uitgeoefend. Zij worden aangewezen voor een termijn van vijf jaar, die niet kan worden verlengd.

MM. Desmedt et Foret proposent la suppression de cet article.

De heren Desmedt en Foret stellen voor dit artikel te doen vervallen.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 6 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 6 worden aangehouden.

L'article 7 est ainsi rédigé :

Chapitre III. — Des compétences

Section Ire. — Généralités

Art. 7. § 1er. La commission à laquelle ressortit l'établissement pénitentiaire dont émane la proposition de libération conditionnelle, est habilitée à connaître de cette proposition. Sans préjudice des dispositions de l'article 2, § 4, elle demeure compétente pour toute décision relative à la libération conditionnelle jusqu'au moment où intervient la libération définitive.

Toutefois, si pour un condamné, la commission estime, à titre exceptionnel, qu'il est indiqué de transférer la compétence à une autre commission, elle prend une décision motivée après que celle-ci ait, dans les quinze jours, rendu un avis conforme.

§ 2. Chaque commission suit la situation des condamnés libérés conditionnellement pour lesquels elle est compétente.

Hoofdstuk III. — Bevoegdheden

Afdeling I. — Algemeen

Art. 7. § 1. De commissie die de strafinrichting van waaruit het voorstel tot voorwaardelijke invrijheidstelling wordt gedaan onder haar bevoegdheid heeft, is bevoegd tot kennisneming van dat voorstel. Onverminderd de bepalingen van artikel 2, § 4, blijft zij bevoegd voor elke beslissing inzake de voorwaardelijke invrijheidstelling tot de definitieve invrijheidstelling.

Indien evenwel de commissie het in uitzonderlijke gevallen voor een bepaalde veroordeelde aangewezen acht om de bevoegdheid over te dragen aan een andere commissie, neemt zij een gemotiveerde beslissing nadat die andere commissie binnen vijftien dagen een eensluidend advies heeft uitgebracht.

§ 2. Iedere commissie volgt de situatie op van de voorwaardelijk in vrijheid gestelde veroordeelden waarvoor zij bevoegd is.

De heer Van Hauthem stelt volgend amendement voor:

«Dit artikel vervangen als volgt:

«Art. 7. De strafuitvoeringsrechtbank is bevoegd om te oordelen over de diverse aspecten van de strafuitvoering, inzonderheid de zwaarte van het gevangenisregime, de toepassing van het genaderecht en de gebeurlijke strafverzwaring bij slecht en of onrechtmatig gedrag tijdens de duur van de gevangenschap. Zij houdt tevens toezicht op de uitvoering van gebeurlijke alternatieve sancties.»

«Remplacer cet article par les dispositions suivantes :

«Art. 7. Le tribunal de l'application des peines est compétent pour juger des divers aspects de l'exécution de la peine, en particulier de la gravité du régime pénitentiaire, de l'application du droit de grâce et de l'aggravation éventuelle de la peine en cas de mauvaise conduite ou de conduite illicite durant l'incarcération. Il exerce également un contrôle sur l'application d'éventuelles peines de substitution.»

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici :

«À cet article, remplacer chaque fois les mots « la commission » et « chaque commission » par respectivement les mots « le tribunal de l'application des peines » et « chaque tribunal de l'application des peines. »

«In dit artikel de woorden « de commissie » en « iedere commissie » telkens vervangen door respectievelijk de woorden « de strafuitvoeringsrechtbank » en « iedere strafuitvoeringsrechtbank. »

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 7 sont réservés.

De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 7 worden aangehouden.

L'article 8 est ainsi rédigé :

Art. 8. Si la commission ordonne la libération conditionnelle du condamné, conformément aux dispositions de la loi relative à la libération conditionnelle et modifiant la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude, remplacée par la loi du 1er juillet 1964, elle précise les modalités du contrôle et de la tutelle à exercer sur le condamné ainsi que les modalités du contrôle des conditions qui lui sont imposées.

Art. 8. Indien de commissie de voorwaardelijke invrijheidstelling van de veroordeelde gelast, overeenkomstig de bepalingen van de wet betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en tot wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen bij de wet van 1 juli 1964, bepaalt zij de nadere regels met betrekking tot de controle en het toezicht op de veroordeelde en de naleving van de hem opgelegde voorwaarden.

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici :

«À cet article, remplacer les mots « la commission » par les mots « le tribunal de l'application des peines. »

«In dit artikel de woorden « de commissie » vervangen door de woorden « de strafuitvoeringsrechtbank. »

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 8 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 8 worden aangehouden.

L'article 9 est ainsi rédigé :

Art. 9. La commission peut suspendre les conditions imposées, les préciser ou les adapter aux circonstances, sans pouvoir les renforcer ou imposer des conditions supplémentaires, sans préjudice de l'application de l'article 12.

Art. 9. De commissie kan de opgelegde voorwaarden schorsen, nader omschrijven of aanpassen aan de omstandigheden, zonder dat zij evenwel de opgelegde voorwaarden kan verscherpen of bijkomende voorwaarden opleggen, onverminderd de toepassing van artikel 12.

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici :

«À cet article, remplacer les mots « la commission » par les mots « le tribunal de l'application des peines. »

«In dit artikel de woorden « de commissie » vervangen door de woorden « de strafuitvoeringsrechtbank. »

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 9 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 9 worden aangehouden.

L'article 10 est ainsi rédigé :

Section II. — De la révocation, de la suspension et de la révision de la libération conditionnelle

Sous-section 1re. — De la révocation

Art. 10. La libération conditionnelle peut être révoquée par la commission dans les cas suivants :

1° lorsque durant le délai d'épreuve, l'intéressé a été mis en prévention pour de nouveaux faits constitutifs d'infractions ou lorsque les conditions particulières prévues dans la décision de la commission qui a statué sur la libération conditionnelle ne sont pas respectées;

2° lorsqu'il est constaté dans une condamnation passée en force de chose jugée que le libéré conditionnel a commis un crime ou un délit avant l'expiration du délai d'épreuve.

Afdeling II. — Herroeping, schorsing en herziening van de voorwaardelijke invrijheidstelling

Onderafdeling I. — Herroeping

Art. 10. De voorwaardelijke invrijheidstelling kan door de commissie worden herroepen in de volgende gevallen :

1° indien gedurende de proeftijd de betrokkene in verdenking is gesteld wegens nieuwe strafbare feiten of indien de bijzondere voorwaarden bepaald in de beslissing van de commissie die uitspraak heeft gedaan over de voorwaardelijke invrijheidstelling, niet worden nageleefd;

2° indien in een in kracht van gewijsde gegane veroordeling wordt vastgesteld dat de voorwaardelijk in vrijheid gestelde een misdaad of een wanbedrijf heeft gepleegd vóór het verstrijken van de proeftijd.

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici :

«À cet article, remplacer les mots « la commission » par les mots « le tribunal de l'application des peines. »

«In dit artikel de woorden « de commissie » vervangen door de woorden « de strafuitvoeringsrechtbank. »

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 10 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 10 worden aangehouden.

L'article 11 est ainsi rédigé :

Sous-section II. — De la suspension

Art. 11. § 1er. Dans les cas visés à l'article 10, la commission peut ordonner la suspension de la libération conditionnelle.

§ 2. En cas de suspension, le condamné est immédiatement réincarcéré. Les jours de privation de liberté sont imputés sur la partie de la peine encore à subir.

§ 3. Dans un délai de deux mois au maximum, la commission révoque la libération conditionnelle, ou lève la suspension de la libération conditionnelle. Dans ce dernier cas, la libération conditionnelle peut être révisée conformément aux dispositions de l'article 12. Si aucune décision n'intervient dans ce délai, le condamné est remis en liberté aux mêmes conditions que précédemment.

Onderafdeling II. — Schorsing

Art. 11. § 1. In de gevallen bedoeld in artikel 10 kan de commissie de schorsing gelasten van de voorwaardelijke invrijheidstelling.

§ 2. In geval van schorsing wordt de veroordeelde onmiddellijk opnieuw opgesloten. De dagen vrijheidsbeneming worden aangekend op het gedeelte van de straf dat nog moet worden ondergaan.

§ 3. Binnen een termijn van ten hoogste twee maanden herroept de commissie de voorwaardelijke invrijheidstelling, ofwel heft zij de schorsing van de voorwaardelijke invrijheidstelling op. In dat laatste geval kan de voorwaardelijke invrijheidstelling worden herzien, overeenkomstig artikel 12. Indien binnen die termijn geen beslissing is genomen, wordt de veroordeelde opnieuw in vrijheid gesteld onder dezelfde voorwaarden als voorheen.

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici :

« À cet article, remplacer les mots « la commission » par les mots « le tribunal de l'application des peines. »

« In dit artikel de woorden « de commissie » vervangen door de woorden « de strafuitvoeringsrechtbank. »

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 11 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 11 worden aangehouden.

L'article 12 est ainsi rédigé :

Sous-section III. — De la révision

Art. 12. § 1er. Si les conditions prévues à l'article 10 sont remplies, mais que la commission estime que la révocation n'est pas nécessaire dans l'intérêt de la société, de la victime ou de la réinsertion sociale du condamné, la commission peut réviser la libération conditionnelle. Dans ce cas, la commission peut renforcer les conditions imposées ou en imposer de supplémentaires. La libération conditionnelle est toutefois révoquée, lorsque le condamné n'accepte pas les nouvelles conditions.

§ 2. Lorsque la commission décide de renforcer les conditions imposées ou d'imposer des conditions supplémentaires, elle fixe le moment où cette décision devient exécutoire.

Onderafdeling III. — Herziening

Art. 12. § 1. Indien de voorwaarden bepaald in artikel 10 vervuld zijn, maar de commissie van oordeel is dat de herroeping niet noodzakelijk is in het belang van de maatschappij, van het slachtoffer of van de sociale reïntegratie van de veroordeelde, kan de commissie de voorwaardelijke invrijheidstelling herzien. In dat geval kan de commissie de opgelegde voorwaarden verscherpen of bijkomende voorwaarden opleggen. De invrijheidstelling wordt evenwel herroepen, indien de veroordeelde niet instemt met de nieuwe voorwaarden.

§ 2. Indien de commissie beslist de opgelegde voorwaarden te verscherpen of bijkomende voorwaarden op te leggen, bepaalt zij het ogenblik waarop deze beslissing uitvoerbaar wordt.

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici :

« À cet article, remplacer les mots « la commission » par les mots « le tribunal de l'application des peines. »

« In dit artikel de woorden « de commissie » vervangen door de woorden « de strafuitvoeringsrechtbank. »

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 12 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 12 worden aangehouden.

L'article 13 est ainsi rédigé :

Section III. — Décision après l'arrestation provisoire

Art. 13. Lorsque le procureur du Roi ou l'auditeur militaire ordonne l'arrestation provisoire du condamné, conformément aux dispositions de la loi relative à la libération conditionnelle et modifiant la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude, remplacée par la loi du 1er juillet 1964, la commission statue dans le mois qui suit cette ordonnance sur la révocation, la suspension ou la révision. Si la commission ordonne la suspension en application de l'article 11, celle-ci est censée avoir pris cours à la date où le mandat d'arrêt provisoire a été mis à exécution.

Si aucune décision n'intervient dans ce délai, le condamné est remis en liberté aux mêmes conditions que précédemment.

Afdeling III. — Beslissing na de voorlopige aanhouding

Art. 13. In geval van bevel tot voorlopige aanhouding door de procureur des Konings of de krijgsauditeur zoals bepaald in de wet betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en tot wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen bij de wet van 1 juli 1964, neemt de commissie binnen een maand na dat bevel een beslissing tot al dan niet herroeping, schorsing of herziening. Indien de commissie een schorsing gelast overeenkomstig artikel 11, wordt deze geacht te zijn ingegaan op de datum waarop het bevel tot voorlopige aanhouding is uitgevoerd.

Indien binnen die termijn geen beslissing is genomen, wordt de veroordeelde opnieuw in vrijheid gesteld onder dezelfde voorwaarden als voorheen.

MM. Desmedt et Foret proposent l'amendement que voici :

« À cet article, remplacer les mots « la commission » par les mots « le tribunal de l'application des peines. »

« In dit artikel de woorden « de commissie » vervangen door de woorden « de strafuitvoeringsrechtbank. »

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 13 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 13 worden aangehouden.

L'article 14 est ainsi rédigé :

Chapitre IV. — Du fonctionnement

Art. 14. § 1er. Avant leur entrée en fonction, les membres effectifs et suppléants prêtent, entre les mains du premier président de la cour d'appel du ressort dans lequel la commission est instituée, le serment suivant : « Je jure fidélité au Roi, obéissance à la Constitution et aux lois du peuple belge. »

§ 2. Les membres de la commission peuvent être récusés pour les causes qui donnent lieu à la récusation aux termes des articles 828 et 830 du Code judiciaire.

Tout membre de la commission qui sait cause de récusation en sa personne, est tenu de s'abstenir.

Celui qui veut récuser, doit le faire dès qu'il a connaissance de la cause de récusation.

La récusation est proposée par requête motivée adressée au président de la commission. La requête est datée et signée. Elle contient :

- 1° les nom, prénom, qualité et domicile de la partie;
- 2° l'objet de la demande et un exposé des faits et moyens.

Lorsque la récusation est contestée, le membre récusé est remplacé par son suppléant, le récusant et le membre récusé sont entendus et la commission statue sans délai sur la récusation.

Lorsque le membre récusé s'est retiré ou lorsque la récusation est acceptée par la commission, il est pourvu au remplacement de ce membre par son suppléant.

La décision de la commission est notifiée dans les trois jours du prononcé, par lettre recommandée, au membre récusé, au ministre public et au condamné visé à l'article 2 de la loi relative à la libération conditionnelle et modifiant la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude, remplacée par la loi du 1er juillet 1964.

§ 3. En cas d'empêchement ou d'absence d'un membre effectif ainsi qu'en cas de vacance de son mandat, il est remplacé par son suppléant.

Hoofdstuk IV. — Werking

Art. 14. § 1. Alvorens hun ambt te aanvaarden, leggen de vaste en plaatsvervangende leden in handen van de eerste voorzitter van het hof van beroep van het rechtsgebied waar de commissie wordt ingesteld, de volgende eed af: «Ik zweer getrouwheid aan de Koning, gehoorzaamheid aan de Grondwet en aan de wetten van het Belgische volk.»

§ 2. De leden van de commissie kunnen worden gewraakt om de redenen die luidens de artikelen 828 en 830 van het Gerechtelijk Wetboek aanleiding geven tot wraking.

Ieder lid van de commissie dat weet dat er een reden van wraking tegen hem bestaat, moet zich onthouden.

Hij die wil wraken, moet dit doen zodra hij van de wrakingsgrond kennis heeft.

De wraking wordt gevraagd bij een met redenen omkleed verzoekschrift gericht aan de voorzitter van de commissie. Het verzoekschrift wordt gedateerd en ondertekend. Het bevat :

- 1° de naam, voornaam, hoedanigheid en woonplaats van de partij;
- 2° het voorwerp van de aanvraag en een uiteenzetting van de feiten en de middelen.

Indien de wraking wordt betwist, wordt het gewraakte lid vervangen door zijn plaatsvervanger, worden de wrakende partij en het gewraakte lid gehoord en doet de commissie onverwijld uitspraak.

Heeft het gewraakte lid zich teruggetrokken of wordt zijn wraking door de commissie aanvaard, dan wordt in zijn vervanging voorzien door zijn plaatsvervanger.

Binnen drie dagen na de uitspraak van de commissie wordt de beslissing per aangetekende brief bekendgemaakt aan het gewraakte lid, aan het openbaar ministerie en aan de veroordeelde bedoeld in artikel 2 van de wet betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en tot wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen bij de wet van 1 juli 1964.

§ 3. Wanneer een lid verhinderd of afwezig is, alsmede in het geval dat zijn mandaat openvalt, wordt het lid vervangen door zijn plaatsvervanger.

MM. Desmedt et Foret proposent la suppression de cet article.

De heer Desmedt en Foret stellen voor dit artikel te doen vervallen.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 14 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 14 worden aangehouden.

L'article 15 est ainsi rédigé :

Art. 15. Le secrétariat de la commission est assuré par des agents de l'État désignés par le ministre de la Justice.

Art. 15. Het secretariaat van de commissie wordt waargenomen door rijksambtenaren aangewezen door de minister van Justitie.

MM. Desmedt et Foret proposent la suppression de cet article.

De heren Desmedt en Foret stellen voor dit artikel te doen vervallen.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 15 sont réservés.

De stemming over het amendement de stemming over artikel 15 worden aangehouden.

L'article 16 est ainsi rédigé :

Art. 16. § 1er. Pour l'application des articles 249, 251 et 252 du Code pénal, les assessseurs sont considérés comme juge assesseur.

§ 2. Les membres de la commission et du secrétariat sont soumis à une obligation de confidentialité à l'égard des faits, actes ou renseignements dont ils ont eu connaissance dans l'exercice de leurs fonctions. Toute infraction à cet règle est punie conformément à l'article 458 du Code pénal.

Art. 16. § 1. Voor de toepassing van de artikelen 249, 251 en 252 van het Strafwetboek worden de assessoren beschouwd als rechter-assessor.

§ 2. De leden van de commissie en van het secretariaat zijn verplicht om het vertrouwelijke karakter te bewaren van de feiten, handelingen of inlichtingen waarvan zij uit hoofde van hun functie kennis hebben. Elke inbreuk hierop wordt gestraft overeenkomstig artikel 458 van het Strafwetboek.

MM. Desmedt et Foret proposent la suppression de cet article.

De heren Desmedt en Foret stellen voor dit artikel te doen vervallen.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 16 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 16 worden aangehouden.

L'article 17 est ainsi rédigé :

Art. 17. § 1er. Les frais de personnel et de fonctionnement de la commission et de son secrétariat sont à charge du budget du ministère de la Justice.

§ 2. Le Roi détermine le statut administratif et pécuniaire des assessseurs.

§ 3. Le Roi détermine le montant de l'indemnité de séance allouée aux suppléants lorsque ceux-ci remplacent un membre effectif.

Les membres de la commission, le membre du ministère public, le secrétaire et, le cas échéant, les suppléants sont défrayés pour leurs frais de déplacement et de séjour.

Art. 17. § 1. De personeelskosten en de werkingskosten van de commissie en het secretariaat ervan komen ten laste van de begroting van het ministerie van Justitie.

§ 2. De Koning bepaalt het administratief en geldelijk statuut van de assessoren.

§ 3. De Koning bepaalt het bedrag van de vergoeding per zitting voor de verschillende plaatsvervangers indien deze een effectief lid vervangen.

De leden van de commissie, het lid van het openbaar ministerie, de secretaris en, in voorkomend geval, de plaatsvervangers worden vergoed voor de gemaakte reis- en verblijfskosten.

MM. Desmedt et Foret proposent la suppression de cet article.

De heren Desmedt en Foret stellen voor dit artikel te doen vervallen.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 17 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 17 worden aangehouden.

L'article 18 est ainsi rédigé :

Art. 18. Le Roi règle le fonctionnement des commissions.

Art. 18. De Koning regelt de werkwijze van de commissies.

MM. Desmedt et Foret proposent la suppression de cet article.

De heren Desmedt en Foret stellen voor dit artikel te doen vervallen.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 18 sont réservés.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 18 worden aangehouden.

Art. 19. Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur de la présente loi qui doit correspondre avec la date d'entrée en vigueur de la loi relative à la libération conditionnelle et modifiant la loi du 9 avril 1930 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude, remplacée par la loi du 1er juillet 1964.

Art. 19. De Koning bepaalt de datum van inwerkingtreding van deze wet, die moet overeenstemmen met de datum van inwerkingtreding van de wet betreffende de voorwaardelijke invrijheidstelling en tot wijziging van de wet van 9 april 1930 tot bescherming van de maatschappij tegen de abnormalen en de gewoontemisdadigers, vervangen bij de wet van 1 juli 1964.

— Adopté.

Aangenomen.

De voorzitter. — We stemmen later over het geheel van het wetsontwerp.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

Dames en heren, wij zetten onze werkzaamheden voort vanmiddag om 15 uur.

Nous poursuivrons nos travaux cet après-midi à 15 heures.

De vergadering is gesloten.

La séance est levée.

(De vergadering wordt gesloten om 12.50 uur.)

(La séance est levée à 12 h 50.)

SÉANCE DE L'APRÈS-MIDI — NAMIDDAGVERGADERING

PRÉSIDENTE DE M. SWAELEN, PRÉSIDENT VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER SWAELEN, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 15 h 05.
De vergadering wordt geopend om 15.05 uur.

COMMUNICATIONS

Transmission d'un arrêté royal

MEDEDELINGEN

Overzending van een koninklijk besluit

M. le président. — En vertu de l'article 3bis des lois coordonnées sur le Conseil d'État, le vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur transmet au Sénat, avant sa publication au *Moniteur belge*, l'arrêté royal du 15 juillet 1997 portant des mesures de consolidation des actifs financiers des administrations publiques, pris en application des articles 2, § 1er, et 3, § 1er, 6° et § 2 de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne.

Avec cet arrêté royal sont également transmis, l'avis du Conseil d'État, le rapport au Roi ainsi que le texte du projet d'arrêté qui ont été soumis à l'avis de la section de législation du Conseil d'État.

Met toepassing van artikel 3bis van de gecoördineerde wetten op de Raad van State zendt de vice-eerste minister en minister van Financiën en Buitenlandse Handel aan de Senaat over, vóór de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*, het koninklijk besluit van 15 juli 1997 houdende maatregelen tot consolidatie van de financiële activa van de overheid, genomen met toepassing van artikelen 2, § 1, en 3, § 1, 6° en § 2 van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie.

Met dit koninklijk besluit worden tevens overgezonden, het advies van de Raad van State, het verslag aan de Koning alsmede de tekst van het ontwerpbesluit die voor advies aan de afdeling wetgeving van de Raad van State werden voorgelegd.

— Distribution.

Ronddeling.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1996-1997
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1996-1997

Cour d'arbitrage — Arbitragehof

M. le président. — En application de l'article 113 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage, le greffier de la Cour d'arbitrage notifie au président du Sénat :

1. l'arrêt n° 39/97, rendu le 14 juillet 1997, en cause :

— les recours en annulation partielle du décret de la Communauté flamande du 22 décembre 1995 portant modification de certaines dispositions du titre Ier et du titre II des décrets relatifs à la radiodiffusion et à la télévision, coordonnés le 25 janvier 1995;

— le recours en annulation du décret de la Communauté flamande du 2 avril 1996 sanctionnant l'arrêté du gouvernement flamand du 31 janvier 1996 modifiant le décret du 13 juillet 1994 relatif aux pensions de retraite allouées aux agents définitifs de la «Nederlandse Radio- en Televisie-uitzendingen in België, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap» et relatif aux pensions de survie allouées aux ayants droit de ces agents (numéros du rôle 956, 963, 964, 966 et 984);

2. l'arrêt n° 40/97, rendu le 14 juillet 1997, en cause de la question préjudicielle concernant la loi du 30 juin 1971 relative aux amendes administratives applicables en cas d'infraction à certaines lois sociales, posée par le Tribunal du travail de Verviers (numéro du rôle 1020);

3. l'arrêt n° 41/97, rendu le 14 juillet 1997, en cause des questions préjudicielles concernant les articles 320 et 332 du Code civil, posées par la Cour d'appel de Liège (numéro du rôle 970);

4. l'arrêt n° 42/97, rendu le 14 juillet 1997, en cause des recours en annulation totale ou partielle du décret de la Région flamande du 20 décembre 1995 modifiant le décret du 23 janvier 1991 relatif à la protection de l'environnement contre la pollution due aux engrais (numéros du rôle 974 et 978);

5. l'arrêt n° 43/97, rendu le 14 juillet 1997, en cause du recours en annulation de l'article 1er, alinéa 2, 2°, a) à c), du décret de la Région wallonne du 6 mars 1996 modifiant le Code des taxes assimilées aux impôts sur les revenus en ce qui concerne les jeux et paris, introduit par la S.A. Derby (numéro du rôle 983).

6. l'arrêt n° 44/97, rendu le 14 juillet 1997, en cause de la question préjudicielle concernant l'article 7 de l'arrêté royal n° 38 du 27 juillet 1967 organisant le statut social des travailleurs indépendants, posée par le Tribunal du travail de Bruxelles (numéro du rôle 1002);

7. l'arrêt n° 45/97, rendu le 14 juillet 1997, en cause des questions préjudicielles concernant la loi du 30 juin 1971 relative aux amendes administratives applicables en cas d'infraction à certaines lois sociales, posées par le Tribunal du travail de Mons (numéros du rôle 959 et 960);

8. l'arrêt n° 46/97, rendu le 14 juillet 1997, en cause de la question préjudicielle concernant l'article 47*decies*, § 2, du décret de la Région flamande du 2 juillet 1981 relatif à la gestion des déchets, posées par le Tribunal de première instance de Malines (numéro du rôle 1021);

9. l'arrêt n° 47/97, rendu le 14 juillet 1997, en cause des recours en annulation du décret de la Communauté flamande du 24 juillet 1996 modifiant le décret du 12 juin 1991 relatif aux universités dans la Communauté flamande, introduits par A. Verhulst et autres (numéros du rôle 1070 et 1072);

10. l'arrêt n° 48/97, rendu le 14 juillet 1997, en cause de la question préjudicielle concernant l'article 62 de la loi relative à la circulation routière (arrêté royal du 16 mars 1968 portant coordination des lois relatives à la police de la circulation routière), posée par le Tribunal de première instance de Bruges (numéro du rôle 965);

11. l'arrêt n° 49/97, rendu le 14 juillet 1997, en cause de la question préjudicielle concernant l'article 205 du Code d'instruction criminelle, posée par la Cour de cassation (numéro du rôle 979).

Met toepassing van artikel 113 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, geeft de griffier van het Arbitragehof kennis aan de voorzitter van de Senaat van:

1. het arrest nr. 39/97, uitgesproken op 14 juli 1997, in zake:

— de beroepen tot gedeeltelijke vernietiging van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 22 december 1995 tot wijziging van sommige bepalingen van titel I en titel II van de decreten betreffende de radio-omroep en de televisie, gecoördineerd op 25 januari 1995;

— het beroep tot vernietiging van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 2 april 1996 houdende bekrachtiging van het besluit van de Vlaamse regering van 31 januari 1996 tot wijziging van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de rustpensioenen toegekend aan de vastbenoemde personeelsleden van de Nederlandse Radio- en Televisie-uitzendingen in België, Omroep van de Vlaamse Gemeenschap, en betreffende de overlevingspensioenen toegekend aan de rechtverkrigenden van die personeelsleden (rolnummers 956, 963, 964, 966 et 984);

2. het arrest nr. 40/97, uitgesproken op 14 juli 1997, in zake de prejudiciële vraag over de wet van 30 juni 1971 betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Verviers (rolnummer 1020);

3. het arrest nr. 41/97, uitgesproken op 14 juli 1997, in zake de prejudiciële vragen betreffende de artikelen 320 en 332 van het Burgerlijk Wetboek, gesteld door het Hof van Beroep te Luik (rolnummer 970);

4. het arrest nr. 42/97, uitgesproken op 14 juli 1997, in zake de beroepen tot gehele of gedeeltelijke vernietiging van het decreet van het Vlaamse Gewest van 20 december 1995 tot wijziging van het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen (rolnummers 974 en 978);

5. het arrest nr. 43/97, uitgesproken op 14 juli 1997, in zake het beroep tot vernietiging van artikel 1, tweede lid, 2°, a) tot c), van het decreet van het Waalse Gewest van 6 maart 1996 houdende wijziging van het Wetboek van de met de Inkomstenbelastingen Gelijkgestelde Belastingen, wat de spelen en de weddenschappen betreft, ingesteld door de NV Derby (rolnummer 983).

6. het arrest nr. 44/97, uitgesproken op 14 juli 1997, in zake de prejudiciële vraag betreffende artikel 7 van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Brussel (rolnummer 1002);

7. het arrest nr. 45/97, uitgesproken op 14 juli 1997, in zake de prejudiciële vragen over de wet van 30 juni 1971 betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten, gesteld door de Arbeidsrechtbank te Bergen (rolnummers 959 en 960);

8. het arrest nr. 46/97, uitgesproken op 14 juli 1997, in zake de prejudiciële vraag over artikel 47*decies*, § 2, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, gesteld door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Mechelen (rolnummer 1021);

9. het arrest nr. 47/97, uitgesproken op 14 juli 1997, in zake de beroepen tot vernietiging van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 24 juli 1996 houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap, ingesteld door A. Verhulst en anderen (rolnummers 1070 en 1072);

10. het arrest nr. 48/97, uitgesproken op 14 juli 1997, in zake de prejudiciële vraag betreffende artikel 62 van de wegverkeerswet (koninklijk besluit van 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer), gesteld door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge (rolnummer 965);

11. het arrest nr. 49/97, uitgesproken op 14 juli 1997, in zake de prejudiciële vraag betreffende artikel 205 van het Wetboek van Strafvordering, gesteld door het Hof van Cassatie (rolnummer 979).

— Pris pour notification.

Voor kennisgeving aangenomen.

Parlement européen — Europees Parlement

M. le président. — Par lettre du 9 juillet 1997, le président du Parlement européen a transmis au Sénat:

a) une résolution sur la réunion du Conseil européen des 16 et 17 juin 1997 à Amsterdam;

b) une résolution sur les communications de la Commission au Conseil, au Parlement européen, au Comité économique et social et au Comité des régions sur «La société de l'information: de Corfoe à Dublin — Nouvelles priorités à prendre en compte» et «les conséquences de la société de l'information pour les politiques de l'Union européenne» et «L'Europe à l'avant-plan de la société de l'information planétaire: plan d'action évolutif»;

c) une résolution législative portant avis du Parlement européen sur la proposition de décision du Conseil relative à la conclusion par la Communauté européenne de l'accord intérimaire pour le commerce et les mesures d'accompagnement entre la Communauté européenne, la Communauté européenne du charbon et de l'acier et la Communauté européenne de l'énergie atomique, d'une part, et la République du Kirghizstan, d'autre part;

d) une résolution sur le rapport annuel de la Commission relatif au Fonds de cohésion pour 1995;

e) une résolution sur le septième rapport annuel sur les Fonds structurels (1995);

f) une résolution sur les rapports annuels de la Commission concernant le programme PHARE 1994 et 1995,

adoptées au cours de la période de session du 25 au 26 juin 1997.

Bij brief van 9 juli 1997 heeft de voorzitter van het Europees Parlement aan de Senaat overgezonden:

a) een resolutie over de bijeenkomst van de Europese Raad van 16 en 17 juni 1997 te Amsterdam;

b) een resolutie over de mededelingen van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en aan het Comité van de regio's, getiteld «Informatiemaatschappij» van Korfoe naar Dublin — De nieuwe prioriteiten», «De gevolgen van de informatiemaatschappij voor het beleid van de Europese Unie» en «Europa in de voorhoede van de Wereldwijde Informatiemaatschappij: een permanent actieprogramma»;

c) een wetgevingsresolutie houdende advies van het Europees Parlement inzake het voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de sluiting door de Europese Gemeenschap van een interimovereenkomst betreffende de handel en aanverwante zaken tussen de Europese Gemeenschap, de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie enerzijds, en de Republiek Kirgizië, anderzijds;

d) een resolutie over het door de Commissie opgestelde jaarlijks verslag van het Cohesiefonds 1995;

e) een resolutie over het zevende jaarverslag over de structuurfondsen (1995);

f) een resolutie over de jaarverslagen van de Commissie over de PHARE-programma's 1994 en 1995,

aangenomen tijdens de vergaderperiode van 25 tot en met 26 juni 1997.

— Envoi à la commission des Affaires étrangères.

Verzending naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden.

PÉTITIONS — VERZOEKSCRIFTEN

M. le président. — Par pétition établie à Rotselaar, M. Luc Lamine demande que le Sénat procède à un débat sur la portée, la constitutionnalité et l'opportunité de l'article 143ter du Code judiciaire, inséré par la loi du 3 mars 1997.

— Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives, chargée des pétitions.

Par pétition établie à Affligem, le bourgmestre de cette commune transmet au Sénat une motion relative au droit de vote pour les citoyens de la Communauté européenne aux élections communales, adoptée par le conseil communal le 30 juin 1997.

— Dépôt au greffe.

Bij verzoekschrift uit Rotselaar vraagt de heer Luc Lamine dat de Senaat een debat zou houden over de draagwijdte, de grondwettelijkheid en de opportuniteit van artikel 143ter van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 3 maart 1997.

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en Administratieve Aangelegenheden, belast met de verzoekschriften.

Bij verzoekschrift uit Affligem zendt de burgemeester van deze gemeente aan de Senaat een motie over inzake de toekenning van gemeentelijk kiesrecht aan Europese burgers, aangenomen door de gemeenteraad op 30 juni 1997.

— Neergelegd ter griffie.

PROPOSITIONS — VOORSTELLEN

Dépôt — Indiening

M. le président. — M. Pinoie a déposé une proposition de loi modifiant la loi provinciale.

M. Anciaux a déposé une proposition de loi modifiant le décret du 4 juillet 1806 concernant le mode de rédaction de l'acte par lequel l'officier de l'état civil constate qu'il lui a été présenté un enfant sans vie.

D'autre part, Mme Sémer a déposé une proposition de résolution relative à l'établissement du principe de l'égalité de traitement, sans distinction d'âge, pour ce qui concerne l'accès à l'emploi et de l'égalité des chances en matière de promotion, de possibilités de formation, d'enseignement et de promotion sociale ainsi que de non-discrimination entre les différentes catégories d'âge en cas de licenciement.

De heer Pinoie heeft ingediend een wetsvoorstel tot wijziging van de provinciewet.

De heer Anciaux heeft ingediend een wetsvoorstel tot wijziging van het decreet van 4 juli 1806 aangaande de manier van opstelling van de akte waarbij de ambtenaar van de burgerlijke stand constateert dat hem een levenloos kind werd vertoond.

Anderzijds heeft mevrouw Sémer ingediend een voorstel van resolutie tot invoering van een gelijke behandeling, zonder onderscheid naar leeftijd, ten aanzien van de toegang tot het arbeidsproces en een gelijke behandeling inzake promotiekansen, de mogelijkheden tot deelname aan opleiding, vorming, scholing en sociale promotie en de niet-discriminatie volgens leeftijd bij ontslag.

Ces propositions seront traduites, imprimées et distribuées.

Deze voorstellen zullen worden vertaald, gedrukt en rondgedeeld.

Il sera statué ultérieurement sur la prise en considération.

Er zal later over de inoverwegingneming worden beslist.

PROPOSITIONS — VOORSTELLEN

Prise en considération — Inoverwegingneming

M. le président. — L'ordre du jour appelle la discussion sur la prise en considération de propositions.

Aan de orde is thans de bespreking over de inoverwegingneming van voorstellen.

La liste des propositions à prendre en considération, a été distribuée, avec indication des commissions auxquelles le bureau envisage de les envoyer.

Je prie les membres qui auraient des observations à formuler, de me les faire connaître avant la fin de la séance.

Sauf suggestions divergentes, je considérerai les propositions comme prises en considération et envoyées aux commissions indiquées par le bureau.

De lijst van de in overweging te nemen voorstellen met opgave van de commissies waarnaar het bureau van plan is ze te verzenden, is rondgedeeld.

Leden die opmerkingen mochten hebben, gelieven mij die voor het einde van de vergadering te doen kennen.

Tenzij er afwijkende suggesties zijn, neem ik aan dat die voorstellen in overweging zijn genomen en verzonden naar de commissies die door het bureau zijn aangeduid.

QUESTION ORALE DE MME DARDENNE AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'ÉCONOMIE ET DES TÉLÉCOMMUNICATIONS SUR «LES DÉCHETS NUCLÉAIRES: SUIVI DES TRAVAUX DE L'O.N.D.R.A.F.»

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW DARDENNE AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMIE EN TELECOMMUNICATIE OVER «HET VERDER ONDERZOEK VAN NIRAS IN VERBAND MET HET RADIOACTIEF AFVAL

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de Mme Dardenne au vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications.

La parole est à Mme Dardenne.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le président, cette année, la problématique des déchets nucléaires a connu quelques rebondissements. Des sites militaires se sont ajoutés à la liste des 98 sites civils, sans que, pour autant, rien ne soit décidé définitivement quant au choix d'un lieu d'entreposage.

C'est en tout cas ce que vous aviez confirmé, monsieur le vice-Premier ministre.

L'O.N.D.R.A.F. a donc poursuivi une série d'études. En avril 1997, lors d'une demande d'explications à ce sujet, vous m'avez répondu que l'O.N.D.R.A.F. n'avait pas terminé la première évaluation des caractéristiques concernant les sites militaires. Ce travail est-il enfin terminé? Si oui, quels en sont les résultats? Avant son terme, on a déjà ajouté, d'autorité, huit sites militaires à la liste « civile ». A-t-on ajouté ou supprimé certains sites sur la liste?

Par ailleurs, vous me signaliez également que l'O.N.D.R.A.F. travaillait à un second rapport relatif à la méthodologie et aux critères de sélection socioéconomiques. Ce rapport était attendu pour fin juin. Nous avons effectivement reçu un rapport de l'O.N.D.R.A.F. mais il concerne la comparaison des diverses options pour la gestion à terme de ce type de déchets.

L'O.N.D.R.A.F. a donc changé l'orientation de ses études à votre demande, sans aucun doute, monsieur le vice-Premier ministre. La première étude prévue sera-t-elle réalisée et à quelle échéance?

Au terme de ces différents travaux, pouvez-vous nous indiquer quel sera désormais l'agenda de travail de l'O.N.D.R.A.F. et les directives que vous lui donnez? Quelles seront les procédures suivies à l'avenir? Pouvez-vous déjà préciser à quel moment le débat parlementaire sur ce sujet important pourra avoir lieu et sur quels documents de base? Ce débat pourra-t-il se dérouler au Sénat? Cela me paraît normal puisqu'il s'agit de l'instance chargée de réfléchir aux problèmes de société.

M. le président. — La parole est à M. Di Rupo, vice-Premier ministre.

M. Di Rupo, vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications. — Monsieur le président, j'ai chargé l'O.N.D.R.A.F. d'établir un rapport comparatif des différentes options de gestion des déchets faiblement radioactifs et de courte durée de vie. L'O.N.D.R.A.F. m'a remis son rapport fin juin, et j'en ai fait une première lecture. Sur ma recommandation, l'O.N.D.R.A.F. a largement diffusé ce rapport, notamment à tous les membres de cette honorable assemblée ainsi qu'à tous les collègues des bourgmestre et échevins du royaume.

L'O.N.D.R.A.F. y compare les trois options : l'entreposage de longue durée comme solution provisoire, le dépôt en surface et le dépôt en profondeur comme solutions définitives.

Je rappelle que l'ensemble des déchets de faible activité et de courte durée de vie sont actuellement entreposés sous forme conditionnée dans un bâtiment approprié sur le site de Belgoprocess à Dessel. Ce bâtiment sera saturé en 2005. On dispose donc encore de temps pour mûrir une décision.

C'est devant un choix stratégique que se trouve le gouvernement. Il agira en prenant en considération deux principes éthiques : premièrement, il convient évidemment de préserver la santé des générations futures; deuxièmement, la génération actuelle ne devrait pas reporter sur celles-ci des charges excessives ou imprévisibles.

Ce n'est qu'après avoir opéré le choix stratégique entre entreposage de longue durée — une centaine d'années — et dépôt définitif — en surface ou plus en profondeur — que l'on pourra commencer à se pencher sur la sélection d'un site.

Vous comprendrez, madame, que la méthodologie de travail impose en premier lieu ce choix stratégique. Selon les cas, en effet, le site ne doit pas présenter les mêmes caractéristiques.

Si le choix se porte sur un stockage définitif en surface, la question de la sélection parmi les sites civils et militaires que vous évoquez se posera.

L'O.N.D.R.A.F. a bien, comme vous l'indiquez, travaillé à un rapport relatif aux méthodes de sélection de sites de surface, sur la base de critères hydrogéologiques, environnementaux et socioéconomiques. Ce rapport n'est pas encore disponible et ne sera utile qu'au moment où une procédure de choix de site sera entreprise.

En ce qui concerne les sites militaires, l'O.N.D.R.A.F. en a réalisé une première évaluation théorique. Il est encore beaucoup trop tôt pour en tirer des conclusions définitives. Tout ce qui a été

fait jusqu'à présent est une première élimination rapide, sur la base de la littérature relative aux caractéristiques des sites, dont un certain nombre ne pourront en aucun cas intéresser l'O.N.D.R.A.F.

Vous en connaissez le détail, madame. Les sites non éliminés ont actuellement un statut identique à celui des 98 zones potentiellement favorables, telles que présentées dans le dossier de 1994.

Le Sénat sera régulièrement informé de l'évolution du dossier. Malgré le caractère technique du projet, je m'efforce de travailler le plus rapidement possible pour qu'un débat puisse être tenu dans cette assemblée.

M. le président. — La parole est à Mme Dardenne pour une réplique.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le président, je remercie M. le vice-Premier ministre de sa réponse.

Vous confirmez le changement d'orientation qui est intervenu, monsieur le vice-Premier ministre. Il me semblait en effet plus intéressant de comparer les stratégies éventuelles avant de poursuivre la procédure relative au choix.

Cela dit, les critères de départ que vous avez communiqués se semblent déjà quelque peu révélateurs à cet égard, notamment le second. En effet, indiquer que la génération actuelle ne doit pas laisser une charge trop lourde aux générations futures me paraît un principe susceptible de biaiser le choix. Tout dépend cependant de ce que l'on entend par « charge trop lourde ».

Par ailleurs, si je vous ai bien compris, monsieur le vice-Premier ministre, il n'existe pas de document précis concernant la première évaluation théorique relative aux sites militaires.

M. Di Rupo, vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications. — Non, madame.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

QUESTION ORALE DE M. POTY AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'ÉCONOMIE ET DES TÉLÉCOMMUNICATIONS SUR « LA DATE D'ENTRÉE EN VIGUEUR DE LA LOI RELATIVE AUX DATES DE VALEUR DES OPÉRATIONS BANCAIRES »

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER POTY AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN ECONOMIE EN TELECOMMUNICATIE OVER « DE DATUM VAN INWERKINGTREDING VAN DE WET BETREFFENDE DE VALUTADATUM VAN BANKVERRICHTINGEN »

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Poty au vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications.

La parole est à M. Poty.

M. Poty (PS). — Monsieur le président, le projet de loi relatif aux dates de valeur des opérations bancaires a été voté en séance plénière de la Chambre le 26 juin dernier, après un parcours parlementaire fructueux commencé l'année dernière au Sénat.

L'article 7 de cette loi donne au Roi la compétence d'en fixer la date d'entrée en vigueur au plus tard au 1er janvier 1999.

La technologie actuelle et le haut degré d'informatisation des banques permettent de supprimer purement et simplement le système des dates de valeur pour certaines opérations, notamment les opérations électroniques.

Lors de l'examen de ma proposition de loi en commission des Finances et des Affaires économiques du Sénat, beaucoup de commissaires avaient, en outre, estimé pour leur part que la date ultime du 1er janvier 1999 pouvait être anticipée. Il faut préciser

qu'à l'époque, nous ne savions pas que la Chambre terminerai déjà l'examen du texte dans le courant du mois de juin dernier, soit plus rapidement que prévu.

La loi étant aujourd'hui votée et le secteur bancaire souhaitant que les mesures soient effectives un 1er janvier, plus rien ne s'oppose à ce que la date d'entrée en vigueur soit fixée au 1er janvier 1998, du moins pour ce qui concerne les dispositions relatives aux opérations électroniques.

Il vous appartient donc, monsieur le vice-Premier ministre, de déterminer vos intentions en la matière.

J'ajouterai encore qu'à l'entrée en vigueur des mesures relatives aux autres opérations — soit non électroniques —, des négociations doivent encore avoir lieu avec les banques, qu'avis doit être demandé au Conseil de la consommation, à la Banque nationale et qu'il est peut-être prématuré de fixer une date dès aujourd'hui. Il vous appartient également d'en décider.

M. le président. — La parole est à M. Di Rupo, vice-Premier ministre.

M. Di Rupo, vice-Premier ministre et ministre de l'Économie et des Télécommunications. — Monsieur le président, permettez-moi tout d'abord, à propos de cette loi relative aux dates de valeur des opérations bancaires, d'adresser mes félicitations à l'honorable membre, auteur d'une proposition de loi, ainsi qu'à cette assemblée. En effet, il est toujours heureux qu'une proposition parlementaire puisse aboutir et se transformer en une loi.

Vous le savez, le texte, devenu loi du 10 juillet 1997 relative aux dates de valeur des opérations bancaires, a été définitivement adopté par le Parlement fin juin et sera publié incessamment au *Moniteur belge*. Comme l'a rappelé M. Poty, cette loi prévoit que l'entrée en vigueur se fasse le 1er janvier 1999, sauf décision anticipée par arrêté royal.

Dans l'état actuel des choses et selon mes informations, des adaptations sont encore nécessaires pour la comptabilité, pour les programmes d'extraits de comptes, pour l'enregistrement des opérations, etc. Cette situation explique que je ne souhaite pas prendre dans l'immédiat une décision qui anticipe la date d'entrée en vigueur de la loi.

Cela étant, il n'est pas indispensable d'attendre l'année 1999, loin s'en faut. Mon intention est bien d'essayer d'anticiper cette date dès que les conditions le permettront, mais de manière raisonnable, car je veux avoir la conviction que tous les établissements assujettis à la nouvelle loi disposent des outils techniques leur permettant de se soumettre aux nouvelles dispositions. Selon les renseignements en ma possession pour l'heure, certains établissements, surtout les établissements petits et moyens, pourraient éprouver des difficultés à respecter une échéance qui serait trop rapprochée par rapport à la décision prise par les deux Chambres.

J'ai été informé que l'Association belge des banques préparait un dossier technique à mon intention. J'attendrai donc d'avoir étudié ce dossier afin de prendre une décision en pleine connaissance de cause. En tout cas, je me réjouis que des établissements très performants sur le plan de leur organisation interne anticipent dès à présent l'entrée en vigueur des nouvelles dispositions. Ces établissements en retireront certainement des avantages concurrentiels non négligeables. Cette voie-là, qui est purement volontaire, ne doit pas non plus être sous-estimée.

En résumé, avant de prendre position, j'étudierai avec attention la note de l'Association belge des banques. Je n'ai pas l'intention d'attendre nécessairement 1999, mais bien de vérifier que les conditions optimales sont remplies afin que la loi puisse entrer en vigueur de manière anticipative. Je me permets de réitérer mes félicitations pour l'aboutissement de cette initiative parlementaire.

M. le président. — La parole est à M. Poty pour une réplique.

M. Poty (PS). — Monsieur le président, je remercie le vice-Premier ministre de sa réponse qui va dans le sens que j'espérais. Je suis persuadé que dès que les banques auront fait connaître leur dossier technique, il prendra lui-même une décision dans l'intérêt de tous les consommateurs.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

QUESTION ORALE DE M. HAPPART AU MINISTRE DE LA SANTÉ PUBLIQUE ET DES PENSIONS SUR «LES CONSÉQUENCES DE L'ENCÉPHALOPATHIE SPONGIFORME BOVINE»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER HAPPART AAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID EN PENSIOENEN OVER «DE GEVOLGEN VAN DE GEKKE-KOEIENZIEKTE»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la question orale de M. Happart au ministre de la Santé publique et des Pensions.

La parole est à M. Happart.

M. Happart (PS). — Monsieur le président, le 10 juillet 1997, je vous demandais quel était l'état d'avancement de l'examen de la problématique posée par les transits et le commerce de viande en provenance de Grande-Bretagne.

Vous avez fait répondre que, l'enquête étant en cours, vous n'étiez pas en mesure de me donner une réponse. Vous m'aviez d'ailleurs fait la même réponse concernant les hormones.

Le 14 juillet, je reçois une réponse, non de vous, mais de la Commission européenne, dont certains éléments sont déjà relayés par la presse.

Je me permets donc de vous poser à nouveau la question suivante: où en est-on dans l'examen des responsabilités en matière d'exportations illégales de viande de boeuf en provenance du Royaume-Uni?

Dans une lettre datée du 13 mai, l'U.C.L.A.F. informait les autorités belges vétérinaires et douanières de ces irrégularités et demandait une enquête incluant un contrôle de TrageX-Gel, avec communication des résultats.

En fait, TrageX-Gel a agi essentiellement depuis novembre 1996, sans approbation officielle.

Monsieur le ministre, malgré l'avertissement de la Commission, vous avez donné à TrageX-Gel votre approbation à l'établissement d'un formulaire 101 en date du 29 mai 1997.

Pourquoi avez-vous pris la décision d'établir ce formulaire en faveur de cette société?

M. le président. — La parole est à M. Colla, ministre.

M. Colla, ministre de la Santé publique et des Pensions. — Monsieur le président, je voudrais dire à M. Happart que le problème posé par l'enquête est différent de celui du dossier des hormones.

Dans l'affaire qui nous occupe, une enquête a donc été menée par l'Institut d'expertise vétérinaire en collaboration avec les services d'inspection de la Commission européenne. Un rapport m'a été transmis. Sur la base de ce document, une réponse a été adressée à la Commission européenne au sujet de certains constats effectués. En effet, après vérification, l'Institut d'expertise vétérinaire est arrivé à la conclusion que tous les reproches à cet égard n'étaient pas fondés.

Par ailleurs, des lacunes ont été constatées dans la façon dont les lieux ont été contrôlés et inspectés.

Une lettre a déjà été envoyée à Mme Bonino afin de l'informer de ces lacunes et de la manière dont nous résoudrons ce problème pour l'avenir.

De leidende ambtenaar van het IVK heeft de coördinerende magistraat en het parket te Brugge tweemaal mondeling en tweemaal schriftelijk ingelicht. Over de stand van zaken van het gerechtelijk onderzoek kan ik echter niets meedelen.

In de pers hebben wij vernomen dat ingevolge het gerechtelijk onderzoek van de Europese Commissie in Groot-Brittannië twee bedrijven werden gesloten. Het resultaat van dit onderzoek werd

mij nog niet meegedeeld. Ook van het onderzoek dat de Britse autoriteiten in eigen land hebben gevoerd, zijn de resultaten mij onbekend.

Te informatie kan ik ook meedelen dat in de nota van de Europese Commissie aan het Europees Parlement melding wordt gemaakt van de maatregelen die wij op 4 juli laatstleden hebben genomen. Deze maatregelen werden na overleg en in volledige overeenstemming met de diensten van de Europese Commissie genomen. In toepassing van de eetwarenwetgeving werd elke activiteit in de bedrijven stopgezet en werd verder de procedure geopend voor het intrekken van de erkenning.

In het kort geding dat door twee bedrijven bij de rechtbank te Brussel werd aangespannen, is nog geen uitspraak geveld. In afwachting van een uitspraak en in afwachting van de resultaten van het onderzoek in Groot-Brittannië hebben wij in overleg met de kabinetschef van mevrouw Bonino en met de bevoegde diensten beslist nog even af te wachten.

Op de vraag van de Europese Unie of de Europese richtlijnen inzake de controle in Belgisch recht werden omgezet, heb ik aan mevrouw Bonino per brief een drievoudig antwoord bezorgd.

Ten eerste werd de richtlijn inzake de inrichtings- en exploitatievoorwaarden in Belgisch recht omgezet en werden er een aantal koninklijke besluiten genomen.

Ten tweede heb ik mij bereid verklaard de nodige maatregelen te nemen tot het wegwerken van lacunes die haar diensten in onze wetgeving nog menen te hebben ontdekt.

Ten derde heb ik erop gewezen dat het volgens de vigerende Belgische wetgeving onmogelijk is de erkenning van bedrijven in te trekken die door de Unie opgelegde handelsregels overtreden. Ik heb echter een koninklijk besluit uitgewerkt dat dit dient te verhelpen; het zal eerstdaags voor advies aan de Raad van State worden overgezonden.

Over het verlenen van een erkenning aan de betrokken bedrijven is er heel wat heibel ontstaan. Zowel het keuringhoofd als het hoofdbestuur hebben een positief advies gegeven op grond van volgende argumenten. Vanuit een strikt juridisch-administratief oogpunt, hebben de koninklijke besluiten die de erkenning regelen, enkel en uitsluitend betrekking op de exploitatie- en inrichtingsvoorwaarden. Het hoofd van de keurkring te Kortrijk heeft vastgesteld dat op dat vlak alles in orde is. Om te voorkomen dat schadeclaims worden ingediend, hoeden zij zich er uiteraard voor een vergunning te weigeren wanneer de toestand reglementair in orde is.

Voorts hadden ook de Nederlanders aangedrongen op een vergunning, omdat zij meenden vleesproducten afkomstig van een niet-erkend bedrijf op hun grondgebied te hebben ontdekt.

Ten slotte, is een efficiënte controle pas mogelijk nadat er een erkenning is gegeven.

Momenteel heb ik geen enkele reden om te denken dat de ambtenaren die tot deze conclusie zijn gekomen, niet te goeder trouw hebben gehandeld.

Kritiek heb ik wel op het laatstijdig kennis nemen van de brief van de Europese Unie aan de Belgische diensten. Zowel ikzelf als de leidende ambtenaar van het IVK mochten deze brief pas op 2 juli ontvangen. Van deze brief werd trouwens in het verslag bij het dossier geen melding gemaakt. Dit dossier werd op een zuiver juridisch-administratieve manier afgehandeld zonder enig oog voor de context, die toch minstens een gesprek met of een nota aan de leidende ambtenaar of mijzelf vereiste.

Ik heb de leidende ambtenaar gevraagd naar de reden waarom de procedure op die manier is verlopen en hoe wij dit in de toekomst kunnen voorkomen. Ik heb eveneens gevraagd bij de erkenningsnormen te vermelden dat een bedrijf waarnaar een onderzoek loopt, niet meer in aanmerking komt voor een erkenning.

Ik besluit. Het eerste probleem is de controle in Groot-Brittannië door de Britse autoriteiten en de Europese Unie. Daar gebeurt de eerste en belangrijkste controle. Ik aanvaard dus niet dat men de zwarte piet van de ene naar de andere doorschuift.

Ten tweede hebben wij onmiddellijk alle maatregelen getroffen die noodzakelijk waren voor het stopzetten van de activiteiten van de bedrijven.

Ten derde is er geen enkele aanwijzing dat in Vlissingen besmet vlees aanwezig is, hoewel dit wel eens werd geschreven. Er is vooral nog altijd geen enkele aanwijzing dat Brits vlees door Belgische bedrijven over het Belgisch grondgebied werd vervoerd. Alle maatregelen die wij sinds begin juli hebben getroffen, werden genomen in overleg met de Europese Unie.

M. le président. — La parole est à M. Happart pour une réplique.

M. Happart (PS). — Monsieur le président, j'ai écouté attentivement les explications du ministre, que je trouve forte peu convaincantes. Le problème est extrêmement grave car il constitue une menace pour la santé publique au sens large. Je n'ai jusqu'à présent aucune raison de mettre la bonne foi de la Commission en doute. Dès lors, je me demande avec inquiétude comment nous allons pouvoir réagir.

Quoi qu'il en soit, monsieur le ministre, il vous appartient de prendre vos responsabilités, d'en tirer les conclusions et d'en assumer les conséquences. Il y a trop longtemps que l'on permet d'organiser un peu n'importe quoi en Belgique en matière de trafic de viande et de trafic d'hormones.

Monsieur le ministre, il est temps de mettre un terme à ce scandale! Le secteur agricole belge paie la note du laxisme des contrôleurs. Si les inspecteurs vétérinaires, l'I.E.V. ou toute autre administration sont incompetents, prenez les mesures appropriées! Ne compromettez pas davantage la production et la commercialisation de la viande bovine. Les agriculteurs sont déjà confrontés à bon nombre de difficultés. Ils n'ont pas à subir en plus cette situation organisée par des trafiquants notoires connus de la justice et de l'Union européenne.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER BOUTMANS AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «DE MOGELIJKHEID DAT KENIA LANDMIJNEN PRODUCEERT IN EEN DOOR BELGIË GEBOUWDE INFRASTRUCTUUR»

QUESTION ORALE DE M. BOUTMANS AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES SUR «LA POSSIBILITÉ QUE LE KENYA PRODUISE DES MINES TERRESTRES DANS DES INSTALLATIONS CONSTRUITES PAR LA BELGIQUE»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Boutmans aan de minister van Buitenlandse Zaken.

Minister Colla antwoordt namens zijn collega.

Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, op 7 juli jongstleden vielen er bij hevige onlusten in Kenia zeven doden. Volgens recente berichten in de Keniaanse pers denkt de overheid eraan om in de door België gebouwde wapenfabriek te Eldoret eveneens landmijnen te produceren. Hierover is in Kenia een heel debat ontstaan.

Het land was ook opvallend afwezig op de recente, door de Belgische regering als een succes beschouwde conferentie te Brussel over het volledig verbod op landmijnen. Nochtans stond het op de lijst van deelnemers ingeschreven. Volgens de Keniaanse pers heeft de *attorney-general*, de advocaat-generaal van het land, de heer Amos Wako, de conferentie te Brussel omschreven als «*mambo ya Wazungu*», een zaak die alleen de blanken aangaat.

Op welke wijze heeft België bij de Keniaanse autoriteiten gereaard op hun afwezigheid te Brussel? Doet de Belgische overheid stappen om de productie van landmijnen in Eldoret, in een fabriek die door België is betaald, te verhinderen? Blijft de Belgische overheid doorgaan met het afwerken van het contract voor de bouw van de wapenfabriek te Eldoret na deze berichten?

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Colla.

De heer Colla, minister van Volksgezondheid en Pensioenen. — Mijnheer de voorzitter, Kenia heeft verklaard dat het de doelstellingen van de conferentie te Brussel volkomen onderschrijft. Dit standpunt werd op 26 juni jongstleden nog eens herhaald in een toespraak van de Keniaanse minister van Buitenlandse Zaken voor de Britse minister van Staat Lloyd, die op bezoek was in Kenia.

België pleit voor een totaal en wereldwijd verbod van antipersoonsmijnen en zal ook in de toekomst niet nalaten, waar nodig, demarches te doen om een verspreiding van deze wapens tegen te gaan.

Er is geen enkel element dat de stelling zou staven dat er in Eldoret een omschakeling van de productie van patronen naar de productie van landmijnen gebeurt. Volgens militaire specialisten die werden geraadpleegd, is een omschakeling zeer onwaarschijnlijk omdat de productieprocessen van patronen en landmijnen weinig compatibel zijn.

Ik meen nog eens met klem te moeten benadrukken dat de bouw van een munitiefabriek in Eldoret geen project is van de Belgische overheid, maar van een privé-firma.

Uitvoer van militair materieel voor de fabriek van Eldoret is slechts mogelijk na het uitreiken van de vereiste uitvoervergunning. De toekenning van deze vergunning is afhankelijk van een evaluatie van de politieke situatie op het ogenblik van de aanvraag.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans voor een repliek.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, de Belgische regering, of althans de Delcrederedienst, verzekert het contract met Kenia. Dat betekent toch dat de Belgische regering en de Keniaanse regering daar iets mee te maken hebben. Bovendien is er in het verleden al vaak voor gewaarschuwd dat Kenia nu niet direct een model van democratie is. Blijkbaar verschijnen er berichten in de Keniaanse pers — het zijn dus geen berichten van te wantrouwen oppositiefiguren hier — waaruit blijkt dat er met dat bedrijf wel degelijk een serieus probleem is. De Belgische regering moet daarvoor op zijn minst op haar hoede zijn. De beloften van de Keniaanse regering, die niet worden bevestigd door een formeel toetreden tot het verdrag inzake de antipersoonsmijnen, moeten dus sceptisch en van nabij worden bekeken.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW THIJS AAN DE MINISTER VAN VERVOER OVER «DE MEDIACAMPAGNE NMBS 'DE TREIN. 'N VERADEMING' »

QUESTION ORALE DE MME THIJS AU MINISTRE DES TRANSPORTS SUR «LA CAMPAGNE DE PRESSE DE LA S.N.C.B. 'LE TRAIN. JE RESPIRE ENFIN' »

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van mevrouw Thijs aan de minister van Vervoer.

Het woord is aan mevrouw Thijs.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de voorzitter, op het ogenblik voert de NMBS in de geschreven pers in Vlaanderen een campagne waarin zij het gebruik van de trein als alternatief voor het steeds toenemende fileprobleem naar voren schuift. «Wel, het vervoermiddel met toekomst is de trein. Met de trein reist u vlot, veilig en comfortabel», klinkt het.

Ter ondersteuning van dit standpunt stelt de NMBS dat het treinaanbod gevoelig is uitgebreid. «Hoe meer treinen, hoe groter uw vrijheid.» Als voorbeeld geeft zij de frequentie van de treinen op een aantal trajecten, zowel tijdens de spits- als tijdens de daluren. De zes aangehaalde voorbeelden geven trajecten weer tussen

twee steden in eenzelfde provincie of in verschillende provincies. Alle provincies komen één of meer malen aan bod, behalve Limburg. Wellicht durfde men geen voorbeelden uit Limburg aan te halen. Voor de NMBS ligt Limburg blijkbaar nog altijd niet in België.

Graag had ik van de minister dan ook een antwoord op volgende vragen.

Kan mijn ongenoegen overgemaakt worden aan de directie van de NMBS en kan de NMBS hierop reageren?

Hoe komt het dat Limburg door de NMBS nog altijd stiefmoederlijk wordt behandeld?

Welke garantie heeft de federale regering dat de Limburgse reiziger door de NMBS ook in de toekomst niet verder opzij wordt geschoven?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Daerden.

De heer Daerden, minister van Vervoer. — Mijnheer de voorzitter, de reclamecampagne «De trein. 'n verademing» is een nationale campagne die verloopt in twee fasen. In de advertentie wordt louter bij wijze van voorbeeld een beperkt aantal treintrajecten tussen steden vermeld. Een opsomming in een reclameboodschap kan uiteraard nooit een exhaustief karakter hebben.

De tweede fase van de campagne start in het najaar en daarvoor plant de NMBS een omvangrijke zendtijd op de regionale televisie, met onder meer een specifieke boodschap op RTV-Kempen en TV-Limburg.

Dat de NMBS de provincie Limburg niet vergeet, mag blijken uit het feit dat er bij de aanvang van de treincampagne einde mei, begin juni 1997 in de provincie Limburg ongeveer 420 000 exemplaren van de specifieke dienstregelingsfolder werden verdeeld, onder meer via een huis-aan-huisbedeling.

Momenteel levert Limburg 1,54% van het totale aantal NMBS-reizigers terwijl het 2,94% van het totale aantal treinkilometers toegewezen krijgt. Daarmee komt het hoger dan het landsgemiddelde. In 1998 wordt de bediening niet verminderd, integendeel. Zo krijgt Hasselt op werkdagen om het half uur een rechtstreekse verbinding met Brussel, één via Aarschot en één via Sint-Truiden-Landen. Deze laatste verbinding wordt versneld doordat er niet meer ontkoppeld wordt te Landen. De IR Hasselt-Antwerpen blijft behouden zoals vandaag. Hasselt-Luik wordt versneld door schrapping van enkele tussenhaltes in Luikse stopplaatsen. Bovendien worden de P-treinen Brussel-Hasselt verlengd tot Tongeren en komt er ook een betekenisvolle uitbreiding tijdens de piekuren op de lijn Hasselt-Genk.

De voorzitter. — Het woord is aan mevrouw Thijs voor een repliek.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord, maar wil toch nog het volgende opmerken. Hoe vaak zijn er al geen vragen gesteld aan de minister in Kamer en Senaat, hoe vaak al werden er naar hem moties verstuurd? Als parlementsleden worden wij vaak benaderd door de verschillende betrokken gemeenteraden. Zelf heb ik ten gevolge daarvan reeds twintig of meer moties verstuurd, waarop zelden of nooit antwoord kwam. Onlangs kwam er andermaal een motie van Sint-Truiden waarin wordt gevraagd de plaatselijke stopplaats wel te handhaven. Ikzelf pendel regelmatig van Bilzen naar Brussel. Dit neemt op het ogenblik bijna een uur en drie kwartier van mijn tijd in beslag. Men kan dan toch niet beweren dat het treinverkeer goed is.

Wij beschikken in Limburg niet over een groot dienstencentrum, zodat heel veel mensen wel verplicht zijn naar Brussel te pendelen. Door de barslechte treinverbindingen zijn de mensen bijna gedwongen om toch maar de auto te nemen, waardoor er enorme files ontstaan.

Ik dring er bij de minister op aan dat hij de NMBS duidelijk maakt dat de provincie Limburg wel degelijk ook nog bestaat en geen aanhangsel is van Nederland of van Duitsland. Het blijft altijd bij beloftes, maar wij zien geen concrete maatregelen voor Limburg.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VERREYCKEN
AAN DE MINISTER VAN VERVOER OVER «ZIJN AF-
WIJZING VAN DE 'IJZEREN RIJN' »

QUESTION ORALE DE M. VERREYCKEN AU MINISTRE
DES TRANSPORTS SUR «SON REFUS DE 'IJZEREN
RIJN' »

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Verreycken aan de minister van Vervoer.

Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, de Europese ministers van Vervoer, verzameld in Helsinki, namen de IJzeren Rijn niet op in de lijst van Europese «vrachtcorridors». De Belgische minister van Vervoer nam zelfs niet de moeite om deze verbinding voor te stellen, laat staan te verdedigen. Hij verdedigde destijds in Luxemburg wel een lijn die vanuit Muizen over Luxemburg naar Lyon zou voeren, maar in Helsinki verdedigde hij niet de IJzeren Rijn, een lijn die van levensbelang is voor de Antwerpse haven.

Voorlopig bestaat er in België nog een federale regering. De ministers daarvan worden geacht de belangen van de federatie te verdedigen en niet uitsluitend de belangen van hun eigen kiesarrondissement te behartigen. Aangezien de minister zich niet aan dit voorschrift houdt, is het onzinning zijn federaal ministerie te behouden. Welk voorstel zal de minister doen om het ministerie van Vervoer te splitsen?

De Antwerpse haven is de grootste werkgever van het hele land. De toegevoegde waarde die daar wordt verwezenlijkt, is enorm. Indien men alle toeleveringsbedrijven en diensten van de Antwerpse haven samentelt, is deze toegevoegde waarde opnieuw de belangrijkste van heel België. Dit alles schijnt op de minister niet de minste indruk te maken. Enkel de kilometers die kunstmatig en verplicht op Waals grondgebied «gespoord» worden en die in rekening worden gebracht om investeringen in Wallonië te rechtvaardigen, lijken voor hem van belang. De uitspraak van Robert Restiau, één der drijvende krachten achter de havenindustrie, is terecht. Hij wees op de belangrijke dossiers die op het federaal niveau geblokkeerd zitten en sprak terzake van «een totaal onbegrip, een desinteresse die soms de arrogantie overschrijdt».

De IJzeren Rijn, de gedroomde toegangspoort tot Oost-Europa, wordt door de minister afgewezen. *Gazet van Antwerpen* had het blijkbaar bij het rechte eind, toen zij schreef «de sterkste Belgische wagon wordt niet op de rails gezet».

Wat zal de minister doen om die stommititeit van Helsinki onge-
daan te maken?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Daerden.

De heer Daerden, minister van Vervoer. — Mijnheer de voorzitter, ik zou enkele zaken willen verduidelijken.

De vergadering te Helsinki was een pan-Europese conferentie over het Europees vervoerbeleid. Ze stond open voor de landen van Oost-Europa. Het verslag van de Europese Commissie over de «vrachtcorridors» werd toen niet onderzocht.

De bespreking van dit document, evenals de aankondiging van de drie betrokken ministers van België, Frankrijk en Luxemburg, van de «vrachtcorridor» tussen Muizen en Sibelin-Vénissieux via Bettembourg, gebeurde gewoon tijdens de Europese Raad van de ministers van vervoer van 17 juni.

Het is absoluut nodig dat er een oplossing wordt gevonden voor de tweede spoortoegang voor de haven van Antwerpen. Het vastleggen van het tracé in het Gewestplan valt onder de bevoegdheid van het gewest.

Het tracé «IJzeren Rijn» is tot op vandaag niet operationeel en zal slechts als «vrachtcorridor» kunnen fungeren na herstelling en modernisering van de infrastructuur in België, Nederland en Duitsland. Overeenkomstig de aangegane verbintenissen, ben ik van plan binnenkort deze zaak aan te pakken samen met mijn collega's van Nederland en Duitsland.

De verwijten aan het adres van de federale regering vanwege de afgevaardigd beheerder van de Antwerpse Gemeenschap van de Haven handelen hoofdzakelijk over materies die niet tot mijn bevoegdheid behoren, maar onder meer tot deze van de ministers van Financiën en van Volksgezondheid.

De liberalisering van de binnenvaart zal een feit zijn op 1 januari 2001, maar vanaf 1 december 1998 zal er reeds een belangrijke gedeeltelijke liberalisering zijn. Ik respecteer dan ook de verplichtingen ons opgelegd door de Europese Unie.

Ik meen mij niet te herinneren een vraag te hebben ontvangen over het wegvervoer met voertuigen waarvan het gewicht en de grootte de normen overschrijden.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken voor een repliek.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, ik heb zonet de cijfers gekregen die het Gemeentelijk Havenbedrijf van Antwerpen vandaag heeft bekendgemaakt. Ik zal daar straks, tijdens de behandeling van het voorstel van resolutie over de tweede spoorontsluiting voor de haven, dieper op ingaan. Ik wil enkel de bron citeren die mij vertelde dat de minister in Helsinki helemaal geen aandacht heeft besteed aan het onderwerp dat ik hier ter sprake heb gebracht en waarvan hij nu beweert dat het hem heel nauw aan het hart ligt. Ik neem aan dat hij morgen persoonlijk het IJzeren Rijntraject zal afwandelen om te zien hoe hij daar een en ander kan realiseren en dan misschien eindelijk aan de gewestelijke verzuchting om die IJzeren Rijn aan te leggen, zal tegemoetkomen. Indien de minister ernaar verwijst dat bepaalde onderdelen van het dossier gewestelijke materie zijn, dan moet ik hem erop wijzen dat het Vlaams Parlement zich reeds lang heeft uitgesproken voor de aanleg van de IJzeren Rijn en dat de obstructie niet daar, maar manifest bij de federale overheid ligt.

Ik citeer in dit verband de krant van vrijdag 11 juli: «De IJzeren Rijn is einde vorige maand op de Europese Raad van Transportministers in Helsinki niet opgenomen in de lijst van Europese vrachtcorridors. Dat kon ook moeilijk want de Belgische minister van Vervoer, de Luikse PS-er Michel Daerden, heeft die spoorverbinding tussen Antwerpen en Mönchengladbach niet eens voorgesteld of verdedigd.»

Ik kan hier geen enkele andere interpretatie aan geven dan degene die ik in mijn mondelinge vraag heb gegeven. Indien de minister meent dat hij dit toch anders moet interpreteren, durf ik aan te nemen dat hij mijn tekst of de taal waarin hij werd gesteld, niet goed heeft begrepen. Ik ga er echter vanuit dat mijn bron correct is en dat de minister de Vlaamse transportlijnen bij de Europese Transportministers niet heeft verdedigd, in tegenstelling tot de Nederlanders die hun belangen wel hebben verdedigd.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER DEVOLDER AAN
DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «DE
KOSTPRIJS VAN DE NAVO-UITBREIDING VOOR BEL-
GIË»

QUESTION ORALE DE M. DEVOLDER AU MINISTRE DE
LA DÉFENSE NATIONALE SUR «LE COÛT DE
L'ÉLARGISSEMENT DE L'O.T.A.N. POUR LA BELGI-
QUE»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Devolder aan de minister van Landsverdediging.

Het woord is aan de heer Devolder.

De heer Devolder (VLD). — Mijnheer de voorzitter, minister Poncelet luide herhaaldelijk de noodklok over het onhoudbaar budgettaire keurslijf dat hij bij zijn ambstaanvaarding erfde en wees tevens op de noodzaak van een financiële inhaalbeweging voor de begroting van Landsverdediging.

In Madrid volgden de NAVO-partners de directieven van president Clinton waarbij Polen, Hongarije en Tsjechië als nieuwe leden van het bondgenootschap werden vooropgesteld. Aan deze uitbreiding hangt een aanzienlijk prijskaartje vast en alhoewel de ramingen fors uiteenlopen zal ons land op jaarbasis enkele miljarden moeten ophoesten wanneer de drie nieuwe partners vanaf 1999 mogen toetreden. België is nu reeds geen al te beste NAVO-leerling en heeft last om zijn huidige verplichtingen na te komen. We moeten er ook rekening mee houden dat we de volgende jaren in een EMU-dwangbuis zullen zitten.

Daarom wilde ik de minister volgende vragen stellen. Hoe groot raamt de minister de bijkomende financiële inspanningen die Landsverdediging vanaf 1999 zal moeten doen? Moeten deze inspanningen geheel of gedeeltelijk door de eigen begroting worden opgevangen? Zo ja, welke gevolgen zal dit hebben voor het personeelsbeleid? Zullen deze budgettaire inspanningen vertraging meebrengen bij het vervangen van onze verouderde wapensystemen? Wij moeten hier immers rekening houden met middellange- en langetermijncontracten. Reeds lang stel ik vragen bij het contract voor het communicatiesysteem CCIS. Heeft men met de drie nieuwe partners rekening gehouden bij de standaardisatie van het materiaal of krijgen wij achteraf een bijkomende factuur?

De voorzitter. — Het woord is aan de minister Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de voorzitter, de NAVO-Top in Madrid van 8 en 9 juli jongstleden, die werd bijgewoond door de eerste minister en door de minister van Buitenlandse Zaken, gaf aanleiding tot een communiqué van de staatshoofden en regeringsleiders, waarin wordt erkend dat de NAVO-uitbreiding kosten met zich zal brengen.

Ik citeer: «Wij zijn ervan overtuigd — rekening gehouden met de huidige veiligheidsomgeving in Europa — dat de kosten voor de Alliantie gebonden aan de integratie van de nieuwe leden beheersbaar zijn en dat de nodige middelen om aan die kosten tegemoet te komen zullen voorzien worden.»

De concrete analyse van de kostenimplicaties wordt binnen de NAVO verder uitgewerkt. Het is op dit ogenblik dan ook niet mogelijk betrouwbare cijfers te verstrekken over bijkomende financiële inspanningen.

De NAVO-uitbreiding is een belangrijke beslissing van politieke en geostrategische aard. De inspanningen kunnen dus niet alleen door het budget van Landsverdediging worden gedragen.

Op het eerste gezicht zijn er geen gevolgen voor de personeelspolitiek.

Of de NAVO-uitbreiding aanleiding zal geven tot vertraging in het vervangen van de oude wapensystemen, hangt enerzijds af van de herziening van de prioriteiten op het vlak van de operationele behoeften die nationaal, maar ook in NAVO-verband moet worden gerealiseerd. Anderzijds is de evolutie van de beschikbare financiële middelen een van de belangrijke bepalende factoren. De veiligheid van de ingezette strijdkrachten en het vrijwaren van een adequate operationele capaciteit zullen in ieder geval steeds een prioriteit blijven. Dit geldt zowel voor de operaties in een multinationaal kader — NAVO, UNO, WEU of OVSE — als voor deze in een nationaal verband, zoals de operatie *Greenstream*.

Bij de aankoop van nieuw materieel wordt steeds rekening gehouden met de bestaande interoperabiliteit- of standaardisatievoorschriften.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Devolder voor een repliek.

De heer Devolder (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn antwoord, dat mij gedeeltelijk heeft bevredigd, in die zin dat de kosten niet uitsluitend zullen worden gedragen door het budget van Landsverdediging.

Ik weet dat over de toetreding van de drie nieuwe partners pas in 1999 definitief zal worden beslist. Uit de verklaringen van onze eerste minister en van president Chirac blijkt duidelijk dat de meeste Europese partners voorstander zijn van een ruimere uitbreiding. De Amerikanen zijn op de rem gaan staan omdat de *Rand Corporation*, een zeer bekend instituut voor defensie, budgettaire ramingen naar voren heeft gebracht van 5 000 miljard frank over vijftien jaar. Iedereen weet dat de Amerikaanse senaat de uitbreiding moet goedkeuren en dat deze bang is van de budgettaire implicaties.

Ik ben al blij met het gedeeltelijk antwoord van de minister, dat er in bijkomende middelen moet worden voorzien buiten de begroting van Landsverdediging. Als een goede huisvader zou hij echter nu reeds een minimale raming moeten maken van de kostprijs vanaf 1999, rekening houdend met het «EMU-carcen», dat ook op onze begroting zal wegen.

De minister heeft verklaard dat hij voorstander is van de standaardisatie. In hoeverre zal deze standaardisatie ook op de nieuwe partners worden gericht?

Ik heb dan nog een bijkomende vraag waarop de minister uiteraard schriftelijk kan beantwoorden.

Vreest de minister niet dat, rekening houdend met de concentratie van de bedrijven in Amerika die zich met landsverdediging en militaire bestellingen bezighouden, dat Europa op de duur uit de boot zal vallen?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de voorzitter, als de NAVO wordt uitgebreid, zal het Verdrag van Washington moeten worden aangepast. Daarover zal zowel in de Kamer als in de Senaat worden gedebatteerd. Ik ben er van overtuigd dat te gepasten tijde een antwoord zal worden gegeven op deze precieze vragen.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER GORIS AAN DE MINISTER VAN LANDSVERDEDIGING OVER «HET ZENDEN VAN EEN BELGISCH FREGAT NAAR DE PERZISCHE GOLF»

QUESTION ORALE DE M. GORIS AU MINISTRE DE LA DÉFENSE NATIONALE SUR «L'ENVOI D'UNE FRÉGATE BELGE DANS LE GOLFE PERSIQUE»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Goris aan de minister van Landsverdediging.

Het woord is aan de heer Goris.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de voorzitter, tijdens een recent bezoek van de minister van Landsverdediging aan de marinebasis in Zeebrugge heeft hij gezegd dat hij een dringende vraag — en ik leg de nadruk op «dringend» — heeft gekregen van de heer Cohen, minister van Landsverdediging van de Verenigde Staten, om een Belgisch fregat naar de Perzische Golf te sturen.

Ten eerste, kan de minister verklaren waarom de vraag van minister Cohen dringend is?

Ten tweede, wat zal de militaire opdracht zijn van het Belgisch fregat in de Perzische Golf?

Ten derde, hoeveel manschappen moet België voor deze operatie beschikbaar houden?

Ten vierde, heeft de minister over dit verzoek reeds overleg gepleegd in de Ministerraad? Zo neen, zal de minister dit verzoek gunstig adviseren? Heeft de minister hieromtrent advies ingewonnen bij de generale staf? Zo ja, welk is zijn advies in deze aangelegenheid?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de voorzitter, ik heb gisteren inderdaad een bezoek gebracht aan de marinebasis van Zeebrugge. Ik veronderstel dan ook dat de heer Goris reageert op mijn persmededeling.

Tijdens mijn bezoek in Washington op 2 juli jongstleden heeft minister Cohen opnieuw aangedrongen op de deelname van een Belgisch fregat in de Maritime Interception Force of MIF. De Amerikanen doen dit nu al voor de derde of de vierde keer.

Minister Cohen gaat ervan uit dat deze deelname belangrijk is om het internationaal karakter van deze UNO-opdracht te beklemtonen. Het uitstekend optreden van onze marine, meer bepaald in 1995, heeft hierbij zeker meegespeeld.

De taken van de MIF zijn bepaald in de resoluties 661, 665, 706 en 712.

Een Belgisch fregat heeft een bemanning van ongeveer 150 zeelui. Tot daar de technische antwoorden.

Tot nu toe werd nog geen overleg gepleegd in de Ministerraad. De officiële Amerikaanse aanvraag moet immers via Buitenlandse Zaken komen, dat een politiek advies moet geven.

De generale staf is van oordeel dat de deelname van een Belgisch fregat mogelijk is in 1998. Voor mijn advies zal ik rekening houden met het advies van mijn collega van Buitenlandse Zaken, met de beraadslaging van de regering en met de budgettaire mogelijkheden. De houding van de regering ligt in de lijn van de Belgische politiek die zij altijd volgt, namelijk de initiatieven van de UNO steunen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Goris voor een repliek.

De heer Goris (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik stel vast dat de minister het initiatief van VS-minister Cohen niet ongenegen is, maar het advies inwacht van zijn collega van Buitenlandse Zaken.

Toch wil ik de minister erop wijzen dat het fregat *De Wandel* zich inmiddels voor de kust van Joegoslavië bevindt en dat zelfs wordt overwogen een tweede fregat uit te zenden. Gisteren of eergisteren werd in het kader van UNTAES een nieuw BELBAT-detachement uitgezonden. De lijst van initiatieven dat het kleine landje België ter ondersteuning van de UNO neemt, begint indrukwekkend lang te worden. Ik vraag me dus af of wij in staat zullen zijn ook deze bijkomende operatie te bekostigen.

Op mijn vraag naar de precieze opdracht van dit fregat in de Perzische Golf blijft de minister het antwoord schuldig. Zal het belast worden met de controle van koopvaardij schepen met het oog op het doen respecteren van het embargo tegen Irak? Zal het aan militaire operaties moeten deelnemen en zo ja, over welke wapenrusting beschikt het en welke *rules of engagement* zal het hierbij in acht dienen te nemen? Kan de minister hieromtrent toch nog enige verduidelijking verstrekken?

De voorzitter. — Het woord is aan minister Poncelet.

De heer Poncelet, minister van Landsverdediging. — Mijnheer de voorzitter, het zou voorbarig zijn om vandaag informatie te verstrekken over de precieze opdracht en over het mandaat van het fregat. Ik heb enkel willen duidelijk maken dat volgens de generale staf de opdracht vanaf 1998 technisch mogelijk is. Over de kosten van deze opdracht kan ik nog niets meedelen.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER LOONES AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «DE DRINGENDE NODEN VAN DE RECHTBANKEN VAN KOOPHANDEL VAN IEPEL EN VEURNE»

QUESTION ORALE DE M. LOONES AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LES BESOINS PRESSANTS DES TRIBUNAUX DE COMMERCE D'YPRES ET DE FURNES»

De voorzitter. — Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Loones aan de minister van Justitie.

Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, ter attentie van de minister van Justitie werd door de heren voorzitter en hoofdgriffier van de Rechtbanken van Koophandel te Ieper en Veurne, een uitgebreide nota van 9 pagina's opgesteld, waarin zij op prangende wijze de noden van deze rechtbanken schetsen.

Bij de gerechtelijke hervorming van 1970 werden deze rechtbanken, gelegen op 32 km van elkaar, opgericht als totale autonome rechtbanken. Sinds 1970 is het werkvolume er toegenomen met ongeveer 50 %. De kustzone kende een explosieve expansie, het arrondissement Ieper is een sterk groeiende economische groeipool en door de ontsluiting van de toegang tot Noord-Frankrijk kregen zowel Veurne als Ieper ook meer en meer een internationale functie.

Slechts door allerlei noodingrepen slaagt men erin de werking van deze rechtbanken op een goed peil te houden. Zo is daar een quasi-permanent systeem van vervangende rechters ingevoerd, wordt de schrapping van zaken in tegenstelling tot wat bij andere rechtbanken gebruikelijk is zeer strikt opgevolgd en wordt de briefwisseling mondeling beantwoord met het oog op tijds winst. Hierdoor worden de statistieken zo niet vervalst, dan toch vertekend.

De situatie is echter onhoudbaar geworden, vooral met de nieuwe wetgeving inzake faillissement en gerechtelijk akkoord, waarin onder meer wordt voorzien in kamers van opschorting, die nu kamers van depistage heten. De voorzitter mag in deze kamers geen zitting hebben. Dit geldt in vele gevallen ook voor de consulaire rechters, gezien hun betrokkenheid in het plaatselijk maatschappelijk leven van kleine arrondissementen.

De Rechtbanken van Koophandel van Ieper en Veurne vragen ten minste op de volgende twee punten zeer dringend een beslissing: de benoeming van een extra full-time magistraat in de plaats van de huidige ambulante magistraat, die zijn diensten moet spreiden over Brugge, Oostende, Ieper en Veurne, en een bijkomende klerk-greffier zodat de griffies van Ieper en Veurne continu over een griffier en een klerk-griffier kunnen beschikken.

Graag kreeg ik van de minister een antwoord op volgende vragen. Heeft hij kennis genomen van de alarmbelnota van de voorzitter en de hoofdgriffier van de Rechtbanken van Koophandel te Ieper en Veurne? Welke maatregelen zal hij treffen om iets aan de noodsituatie te doen, zodat de nieuwe wetgeving op het faillissement en het gerechtelijk akkoord, die op 1 januari van kracht wordt, ook in de regio Veurne-Ieper ten volle kan worden toegepast?

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, de heer Loones kent zeer goed mijn sympathie voor de streek Ieper-Veurne en haar rechtbanken. Ik heb dan ook veel aandacht gegeven aan de nota waarin uitvoerig wordt uiteengezet welke noden er aldaar zijn. Ik krijg echter zeer veel dergelijke nota's uit alle hoeken van het land. Er worden op zeer intense wijze argumenten aangedragen om te verdedigen dat het kader in bepaalde rechtbanken moet worden versterkt. In vele gevallen is dit inderdaad terecht. Ieper en Veurne zijn twee kleinere arrondissementen die dan ook met de specifieke problemen te kampen hebben van rechtbanken die soms te klein zijn om een goede werkverdeling mogelijk te maken. Wij kennen de problematiek en wij zoeken uiteraard naar oplossingen.

Dit alles moet echter ook in een ruimer kader worden geplaatst. Veel wetgeving wordt gewijzigd. Niet alleen het aantal zaken, de complexiteit en het internationale, grensoverschrijdende karakter ervan, maar ook de wijziging van de wetgeving op het faillissement en het gerechtelijk akkoord, op de overmatige schuldenlast, het ontwerp-Franchimont, de aanpassing van de wetgeving op de VZW's die binnenkort door de Ministerraad zal worden besproken en een betere aanpak van de financieel-economische criminaliteit, nopen ons ertoe voldoende middelen ter beschikking te stellen van de rechtbanken om hun job goed te doen.

Ik ben mij dus zeer goed bewust van het globale kader en probeer binnen het raam van het meerjarenplan te kijken hoe de rechtbanken kunnen worden versterkt. Ik kan daarop nu nog geen cijfer kleven, maar in de komende dagen moet worden beslist welke marge wij hebben. Dan zal een aantal bijkomende rechters over de arrondissementen worden verdeeld, waar zij bijkomende taken op zich zullen nemen, onder meer ter versterking van de rechtbanken van koophandel in verband met de nieuwe wet op het faillissement en het gerechtelijk akkoord. Dit zal zeker nodig zijn, indien wij meer preventief willen werken in de plaats van palliatief, zoals nu het geval is. De kaderuitbreiding is dus één element.

Ten tweede werd in de Kamer reeds een ontwerp over de toegevoegde rechters goedgekeurd dat meer flexibiliteit per rechtsgebied organiseert, zodat rechters kunnen worden ingeschakeld telkens er een probleem rijst ten gevolge van ziekte, benoemingsperikelen en dergelijke meer. Dit ontwerp werd overgezonden naar de Senaat die het in september of ten laatste oktober zal bespreken en goedkeuren. Het zal het probleem in de regio Ieper-Veurne mee helpen oplossen. Zo wordt vanuit een brede visie aan dit probleem, maar ook aan dat van vele andere, zo niet alle arrondissementen gewerkt.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones voor een repliek.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, ik dank de minister voor zijn sympathie voor de streek van Ieper en Veurne en voor zijn bereidheid de problematiek van de rechtbanken aldaar te onderzoeken. De minister plaatste het probleem dat ik heb aangehaald wel in een algemeen kader.

De voorbije maanden werden hier vragen gesteld over zowat alle gerechtelijke arrondissementen, tot zelfs over het arrondissement Hoei toe. Het mag niet dat kleinere rechtbanken worden gestraft omwille van hun goed beheer, dat zoals ik al zei, soms niet tot uiting komt in de statistieken. Met deze vraag heb ik de aandacht van de minister vooral willen vestigen op de nota van voorzitter en hoofdgriffier van de rechtbanken van Ieper en Veurne en ik dank hem nogmaals voor zijn bereidheid die te willen onderzoeken.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

QUESTION ORALE DE MME MILQUET AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LE DOSSIER DI RUPO»

QUESTION ORALE DE M. VANDENBERGHE AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «L'ENQUÊTE PÉNALE DONT A FAIT L'OBJET LE VICE-PREMIER MINISTRE DI RUPO»

QUESTION ORALE DE M. FORET AU MINISTRE DE LA JUSTICE SUR «LE DOSSIER DI RUPO ET PLUS SPÉCIALEMENT SUR LES SUITES QU'IL COMPTE RÉSERVER AUX DEMANDES DE LA COMMISSION CHARGÉE DU SUIVI PARLEMENTAIRE DU COMITÉ P ET SUR SES RÉACTIONS À LA SUITE DE LA MISE À DISPOSITION SUR LE SITE INTERNET DU QUOTIDIEN *LE SOIR* DE L'INTÉGRALITÉ DU RAPPORT»

MONDELINGE VRAAG VAN MEVROUW MILQUET AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «HET DOSSIER-DI RUPO»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER VANDENBERGHE AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «HET STRAFRECHTELIJK ONDERZOEK NAAR VICE-EERSTE MINISTER DI RUPO»

MONDELINGE VRAAG VAN DE HEER FORET AAN DE MINISTER VAN JUSTITIE OVER «HET DOSSIER-DI RUPO, INZONDERHEID OVER HET GEVOLG DAT HIJ ZAL GEVEN AAN HET VERZOEK VAN DE COMMISSIE BELAST MET DE PARLEMENTAIRE BEGELEIDING VAN HET COMITÉ P EN OVER ZIJN REACTIE OP HET FEIT DAT HET RAPPORT VAN HET COMITÉ P IN ZIJN GEHEEL TE LEZEN STAAT OP DE INTERNET-SITE VAN DE KRANT *LE SOIR*»

M. le président. — L'ordre du jour appelle les questions orales de Mme Milquet, de M. Vandenberghe et de M. Foret au ministre de la justice.

Ces trois questions portant sur le même sujet, je propose de les joindre.

Le Sénat est-il d'accord ?

Aan de orde zijn de mondelinge vragen van mevrouw Milquet, van de heer Vandenberghe en van de heer Foret.

Ik stel voor om deze drie vragen met betrekking tot hetzelfde onderwerp samen te voegen.

Is de Senaat het hiermee eens? (*Instemming.*)

La parole est à Mme Milquet.

Mme Milquet (PSC). — Monsieur le président, je pensais initialement développer mon intervention sous la forme d'une demande d'explications mais celle-ci a été transformée en question orale.

Le Comité P a rendu son rapport relatif à l'affaire Di Rupo. La commission de suivi a analysé ce rapport et a remis des conclusions en six points.

Comme vous avez eu l'occasion d'analyser ce rapport ainsi que les conclusions de la commission, monsieur le ministre, j'aimerais connaître votre position. Outre les erreurs et certains dysfonctionnements patents en ce qui concerne certains fonctionnaires de police, une série de questions se posent sur le rôle de certains parquets dans cette enquête. Nous nous demandons également si l'article 103 de la Constitution a bien été respecté. Sur ces points, une enquête nous semble indispensable et il apparaît que celle-ci a été confiée, je pense, aux procureurs généraux de Bruxelles, Gand ou Anvers.

Nous demandons que cette enquête soit prise en charge par le parquet de la Cour de cassation, lequel nous semble plus indépendant étant donné que le procureur général de Bruxelles a joué un rôle de partie dans ce dossier, qu'il est aussi responsable *in fine* de la police judiciaire et qu'il a lui-même saisi la Chambre des représentants d'un dossier établi sur la base de l'article 103, et ce dans des conditions douteuses.

En ce qui concerne les éventuelles procédures disciplinaires que vous comptez éventuellement engager, monsieur le ministre, j'aimerais également connaître vos intentions.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de voorzitter, door het Comité P werd een onderzoek verricht naar «de wijze waarop de politiediensten zijn opgetreden bij de samenstelling van een dossier, dat aanleiding gaf tot de toepassing van de procedure van artikel 103 van de Grondwet, ten aanzien van vice-eerste minister Di Rupo».

Het Verslag van dit onderzoek geeft als besluit weer dat «op duidelijke wijze is aangetoond dat er ernstige fouten zijn gemaakt, zowel met betrekking tot de gebruikte methodes, als met

betrekking tot de aard van het onderzoek». Meer bepaald wordt «andermaal» aangetoond «welke de grote probleemgebieden zijn in de wijze waarop de gerechtelijke politie — in het algemeen — wordt uitgeoefend, namelijk de ontoelaatbaarheid van bepaalde opsporingsmethodes en de rivaliteit tussen de rijkswacht en de gerechtelijke politie bij de parketten».

Een ander opvallend aspect van dit dossier was, eveneens volgens het Comité P, «de wijze waarop de pers kan beschikken over de meest gedetailleerde informatie». Het Comité P komt dan ook tot de slotsom dat dit alles «alleen maar de huidige crisis en ongeloofwaardigheid van het apparaat» bevestigt.

De parlementaire begeleidingscommissies op de politie- en inlichtingendiensten hebben gisteren deze conclusies bevestigd. Zij zeggen verder onder meer het volgende: «Tevens doet het verslag een aantal vragen rijzen over de rol van bepaalde parketten in dit onderzoek. Daarenboven rijst de vraag of het artikel 103 van de Grondwet werd nageleefd. Om die reden vragen de begeleidingscommissies dat de minister van Justitie de rol van de betrokken parketten laat onderzoeken door het parket-generaal bij het Hof van Cassatie.» Dit laatste lijkt mij vanzelfsprekend aangezien enkel het Hof van Cassatie bevoegd is inzake de naleving van artikel 103.

En verder zeggen zij nog: «De ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken worden verzocht de noodzakelijke maatregelen te nemen die nu reeds geboden zijn. Verder worden zij verzocht de commissies tegen de maand september in te lichten over de stand van zaken met betrekking tot de tuchtonderzoeken die werden ingesteld.»

Kan de minister van Justitie de Senaat meedelen welk gevolg hij geeft aan het verslag van het Comité P en aan de conclusies van de parlementaire begeleidingscommissies P en I?

M. le président. — La parole est à M. Foret.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le président, mes collègues, Mme Milquet et M. Vandenberghe, viennent de rappeler que le comité de suivi parlementaire du Comité P a examiné hier et avant-hier la façon dont les services de police et de justice ont traité l'affaire Di Rupo. Des dysfonctionnements majeurs dans ces services sont à dénoncer.

Hier, notre commission a conclu ses travaux par un communiqué précisant qu'il s'impose, avant d'aller plus avant dans la communication des pièces, que certains devoirs complémentaires soient accomplis. En effet, nous voudrions notamment disposer des rapports du Comité supérieur de contrôle sur le respect de la déontologie professionnelle ainsi que des commentaires des ministres de la Justice et de l'Intérieur sur la façon dont les services ont travaillé et sur les éventuelles sanctions, disciplinaires ou autres, qu'ils seraient amenés à prendre.

Bref, tout a été fait pour assurer une certaine sécurité de l'information et pour protéger les droits de la défense.

Comme mes collègues, monsieur le ministre, je souhaiterais savoir si vous avez l'intention d'entamer immédiatement les différents devoirs relatifs à vos services.

J'aimerais également entendre votre réaction concernant l'article du journal *Le Soir* annonçant la mise à disposition de l'intégralité du rapport sur Internet. C'est à nouveau la preuve de fuites incroyables dans le cadre de ce dossier, fuites qui devraient entraîner une réaction immédiate de la part de tous les démocrates.

Je doute que vous ayez seul les moyens de réagir à cette situation. Mais permettez-mois de dire, en tant que membre du Comité P, au sein duquel nous avons tout fait pur éviter les fuites et pour préserver les droits de la défense, que cette attitude est inacceptable. Je suis favorable à la publicité totale mais dans le respect des droits de la défense de ceux qui sont concernés par ce dossier.

M. le président. — La parole est à M. De Clerck, ministre.

M. De Clerck, ministre de la Justice. — Monsieur le président, le rapport du Comité P concernant l'enquête relative au dossier Di Rupo m'a effectivement été remis le 10 juillet 1997. J'ai pu constater que celui-ci mentionnait une série d'erreurs, de fautes et de dysfonctionnements dans l'enquête judiciaire.

Je rappelle que cette enquête avait été effectuée à ma demande le 12 décembre 1996 et relayée en date du 24 décembre 1996 par la Commission parlementaire chargée du suivi des Comités P et R.

D'une manière générale, le Comité P reproche le manque de professionnalisme des enquêteurs et reprend une série de faits pour l'établir.

Vous êtes tous trois membres du comité d'accompagnement et vous avez donc lu le rapport; j'estime donc pas qu'il ne m'appartient pas de reprendre l'intégralité du texte, d'autant plus que, selon les informations parues dans le journal *Le Soir* de ce matin, celui-ci est disponible sur Internet.

J'estime que les éléments repris dans le rapport sont extrêmement sérieux. Il faut aller beaucoup plus loin dans ce dossier et essayer d'en savoir plus sur la façon dont les événements se sont déroulés. Je suis tout à fait conscient du sérieux de cette affaire. C'est pourquoi j'ai immédiatement pris les initiatives qui s'imposent.

Ainsi, j'ai écrit à M. Van Oudenhove, procureur général de Bruxelles, et à M. Van Camp, procureur général d'Anvers, afin de leur confier une double mission. Tout d'abord, me livrer, sur la base du rapport, leurs commentaires sur le comportement des services de police. En effet, j'ai besoin de connaître l'analyse des P.G. avant de prendre des mesures disciplinaires. Par ailleurs, la lecture du rapport suscite des questions sur le rôle joué par le parquet. Nous devons donc savoir qui a confié telle ou telle mission, quels ont été les rapports entre les services de police et le parquet, qui a pris la direction de l'enquête. Pourquoi a-t-on commencé par prendre contact avec le procureur du Roi de Bruxelles puis avec deux autres membres, ensuite? Pourquoi ces trois personnes n'ont-elles pas collaboré immédiatement? Ces questions doivent trouver une réponse.

Pour faire toute la vérité dans ce dossier, il faut disposer d'un rapport supplémentaire sur le comportement, l'organisation, etc. Il s'agit donc de ma deuxième demande aux deux procureurs généraux.

En outre, j'ai écrit à mon collègue, le ministre de l'Intérieur, afin de connaître ses intentions en ce qui concerne la responsabilité de la gendarmerie, elle aussi mêlée à cette affaire.

Dit wat betreft de eerste reactie op de manifeste fouten in het verslag. Ik wens een bevestiging op het niveau van de disciplinaire procedure en aanvullende informatie van het parket. Ik kan niet veel meer zeggen. Ik heb er nota van genomen en vind het perfect dat de begeleidingscommissie is samengekomen om het dossier-Di Rupo te bespreken. Het Comité P is verantwoordelijk verschuldigd tegenover het Parlement dat zelf moet bepalen wat het zake zal ondernemen. Ik ben bereid in overleg met de begeleidingscommissie los van mijn individuele bevoegdheid van disciplinaire en toezieende overheid ten aanzien van een aantal van de betrokken personen, na te gaan welke initiatieven moeten worden genomen.

Aansluitend op de eerste conclusies van de begeleidingscommissie rijst de vraag of ik in het kader van artikel 103 van de Grondwet een nieuw initiatief moet nemen. Moet ik als minister van Justitie contact opnemen met de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie om een bijkomend onderzoek te vragen? De toepassing van artikel 103 van de Grondwet valt onder de bevoegdheid van de parketten. Zij moeten oordelen of er fouten zijn gemaakt. Indien dat het geval is moet de rechtbank die nadien over het dossier moet oordelen, uiteindelijk bevestigen of er al of niet een probleem is. De procureur-generaal is met het dossier Di Rupo naar het Parlement gekomen. Wanneer men de media napluist, blijkt dat de heer Van Oudenhove destijds werd verweten lichtzinnig te hebben gehandeld door niet te hebben gewacht tot hij over het volledige dossier beschikte. Nu zegt men het omgekeerde, namelijk dat de procureur-generaal naar het Parlement had moeten komen zodra hij wist dat er een minister bij dit dossier was betrokken. Dit zijn tegenstrijdige verwijten.

Ondertussen is er sprake van een soort seponering en heeft de Kamer beslist geen gevolg te geven aan dit dossier. Bijgevolg is er geen reden om naar het parket-generaal van het Hof van Cassatie te gaan. Ik ben bereid het dossier verder te onderzoeken maar acht het niet opportuun het Hof van Cassatie nu — los van de op-

drachten die ik aan de procureurs-generaal van Antwerpen en Brussel heb gegeven — een oordeel te vragen over de toepassing van artikel 103 van de Grondwet.

Bovendien is het niet aan het Comité P zich uit te spreken over de houding van het parket, van een procureur des Konings of van een procureur-generaal. Het Comité P volgt de politiediensten op, analyseert ze, controleert ze, formuleert suggesties of sanctioneert ze. Ik acht het niet opportuun om op basis van het verslag dat ik ontving het oordeel van het Hof van Cassatie te vragen.

Le journal *Le Soir* a effectivement annoncé, dans son édition de ce matin, que le texte complet pouvait être consulté sur Internet.

Je précise qu'une enquête est encore en cours concernant une plainte déposée à la suite de fuites intervenues dans ce dossier. Les médias avaient en effet été informés de l'existence de certains documents. J'attends les conclusions de cette enquête dont le dossier se trouve chez M. Lafineuse, si je ne m'abuse.

Une nouvelle fuite est intervenue: un document a été distribué aux médias. Que puis-je faire de plus? Je me suis en quelque sorte habitué à ces fuites! Je sais que le comité d'accompagnement a demandé à ce que les documents soient rendus publics. Je ne suis pas opposé à une telle publicité mais je n'ai pris jusqu'à présent aucune initiative en ce sens.

Ik concludeer dat het onderzoek dat ik aan de twee procureurs-generaal heb gevraagd moet worden afgewacht, dat ik voorlopig niet zinnens ben om naar het Hof van Cassatie te gaan noch om initiatieven te nemen rond het lek in verband met het Comité P, dat zijn verslag nu al op Internet verspreid ziet via de goede diensten van *Le Soir*.

M. le président. — La parole est à Mme Milquet pour une réplique.

Mme Milquet (PSC). — Monsieur le président, je vous ai bien entendu quant à l'aspect disciplinaire du dossier. Je suis tout à fait d'accord avec vous à cet égard. Le respect des procédures exige d'ailleurs que l'on demande leur analyse aux procureurs généraux, notamment en ce qui concerne les différents membres des services de police concernés.

Par contre, je ne vous suis pas tout à fait en ce qui concerne votre refus de confier un complément d'enquête sur le volet judiciaire au parquet de la Cour de cassation. En effet, le procureur général exerce, me semble-t-il, *in fine* un pouvoir de tutelle par rapport à la police judiciaire. Or, des dysfonctionnements se sont produits en la matière à Bruxelles.

Le procureur général assume également des responsabilités quant au fonctionnement du parquet. Nous ne voulons pas tirer des conclusions hâtives mais nous nous interrogeons sur un certain nombre de dysfonctionnements, notamment quant à l'échange d'informations et à la coordination. Des zones d'ombres existent en la matière, me semble-t-il.

En outre, le procureur général a eu un rôle plus qu'actif dans l'application de l'article 103. La question n'est pas de savoir s'il est intervenu trop tôt ou trop tard mais de savoir si le dossier sur la base duquel il a saisi la Chambre était ou non bien ficelé et si tous les contrôles nécessaires ont bien été effectués pour s'assurer qu'il ne s'agissait pas d'une manipulation, voire d'une fumisterie.

Or, à la lecture du rapport du Comité P, il apparaît quand même que ce dossier était pour le moins peu étayé et avait probablement fait l'objet d'une certaine forme de manipulation. Il était, selon moi, de la responsabilité du procureur général de veiller à ce aspect de la question, ce qui n'a peut-être pas été fait.

Pour les trois raisons que je viens de citer — tutelle sur la police, tutelle sur le parquet et rôle actif dans l'application de l'article 103 —, il me semble opportuun, a fortiori dans des dossiers aussi sensibles, qu'intervienne une instance judiciaire indépendante, en l'occurrence le parquet de la Cour de cassation, qui n'a pas eu de rôle direct dans cette affaire. Cette instance pourrait vérifier comment les parquets — dans leur sens le plus large — ont travaillé et comment l'aspect judiciaire a été traité. Les gages d'indépendance et de garantie d'objectivité seraient beaucoup plus importants que si l'on confie l'affaire à une personne qui a immanquablement été impliquée dans le dossier.

Je persiste donc à considérer qu'il serait opportuun de confier cette enquête au parquet de la Cour de cassation.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe voor een repliek.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de voorzitter, de minister zegt terecht dat het niet aan het Comité P toekomt om een oordeel te vellen over de eventuele disfuncties of fouten bij de werking van het parket of het parket-generaal. Het verzoek gaat echter niet uit van het Comité P, maar van de begeleidingscommissies politie- en inlichtingendiensten.

Bij de lezing van de informatie waarover het Comité P kon beschikken rijzen duidelijk enkele andere vragen.

Het gaat volgens mij in de eerste plaats niet om de vraag of de procureur-generaal te vroeg of te laat met het dossier naar de Kamer is gegaan, maar wel om de naleving van artikel 103 van de Grondwet in zijn geheel. Het feit dat de Kamer de klacht zonder gevolg heeft geclasseerd, betekent niet dat Kamer of Senaat als lid van de wetgevende macht geen vragen kunnen stellen wanneer de werking van de rechterlijke macht in ruime zin aan de orde wordt gesteld in het licht van de constitutionele waarborg. Artikel 103 is bedoeld om manipulaties en misbruiken van strafrechtelijke procedures tegen ministers in functie te verhinderen.

Men stelt vast dat het niet uitgesloten is — het onderzoek zal dit moeten uitwijzen — dat het dossier werd gemanipuleerd ten einde een huiszoeking te kunnen doen en een onderzoeksrechter te doen aanduiden. Het is echter evident dat wanneer men de vervolging van een minister in functie voor ogen heeft, noch de aanduiding van een onderzoeksrechter noch de huiszoeking mogelijk zijn zonder de Kamer hierbij te betrekken. Indien men artikel 103 wil naleven, moet worden onderzocht of geen parallelle dossiers werden gemaakt die zich formeel onderscheiden van een vervolging van een minister, maar in feite deze minister tot voorwerp hadden en waarbij langs een achterpoortje toch een onderzoeksrechter werd aangeduid en toch een huiszoeking werd verricht.

Dit zijn zeer ernstige zaken. In een rechtsstaat is het legaliteitsbeginsel strikt van toepassing wanneer het gaat om een huiszoeking. Bijgevolg heeft de vraag wie dit kan onderzoeken geen betrekking op de individuele schuld- of straftoemeting, maar wel op de werking van de rechterlijke macht in zijn geheel.

Men kan in deze zaak twee uitersten onderscheiden. Ofwel is ze een enorme verzameling blunders waarbij het gaat om individuele fouten waarachter geen opzet of manipulatie moet worden gezocht. Ofwel worden wij geconfronteerd met een reeks manipulaties. In dat geval moet de wetgevende macht nagaan of het dossier werd gemanipuleerd. Het werd niet gebruikt om een zaak te pleiten voor een rechtbank, het werd eerst in de pers uitgesmeerd, vervolgens door politici gebruikt en ten slotte in het Parlement ter sprake gebracht waar het een uitgesproken politiek karakter heeft gekregen.

Er moet worden onderzocht of dit spoor al dan niet terecht wordt gesuggereerd. In dit opzicht ben ik van oordeel dat de Kamer en de Senaat, de commissie belast met de parlementaire begeleiding van de vaste comités van toezicht op de politie- en inlichtingendiensten, en desgevallend de commissies voor de Justitie, redenen hebben om zich zorgen te maken. Zij zullen moeten oordelen welke instantie bij het parket de gepaste bevoegdheid heeft om dit aspect, dat onvermijdelijk aanleiding moet geven tot een onderzoek, op te helderen.

M. le président. — La parole est à M. Foret pour une réplique.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le président, vous savez que le rapport du comité parlementaire chargé du suivi a été voté à l'unanimité hier. Je suis membre de ce comité et je me suis pleinement rallié au texte de ce rapport. Je le confirme d'ailleurs aujourd'hui. J'avais le sentiment hier, et je l'éprouve toujours, que ce texte était parlant par lui-même, et je crois qu'il est plus prudent pour tout le monde de ne pas chercher à tout prix à commenter un texte qui a été voté unanimement.

Des questions ont été posées et M. le ministre vient de nous faire connaître sa position en la matière. Nous sommes d'ores et déjà convenus de nous retrouver le 23 septembre pour apprécier si nous avons oui ou non les réponses à nos interrogations. Je pense que, d'ici là, chacun serait bien inspiré de se taire et de laisser travailler ceux qui doivent le faire.

Je formulerais une dernière observation. Qu'on ne se méprenne pas, je ne reproche pas au journal *Le Soir* d'avoir fait une publication sur Internet! Les journalistes ont accompli leur devoir d'information. Ce que je regrette en revanche profondément, c'est qu'il se soit trouvé une ou plusieurs personnes pour communiquer le document. Qu'elles aient été animées par une volonté de transparence ou qu'elles aient souhaité procéder à une manipulation, de toute façon, je trouve leur attitude profondément regrettable.

Les parlementaires du Comité P ont déjà pu lire le texte dans la presse alors qu'aujourd'hui, nous avons envoyé un document à tous nos collègues de toutes les assemblées en les invitant à prendre connaissance du rapport dans une pièce où la confidentialité serait assurée parce que nous ne souhaitons aucune fuite, que nous voulions que le travail se fasse bien mais aussi parce que nous estimions que les personnes mises en cause devaient pouvoir se défendre et que la vérité, toute la vérité devait être faite!

Je le répète, je trouve qu'il est regrettable qu'il se soit trouvé des personnes pour divulguer cette information. Que celle-ci ait été publiée par *Le Soir* ou sur Internet, constitue un autre problème qui relève du devoir déontologique de la presse, et je ne souhaite pas aborder cette question ici. En revanche, je veux souligner qu'il se trouve probablement, dans notre assemblée ou au niveau des services de police, quelqu'un qui a commis une faute grave.

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, ik wil geen commentaar meer geven op het «lekken». Ik sluit aan bij wat de heer Foret hierover heeft gezegd.

Wat artikel 103 van de Grondwet betreft, zijn er twee mogelijkheden om procedurefouten die met dit artikel te maken hebben, te sanctioneren. Enerzijds kan een rechtbank of een andere gerechtelijke instantie het eindoordeel uitspreken. Dit is reeds gebeurd. De Kamer van volksvertegenwoordigers heeft in de hoedanigheid van een soort raadkamer een oordeel geveld. Dit spoor is voorlopig dus afgesloten. Er kan enkel nog worden onderzocht in welke mate de procureur-generaal een fout zou hebben gemaakt toen hij het dossier heeft voorgelegd aan het Parlement. Indien er inderdaad een fout is gemaakt, moet ik mij richten tot het Hof van Cassatie, dat een analyse moet uitvoeren.

Vooraleer ik mij over de eventuele fout van het parket-generaal van Brussel uitspreek, wil ik precies weten wat er op het niveau van het parket van Brussel is gebeurd. Op welke manier werd de zaak er georganiseerd? Op welke manier werd het onderzoek geleid? Pas wanneer ik beschik over het antwoord op deze vragen, kan ik oordelen of de doorstroming van het parket naar het parket-generaal correct is verlopen.

Laten wij de zaken een voor een aanpakken en eerst de informatie afwachten. In aansluiting op het debat zal ik de procureur-generaal te Brussel een brief sturen om bijkomende informatie te vragen met betrekking tot de elementen die hem werden bezorgd met het oog op de toepassing van artikel 103 van de Grondwet. Als daaruit blijkt dat ondanks de gegevens die hem werden bezorgd toch een fout werd gemaakt, dan ben ik bereid naar het Hof van Cassatie te gaan. Voorlopig acht ik dat echter niet opportuun.

In september kunnen wij de evolutie van het dossier bestuderen en oordelen of bijkomende initiatieven noodzakelijk zijn.

De voorzitter. — Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

MOTIE VAN ORDE — MOTION D'ORDRE

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman bij orde-motie.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik heb mij niet willen mengen in het debat, aangezien alleen het lid dat een mondelinge vraag heeft ingediend, het woord mag nemen.

Ondanks allerlei verklaringen die de jongste dagen over de rol van de Senaat werden afgelegd, vraag ik mij af welk spel wordt gespeeld. Enerzijds werd in de begeleidingscommissie, waarvan de indieners van de mondelinge vragen lid zijn, een vertrouwelijk rapport rondgedeeld dat niet ter beschikking werd gesteld van de Senaat. Anderzijds heeft de begeleidingscommissie beslist om dat rapport eventueel ter inzage voor te leggen en op 23 september, na bijkomende informatie, tot een definitieve besluitvorming over te gaan.

Zelfs nadat het bureau van de Senaat heeft beslist om, in zover het rapport beschikbaar zou zijn, het debat te houden in de commissie voor de Justitie en de vragen om uitleg in dat verband daaraan toe te voegen, wensten sommigen hierover vandaag toch vragen te stellen aan de minister van Justitie, dit ondanks het feit dat de senatoren die die geen lid zijn van de begeleidingscommissie het debat absoluut niet kunnen volgen. De basisdocumenten zijn tot op heden immers alleen ter beschikking van de leden van de begeleidingscommissie. De theoretische vragen die werden gesteld en het commentaar zijn natuurlijk totaal misplaatst.

Ik onderstreep dat afspraken moeten worden nageleefd en dat bevooroordeelde getuigen niet zonder meer in de openbare vergadering van de Senaat bepaalde handelingen mogen verrichten. (*Applaus.*)

M. le président. — La parole est à M. Mahoux.

M. Mahoux (PS). — Monsieur le président, je suis entièrement d'accord avec ce que vient de dire M. Erdman. Alors qu'il avait été décidé de débattre du fond du problème, j'ai entendu discuter de procédure ainsi que des structures auxquelles il faut s'adresser. À vous entendre, est-il possible d'imaginer que c'est bien de l'honneur d'un homme qu'il est question? Car c'est bien cela, l'élément le plus important. Il faut le dire et le répéter. Au-delà des arguties des uns et des autres, il convient de se rappeler de quoi nous parlons.

Je ne m'étais pas inscrit dans cette discussion, monsieur le président, parce que je suis respectueux du règlement. Mais j'ai entendu M. Foret poser une question orale dont j'ignorais l'existence au moment où le bureau s'est réuni, et qui a été ajoutée par la suite à notre ordre du jour.

Nous parlons bien de l'honneur d'un homme, et j'estime que certaines personnalités de l'opposition — M. Foret n'est pas en cause, il le sait bien — tentent un peu facilement de profiter de l'occasion pour se refaire une virginité. Rappelons-nous, au moment où l'affaire Di Rupo s'est déclarée, de l'acharnement de certains, de déclarations qui s'apparentaient à de la chasse à l'homme et qui ressemblaient à une volonté d'hallali.

M. Foret (PRL-FDF). — Placez-vous Mme Milquet et M. Vandenberghe au rang de l'opposition?

M. Mahoux (PS). — Monsieur Foret, j'ai parlé de l'opposition et je sais pourquoi je l'ai fait.

M. Foret (PRL-FDF). — Ce que vous déclarez est aussi obscur que ce que M. Erdman dénonçait tout à l'heure.

De voorzitter. — Dames en heren, mag ik u verzoeken deze zaak niet uit de hand te laten lopen? Drie sprekers hebben het woord gevraagd. Zouden zij zich kunnen beperken tot een korte verklaring? Het lijkt mij niet aangewezen hier een debat te voeren.

Het woord is aan de heer Coveliers.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik zal uw verzoek inwilligen.

Eerst en vooral sluit ik aan bij de verklaring van collega Erdman. Als lid van de commissie belast met de parlementaire begeleiding van de Comité's P en I, heb ik kennis kunnen nemen van het bewuste verslag. Ik weet dat dit verslag onvolledig is. Dat

ligt ook voor de hand, want een deel van de onderzochte dossiers ontsnapt aan de bevoegdheid van het Comité P. Aan de vergadering van de begeleidingscommissie waarop afgesproken werd om pas een discussie over het verslag aan te vangen nadat het is vervolledigd, kon ik spijtig genoeg niet aanwezig zijn. Mijn aanwezigheid was vereist op een andere commissievergadering. Dit gebeurt wel meer als de vergaderagenda's steeds weer overhoop worden gehaald. Ik had verwacht dat die afspraak zou worden nageleefd.

Dat hierover vragen worden gesteld door leden van de begeleidingscommissie, stoort mij niet. De minister heeft erop geantwoord. Collega Erdman heeft uiting gegeven aan zijn ongenoegen en zijn frustratie. Ook dat stoort mij niet. Wie last heeft van frustraties en ongenoegen, geeft daaraan beter lucht. In onze contreien zijn wij hieraan vooralsnog gewend.

De heer Mahoux van zijn kant zou zich iets duidelijker moeten uitdrukken als hij het heeft over «de oppositie». Hij elimineert hierbij haast onmiddellijk de Franstalige liberalen. Blijven dus over, in geografische volgorde: het Vlaams Blok, de Volksunie, Écolo, Agalev en de VLD. Hij zou zich dus duidelijker moeten uitdrukken, te meer daar het hier een persoonlijk feit betreft. Ik ben graag bereid hem van antwoord te dienen op voorwaarde dat hij eerst duidelijkheid brengt.

M. le président. — La parole est à Mme Milquet.

Mme Milquet (PSC). — Monsieur le président, il s'agit en fait d'une demande d'explications que j'ai introduite la semaine dernière et qui a été transformée en question orale. À aucun moment, il ne m'a été demandé de la retirer.

Ma question avait pour but de connaître l'avis du ministre sur l'attitude du Comité P qui vient de rendre un rapport public au sujet de l'enquête relative au dossier Di Rupo. Elle ne visait nullement le fond du dossier.

Cela dit, je ne vois pas de quel accord il est question; je n'en ai nullement été informée, s'il existe, et rien ne m'a été demandé à ce sujet.

Après avoir accepté de transformer ma demande d'explications en une question orale, dont l'objet était limité à la procédure mise en place jusqu'au mois de septembre et à la manière dont les éléments figurant dans les conclusions de ce comité seraient rencontrés, je ne vois vraiment pas ce qui pose problème.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, misschien ontvangt mevrouw Milquet andere documenten dan ik, maar ik heb een document ontvangen met een lijst van vragen om uitleg, waaronder die van mevrouw Milquet met betrekking tot het dossier-Di Rupo. Deze vraag werd naar de commissie voor de Justitie verwezen. Van een vraag van de bevoegde diensten om deze vraag om uitleg om te zetten in een mondelinge vraag, is mij niets bekend.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Vandenberghe.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de voorzitter, voor eenmaal ben ik het niet eens met mijn geachte collega Erdman.

Vorige week werd in de Kamer van volksvertegenwoordigers, nog vóór de leden van de begeleidingscommissie kennis hadden kunnen krijgen van het verslag van het Comité P, een vraag gesteld over het dossier-Di Rupo. De minister heeft op deze vraag geantwoord. Het komt uiteindelijk de minister toe om te oordelen over de opportuniteit om op een vraag te antwoorden. Ik zie niet in waarom in de Kamer een vraag kan worden gesteld nog vóór het bewuste verslag is rondgedeeld aan de leden van de begeleidingscommissie, op grond van het feit dat de inhoud ervan toch reeds in de pers was verschenen, terwijl dit in de Senaat aanleiding geeft tot bezwaren.

De vragen die hier werden gesteld, hebben weliswaar een andere draagwijdte, maar zijn van publiek belang. Zij peilen enkel en alleen naar de intenties van de minister ten aanzien van de besluitvorming van de commissie belast met de parlementaire

begeleiding van de Comité's P en I. Deze besluitvorming is publiek, want de zes punten die in de vragen werden aangehaald, werden gisteren reeds door het agentschap Belga verspreid.

Hoe kan men pleiten voor ruimte voor politieke discussies, enerzijds, maar bezwaren formuleren tegen een vraag gesteld aan de minister van Justitie over een dossier waarover reeds een perscommuniqué werd verspreid, anderzijds. De vraagstellers wens-ten allen te vernemen welk gevolg de minister aan dit dossier denkt te geven. De minister heeft positief geantwoord, maar ook enkele nuances aangebracht. Ik kan begrijpen dat de minister verkiest een andere weg te volgen.

Persoonlijk kan ik onmogelijk de opvatting delen dat de vragen door duistere drijfveren werden ingegeven. Zij gaven enkel en alleen uiting aan de bezorgdheid om een goed gevolg te geven aan de werking van de begeleidingscommissie.

M. le président. — La parole est à M. Mahoux.

M. Mahoux (PS). — Monsieur le président, je dirai pour clore cette discussion qu'après tout, selon l'adage populaire, «que celui qui a des irritations se gratte!»

Les membres de cet hémicycle et aussi ceux d'autres assemblées, sans oublier les citoyens, se souviennent certainement de ceux qui, à l'époque, ont fait ces déclarations scandaleuses que j'évoquais tout à l'heure.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

WETSONTWERP BETREFFENDE HET CENTRAAL STRAFREGISTER (EVOCATIE)

Algemene bespreking

Bespreking van artikelen

PROJET DE LOI RELATIF AU CASIER JUDICIAIRE (ÉVOCATION)

Discussion générale

Examen d'articles

De voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp.

Nous abordons l'examen du projet de loi.

Overeenkomstig het reglement geldt de door de commissie verbeterde tekst als basis voor de bespreking. (*Zie document nr. 1-663/4 van de commissie voor de Justitie van de Senaat. Zitting 1996/1997.*)

Conformément à notre règlement, le texte corrigé par la commission servira de base à notre discussion. (*Voir document n° 1-663/4 de la commission de la Justice du Sénat. Session 1996/1997.*)

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Coveliers (VLD), rapporteur. — Mijnheer de voorzitter, ik doe mijn best om het verslag over de werkzaamheden van de commissie voor de Justitie rond het Centraal Strafrechtregister niet te situeren in het verlengde van de vorige discussie, ook al gaven sommige discussies daar misschien wel aanleiding toe. Ik kom daarop nog terug.

Ik wil herhalen wat ik vanmorgen tijdens de bespreking van het ontwerp aangaande de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling heb gezegd. Ik bewonder de manier waarop de diensten van de Senaat het verslag hebben klaargestoomd. De commissiediensten, de taaldienst en andere diensten hebben er bijna dag en nacht aan gewerkt.

Het doel van dit ontwerp is het huidige Centraal Strafrechtregister een juridisch kader te geven. De minister van Justitie stelt voor een gegevensbank te organiseren met alle gerechtelijke beslissingen die in strafzaken werden genomen. Dit alleen zou echter niet nieuw zijn, want het bestaat al. Men geeft er alleen een juridische basis aan. Nieuw is wel dat de regels in verband met het Centraal Strafrechtregister afhankelijk worden gemaakt van het doel waarvoor het Strafrechtregister wordt gebruikt. De regels zullen met andere woorden verschillen naar gelang van de hoedanigheid van de aanvrager.

De gerechtelijke instanties zullen het Centraal Strafrechtregister kunnen raadplegen in het kader van de opdrachten van de rechterlijke macht, om met andere woorden hun opdracht in strafzaken te kunnen uitvoeren. Dit betekent dat ze nagenoeg alle elementen die zich in het Strafrechtregister bevinden, op enkele uitzonderingen na, zullen kunnen raadplegen. Voor deze uitzonderingen verwijs ik naar het gedrukte verslag. Daarnaast kunnen administratieve overheidsinstanties — en dit lijkt de commissie niet onbelangrijk — toegang krijgen tot het register op voorwaarde dat de kennis van het gerechtelijk verleden noodzakelijk is voor de toepassing van de wet. Ik wil hierop even de nadruk leggen, want dit is één van de elementen die in de discussie vaak naar voren werden gebracht. Particulieren zullen uitsluitend hun eigen strafregister kunnen raadplegen, wat moeilijk tot enige discussie kan leiden.

Nieuw in het ontwerp van de minister van Justitie is dus de « gemoduleerde toegang », zoals hij dit zelf noemt, waarbij rekening wordt gehouden met de hoedanigheid van de aanvrager en met het gebruik dat van de gegevens wordt gemaakt. Ik herhaal dat dit niet onbelangrijk is, vooral in verband met de problematiek van de seksuele delicten, waarover nog wel een en ander zal worden gezegd.

Er is nog een tweede nieuw element. Terwijl men in de wet van 9 januari 1991 sprak van de « uitwissing » van veroordelingen, voert men nu een nieuw begrip in, namelijk de « niet-vermelding ». Dit sluit logisch aan bij het moduleren van de toegang tot het Centraal Strafrechtregister. Bepaalde veroordelingen zal men niet meer vermelden naar gelang van de aanvrager en het doel waartoe de aanvraag wordt geformuleerd. Dit komt in de plaats van de vroegere uitwissing. Deze procedure bracht volgens de minister immers problemen met zich omdat bepaalde ontzettingen langer duurden dan de verjaring die recht gaf op de uitwissing. Dit leidde tot anomalieën en maakte de toepassing van een aantal strafwetten bijzonder moeilijk.

De commissie discussieerde vrij lang over het ontwerp. Ik zal het debat hier niet herhalen, omdat het uitvoerig in het verslag is weergegeven en omdat hier nog een aantal elementen vandaag ter sprake zullen komen bij de bespreking van de amendementen. De discussie ging vooral over de vraag of personen die veroordeeld zijn wegens zedenfeiten ten aanzien van een minderjarige, op een zelfde behandeling kunnen rekenen als de andere veroordeelden. Moeten de veroordelingen voor seksuele delicten waarbij minderjarigen betrokken zijn, in een apart register worden geregistreerd? Moet voor zulke delicten herstel in eer en rechten mogelijk zijn?

Volgens de regering is het ontwerp toereikend en is er om twee redenen geen behoefte aan een apart register. Als particulieren een uittreksel aanvragen, wordt in elk geval melding gemaakt van elke veroordeling ten aanzien van minderjarigen, dus niet alleen van seksuele delicten, maar ook, bijvoorbeeld, van verwaarlozing. Door een herstel in eer en rechten krijgt men een nieuwe kans. Welnu, wanneer een persoon die veroordeeld is voor een seksueel delict, zelfs een licht seksueel delict, waarbij minderjarigen betrokken zijn, herstel van eer en rechten vraagt, moet er volgens het ontwerp steeds een advies zijn van een gespecialiseerde dienst. Bovendien moet de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep deze aanvraag onderzoeken.

Het ontwerp geeft een aantal garanties voor de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer. Op lange of halflange termijn zal het ontwerp ook leiden tot de afschaffing van het gemeentelijk strafregister. Uiteraard zal iedere burger in de gemeente waar hij woont, een uittreksel uit het Centraal Strafrechtregister moeten aanvragen.

Een aantal commissieleden karderden dit ontwerp in het verbeteren van de veiligheid. Zij menen dat met het Centraal Strafrechtregister de mogelijkheid tot recidive wordt beperkt. Andere commissieleden hadden daar wel vragen bij.

Een belangrijke vraag in de discussie rond het Centraal Strafrechtregister is of de normovertreder vatbaar is voor verbetering. Dit heeft immers een zeer grote repercussie op de vraag naar een apart strafregister voor seksuele delicten ten aanzien van minderjarigen, die werd afgewezen in de commissie, naar opnieuw is ingediend in de plenaire vergadering. Ook de discussie aangaande het herstel in eer en rechten gaat hierover. Dat laatste is immers de sacralisatie van het principe dat na een bepaalde tijd iedereen een nieuwe kans moet krijgen om met een schone lei te beginnen.

In de commissie werd ook vrij lang gediscussieerd over het moduleren van de toegang tot het register. De discussie is zeer goed weergegeven in het verslag, zodat ik daar nu niet verder op in hoeft te gaan. Zo werd de vraag gesteld of een gemeentebestuur dat een attest vraagt voor een tuinman een nieuw attest moet vragen wanneer deze persoon tuinman wordt in een school met minderjarige kinderen.

Ook het juridisch verschil tussen « uitwissing » en « niet-mededeling » is door de minister uitvoerig behandeld. Het verslag is ook hieromtrent voldoende duidelijk.

Een belangrijke vraag die in de commissie werd opgeworpen is of men verbeteringen kan laten aanbrengen op de uittreksels van het Centraal Strafrechtregister. De minister heeft het antwoord hierop pas na de commissiewerkzaamheden gegeven. Het werd als bijlage bij het verslag gevoegd. Het komt erop neer dat deze aangelegenheid thuishoort in de relatie tussen de aanvrager en de dienst het Centraal Strafrechtregister. Volgens de minister wordt die vraag om een verbetering te mogen aanbrengen meestal positief beantwoord.

Mevrouw Lizin en de heren Desmedt en Raes dienden een amendement in om voor seksuele misdrijven tegen minderjarigen een apart register te maken. Aanvankelijk ging het hierbij over alle seksuele delicten, gaande van zeer lichte tot heel zware. De amendementen kwamen erop neer dat wie eenmaal voor zo'n misdrijf veroordeeld is, dit voor de rest van zijn leven meedraagt. Deze amendementen werden verworpen.

Vervolgens werd er een amendement ingediend bij artikel 10, dat bepaalt dat personen die in de psychosociale sfeer in contact komen met kinderen, aan bepaalde voorwaarden moeten voldoen. Mevrouw Lizin wilde dit artikel uitbreiden tot personen die slechts zijdelings met minderjarigen in contact komen. De minister, hierin gesteund door de meerderheid van de commissie, sprak zich uit tegen dit amendement.

Voor de discussie over het speciale strafregister voor seksuele delinquenten, voorgesteld door amendement nummer 1 van mevrouw Lizin verwijs ik naar de bladzijden 23 tot en met 33 van het verslag. De discussie over de voorwaarden voor personen die slechts zijdelings in contact komen met kinderen, voorgesteld in amendement nummer 2 van mevrouw Lizin en amendementen 11 tot 18 van de heer Desmedt, verwijs ik naar de bladzijden 34 tot 43. De minister, hierin gesteund door een meerderheid in de commissie, heeft geargumenteed dat al deze amendementen niet nodig zijn en hij heeft het ontwerp in zijn oorspronkelijke vorm verdedigd.

De commissie heeft zich ook gebogen over het probleem van de kosten van een procedure voor herstel in eer en rechten. Hieromtrent werd nog in plenaire vergadering een amendement ingediend.

De minister van Justitie formuleerde een originele oplossing voor het probleem. Hij stelt voor om een arrest waarbij iemand in eer en rechten wordt hersteld, pas ten uitvoer te leggen wanneer de kosten van dat arrest volledig zijn betaald. De termijn van twee maanden is dan slechts een indicatieve termijn, in het Frans « un délai d'ordre » genoemd.

Collega Boutmans dient nu een amendement in om de kosten niet op de aanvrager te verhalen of het systeem van de kosteloze rechtspleging ook voor deze kosten toe te passen. Bij een vraag tot herstel in eer en rechten vraagt de procureur-generaal aan de verschillende griffies een afschrift van de vonnissen en de arresten die

werden uitgesproken ten laste van een bepaalde persoon en daarvoor moet een griffierecht betaald worden van 115 Belgische frank per pagina. Deze kosten worden in debet geboekt en zullen nadien, samen met die van de uitgifte van het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling, die niet zo hoog oplopen, worden verhaald op de aanvrager van het herstel in eer en rechten. Indien de aanvrager veroordeeld was voor een seksueel delict dat verband hield met minderjarigen, komt hierbij nog een bedrag voor het speciale onderzoek dat door een begeleidingsdienst moet worden gedaan.

Ik wilde even op het aspect van de kosten terugkomen, omdat het amendement hierover pas na het goedkeuren van het verslag werd ingediend en dus niet grondig werd besproken. Er werd alleszins niet over gestemd. Wij zullen nu dus nog over dit amendement moeten stemmen.

De heer Mahoux, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op

Tot slot verwijs ik naar het besluit van de inleidende uiteenzetting van de minister van Justitie op pagina 4 van het commissieverslag. Ik wil dit even citeren omdat het volgens mij een goede weergave is van de kern van het ontwerp.

«De wet betreffende het Centraal Strafregerregister moet in de praktijk worden omgezet door de oprichting van een geautomatiseerde gegevensbank van alle gerechtelijke beslissingen in strafzaken, waarbij de gegevens slechts worden meegedeeld onder strenge voorwaarden afhankelijk van de hoedanigheid van de verzoeker en het doel van de raadpleging. Op die manier wordt een adequaat en doeltreffend instrument in het leven geroepen dat de vereisten van een modern en efficiënt strafbeleid kan verzoenen met de eerbiediging van de belangen en rechten van particulieren. Deze wet zal enerzijds de resocialisatie bevorderen en anderzijds bepaalde risico's op recidive beperken.»

Alle amendementen werden verworpen en het geheel van het ontwerp werd aangenomen met 9 stemmen voor, bij 1 onthouding. (*Applaus.*)

M. le président. — La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le président, je voudrais féliciter M. Coveliers pour son exposé complet et très objectif.

C'est dans le cadre du droit d'évocation que le Sénat est appelé à délibérer de ce projet de loi. Trente-neuf sénateurs, c'est-à-dire une large majorité de notre assemblée, ont en effet signé la demande d'évocation et, parmi eux, 25 membres de la majorité.

On aurait donc pu s'attendre à ce que notre assemblée modifie ce projet sur l'un ou l'autre point mais il n'en a rien été, du moins en commission. Les rares amendements présentés par des membres de la majorité, à l'exception de ceux de Mme Lizin, ont été retirés après des réponses lénifiantes du gouvernement qui ont été, il est vrai, actées au rapport.

On peut s'interroger sur l'évolution du droit d'évocation, mais il me paraît tout de même qu'évoquer un projet uniquement pour obtenir des précisions au rapport n'est pas une bonne manière de donner une véritable portée à ce droit d'évocation. Pourquoi donc les groupes PS, SP et PSC ont-ils signé une demande d'évocation? On peut réellement se le demander dans la mesure où en commission, ils n'ont présenté aucune modification et ont rejeté tous les amendements proposés.

Cela étant, je voudrais immédiatement préciser que ce projet nous apparaît comme un texte tout à fait positif qui comble une lacune évidente.

En effet, toute la matière de la tenue, de l'accès et de l'usage du casier judiciaire n'était, jusqu'à présent, réglée que par trois articles fort sommaires du Code d'instruction criminelle et par des circulaires ministérielles.

Il était donc nécessaire de légiférer par un texte complet, ce que fait de façon heureuse le projet. Celui-ci a tenu compte des observations de la commission pour le respect de la vie privée. Il module l'accès au registre en fonction de la destination et de l'usage des informations.

Cependant, il faut regretter qu'il n'y ait pas de véritable contrôle sur la motivation des demandes et leur usage final, notamment au niveau des administrations. J'admets cependant que pareil contrôle aurait été fort difficile à établir et qu'il aurait également pu poser des problèmes dans la mesure où on aurait ainsi pu créer un climat de méfiance à l'égard de ces administrations. Ce seront donc les dispositions pénales ordinaires qui devront sanctionner les éventuels abus.

Le groupe PRL-FDF votera donc ce projet qui lui paraît satisfaisant.

Je voudrais à présent évoquer l'important amendement que j'ai déposé avec Mme Lizin et qui consiste à intégrer dans le projet un article 16bis portant création d'un registre en vue de la prévention de la récidive des crimes et délits de nature sexuelle à l'égard des mineurs.

Le projet de loi sur le Casier judiciaire central concerne en effet la matière de la réhabilitation par l'article 18 et les articles suivants. La réhabilitation, vous le savez, entraîne l'effacement des condamnations du casier judiciaire, sauf à l'égard des autorités judiciaires elles-mêmes. Cela pose évidemment le problème des condamnations relatives à des délits sexuels commis à l'égard des mineurs, surtout lorsque les faits ont été commis avec violences ou menaces.

Ces faits particulièrement odieux sont actuellement fort sensibles dans l'ensemble de notre pays à la suite des tragiques événements qui, depuis un an, ont secoué aussi bien la Flandre que la Wallonie et Bruxelles et aussi bien les citoyens belges que ceux d'origine étrangère. Il ne s'agit bien entendu pas de légiférer sous la pression de la rue, ni de faire du populisme, mais les parlementaires, représentants de la nation, doivent être attentifs à l'état de l'opinion publique lorsqu'elle s'exprime avec sensibilité et raison.

La question posée est donc simple : peut-on réhabiliter des individus aussi odieux ou, à tout le moins, peut-on encore, après réhabilitation, leur permettre d'accéder à des activités professionnelles ou autres qui leur donnent l'occasion d'entrer en contact avec des mineurs?

La solution la plus radicale serait évidemment d'empêcher toute réhabilitation à l'égard de délits sexuels commis sur des mineurs. Après réflexion, j'ai écarté cette piste trop radicale qui risque de compromettre tout reclassement de ce type de condamnés et est contraire à nos principes en matière de réinsertion des condamnés.

Il faut donc trouver une solution intermédiaire qui, sans empêcher la réhabilitation, ne permette cependant plus d'accéder à des fonctions les mettant en contact avec les mineurs, telles que celles reprises avec précision à l'article 10 du projet de loi.

L'amendement que Mme Lizin et moi-même avons déposé apporte cette solution. Il prévoit la création d'un registre informatique spécial sur lequel seraient reprises certaines condamnations. Il s'agit des condamnations basées sur les articles 373 à 377 du Code pénal. Ces articles visent les attentats à la pudeur commis avec violences ou menaces sur des mineurs ainsi que les actes de viols commis dans les mêmes conditions. Pour éviter toute équivoque sur la notion de mineur, le texte proposé précise qu'il s'agit de mineurs de moins de seize ans.

Nous sommes donc ici en présence de délits ou crimes sexuels commis, avec violences, sur des mineurs de moins de seize ans, c'est-à-dire des actes de pédophilie particulièrement odieux. L'amendement écarte toute référence à des actes commis sans violence ou menace ainsi qu'aux délits visés aux articles 378bis et 379 à 383, c'est-à-dire la publication et la diffusion de documents, l'incitation à la débauche, la prostitution, qui ne relèvent pas spécifiquement de la pédophilie.

Quel serait l'usage de ce registre ? Il serait limité à un seul cas. Celui où la personne concernée souhaiterait, après réhabilitation, obtenir un emploi la mettant en contact avec des mineurs. J'ai repris dans le texte de l'amendement le relevé de ces conditions tel qu'il figure à l'article 10 du projet et qu'il ne me paraît pas inutile de rappeler ici : l'éducation, la guidance psycho-médico-sociale, l'aide à la jeunesse, la protection infantile, l'animation ou l'encadrement de mineurs. Bien entendu, la particularité de ce registre est qu'il subsiste pour son usage bien particulier après la réhabilitation éventuelle.

Le but de l'amendement, et donc du registre, est à la fois simple et clair : il s'agit d'empêcher les personnes concernées, c'est-à-dire des pédophiles violents et dangereux, d'occuper, à quelque moment que ce soit de leur existence, une fonction qui les mettrait en contact avec des mineurs. N'est-ce pas la moindre des choses que l'on puisse espérer dans pareille situation ?

Ce qui semble choquer certains est à la fois l'idée d'un registre spécial et son maintien après une décision de réhabilitation. Je voudrais répondre à ces deux objections. Tout d'abord, en ce qui concerne la réhabilitation, je voudrais rappeler que sur la base de l'article 266 du Code d'instruction criminelle, elle est possible après cinq ans.

L'amendement porterait atteinte au principe même de la réhabilitation qui devrait être totale ou ne pas être accordée. Tout principe juridique peut évoluer et l'idée d'une réhabilitation à 95 %, telle qu'elle existerait pour ces personnes en cas d'adoption de l'amendement, n'a rien d'absurde. Elle n'empêcherait nullement ces personnes de trouver un emploi dans tous les autres secteurs d'activités et ils sont multiples.

Il s'agit d'un système différencié appliqué à un secteur où l'expérience démontre un taux élevé de récidive et un traumatisme souvent irrémédiable pour les jeunes victimes. J'ai d'ailleurs le sentiment que notre proposition permettrait d'octroyer plus facilement la réhabilitation aux condamnés pour faits de pédophilie puisque les magistrats chargés de statuer sur pareille demande sauront que son octroi ne permettra pas à l'intéressé de retrouver un emploi en contact avec des jeunes, et donc des occasions facilitées de récidive. Notre but n'est en effet pas de marquer définitivement ce genre de condamnés mais de les empêcher de vouloir, pour des motifs professionnels, se rapprocher des jeunes. Sur le plan pratique, seul l'intéressé aura accès à ce registre puisqu'il devra en produire un extrait en cas de sollicitation de l'emploi visé. Je suppose que nous serons tous d'accord pour considérer, quelle que soit l'évolution de l'intéressé, qu'il n'est évidemment pas souhaitable qu'il retrouve ce type d'emploi.

En ce qui concerne l'existence même du registre, nous avons entendu en commission de bien curieux arguments. Pourquoi, a-t-on objecté, ne pas créer des registres pour les voleurs, les escrocs, etc. ? Il est bien évident que nous sommes là dans des domaines différents et qu'il faut respecter une hiérarchie des valeurs. La protection d'un patrimoine ne peut être mise sur le même pied que celle des enfants, d'autant plus qu'en matière de pédophilie, les risques de récidive sont beaucoup plus importants. Ce n'est tout de même pas un hasard si, dans les affaires qui ont secoué l'opinion, les coupables présumés et en aveux sont tous des récidivistes ! Certes, il y a aussi d'autres atteintes à l'intégrité physique, notamment à l'égard de policiers ou de personnes âgées, mais il s'agit alors de conséquences d'atteintes aux biens et la nature de ces délits est différente des faits de pédophilie.

Pour s'opposer à cet amendement, le gouvernement argue enfin de l'article 22 du projet qui précise que lorsqu'une réhabilitation est demandée pour des condamnations basées sur les articles 372 à 378 et 379 à 386ter du Code pénal pour des faits commis à l'égard de mineurs, le dossier devra contenir l'avis d'un service spécialisé dans la guidance ou le traitement des délinquants sexuels. Je me réjouis bien entendu de cette disposition mais elle ne me semble pas suffisante.

En cette matière, une objectivation totale est impossible et le passé a démontré trop d'erreurs ou d'examen superficiels pour nous rassurer totalement. Il s'agit certes d'un élément intéressant, mais il n'enlève rien à la pertinence de notre amendement.

Reste un dernier argument, celui de voter le texte tel quel pour éviter un retour, après les vacances, du projet à la Chambre, mais est-ce vraiment un argument ? Certes, il est souhaitable que ce

projet puisse rapidement entrer en vigueur mais il n'y a tout de même pas une urgence telle qu'il faille éviter toute navette entre les deux assemblées. Dans d'autres domaines plus urgents, le ministre fait preuve de moins de précipitation.

Au CVP, certains ont trouvé l'amendement intéressant mais souhaitent qu'il soit examiné dans le cadre d'une proposition distincte. Pourquoi donc remettre à plus tard ce que nous pourrions faire utilement aujourd'hui et qui rentre manifestement dans le cadre de ce projet de loi.

Vous aurez compris, monsieur le président, l'importance que j'attache à cette question. Je remercie Mme Lizin de partager cette préoccupation et j'espère que, quels que soient les impératifs politiques circonstanciels, une majorité de collègues nous suivra.

Pour conclure, je répète cependant qu'en toute hypothèse, le groupe PRL-FDF approuvera ce projet qui nous paraît régler la matière du casier judiciaire de façon satisfaisante. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La parole est à Mme Delcourt.

Mme Delcourt-Pêtre (PSC). — Monsieur le président, au nom de mon groupe, je voudrais tout d'abord remercier particulièrement les services du Sénat qui ont dû travailler intensément pour que ces textes puissent sortir.

Comme M. Desmedt l'a souligné, le projet qui nous vient de la Chambre n'a pas été amendé par la commission de la Justice du Sénat. Le débat aurait pu dès lors être bref mais il a pourtant été intéressant sur un sujet fertile et polémique.

Il peut être réduit aux interrogations suivantes. Faut-il dévoiler et rendre public le passé judiciaire d'une personne ? Ce passé doit-il la suivre toute la vie ? Faut-il le dévoiler uniquement dans certaines circonstances et pour des objectifs spécifiques ?

Les événements dramatiques de l'an dernier, et plus particulièrement le fait qu'il semble y avoir beaucoup plus souvent récidive en cas de délinquance sexuelle, nous ont d'ailleurs amenés à nous poser ces questions avec beaucoup d'acuité.

Le problème fondamental qui nous est posé est le fait d'accepter ou non de laisser s'ouvrir un espace de risque et de réinsertion pour tous ceux qui ont commis des délits graves dans notre société.

C'est un véritable défi pour la démocratie et il ne peut se réduire à une utilisation modulée du casier judiciaire. Il interpelle toute la politique de réinsertion sociale, la manière dont elle peut être individualisée, les moyens mis en œuvre pour le faire, ainsi que les étapes pour y parvenir.

Cela dit, le projet de loi tel qu'il nous a été soumis rencontre cette vision en ce sens qu'il permet un accès modulé aux données du casier judiciaire, en fonction de la qualité du destinataire et de l'usage qui en est fait.

Je souhaiterais toutefois revenir brièvement sur trois points qui ont animé nos débats en commission.

Il s'agit tout d'abord de la problématique de l'effacement automatique des peines. D'aucuns soutiennent qu'il aurait fallu interdire ni plus ni moins toute possibilité d'effacement pour les délinquants sexuels ayant agressé des mineurs. Ce problème n'est en fait qu'un faux problème.

En effet, l'effacement des peines est une mesure qui ne se rapporte qu'aux infractions que l'on peut qualifier « de moindre importance ». Ainsi, une mesure d'effacement ne peut s'appliquer qu'aux condamnations n'entraînant pas des peines d'emprisonnement supérieures à six mois et qui ne sont pas assorties d'une déchéance ou d'une interdiction dont les effets dépassent une durée de trois ans.

Ce débat est un faux débat puisque toute infraction à connotation sexuelle entraînera *ipso facto* une condamnation supérieure à six mois et sera assortie d'une interdiction ou d'une déchéance supérieure à une durée de trois ans, ce qui empêchera l'auteur de ces faits de bénéficier d'un quelconque effacement.

Dès lors, exiger que tout délit sexuel ne puisse être soumis à une mesure d'effacement n'apporterait rien au texte du projet.

Par ailleurs, les amendements soumis à la commission de la Justice visaient tout aussi bien les délits les plus graves, comme le viol ou le proxénétisme impliquant des mineurs, que des faits dont la gravité est par contre toute relative, comme l'outrage public aux bonnes mœurs qui, pour rappel, peut éventuellement se manifester par des chansons et autres pamphlets.

En ce qui concerne la réhabilitation, les mêmes problèmes se sont posés. Les mêmes remarques que celles avancées pour l'effacement peuvent être formulées à ce propos.

Appliquer une mesure aussi sévère que l'interdiction pure et simple de réhabilitation de manière aveugle ne semble pas compatible avec une vision de société qui, au-delà des forces de violence et de mal qui l'habitent, fait appel à la responsabilité des personnes et à leur inéluctable capacité de changement de comportement, tout simplement parce qu'elles sont des êtres humains.

Le texte du projet soumis par le gouvernement développe avec prudence un mécanisme tout à fait adéquat et pondéré pour régler la grave question de la réhabilitation des délinquants sexuels, puisque pour ces délinquants, l'avis d'un service spécialisé dans la guidance ou le traitement des délinquants sexuels sera sollicité.

Le troisième point concerne la manière dont sont communiquées les données du casier judiciaire. Nous nous sommes étonnés que le projet de loi ne précise pas de façon explicite certaines modalités d'utilisation des données en fonction des destinataires auxquels elles s'adressent. Des collègues et moi-même avons déposé un amendement visant à remédier à cette imprécision. Le ministre a marqué son accord sur cette exigence et s'est engagé à reprendre l'amendement déposé dans le texte de l'arrêté royal d'application, qui sera d'ailleurs soumis à la commission de la Justice.

En conclusion, l'utilisation adéquate des données du casier judiciaire prend une place significative dans les moyens que se donne une société pour prévenir les risques de récidive, tout en veillant à ne pas condamner inéluctablement et pour toujours des personnes à l'exclusion.

Dans cet esprit, le PSC approuvera ce texte. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La parole est à Mme Lizin.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, nous abordons aujourd'hui un sujet important, qui a été longuement débattu en commission. M. Desmedt a bien fait de rappeler que nous n'avions pas réussi à convaincre.

Ce débat, rouvert maintenant en séance plénière, est tellement essentiel qu'il vaut la peine d'être abordé comme il est, non comme un acte automatique que nous allons poser, mais comme un choix véritable, par rapport au fond de l'amendement que nous avons déposé.

Ce projet, qui porte un titre quelque peu technique, nous permet d'appréhender les éléments essentiels des événements que nous avons vécus au mois d'août dernier et qui frappent depuis très longtemps les enfants victimes de viol.

Les lois s'apparentent à une sorte de grand module reflétant la société. Pendant des années, nous sommes allés dans le sens de l'effacement des peines et de la réflexion sociale sur la protection, l'encadrement des droits des criminels.

Nous abordons maintenant un pendule différent, la volonté étant de protéger nos enfants. Nous avons abordé de nombreuses questions depuis le mois d'août dernier mais, en l'occurrence, il s'agit de savoir si nous voulons vraiment que ce pendule nous donne un instrument permettant une réelle protection des enfants.

L'équilibre, j'en conviens, est difficile à établir. Je ne dis pas que la loi proposée ne constitue pas une amélioration dans le sens d'une réhabilitation plus difficile des criminels, en particulier de ceux qui se sont rendus coupables de faits de mœurs commis sur des mineurs. Toutefois, les mesures prises sont incomplètes.

C'est la raison pour laquelle M. Desmedt et moi-même avons souhaité rouvrir en séance plénière ce débat, par ailleurs voulu par l'opinion publique. Notre amendement vise la création d'un registre des délinquants sexuels. Cette demande correspond très largement à la volonté de la population. Il n'est pas question, ici, de démagogie. Nous cherchons à formuler un droit qui évolue, mais qui répond — en tout cas, je l'espère — à cet objectif de protection de l'enfance.

Nous sommes le pays le plus frappé par ce phénomène et dans lequel les débats ont été les plus approfondis en la matière. Or, à moins que vous ne changiez l'orientation des travaux, notre pays répondra par la négative — c'est un paradoxe incroyable — à la création de ce registre. Faut-il rappeler que les États-Unis et, tout récemment, l'Angleterre, ont approuvé cette mesure? À la suite des événements qui se sont produits en Belgique, tous les parlements européens débattent actuellement de la création d'un tel registre. Notre pays fera exception en la matière, et ce principalement pour des raisons de délais, car le projet en question aurait dû être renvoyé à la Chambre. Avouez que c'est un peu dommage, monsieur le ministre.

Je voudrais attirer votre attention sur le point suivant: si la proposition d'installer ce registre des délinquants sexuels est formulée à l'échelon européen, ce serait un comble que la Belgique se prononce contre. Nos travaux ne doivent pas déboucher sur une réponse négative à une politique européenne en la matière.

Quels sont les éléments de notre proposition? À nos yeux, les crimes relatifs à des faits de mœurs commis sur des mineurs d'âge ne peuvent plus être considérés comme de simples délits tels les vols d'argent ou de voitures. Et nous ne pouvons pas ignorer que les taux de récidive sont tellement élevés que le risque perdure tout au long de la vie de l'individu qui se rend coupable de ce type d'acte. Pour nous, ces deux éléments justifient que l'on adopte une attitude différente. Et nous pensons qu'indépendamment de vos procédures de réhabilitation, il doit y avoir pour les faits considérés comme graves — M. Desmedt a rappelé qu'il s'agissait de 372 à 377 — un registre qui soit stable et qui ne permette en aucun cas l'oubli des actes posés. Ce registre pourrait bien entendu mentionner qu'il y a eu réhabilitation, ce qui est en soi déjà un élément favorable pour la personne, mais l'oubli en cette matière doit être exclu!

Le Conseil des femmes francophones demande ce registre et nous soutenons totalement cette demande.

Monsieur le ministre, vous avez avancé une série d'arguments juridiques mais j'ai perçu chez les personnes qui ont répondu en votre nom la certitude qu'elles ne posaient pas un bon acte. Et si elles n'avaient pas senti peser sur elles la pression du temps, croyez-moi, elles auraient remis un avis positif concernant ce registre.

Je pense donc que nous devrions réfléchir à nouveau, et ce dans votre propre intérêt. Il est vrai que la loi «vous retire la patate chaude» puisque ce n'est plus le ministre que l'on pourra accuser d'avoir libéré un individu. Il est vrai que dorénavant la procédure de réhabilitation sera correcte et qu'elle ne vous incombera plus de la même façon.

Sachez toutefois qu'au premier acte de récidive qui sera rendu public, qui sera posé par un être qui aura été réhabilité en vertu de cette procédure alors même que l'on connaît le taux de récidive élevé en cette matière, vous en porterez la responsabilité. C'est la raison pour laquelle ceux qui ne voteront pas cet amendement porteront cette responsabilité car inévitablement, dès qu'un cas se présentera, nous vous rappellerons que nous considérons ce registre comme nécessaire. Et nous pensons que ce registre restera nécessaire très longtemps car il y aura toujours des hommes pour abuser d'enfants et pour récidiver en cette matière même si un droit trop favorable les aura réhabilités.

Vous souhaitez intervenir, monsieur Coveliers? C'est étonnant... Comme le dit un proverbe wallon: «C'est celui qui se sent agressé qui se manifeste!»

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, het grote verschil tussen mevrouw Lizin en mijzelf is dat ik het falen van de mens besef.

Mevrouw Lizin (PS). — Er zijn nog veel andere verschillen tussen ons.

De heer Coveliers (VLD). — Ik beseft dat er niet zoiets bestaat als een *Übermensch*. Ieder mens kan falen en ik geloof dat men er moet van uitgaan dat een mens verbeterbaar is. Je hebt mensen die falen op seksueel gebied. Sommigen hebben het geluk dat ze falen met kinderen die net ouder zijn dan 16 jaar. Andere mensen falen op het gebied van de corruptie. Al degenen die falen, hebben recht op een nieuwe kans. Mevrouw Lizin wenst hier een discriminatie in te voeren op basis van poujadistische elementen en dat stoort mij.

Mme Lizin (PS). — Notre attitude n'a rien à voir avec le poujadisme, monsieur Coveliers ! Il est évident pour moi que des actes posés sur des mineurs, sur des enfants, sont plus importants que n'importe quel acte posé par rapport à l'argent. Et cette évolution de société, demandée par la population, ne relève pas du poujadisme; il s'agit d'une volonté de protection, une volonté de respect du droit de l'enfant et dites-vous bien, cher ami, que votre analyse particulière en cette matière est plutôt étonnante !

En tant que mouvement féminin, notre volonté est très claire et je regrette que l'on puisse comparer des délits d'argent, quels qu'ils soient, à un délit sur une personne aussi innocente que peut être un enfant au moment où on le viole.

J'attire d'ailleurs l'attention du ministre sur le fait que, dans d'autres dossiers, il est tout de même étonnant de devoir constater que lorsque les services cherchent des pédophiles, ils ne trouvent jamais que des fiches sur des homosexuels. En cette matière, on peut se demander s'il existe dans notre pays une réelle volonté de mener les recherches à bien. Mes propos ne visent pas le ministre, mais bien les milieux qui ont en charge le véritable travail concernant les mœurs.

Monsieur le ministre, j'espère que nous n'aurons pas rapidement connaissance du cas d'un homme réhabilité alors qu'il s'est livré sur une fillette à l'un des actes dont nous parlons ! Ce jour-là, vous pourrez compter sur moi pour plaider à nouveau en faveur de la création de ce registre. Comme M. Desmedt et tous ceux qui, dans cette assemblée vont poser un acte important, j'espère que ce jour-là vous ne me répondrez pas qu'à votre grand regret, il faut encore attendre trois mois, le projet devant retourner à la Chambre.

Il aurait mieux valu, monsieur le ministre, que votre loi soit complète et qu'elle intègre cette volonté qui, bien au-delà des différences entre les partis politiques, marque la différence en profondeur entre ceux qui ont compris l'importance de l'enjeu de la protection de l'enfance et ceux qui ne l'ont pas encore complètement admis.

Il est vrai que l'équilibre du droit est difficile, mais comme M. Desmedt et comme tous ceux qui analysent ces événements et leur continuité, puisqu'en cette matière les actes se poursuivent encore et toujours, je souhaite vous demander à nouveau de prendre le temps, indépendamment de notre amendement, de réexaminer éventuellement sous la forme d'une proposition de loi que nous redéposerions, la perspective d'un registre complémentaire à la loi dont nous discutons. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik ben enigszins gelukkig dat het debat reeds een bepaalde wending heeft genomen, zodat ik mijn standpunt kan nuanceren.

Ik wil eerst — niet uit beleefdheid omdat u zo vriendelijk was jegens mij, collega Coveliers — maar oprecht de rapporteur en de diensten van de Senaat feliciteren met de wijze waarop het verslag tot stand is gekomen. Het zal voor rechtspractici en anderen die zich met deze materie moeten bezighouden, een richtlijn zijn om te weten wat de wetgever eigenlijk heeft gewild, weze het met een bepaalde meerderheid ten overstaan van een bepaalde minderheid.

De wettelijke regeling van het strafregister, die op zich verheugend is, wordt in dit ontwerp verweven met het herstel in eer en rechten. Juist deze verwevenheid kan tot problemen leiden. Het

strafregister organiseren als dusdanig zou bijna worden herleid tot het organiseren van een dienst indien er niet dat bijkomend aspect was van de regeling van het herstel in eer en rechten. Ik verwijs hier, zoals ik net in de commissie heb gedaan, met respect naar onze gewezen collega, mevrouw Truffaut, die ooit een initiatief heeft genomen om de wetgeving aan te passen. Ik stel vast dat een wet uit 1991 in 1997 plots niet meer voldoet en dat men nu alle pijnpunten bij de uitvoering van deze wet wil aanpakken. Er zijn inderdaad moeilijkheden. Bepaalde veroordelingen hebben soms de inefficiëntie van de wetgeving aangetoond.

We zijn ontgensprekelijk van een systeem van uitwissing naar een systeem van niet-vermelding overgestapt. Dit heeft vele gevolgen en over een drietal wil ik verduidelijking krijgen.

In de eerste plaats bouwt de minister categorieën in naargelang van wie het attest vraagt. Mevrouw Delcourt heeft ook tijdens de besprekingen in de commissie terecht gevraagd of het niet nodig is om de finaliteit van het attest wettelijk te bepalen. Ofschoon de wet bepaalt dat het koninklijk besluit in Ministerraad wordt overlegd, ben ik toch wat ongerust over de mogelijkheid dat de administratie onder bepaalde voorwaarden instellingen toegang kan verlenen tot het strafregister. Ik herinner mij de hevige discussies in de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden bij de oprichting van het Rijksregister. De toenmalige minister van Binnenlandse Zaken hamerde erop dat de toegang beperkt zou zijn. Inmiddels kan men boekdelen vullen met de namen van personen die toegang hebben gekregen tot het Rijksregister. Zal dit ook zo zijn voor alle administraties die bij koninklijk besluit toegang krijgen tot een strafregister ?

In de tweede plaats is het zo dat de finaliteit een tweede belangrijk aspect heeft. Het document dat wordt afgeleverd moet duidelijk vermelden waarvoor het dient. Impliciet geeft men hier reeds een antwoord op een vraag die in het amendement van mevrouw Lizin wordt gesteld.

Ik heb met genoeg bij het verslag een zeer deskundige nota zien voegen met betrekking tot de mogelijkheden tot rectificatie van het attest. Dit is echter beperkt tot de rectificatie die het openbaar ministerie kan vorderen binnen het kader van een gerechtelijk onderzoek en de samenstelling van een gerechtelijk dossier. Dit is nu ook al het geval. Ik vroeg vooral naar de rectificatie die een betrokkene eventueel zou kunnen vorderen. Wat kan een betrokkene doen wanneer hij van een bevoegde dienst een attest krijgt waarop iets vermeld staat dat er volgens een bepaald artikel van de wet niet op moet staan. De minister gaat ervan uit dat de bevoegde administraties in dergelijke gevallen te goeder trouw en correct zullen optreden. Vergissingen zijn immers nooit uitgesloten. Op welke manier gaat men rectificeren en op welke manier kan de betrokkene de rectificatie verkrijgen ?

In de derde plaats heb ik nog een aantal punctuele vragen die niet zonder belang zijn. Bij de behandeling in de commissie van het wetsontwerp tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, zijn wij na urenlange discussies tot het besluit gekomen dat de vermelding van ambtenaren van niveau 1 niet in een wettekst kon worden opgenomen. In de artikelen 5 en 7 van dit ontwerp wordt echter wel uitdrukkelijk verwezen naar ambtenaren van niveau 1.

Dit is nog enigszins aanvaardbaar in artikel 5 omdat het daar gaat om ambtenaren van het ministerie van Justitie en dit artikel betrekking heeft op de strafuitvoering.

In artikel 7 wordt echter verwezen naar alle ambtenaren van niveau 1 in alle administraties. Waar dit principe niet kon worden aanvaard voor de assessoren in de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling, kan dit blijkbaar plots wel voor de strafuitvoering.

Op dit vlak moeten wij waakzaam zijn en eventueel in de uitvoeringsbesluiten duidelijk omschrijven dat de delegatie die wordt gegeven niet zonder meer kan worden uitgebreid, zodat uiteindelijk iedereen in de dienst toegang zou kunnen krijgen tot de gegevens. Dit schept een risico op lekken en ongebreidelde publicatie van de gegevens, waarbij onmogelijk kan worden achterhaald wie zich schuldig heeft gemaakt aan schending van het beroepsgeheim. De minister zegt weliswaar dat het gaat om een «delegatie aan bij naam genoemde ambtenaren», maar deze

delegatie moet in elk geval worden beperkt tot een bepaald niveau opdat een eenvoudige loketbediende uiteindelijk niet zou opdraaien voor eventuele fouten.

Dit brengt mij tot een bedenking over het beroepsgeheim. Er is weinig aandacht besteed aan de gewone vermelding van artikel 458 in de tekst. De bepaling met betrekking tot het beroepsgeheim is uiteraard van toepassing, maar ik had graag van de minister de bevestiging gekregen dat zij van overeenkomstige toepassing is, dit wil zeggen dat deze ambtenaren onderworpen zijn aan de bepalingen van artikel 458 wanneer zij in rechte moeten getuigen, maar dat zij niet gehouden zijn aan het beroepsgeheim wanneer zij de informatie moeten verstrekken aan degenen die gerechtigd zijn die informatie te vragen. Er moet te allen prijze worden vermeden dat ambtenaren kunnen worden vervolgd wegens schending van het beroepsgeheim en hierdoor worden gehinderd bij de uitoefening van hun ambt. Dit leidt ons tot de theorie van de gedeelde beroepsgeheim, die toelaat dat iedereen die betrokken is bij de uitwerking, het nodige kan doen.

De minister heeft zich ertoe verbonden het koninklijk besluit van uitvoering aan het Parlement mee te delen. Het is belangrijk dat wij de geruststelling krijgen dat met alle argumenten die naar voren zijn gebracht, rekening wordt gehouden.

Verder heeft de minister beloofd ook de circulaire die aan de procureurs-generaal zou worden gevraagd tot uitvoering voor de beoordeling in het kader van de procedure «herstel in eer en rechten» mede te delen.

Op die manier kan worden vastgesteld — ik kom nu tot het specifieke amendement — of de procureurs des Konings rekening houden met de bepalingen van artikel 22 en het bijzonder advies van de gespecialiseerde diensten in begeleiding of behandeling van seksuele delinquenten dat zij moeten inwinnen.

Aangezien de minister zich ertoe verbindt de ambtenaren van het openbaar ministerie erop te wijzen dat zij wel degelijk rekening moeten houden met deze adviezen en hun beslissing dienaangaande moeten motiveren, ga ik niet verder in op het amendement dat ik terzake had ingediend en wil ik het nu hebben over het amendement van de heer Desmedt en van mevrouw Lizin. In de huidige context kan ik ten volle begrijpen dat er een bijkomende garantie wordt gevraagd. Mevrouw Lizin moet echter begrijpen dat zij niet het monopolie heeft over die bekommernissen. Ook anderen trachten een oplossing te vinden voor deze problematiek.

Deze oplossingen moeten echter sluitend zijn. In de eerste plaats stel ik vast dat bedoelde delinquenten onderworpen zijn aan een bijzonder advies van een gespecialiseerde dienst vooraleer er kan worden overgegaan tot eerherstel. Artikel 22 heeft overigens betrekking op de artikelen 372 tot 378 van het Strafwetboek, die eveneens worden aangehaald in het amendement van de heer Desmedt en mevrouw Lizin.

Met haar amendement vermindert mevrouw Lizin zelfs enigszins de draagwijdte van het herstel in eer en rechten, want voor bepaalde misdrijven blijft er een «geheugen» bestaan, namelijk een strafregister dat alleen toegankelijk is voor de betrokkenen en wie erin voorkomt kan geen kandidaat zijn voor bepaalde functies.

Ik kan haar redenering gedeeltelijk volgen, maar wat zij voorstelt lost het probleem niet op. De maatregel gaat op voor bepaalde functies en voor de toegang tot bepaalde beroepen, maar is niet toepasbaar in familiaal verband of in de dagelijkse omgang met anderen. Men kan de betrokkenen toch geen teken laten dragen, zoals wij dat ooit hebben gekend.

Natuurlijk moet voor deze speciale categorie een oplossing worden gevonden. Met betrekking tot het wetsontwerp tot instelling van de commissies voor de voorwaardelijke invrijheidstelling hebben wij hierover al van gedachten gewisseld en zijn wij tot het besluit gekomen dat men voor deze categorie heel nauwlettend te werk zal moeten gaan. Dat geldt ook voor dit wetsontwerp. Ondanks de goede intenties, al dan niet geïnspireerd door de recente dramatische omstandigheden, biedt het amendement van mevrouw Lizin geen sluitende oplossing voor het probleem dat zij wenst te bestrijden. Daarom verkies ik het wetsontwerp dat voorligt, met daarin de verbintenissen van de minister. Dat belet niet dat wij verder discussiëren en blijven zoeken naar een sluitende oplossing, vooral omdat de belangen die voorop staan voor ieder van ons essentieel zijn. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, dat het Centraal Strafregister een behoorlijke wettelijke basis krijgt, beantwoordt aan een behoefte. Ofschoon ik op detailpunten kritiek heb, kan ik mij aansluiten bij de regeling die dit wetsontwerp invoert.

Daarmee hangt ook de regeling voor het eerherstel samen. Voor een deel wordt teruggekomen op de wetgeving inzake strafuitwissing, die technisch wel wat mankementen vertoont, maar die in een aantal opzichten toch een stap vooruit betekende.

Ik ben echter er niet volkomen overtuigd dat dit wetsontwerp op dat punt een verbetering inhoudt. Ik heb vooral bezwaar tegen de invoering van de regel dat wie eerherstel aanvraagt daarvoor zelf de kosten moet betalen, wat de Kamer kennelijk uit het oog had verloren. Als het om een onbeduidend bedrag gaat, is deze wijziging overbodig. De boekhoudkundige en administratieve handelingen om na te gaan of dat bedrag werd ontvangen, zullen waarschijnlijk meer kosten dan ze zullen opbrengen. Als het om een groter bedrag gaat, zouden op zijn minst degenen die niet de middelen hebben om dit bedrag te betalen, daarvoor op de *pro deo*-regeling een beroep kunnen doen, wat ik bij de bespreking van de amendementen verder zal toelichten.

De heer Swaelen treedt opnieuw als voorzitter op

Tot slot wil ik nog een paar woorden wijden aan het al of niet invoeren van een bijzonder preventieregister voor degenen die men met een verkeerd woord «pedofielen» pleegt te noemen. Iedereen ziet in dat het gaat om een reëel probleem. Eerherstel wordt echter normalerwijze slechts toegekend na een langere periode waarvoor geen strafrechtelijke of bedenklijke feiten zijn bekend, zoniet zal de procureur des Konings een negatief advies over het dossier uitbrengen. Wanneer iemand die voor dergelijke misdrijven werd veroordeeld, na een voldoende lange periode er blijk van heeft gegeven zijn leven genoegzaam te hebben verbeterd, schrijft het ontwerp het inwinnen van een specifiek deskundig advies voor.

Ik wijs er overigens op dat de wetgever de voorbije jaren heeft voorzien in een aantal gespecialiseerde begeleidende diensten. In een eerste fase zouden de in dit ontwerp voorgestelde maatregelen moeten volstaan, vooral dan omdat het invoeren van een bijzonder preventieregister nogal wat technische problemen doet rijzen. Het gaat uiteindelijk over een bijzonder register voor bijzondere misdrijven dat bijgevolg ook een bijzonder beheer zal vergen.

In de toelichting bij het desbetreffende amendement wordt er bovendien op gewezen dat de gewest- en gemeenschapswetgeving dient te worden aangepast bij de goedkeuring van dit amendement. Bijgevolg vrees ik dat de voorgestelde aanpak een in hoofdzaak symbolische zaak zal blijven zonder veel praktische consequenties. Geen enkele regelgeving verbiedt immers aan privé- of openbare werkgevers, ook niet voor specifieke taken ten aanzien van kinderen, om personen aan te werven die eventueel in het preventieregister worden signaleerd. De bindende kracht van enig besluit omtrent dit register kan zeker ten aanzien van gemeenschapsautoriteiten niet door de federale wetgever worden geregeld.

Een bijzonder preventieregister situeert zich op de grens van het aanvaarden van eens en voor goed onuitwisbare straffen. Ik weet wel dat dit genuanceerd wordt met te zeggen dat het hier enkel geldt om zeer specifieke aspecten van specifieke misdrijven. Zo een register veronderstelt niet alleen een voorafgaand grondig debat, maar het is ook duidelijk dat desbetreffende bepalingen thuishoren bij de bepalingen over de straffen. Consequent met de inherente logica van het amendement zou men aan de bepalingen in het Strafwetboek expliciet kunnen toevoegen: «Aan iedereen die voor een dergelijk feit is veroordeeld, is het verboden om volgende functies in de maatschappij uit te oefenen, op straffe van...» Vervolgens kan dan de vereiste infrastructuur worden opgebouwd om de bepalingen zowel ten aanzien van de privé- als van de openbare sector toepasbaar te maken.

Voor deze specifieke categorie van misdrijven een preventieregister invoeren naast het officiële strafregister lijkt mij al bij al moeilijk verdedigbaar.

Ik verberg niet dat hierover in groene kringen niet eenduidig wordt gedacht. Er zijn inderdaad mensen die vinden dat dit apart register misschien nog niet zo een slecht idee is. Ik kan dus ook niet zeggen dat alle Écolo- en Agalev-vertegenwoordigers op dezelfde manier over dit amendement zullen stemmen. Ik zal het in elk geval niet goedkeuren om de redenen die ik heb aangehaald. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Bourgeois.

De heer Bourgeois (CVP). — Mijnheer de voorzitter, aanvankelijk dachten wij dat wij op het einde van dit werkjaar het woord moesten nemen om te wijzen op het belang van het ontwerp dat wij nu bespreken, maar de evolutie van het debat toont aan dat het overbodig is hierop nog eens de aandacht te vestigen. Het lijkt om een technische materie te gaan, maar wij voelen allen zeer sterk aan dat het eigenlijk om een zeer gevoelige aangelegenheid gaat waarbij zeer veel aandachtspunten met elkaar moeten worden verzoend.

Reeds in zijn inleiding heeft de minister erop gewezen dat het Centraal Strafregister, zodra het is gerealiseerd, een werkinstrument zal zijn met een hoog prestatievermogen dat zal bijdragen tot een moderner en efficiënter strafbeleid. Dat is fundamenteel. Dat met dit ontwerp de bestaande gebruiken, gewoonten en beperkte reglementeringen die nu in koninklijke besluiten zijn vervat, in een wettekst worden opgenomen is zeer belangrijk.

Voor de CVP-fractie is het ook belangrijk dat wij erin geslaagd zijn een aantal beginselen met elkaar te verzoenen.

Eerst en vooral moesten wij een werkinstrument hebben dat voor de gerechtelijke overheid efficiënt is en waartoe zij vanaf het begin, vanaf de fase van de opsporing, een zeer ruime toegang heeft. De gebeurtenissen van het voorbije jaar hebben bewezen dat de gerechtelijke overheid inderdaad zeer goed en volledig geïnformeerd moet zijn over het gerechtelijk verleden van bepaalde personen en dat daarin geen hiaten en vergissingen te vinden mogen zijn. Ook voor de administratieve overheden en voor de betrokkenen zelf werd een regeling uitgewerkt.

Één zaak is mijns inziens echter niet geregeld en daarop werd vandaag reeds gewezen. Welke mogelijkheden heeft de individuele persoon om na te gaan of de gegevens in zijn strafregister volledig en correct zijn en of alles wat moet worden weggelaten, ook weggelaten is? In welke mate kan hij corrigeren? Aan dit aspect moet nog aandacht worden besteed.

Voor ons was de bescherming van de privacy zeer belangrijk en wij hebben dit in bepaalde mate kunnen regelen. De gegevens zullen echter worden opgeslagen in zeer grote computers en de toepassing van de wet op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer heeft aangetoond dat wij voor de controle daarop allerhande raden en comités moesten oprichten. Wij mogen niet vergeten dat het hier gaat over zeer persoonlijke gegevens, over het strafrechtelijk verleden van een persoon. Wij blijven geloven dat de mens verbeterbaar is, dat hij zich kan aanpassen. Er zal dus zeer precies en nauwkeurig moeten worden gewerkt om de privacy van de betrokkenen te garanderen. Naast de regeling in zijn geheel, is in dit verband het beroepsgeheim belangrijk dat wordt opgelegd aan personen die meewerken aan het verzamelen, verwerken en toezenden van de gegevens en aan het registreren van de identiteit van wie het Centraal Strafregister raadpleegt. Het is zeer belangrijk dat dit allemaal geregeld is, maar de aandacht voor dit punt mag in de toekomst niet verslappen.

Een niet-onbelangrijk aspect is de mogelijkheid tot reïntegratie, vooral voor de lichtgestraften. Het strafregister mag geen brandmerk zijn. De fouten uit het verleden mogen niet blijven wegen op de toekomst. De uitwissing blijft weliswaar beperkt tot de politionele straffen, maar veroordelingen tot gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden zullen na verloop van drie jaar niet meer worden vermeld op de door de betrokkene aangevraagde uittreksels uit het Centraal Strafregister. Ze kunnen wel nog worden meegedeeld aan de gerechtelijke overheden.

Mevrouw Lizin zou beter niet aandringen op de oprichting van een specifiek register voor seksuele delinquenten. Zij heeft de indruk gewekt dat wij dit thema niet willen aansnijden. Dit is geen correcte zienswijze, want zowel in openbare vergadering als in de

commissie hebben wij daarover gediscussieerd. Het is een zeer delicate materie die beter in een apart ontwerp wordt behandeld na een afzonderlijk debat. Bovendien is het gevaarlijk ervan uit te gaan dat recidive nagenoeg onvermijdelijk is bij pedofilie en seksuele delinquentie. Wij menen evenwel dat een mens op alle gebieden verbeterbaar is. Door het voor lange duur opnemen van dergelijke delinquenten in een speciaal register worden deze mensen gestigmatiseerd, wat niet wenselijk is. Kortom deze materie is te specifiek om behandeld te worden in het kader van het debat over het Centraal Strafregister.

De heer Desmedt wijs ik erop dat het ontwerp in de commissie niet is geamendeerd, maar dat iedereen wel van mening was dat het ontwerp verbeterbaar is. Dit bleek uit het feit dat diverse commissieleden een amendement wilden indienen. Dit is niet gebeurd omdat de minister zich bereid verklaard heeft de uitvoeringsbesluiten voorafgaandelijk voor te leggen aan de commissie, zodat wij kunnen oordelen in welke mate wordt tegemoetgekomen aan onze bezwaren en punctuele en algemene vragen. Dit soort ontwerpen moet overigens wegens zijn techniciteit na een zekere tijd toch worden geëvalueerd.

In het ontwerp is al een bepaling opgenomen aangaande seksueel misbruik en geweld ten aanzien van kinderen. Het herstel in eer en rechten is voor dergelijke delicten voortaan slechts mogelijk na advies van gespecialiseerde diensten.

Met de goedkeuring van dit ontwerp zullen wij ongetwijfeld over een meer performant werkinstrument beschikken, vooral als wij in de commissie nog de kans krijgen de uitvoeringsbesluiten te bespreken.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Raes.

De heer Raes (VI. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, het wetsontwerp dat wij nu bespreken kadert in een geheel van maatregelen om het strafbeleid efficiënter te maken en te moderniseren. Vanzelfsprekend staat de fractie van het Vlaams Blok positief tegenover elke stap in de richting van meer doeltreffendheid. Tegen het geheel van dit ontwerp kunnen wij dan ook geen grote bezwaren inbrengen. Wel vragen wij ons af waarom een en ander niet veel vroeger gebeurde en wat dan wel de bekommernissen waren van de vorige ministers van Justitie.

Wij hebben in de commissie een aantal amendementen ingediend met de enige bedoeling een en ander meer praktisch en meer werkbaar te maken. Ik sta even stil bij de belangrijkste amendementen.

Bij artikel 4 stelden wij voor een 2^obis in te voegen dat bepaalt dat in het strafregister wordt opgenomen: «De voorwaarden die aan de opschorting of aan het probatieuutstel verbonden zijn voor de duur van hun geldingskracht.» Wij zijn immers van mening dat politiediensten en magistraten goed op de hoogte moeten zijn van deze voorwaarden zodat zij de naleving ervan mede kunnen controleren. Het kan immers niet volstaan dat enkel sociale assistenten en psychologen hiervoor instaan. Het Centraal Strafregister moet praktisch, overzichtelijk en volledig zijn. Het aanleggen van een apart register zou de zaken voor politie- en gerechtelijke diensten al te onoverzichtelijk maken.

Bij artikel 8 stelden wij twee wijzigingen voor. Het 3° van het herwerkte artikel 594 wilden wij aldus lezen: «Beslissingen tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling en tot probatoire opschorting, behoudens wanneer die beslissingen betrekking hebben op de in artikel 372 tot 386ter van het Strafwetboek gepleegde feiten, gepleegd op of met deelneming van minderjarige kinderen.» Wij stelden eveneens voor het tweede lid aan te vullen met: «Zij hebben geen toegang meer tot gegevens betreffende veroordelingen,... behalve wanneer die veroordelingen worden uitgesproken wegens de in artikel 372 tot 386ter van het Strafwetboek gepleegde feiten, gepleegd op of met deelneming van minderjarige kinderen.» De bedoeling is de administratieve overheden in staat te stellen te weten te komen wie in hun ambtsgebied veroordeeld is wegens een aanslag op de eerbaarheid, verkrachting en andere zedendelicten tegen minderjarigen.

Vanuit dezelfde bedoeling stelden wij een gelijkaardig amendement voor bij artikel 9. De achterliggende redenering is ons inziens duidelijk: de publieke opinie is door de gebeurtenissen van

het voorbije jaar terecht allergisch voor personen die zich wagen aan seksuele misdrijven tegen kinderen. Wij zijn van oordeel dat de administratieve overheden moeten kunnen vernemen wie in hun ambtsgebied veroordeeld is wegens een aanslag op de eerbaarheid, verkrachting of andere zedenlicten gepleegd op minderjarigen. Wij zijn ervan overtuigd dat jegens deze personen een volgehouden waakzaamheid noodzakelijk is.

Bij artikel 17 dienden wij een amendement in om de uitwissing «na drie jaar» te doen vervangen door een uitwissing «na tien jaar». De motivering was dat magistraten en politiediensten de antecedenten van de betrokkenen moeten blijven kennen. De termijn van drie jaar is al te kort, zeker wanneer het over zedenmisdrijven gaat. De misschien erg lang lijkende termijn van tien jaar is bedoeld als afschrikingsmiddel.

Ten slotte dienden wij een amendement in bij artikel 18. Dat luidde als volgt: «Iedere veroordeelde tot straffen die niet kunnen worden uitgewist overeenkomstig artikel 619, kan in eer en rechten worden hersteld, indien hij sinds ten minste tien jaar geen zodanig herstel heeft genoten, behalve wanneer hij werd veroordeeld wegens de in artikelen 372 tot 386ter van het Strafwetboek bedoelde feiten, gepleegd op of met deelneming van minderjarige kinderen.»

De motivering hiervoor was dat door het herstel in eer en rechten alle informatie over vroegere veroordelingen verdwijnt en er bovendien verhinderd wordt dat zedenmisdrijven tegenover minderjarigen nog onder de wettelijke herhaling zouden vallen. Onze fractie is van mening dat, rekening houdend met de hoge graad van recidive bij dit soort delinquenten, het te vlug verwijderen van informatie beslist moet worden vermeden.

Deze enkele opmerkingen doen niets af aan de waardering die wij kunnen en moeten hebben voor wat hier wordt voorgesteld. Daar met onze fundamentele opmerkingen in de commissie geen rekening werd gehouden, zullen wij de amendementen van de heer Desmedt en van mevrouw Lizin steunen, maar ons bij de stemming over het geheel onthouden. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, het voordeel van als laatste het woord te voeren, is dat alles al gezegd is en men zich dus grotendeels bij de vorige sprekers kan aansluiten. Ook mijn fractie staat positief tegenover het wetsontwerp betreffende het Centraal Strafrechtregister, de modernisering van het strafregister, de grotere toegankelijkheid ervan en de aanpak van het probleem van het herstel in eer en rechten die hiermee gepaard gaan. De VU-fractie zal in tegenstelling tot het Vlaams Blok aan haar positieve houding ook een positieve stem verbinden.

Aan de toegankelijkheid op het niveau van de lokale besturen tot het Centraal Strafrechtregister, waarop mevrouw Cahay in de Kamer reeds wees, moet meer aandacht worden besteed.

De specifieke categorie van de seksuele misdrijven moet zoals de heren Erdman en Coveliers voorstelden, later nader worden omschreven. Bijgevolg zal de VU-fractie tegen de amendementen van mevrouw Lizin en van de heer Desmedt stemmen. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan minister De Clerck.

De heer De Clerck, minister van Justitie. — Mijnheer de voorzitter, ik dank nogmaals de commissie en de diensten van de Senaat voor het werk dat zij in het kader van dit belangrijke ontwerp hebben verricht. Het belang van dit ontwerp wordt door sommigen onderschat. Een goed bijgehouden, correct en toegankelijk Centraal Strafrechtregister is een belangrijk instrument voor de dagdagelijkse praktijk van al wie met Justitie in contact komt.

Zoals de heer Loones heeft opgemerkt, betekent dit wetsontwerp ook een lastenverlaging voor de gemeenten.

Met dit ontwerp wordt een evenwicht bereikt tussen de resocialisatie van de ex-veroordeelde en de optimale organisatie van het gerechtelijk apparaat. De gerechtelijke diensten moeten over zoveel mogelijk informatie en een eenvoudige toegang ervan beschikken om na te kunnen gaan wat er in het verleden gebeurde en zich aldus een juist oordeel te kunnen vormen, om efficiënt onderzoek te kunnen verrichten. Daarnaast moet de herinpassing

van de ex-veroordeelde gerealiseerd worden. Het Centraal Strafrechtregister moet zo geconcipieerd worden dat het nog kansen geeft aan degenen die deze broodnodig hebben.

Het is van het grootste belang deze twee elementen te combineren en dit gebeurt in het wetsontwerp dat tot modernisering van het strafregister moet leiden.

Ik ben het niet eens met mevrouw Lizin die een afzonderlijk register voor de seksuele delinquenten voorstelt. In het Centraal Strafrechtregister worden alle sancties, alle veroordelingen opgenomen, dus ook die van seksuele delinquenten.

Ik ben daar niet mee akkoord omdat naast alle sancties en veroordelingen ook de seksuele delinquenten worden opgenomen in het Centraal Strafrechtregister.

Ik vind het verkeerd om een afzonderlijk register op te stellen met als enig doel de jacht te openen. De gerechtelijke autoriteiten zullen altijd toegang hebben tot het Centraal Strafrechtregister. In het overgrote deel van de gevallen zullen de veroordelingen inzake seksuele delinquentie daarin terug te vinden zijn. Het zijn meestal zware veroordelingen die na een bepaalde periode niet zomaar onder de noemer «niet-vermelding» vallen.

Het afzonderlijke register lijkt mij op geen enkele manier verdedigbaar. Alleen rijst de vraag of seksuele delinquenten al dan niet systematisch moeten worden uitgesloten van eerherstel. De procedure waarin nu is voorzien is een gerechtelijke procedure. Een rechter zal moeten oordelen over het al dan niet toekennen van eerherstel. Het is geen automatisme, maar een rechterlijke beslissing.

We moeten ervan uitgaan dat de rechter weet wat hij doet en dat hij eerherstel niet lichtzinnig zal toekennen. Er moet voorafgaandelijk een gespecialiseerd advies worden geformuleerd. Er zal dus niet zomaar op basis van een eenvoudig verzoek kunnen worden geoordeeld.

De verantwoordelijkheid van de rechter zorgt ervoor dat bij het minste gevaar voor recidivisme de discussie snel afgesloten zal zijn. Men overroeft het gevaar dat het onmogelijk zal zijn om na te gaan of pedofielen en seksuele delinquenten vroeger reeds werden veroordeeld.

Ik ben dus niet bereid op de amendementen in te gaan. Ik roep de Senaat op bewust te zijn van de verstrengingen die worden gerealiseerd. Het register wordt sterker uitgebouwd, er zijn meer differentiaties en er worden speciale attesten ingevoerd voor al degenen die zullen worden tewerkgesteld in sectoren waar kinderen bij betrokken zijn.

Het moet ook duidelijk zijn dat deze wetgeving naast vele andere wetgevingen moet worden geplaatst. Straks komt de wetgeving inzake seksuele delinquentie van april 1995 aan de orde. Deze ochtend werd gediscussieerd over de commissies inzake strafuitvoering. Er zal nog verder worden gediscussieerd over de wet-Lejeune. Er zal worden gedebatteerd over de geestesgestoorden. Ook de problematiek van de criminaliteit, inbegrepen de seksuele criminaliteit komt nog aan de orde. Het is onterecht naar aanleiding van de bespreking over het Centraal Strafrechtregister te vragen dat seksuele delinquenten automatisch van eerherstel worden uitgesloten. Op dat vlak denk ik dat wij de in de tekst ontworpen lijn kunnen volgen.

De heer Boutmans heeft het probleem van de kosten van eerherstel naar voren gebracht. Er is inderdaad een ommekeer en de kosten worden nu ten laste gelegd van degene die eerherstel aanvraagt. We moeten daarover verder nadenken en bijvoorbeeld nagaan hoe bij een pro deo deze kosten kunnen worden gerecupereerd en of bij niet-betaling van de kosten de publicatie kan worden opgeschort. We moeten vermijden dat niet-betaling het verworven recht tegenhoudt. We moeten nagaan of eerherstel en publicatie, gekoppeld aan betaling, niet verstorend werkt. Mocht blijken dat daar grote problemen rijzen, ben ik bereid verder van gedachten te wisselen om te zien hoe we tot een oplossing kunnen komen. In de meeste gevallen gaat het niet om onoverkomelijke bedragen. Men kan dit dus niet inroepen als beletsel voor een correcte toepassing.

Tegenover de heer Erdman wil ik het engagement van de regering over de koninklijke besluiten en de omzendbrieven herhalen. Deze teksten zullen aan de commissie voor de Justitie worden

voorgelegd. Daar kunnen de methode en de wijze waarop de attesten moeten worden opgemaakt worden besproken. Ik blijf er bij dat met de methode van niet-vermelding een beter evenwicht zal worden bereikt dan met de methode van uitwissing.

Ook over de verhouding met de wetgeving over de privacy werden vragen gesteld. Ik wil in dit verband twee elementen benadrukken.

In de eerste plaats blijft de wetgeving op de privacy onrechtstreeks van toepassing op deze wet. Als men met andere woorden van oordeel is dat wat in het strafregister wordt vermeld strijdig is met de wetgeving op de privacy, kan men zich op deze laatste wet beroepen om correcties aan te vragen. De principes vooropgesteld in de wet op de privacy zijn integraal van toepassing.

In de tweede plaats kan men zich op een wijd arsenaal van maatregelen beroepen indien op een attest dat aan een bepaalde persoon wordt afgeleverd, dat in circulatie komt en dan aan een werkgever wordt afgegeven, fouten staan.

In eerste instantie moeten de ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor de fout overgaan tot een correctie. Indien nodig kan men zich ook wenden tot de verantwoordelijke van de administratie. Men kan zelfs bij de minister reageren.

Daarnaast kan men ook een beroep doen op de klassieke gerechtelijke procedures, hetzij in kort geding, hetzij op een andere manier. Wanneer er fouten zijn gemaakt, gelden de normale regels van de verantwoordelijkheid. Indien er een verkeerd uittreksel wordt afgeleverd en dit mogelijk schade berokkent, is de overheid of degene die het uittreksel heeft afgeleverd verantwoordelijk.

Deze wetgeving is noodzakelijk voor een nieuw strafbeleid en een goed evenwicht tussen een performante justitie enerzijds en een reïntegratie van de veroordeelde anderzijds. Definitieve uitsluiting en een hard optreden kunnen natuurlijk tot resultaten leiden. Het is gemakkelijk om mij reeds op voorhand verantwoordelijk te stellen. Er zullen inderdaad nog vreselijke dingen gebeuren, er zal nog criminaliteit zijn. Ik zal dat nooit kunnen tegenhouden, anderen trouwens ook niet. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van elke politicus om te streven naar een coherente aanpak van de justitie waarbij zowel preventief als repressief wordt opgetreden. Tegelijkertijd moet worden nagegaan hoe normovertreders op een sociale manier kunnen worden gereïntegreerd.

Hiervoor zullen in de eerste plaats magistraten verantwoordelijk zijn. Sommige leden hebben geen vertrouwen in de magistratuur. Nochtans oordelen magistraten over het eerherstel en spelen een sleutelrol in de weinige gevallen waarin dossiers van seksuele delinquenten aan de orde zijn. We moeten erop vertrouwen dat de wetgeving op deze punten voldoende waarborgen biedt en dat zij noodzakelijk is voor de hervorming van de justitie. *(Applaus.)*

M. le président. — La parole est à M. Mahoux.

M. Mahoux (PS). — Monsieur le président, je voudrais demander au ministre comment il compte régler le problème de l'empêchement professionnel, éventuellement à titre définitif, pour les coupables d'agressions ou de délits sexuels sur des enfants. Je fais évidemment allusion à un empêchement professionnel définitif — à la fois pour le bien de la société et celui du délinquant — frappant des personnes appelées à exercer des professions bien spécifiques telles que instituteur, institutrice, chef scout, chef guide, animateur de mouvements de jeunesse...

Il s'agit de professions à risques, pas tant pour ceux qui les occupent que pour ceux dont ces délinquants s'occupent !

Par ailleurs, j'éprouve des craintes quant à l'utilisation qui pourrait être faite d'un registre spécifique. Qui en détiendrait les clefs ? À cet égard, je ne suis pas prêt à faire confiance à n'importe qui.

M. le président. — La parole est à M. De Clerck, ministre de la Justice.

M. De Clerck, ministre de la Justice. — Monsieur le président, le projet prévoit explicitement que les extraits concernant toutes les personnes qui travaillent dans le secteur, mentionnent toutes

les condamnations relatives à des faits de délinquance sexuelle. En pratique, des indications supplémentaires figureront sur les extraits destinés aux secteurs sensibles. Nous essayons de répondre à la demande générale afin que des informations absolument complètes soient fournies dans ce cas de figure spécifique.

Nous faisons le maximum en ce qui concerne le casier judiciaire puisque, je le répète, toutes les condamnations seront mentionnées sur les extraits. Que pourrions-nous faire de plus ? La loi répond explicitement à votre demande.

M. le président. — La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le président, je saisis l'occasion d'intervenir à ce moment du débat de façon à ne plus devoir reprendre la parole lors de la discussion des amendements.

Je voudrais mettre un certain nombre de choses au point puisque l'amendement déposé par Mme Lizin et moi-même s'est vu projeté au centre du débat. Je suis frappé par le fait que la plupart de ceux qui s'y opposent invoquent des éléments qui ne s'y trouvent pas. Je songe en particulier à Mme Delcourt, qui m'a donné l'impression de ne pas avoir lu l'amendement tel que nous l'avons déposé en séance publique. Mme Delcourt a dit, en effet, que l'on devait pouvoir réhabiliter tout le monde et qu'il ne fallait pas faire la chasse à ce genre de délinquants. Je tiens à rappeler que notre amendement n'empêche en rien la réhabilitation. Il propose de créer un registre spécial qui serait précisément utile en cas de réhabilitation.

M. le ministre a dit, en réponse à la question de M. Mahoux, que ces condamnations figureraient au casier. Toutefois, la mention disparaîtra dès la réhabilitation. Je rappelle que la réhabilitation peut intervenir cinq ans après la condamnation, soit dans un délai assez court. Par conséquent, j'ai l'impression que bon nombre de collègues combattent notre amendement en lui attribuant une portée qu'il n'a pas.

Notre amendement n'empêche pas la réhabilitation. Il ne vise que des condamnations relevant des articles 373 à 377, c'est-à-dire des attentats à la pudeur ou des viols commis avec violence ou menace sur des mineurs de moins de 16 ans. Notre amendement prévoit que lorsqu'une réhabilitation intervient, un tel registre continue à exister et ne soit utilisé que dans le cas où l'intéressé souhaite avoir accès à des fonctions qui le mettent en contact avec la jeunesse.

Telle est la portée exacte de cet amendement. Par conséquent, la plupart des critiques adressées à son encontre ne me paraissent pas fondées.

M. le président. — La parole est à Mme Delcourt.

Mme Delcourt-Pètre (PSC). — Monsieur Desmedt, je n'ai émis aucune critique sur cet amendement. Le principal reproche que je formule à son sujet est qu'il affaiblit la notion de réhabilitation. Cela me paraît grave. En effet, autant les conditions imposées en matière de réhabilitation doivent être strictes, autant il me paraît dangereux, dans un État de droit, d'affaiblir une telle notion.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Je prends note de vos explications. Il n'empêche que vous combattez cet amendement en usant d'arguments qui manquent de pertinence quant à son contenu.

M. Erdman a qualifié de limitée la solution que j'avais avancée.

J'en conviens, monsieur Erdman. Cependant, je me trouve dans le cadre d'un projet de loi relatif au casier judiciaire et à la réhabilitation et je m'y conforme. Selon vous, mon amendement ne vise que les cas visant à accéder à un certain nombre de professions. J'en conviens, mais nous ne sommes pas en mesure d'aller plus loin. En effet, comme vous l'avez dit, nous ne pouvons imposer à ces personnes le port d'un insigne. Tel n'est pas notre objectif. Certes, notre amendement a une portée limitée, mais cela est dû au fait qu'il s'inscrit dans le présent projet de loi. Le reproche formulé est donc injustifié.

M. Bourgeois m'a demandé de ne pas insister pour ce qui concerne cet amendement. Il a ajouté que nous en parlerions plus tard. Cela me paraît extraordinaire. Selon moi, c'est justement le moment d'en parler, puisque nous sommes saisis d'un projet de loi qui porte sur cette matière. Donc, le débat est ouvert.

Un autre argument invoqué par divers intervenants concerne l'article 22. Celui-ci constitue une avancée et prévoit que dans le cadre d'actes de réhabilitation tels que ceux visés dans mon amendement, un rapport devra être établi par une commission spéciale ou par un centre plus particulièrement compétent en ce qui concerne ce genre de délinquants. J'en prends acte. Mais l'expérience nous a montré à quel point le fonctionnement de ce genre d'institut pouvait se révéler chaotique. Par le passé, certains délinquants ont été libérés sur la base de rapports favorables, alors qu'ils n'étaient pas guéris. J'émetts des réserves quant aux procédures envisagées, qui constituent une garantie insuffisante.

Par ailleurs, monsieur le ministre, vous dénaturez également mon amendement quand vous dites que vous rejetez « ce mécanisme absolu d'exclusions ». Mon amendement ne prévoit aucun mécanisme de ce genre, puisqu'il octroie la réhabilitation.

Chers collègues, j'ai le sentiment qu'un décalage existe entre l'émotion suscitée par certains événements, la réaction apparente du monde politique et ce qui se passe dans cette assemblée. Nous présentons un amendement ayant une portée limitée mais pouvant se révéler efficace dans le secteur visé par le projet de loi. J'ai l'impression qu'on le combat de diverses manières, en lui attribuant une portée qu'il n'a pas.

J'espère que chacun de vous se prononcera sur cet amendement selon sa conscience et non pas en vertu d'impératifs politiques ou de calendriers. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La parole est à M. De Clerck, ministre.

M. De Clerck, ministre de la Justice. — Monsieur le président, nous avons discuté tout à l'heure de l'article 10 et de la disposition suivante: lorsque la demande d'extrait est effectuée en vue d'accéder à une activité (...), on mentionne les condamnations.

Par ailleurs, la législation d'avril 1995 relative aux délinquants sexuels contient également divers éléments en la matière. Elle devra à nouveau être soumise au Parlement, afin d'être examinée et discutée.

L'étude menée par l'Université de Liège est pratiquement terminée; il en ressort que des évaluations doivent être faites et certains points, précisés.

Ce projet de loi prévoit également l'interdiction d'exercer certaines professions. Si vous estimez que de telles interdictions doivent être étendues, je n'y vois aucun inconvénient, mais je vous suggère néanmoins d'entamer un autre débat sur ce sujet.

Dans le cadre de la législation que nous mettons actuellement au point en matière de réhabilitation, il ne convient pas de définir un principe applicable sur tout sauf en matière de délinquance sexuelle. Je préfère que les mesures proposées aujourd'hui soient généralisées et je vous demande de vous prononcer à leur sujet tout à l'heure. Ultérieurement, nous pourrions éventuellement revenir sur le problème de la délinquance sexuelle dans le cadre d'un débat globalisé et cohérent.

M. le président. — Plus personne ne demandant la parole, la discussion générale est close et nous passons à l'examen des articles auxquels des amendements ont été déposés.

Daar niemand meer het woord vraagt in de algemene bespreking is ze gesloten en bespreken wij de artikelen waarbij amendementen werden ingediend.

L'article 16 est rédigé comme suit:

Art. 16. L'article 602 du même code, modifié par la loi du 10 juillet 1967, est remplacé par ce qui suit:

« Art. 602. Le Roi peut fixer des mesures propres à assurer la sécurité de l'information reprise au Casier judiciaire. »

Art. 16. Artikel 602 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 10 juli 1967, wordt vervangen als volgt:

« Art. 602. De Koning kan maatregelen vaststellen die erop zijn gericht de veiligheid van de gegevens opgenomen in het Strafrechtregister te waarborgen. »

M. Desmedt et Mme Lizin proposent d'insérer un article 16bis (nouveau) rédigé comme suit:

« Art. 16bis. Il est inséré dans le titre VII du même code, un chapitre Ibis, comprenant les articles 602bis à 602septies, libellés comme suit:

« Chapitre 1er bis: Du registre en vue de la prévention de la récidive des crimes et délits de nature sexuelle à l'égard des mineurs.

Art. 602bis. Le registre en vue de la prévention de la récidive des crimes et délits de nature sexuelle à l'égard des mineurs, ci-après dénommé « registre de prévention », est un système de traitement automatisé tenu sous l'autorité du ministre de la Justice, qui assure, conformément aux dispositions du présent chapitre, l'enregistrement, la conservation et la modification des données relatives à toutes les condamnations et à toutes les décisions pour des faits prévus aux articles 373 à 377 du Code pénal, lorsqu'ils sont commis à l'égard d'un mineur âgé de moins de 16 ans accomplis.

La finalité du registre de prévention est la communication des renseignements qui y sont enregistrés aux particuliers devant fournir une information adéquate sur leurs antécédents judiciaires en vue d'accéder à une activité qui relève de l'éducation, de la guidance psycho-médico-sociale, de l'aide à la jeunesse, de la protection infantile, de l'animation ou de l'encadrement de mineurs.

L'enregistrement des informations est effectué par les greffes des cours et tribunaux ou par le service du Casier judiciaire du ministère de la Justice.

Art. 602ter. Les greffiers transmettent au registre de prévention toutes les condamnations et toutes les décisions visées à l'article précédent dans les trois jours qui suivent celui où celles-ci sont passées en force de chose jugée.

Ils sont responsables de la conformité des informations transmises aux décisions rendues par les juridictions.

Art. 602quater. Les personnes qui, dans l'exercice de leur fonction, interviennent dans la collecte, le traitement ou la transmission des informations visées à l'article 602bis sont tenues au secret professionnel. L'article 458 du Code pénal leur est applicable.

Elles prennent toutes mesures utiles afin d'assurer la sécurité des informations enregistrées et empêchent notamment qu'elles soient déformées, endommagées ou communiquées à des personnes qui n'ont pas obtenu l'autorisation d'en prendre connaissance.

Elles s'assurent du caractère approprié des programmes servant au traitement automatique des informations ainsi que de la régularité de leur application.

Elles veillent à la régularité de la transmission des informations.

L'identité des auteurs de toute demande de consultation du registre de prévention est enregistrée dans un système de contrôle. Ces informations sont conservées pendant six mois.

Art. 602quinquies. Le Roi peut fixer des mesures propres à assurer la sécurité de l'information relative au registre de prévention.

Art. 602sexies. Les extraits du registre de prévention sont délivrés, selon les modalités fixées par le Roi, par le service du Casier judiciaire du ministère de la Justice.

Art. 602septies. La réhabilitation prévue en application des articles 621 à 634 du présent code n'entraîne nullement la disparition des données enregistrées dans le registre de prévention.

L'arrêt prononçant la réhabilitation pour des condamnations enregistrées dans le registre de prévention est néanmoins enregistré à la suite des condamnations auxquelles elle se rapporte, afin que mention en soit également faite lors de la délivrance des extraits. »

« Art. 16bis. In titel VII van hetzelfde Wetboek wordt een hoofdstuk Ibis, bevattende de artikelen 602bis tot 602septies, ingevoegd, luidende:

« Hoofdstuk Ibis: Register ter voorkoming van de herhaling van misdaden en wanbedrijven van seksuele aard ten aanzien van minderjarigen.

Art. 602bis. Het register ter voorkoming van de herhaling van misdaden en wanbedrijven van seksuele aard ten aanzien van minderjarigen, hierna genoemd «preventieregister», is een systeem van geautomatiseerde verwerking onder toezicht van de minister van Justitie waarin, overeenkomstig de bepalingen van dit hoofdstuk, gegevens betreffende alle veroordelingen wegens en alle beslissingen omtrent feiten bepaald in de artikelen 373 tot 377 van het Strafwetboek gepleegd ten aanzien van een minderjarige onder de volle leeftijd van 16 jaar worden geregistreerd, bewaard en gewijzigd.

Het preventieregister heeft tot doel de daarin geregistreerde gegevens mede te delen aan particulieren die relevante inlichtingen moeten verschaffen over hun gerechtelijk verleden om activiteiten te kunnen uitoefenen op het gebied van onderwijs, psychomedische-sociale begeleiding, hulpverlening aan jongeren, kinderbescherming, jongerenwerk of begeleiding van minderjarigen.

De gegevens worden geregistreerd door de griffies van de hoven en rechtbanken of door de dienst van het Strafwetboek van het ministerie van Justitie.

Art. 602ter. De griffiers zenden alle in het voorgaande artikel bedoelde veroordelingen en beslissingen over aan het preventieregister binnen drie dagen volgend op de dag waarop deze in kracht van gewijsde zijn gegaan.

Zij zijn verantwoordelijk voor de conformiteit van de overgezonden gegevens met de door de rechtscolleges uitgesproken beslissingen.

Art. 602quater. De personen die in de uitoefening van hun ambt meewerken aan het verzamelen, het verwerken of het verzenden van de in artikel 602bis bedoelde gegevens, zijn gebonden door het beroepsgeheim. Artikel 458 van het Strafwetboek is op hen van toepassing.

Zij nemen alle maatregelen die nodig zijn om de veiligheid van de geregistreerde gegevens te waarborgen, waarbij zij inzonderheid verhinderen dat zij worden vervalst, beschadigd of meegegeeld aan personen die geen machtiging hebben om kennis ervan te nemen.

Zij moeten nagaan of de programma's voor de geautomatiseerde verwerking van de gegevens geschikt zijn en rechtmatig worden toegepast.

Zij moeten erop toezien dat de gegevens op rechtmatige wijze worden overgezonden.

De identiteit van de personen die om raadpleging van het preventieregister verzoeken, wordt geregistreerd in een controlesysteem. Deze gegevens worden gedurende zes maanden bewaard.

Art. 602quinquies. De Koning kan maatregelen vaststellen die erop zijn gericht de veiligheid van de gegevens opgenomen in het preventieregister te waarborgen.

Art. 602sexies. De uittreksels van het preventieregister worden op de door de Koning bepaalde wijze afgegeven door de dienst van het Strafwetboek van het ministerie van Justitie.

Art. 602septies. Herstel in eer en rechten overeenkomstig de artikelen 621 tot 634 van dit wetboek heeft niet tot gevolg dat de in het preventieregister geregistreerde gegevens worden gewist.

Het arrest waarbij herstel in eer in rechten wordt uitgesproken voor veroordelingen geregistreerd in het preventieregister, wordt niettemin geregistreerd achter de veroordelingen waarop het betrekking heeft opdat hiervan eveneens melding wordt gemaakt bij de afgifte van de uittreksels.»

Le vote sur l'amendement est réservé.

De stemming over het amendement wordt aangehouden.

L'article 23 est rédigé comme suit :

Art. 23. L'article 633 du même code, modifié par la loi du 7 avril 1964, est remplacé par ce qui suit :

«Art. 633. Les frais de la procédure en réhabilitation sont à charge du requérant. Ils sont réglés comme en matière correctionnelle.

Par lettre recommandée à la poste, le greffier de la Cour avise le requérant du montant des frais de la procédure et l'invite à les verser au greffe dans les deux mois du prononcé.

Copie de la quittance est jointe au dossier et l'arrêt est ensuite exécuté conformément à l'article 631, alinéa 2.»

Art. 23. Artikel 633 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 7 april 1964, wordt vervangen als volgt :

«Art. 633. De kosten van de rechtspleging tot herstel in eer en rechten komen ten laste van de verzoeker. Zij worden geregeld zoals in correctionele zaken.

De griffier van het Hof stelt de verzoeker bij een ter post aange tekende brief in kennis van het bedrag van de procedurekosten, waarbij aan betrokkene wordt gevraagd daarvan binnen twee maanden na de uitspraak ter griffie betaling te doen.

Een kopie van de kwitantie wordt bij het dossier gevoegd en het arrest wordt vervolgens ten uitvoer gelegd overeenkomstig artikel 631, tweede lid.»

M. Desmedt et Mme Lizin proposent d'insérer un article 23bis (nouveau) rédigé comme suit :

«Art. 23bis. L'article 634 du même code, modifié par la loi du 7 avril 1964, est complété par un nouvel alinéa rédigé comme suit :

«Par dérogation à l'alinéa 1er, la réhabilitation ne produit aucun effet sur les mentions des extraits du registre de prévention visé à l'article 602bis de ce code, hormis la mention de l'arrêt de réhabilitation.»

«Art. 23bis. Artikel 634 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 7 juli 1964, wordt aangevuld met het volgende lid :

«In afwijking van het eerste lid heeft herstel in eer en rechten geen gevolg voor de vermeldingen op de uittreksels van het preventieregister bedoeld in artikel 602bis van dit Wetboek, uitgezonderd de vermelding van het arrest van eerherstel.»

De heer Boutmans stelt voor dit artikel te doen vervallen.

M. Boutmans propose la suppression de cet article.

De heer Boutmans stelt volgend subsidiair amendement voor :

«Het voorgestelde artikel 633, waarvan de huidige tekst § 1 zal vormen, aanvullen met een § 2, luidende :

«§ 2. De artikelen 664 tot 699 van het Gerechtelijk Wetboek, met betrekking op de rechtsbijstand zijn van overeenkomstige toepassing.»

«Compléter l'article 633 proposé, dont le texte formera le § 1er, par un § 2, libellé comme suit :

«§ 2. Les articles 664 à 699 du Code judiciaire relatifs à l'assistance judiciaire sont applicables par analogie.»

Le vote sur les amendements est réservé.

De stemming over de amendementen wordt aangehouden.

Il sera procédé tout à l'heure aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het geheel van het wetsontwerp hebben zo dadelijk plaats.

WETSONTWERP TOT BEPALING VAN HET AANBRENGEN VAN SOMMIGE VERMELDINGEN OP DE IDENTITEITSKAART BEDOELD IN ARTIKEL 6, § 1, VAN DE WET VAN 19 JULI 1991 BETREFFENDE DE BEVOLKINGSREGISTERS EN DE IDENTITEITSKAARTEN EN TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 AUGUSTUS 1983 TOT REGELING VAN EEN RIJKSREGISTER VAN DE NATUURLIJKE PERSONEN, EN TOT REGELING VAN HET TAALGEBRUIK VOOR DEZE VERMELDINGEN

WETSVOORSTEL INZAKE HET TAALGEBRUIK OP DE IDENTITEITSKAARTEN

Algemene bespreking

Artikelsgewijze bespreking

PROJET DE LOI PRÉVOYANT L'APPOSITION DE CERTAINES MENTIONS SUR LA CARTE D'IDENTITÉ VISÉE À L'ARTICLE 6, § 1er, DE LA LOI DU 19 JUILLET 1991 RELATIVE AUX REGISTRES DE LA POPULATION ET AUX CARTES D'IDENTITÉ ET MODIFIANT LA LOI DU 8 AOÛT 1983 ORGANISANT UN REGISTRE NATIONAL DES PERSONNES PHYSIQUES, ET RÉGLANT L'EMPLOI DES LANGUES POUR CES MENTIONS

PROPOSITION DE LOI RELATIVE À L'EMPLOI DES LANGUES SUR LES CARTES D'IDENTITÉ

Discussion générale

Examen des articles

De voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp.

Nous abordons l'examen du projet de loi.

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Het woord is aan de rapporteur.

Mevrouw Van der Wildt (SP), rapporteur. — Mijnheer de voorzitter, de besprekingen over het onderhavige wetsontwerp in de commissie voor de Binnenlandse en de Administratieve Aangelegenheden werden afgesloten in de maand maart. Ingevolge een motie van het Vlaams Parlement over het feit dat zijn belangen door dit wetsontwerp ernstig werden geschaad, werden de parlementaire verrichtingen geschorst tijdens de periode van overleg tussen het Vlaams Parlement en de Senaat. De plenaire vergadering van de Senaat bracht op basis van het verslag van de heer Erdman op 19 juni 1997 een gemotiveerd advies uit, dat duidelijk bepaalde dat er in deze materie geen belangenconflict bestond tussen de Vlaamse overheid en de federale overheid. Het ontwerp kan vandaag in de plenaire vergadering worden afgehandeld.

Het ontwerp heeft als doel de lange discussie af te sluiten die sinds het koninklijk besluit van 29 juli 1985 wordt gevoerd over de meertalige opschriften van de identiteitskaarten. Tijdens de commissiebespreking heeft de vice-eerste minister de verschillende arresten van de Raad van State toegelicht.

In de eerste plaats was er het arrest-Vandezande van 20 december 1991, waardoor de uitreiking van diens viertalige identiteitskaart werd vernietigd en de stad Leuven ertoe werd verplicht aan de verzoeker een identiteitskaart uit te reiken overeenkomstig artikel 14, paragraaf 1, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, dit wil zeggen een identiteitskaart waarvan alle vermeldingen strikt eentalig zijn.

Het arrest vernietigde echter niet de reglementaire akte die aan de basis lag van deze onregelmatige bestuurshandeling, met name het koninklijk besluit zelf, omdat dit probleem niet aan de Raad van State was voorgelegd. Het ging hier om een individueel gelijk, met als gevolg dat elke individuele Belg de uitreiking van zijn identiteitskaart in de huidige vorm kon betwisten.

Volgens een later arrest van 6 november 1996 moest de vernietigingsbeslissing worden uitgevoerd door de federale overheid, die dientengevolge een dwangsom kreeg opgelegd van 10 000 frank per week, te rekenen vanaf 3 maart 1997. Dit arrest bracht duidelijkheid in de bevoegdheidsdiscussie.

Het ontwerp wil nu de situatie die via reglementaire weg in 1985 tot stand werd gebracht, op een wettelijke manier regulariseren. Het koninklijk besluit van 1985 voorzag in het gebruik van vier talen op de identiteitskaarten: Nederlands, Frans, Duits en Engels. De motivatie hiervan was dat de identiteitskaart niet alleen in België wordt gebruikt, maar in heel de Europese Unie en ook buiten de Europese Unie in landen waar geen paspoort vereist is. Hiertoe wordt artikel 6, paragraaf 1, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten aangevuld.

De commissie besteedde tegelijkertijd ook aandacht aan het voorstel van de heer Van Hauthem. Zijn voorstel is er eerder op gebaseerd om het koninklijk besluit van 1985 te vernietigen en

bepaalt dat het taalgebruik op de identiteitskaart bij wet moet worden geregeld. Deze wettelijke wijziging bestaat erin een artikel 6bis toe te voegen aan de wet van 19 juli 1991, die bepaalt dat alle gedrukte teksten en vermeldingen op de identiteitskaart eentalig zijn.

De discussie in de commissie spitste zich toe op verschillende thema's.

Ten eerste is er een bevoegdheidskwestie. Een aantal commissieleden konden zich niet akkoord verklaren met de conclusies die de vice-eerste minister trok uit het jongste arrest van de Raad van State in het geval Vandezande, dat volgens hem de federale overheid duidelijk bevoegd verklaarde aangezien zij veroordeeld werd en niet de stad Leuven. Rubrieken en vermeldingen bovenaan de kaart worden centraal gemaakt en behoren tot de bevoegdheid van de federale Staat. De individuele vermeldingen behoren tot deze van de gemeenschappen.

Ten tweede is er de bevoegdheid van de gemeenschappen. De verenigde kamers van de Raad van State bepalen uitdrukkelijk dat de uitreiking van de identiteitskaarten wordt beschouwd als een dienst waarvan de werking verder reikt dan het taalgebied waarin hij gevestigd is. Daarvoor is de federale overheid bevoegd. Eerder had de Vlaamse regering een ontwerpdecreet betreffende de viertalige identiteitskaarten ingediend. Verschillende commissieleden blijven ondanks deze argumentatie vasthouden aan het idee dat de gemeenschappen hiervoor bevoegd zijn en dat hiermee een gevaarlijk precedent wordt geschapen om ook andere bestuurlijke documenten in meer talen uit te geven.

Ten derde is er de meertaligheid. Sommige commissieleden betwisten de noodzaak van de meertalige vermeldingen op de identiteitskaart en noemen deze wetswijziging een aanpassing van de taalwetgeving aan modegrillen en een principiële aantasting van het eigen taalgebruik.

Nochtans bleek uit de reactie van de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement duidelijk dat dit niet het discussiepunt was en dat er inhoudelijk geen probleem was. Meer nog, men liet uit die hoek zelfs verstaan dat indien Vlaanderen deze zaak zou regelen, er wellicht zou worden beslist om meer talen op de identiteitskaarten te gebruiken.

Tijdens de artikelsgewijze bespreking werd een amendement ingediend dat ertoe strekte het voorstel van de heer Van Hauthem in het ontwerp op te nemen. Het amendement werd verworpen.

Het wetsontwerp werd in zijn geheel aangenomen met zeven stemmen tegen een stem, bij twee onthoudingen, waardoor het wetsvoorstel van senator Van Hauthem vervalft.

Sta me toe om, los van mijn opdracht als rapporteur, te onderstrepen dat de SP-fractie dit ontwerp goedkeurt. Bovendien wens ik nog volgende bedenkingen te maken.

Met begrip voor principiële standpunten en respect voor ieders taaleigendheid en bevoegdheden lijkt de discussie over dit thema — vooral het benadelen van de belangen van het Vlaams Parlement en de Vlaamse overheid — eerder onwettelijk en ontgaat mij elke zin en effectiviteit van het gevoerde proceduredebat. Het was immers duidelijk dat Vlaanderen indien het zelf wettelijke maatregelen in dit verband zou nemen, de viertaligheid van de identiteitskaarten zou goedkeuren.

Zoals wellicht ook andere senatoren heb ik enkele burgers de proef voorgelegd. Slechts weinigen, om niet te zeggen niemand, waren zich bewust van de meertaligheid van de identiteitskaarten en stoorden zich er bijgevolg niet aan.

Much a do about nothing zou Shakespeare zeggen. Bij hem is het een blijspel, bij ons is het jammer genoeg de realiteit van de Belgische politiek. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Caluwé.

De heer Caluwé (CVP). — Mijnheer de voorzitter, ik wil langs deze weg mijn twijfel uiten omtrent de vraag of het federaal Parlement wel bevoegd is om deze aangelegenheid te regelen.

Sta me toe allereerst in alle duidelijkheid te stellen dat ik het volkomen eens ben met de inhoud van het wetsontwerp, namelijk dat de vermelding van de Staat en de vermelding dat het om een

identiteitskaart gaat in de drie landstalen en in het Engels en dat de titels van de rubrieken in de taal van het taalgebied en in het Engels worden vermeld.

*De heer Mahoux, ondervoorzitter,
treedt als voorzitter op*

Deze beperkte uitzondering op de regel der eentaligheid van de bestuursdocumenten is verantwoord als wij er rekening mee houden dat de identiteitskaart vandaag meer en meer internationaal wordt gebruikt en in Europees verband wordt aanvaard als vervangstuk voor het meer omslachtige internationale paspoort.

Het comité van ministers van de Raad van Europa heeft overigens aanbevolen om de titels van de rubrieken te stellen in minstens één van de officiële talen van de Staat die de kaart aflevert en in minstens één van de officiële talen van de Raad van Europa. Zo zijn ook de Nederlandse en Duitse identiteitskaart in beperkte mate meertalig.

Trouwens, in de overtuiging dat deze aangelegenheid tot haar bevoegdheid behoort, heeft de Vlaamse regering een ontwerp van decreet opgesteld met woordelijk exact dezelfde inhoud als het voorliggend wetsontwerp.

Toch wil ik twijfel uiten ten aanzien van de federale bevoegdheid om op dit vlak af te wijken van de taalwetgeving. Ik weet dat ik daarmee inga tegen het in de verenigde kamers van de Raad van State uitgebracht advies met betrekking tot het daarnet vermelde ontwerp van decreet. Met de stelling van de Raad van State dat de federale overheid bevoegd is voor het vastleggen van de basisvoorschriften voor de identiteitskaarten, ben ik het eens. Het gaat om een taak van algemeen bestuur waarvan de uitvoering met het oog op de efficiëntie door de federale overheid aan bepaalde gemeentelijke overheden wordt toevertrouwd. Met de opvatting dat de federale overheid terzake bevoegd is, sluit de afdeling wetgeving zich aan bij de afdeling administratie die in haar arrest van 6 november 1996 aan de Belgische Staat een dwangsom heeft opgelegd, op grond van de regel dat die overheid bevoegd is voor het nemen van de vereiste maatregelen voor het afleveren van een identiteitskaart die overeenstemt met de taalwetgeving, zoals werd uitgelegd in het vernietigingsarrest van 20 december 1991.

Zoals de Raad van State ook zelf beklemtoont, omvat de bevoegdheid van de federale wetgever om de vorm van die identiteitskaart vast te leggen, niet noodzakelijk de bevoegdheid om in die aangelegenheid ook het gebruik der talen te regelen. Het Arbitragehof heeft dat in zijn arresten van 14 juli 1990 en van 22 december 1994 duidelijk aangetoond. *In casu* maakt het hof de federale wetgever wel bevoegd voor het regelen van de kiesverrichtingen, maar niet om daarbij af te wijken van de decretaal bepaalde of te bepalen taalregeling.

Ik citeer uit het arrest van 14 juli 1990: «De organisatie van de Europese verkiezingen is geen dienst waarvan de werkring verder reikt dan die van het taalgebied waarin zij zijn gevestigd en evenmin een instelling waarvan de werking gemeen is aan meer dan één gemeenschap.»

En verder: «Daaruit volgt dat de wetgever door in artikel 24, paragraaf 3, het model van het stembiljet te bepalen de bestaande wetgeving over het gebruik van de talen in bestuurszaken in de gemeenten van het Nederlandstalige gewest die geen bijzonder taalstatuut hebben, niet heeft willen wijzigen. Hij zou het trouwens niet hebben kunnen doen. De bevoegdheid van de nationale wetgever om de verkiezingen te regelen omvat geenszins de bevoegdheid om in die aangelegenheid het gebruik der talen te regelen.»

Op het vlak van de taalregeling, net zoals op het vlak van de ruimtelijke ordening, moet de federale overheid zoals elke burger en elke andere instelling de decretaale wetgeving respecteren, net zoals de gemeenschappen en de gewesten zich te houden hebben aan de federale wetten in materies waarvoor de federale overheid is bevoegd.

Het Arbitragehof heeft de gevolgde lijn in zijn arrest van 22 december 1994 consequent doorgezet en het gedeelte van de kieswetgeving vernietigd waarin de bureaus in het eentalige Ne-

derlandstalige taalgebied van het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, verplicht worden om naast de Nederlandstalige ook een Franstalige tabel in te vullen.

Op de regel van artikel 129 van de Grondwet dat de gemeenschappen bevoegd zijn om de taalwetgeving te regelen bestaan weliswaar een aantal uitzonderingen. Graag wil ik deze uitzonderingen overlopen en onderzoeken of de taalregeling met betrekking tot de identiteitskaarten bij deze uitzonderingen kunnen worden ondergebracht, ofschoon ik, na de uitspraak van het Arbitragehof met betrekking tot de kiesverrichtingen, alleen maar kan concluderen dat de gemeenschappen bevoegd zijn in deze.

Op de algemene regel bestaan drie uitzonderingen. De eerste geldt voor sommige taalgrensgemeenten, de tweede voor diensten waarvan de werkring verder reikt dan het taalgebied waarin ze zijn gevestigd en de derde voor de door de wet aangewezen federale instellingen waarvan de werking geldt voor meer dan één gemeenschap. Uitzonderingen op algemene regels moeten strikt en beperkend worden geïnterpreteerd. Wij moeten dan ook nauwgezet nagaan of het wetsontwerp onder een van deze uitzonderingen valt.

Het lijkt mij duidelijk dat het ontwerp bedoeld is voor het hele grondgebied en niet alleen voor sommige taalgrensgemeenten, zodat de eerste uitzondering reeds uitgesloten is.

Zoals de Raad van State verklaart, gebeurt het uitreiken van identiteitskaarten ook niet door een door de wet aangewezen federale of internationale instelling waarvan de werking gemeen is aan meer dan één gemeenschap, zodat ook de derde uitzondering buiten beschouwing kan worden gelaten.

Blijft nog de tweede uitzondering over. De Raad van State geeft toe dat, wanneer in de Grondwet sprake is van diensten, het wel degelijk gaat om lokaliseerbare instanties en niet om prestaties die de overheid in meer dan één taalgebied verricht. Zoniet, zou deze opvatting in strijd zijn met het reeds geciteerde arrest van het Arbitragehof waarin werd geoordeeld dat de organisatie van Europese verkiezingen, die toch in het hele land plaatsvinden en zelfs een Europees doel hebben, geen dienst is waarvan de werkring verder reikt dan die van het taalgebied waarin hij is gevestigd. De vraag is dus niet of de identiteitskaart in het hele land of zelfs daarbuiten kan worden gebruikt, maar wel wat de aard is van de dienst die de kaart uitreikt. Wat is de mening daarover van een aantal instanties?

De Raad van State heeft in zijn arrest van 20 december 1991 geoordeeld dat de identiteitskaart in de eerste plaats een document is dat geldt als bewijs van inschrijving in het bevolkingsregister. Het uitreiken van identiteitskaarten is een bevoegdheid van de gemeentelijke overheid. Wanneer de gemeente tot het Nederlandse taalgebied behoort, is artikel 14, paragraaf 1, eerste lid, van de bestuurstaalwetgeving van toepassing. Dit artikel bepaalt dat plaatselijke diensten die behoren tot het Nederlandse taalgebied, de getuigschriften, verklaringen, machtigingen en vergunningen die aan particulieren worden uitgereikt, in het Nederlands moeten opstellen. Aangezien dit voor een identiteitskaart zowel geldt voor de voorgedrukte vermeldingen, als voor de ingevulde vermeldingen, mag een identiteitskaart die wordt uitgereikt aan een inwoner van een gemeente uit het Nederlandse taalgebied, uitsluitend in het Nederlands zijn opgesteld, met inbegrip van de gedrukte vermeldingen.

Naast de Raad van State heeft ook de Vaste Commissie voor Taaltoezicht in haar advies van 21 maart 1985 verklaard dat de nationale identiteitskaart in wezen een getuigschrift is dat wordt uitgereikt door een plaatselijke dienst en helemaal en uitsluitend moet worden opgesteld in de taal die voor deze plaatselijke diensten geldt.

Zelfs in de parlementaire bespreking van het ontwerp dat heeft geleid tot de taalwetgeving inzake bestuurszaken, wordt hierover gesproken. In het verslag-de Stexhe uit 1963 wordt de identiteitskaart geciteerd als een voorbeeld van een door een plaatselijke dienst uitgereikt getuigschrift.

Ook de afdeling Wetgeving van de Raad van State heeft tot twee keer toe geoordeeld dat de identiteitskaart in zijn geheel moet worden beschouwd als een getuigschrift van een plaatselijke dienst. Tot zover vier instanties die tot dezelfde conclusie komen.

Ik kan echter niet naast het advies kijken van de tweede kamer van de afdeling Wetgeving over dit wetsontwerp, die daarin wordt gevolgd door de verenigde kamers. Het staat haaks op het reeds geciteerde arrest van de vierde kamer en op de aangehaalde uitspraken van de andere instanties. Voor hun uitspraak dat het hier om een federale bevoegdheid gaat, nemen de verenigde kamers vooral als basis het feit dat de identiteitskaart niet alleen het bewijs is van inschrijving in het bevolkingsregister, maar ook het bewijs van identiteit en nationaliteit van de betrokkene. Men maakt hier echter de fout voor de toepassing van de taalwetgeving de prestatie als basis te nemen en niet de dienst als dusdanig. Het is verdedigbaar dat men omwille van de aard van de prestatie een andere taalregeling oplegt. In dit geval zijn wij het ermee eens dat een identiteitskaart, die ook internationaal wordt gebruikt, een specifieke uitzonderingstaalregeling krijgt.

Welke overheid bevoegd is om die afwijkende taalregeling uit te vaardigen, hangt echter af van de dienst die de prestatie verricht, *in casu* het uitreiken van de kaart, zijnde een gemeente, en dus zijn de gemeenschappen bevoegd voor de taalregeling.

Dat de federale overheid terzake bevoegd is, argumenteert de tweede kamer door het onderscheid tussen «opschrift» en «inhoud» van de identiteitskaart en tussen «voorgedrukte» en «ingevulde» vermeldingen op de identiteitskaart. De identiteitskaart zou derhalve een «gemengd» document zijn, dat deels uitgaat van een centraal bestuur en deels van een plaatselijk bestuur.

Het onderscheid tussen opschrift en inhoud van de vermeldingen en rubrieken van een administratief document is nieuw. Tot dusver werd bij de akten van de plaatselijke besturen nooit een dergelijk onderscheid gemaakt, laat staan tussen de gevallen waarbij door het centraal bestuur voorgeschreven modelformulieren worden gebruikt.

Dit onderscheid heeft uiteraard verstrekende gevolgen. De gevallen waarin plaatselijke besturen op grond van hun «medebewind» door hogere centrale overheden opgelegde documenten en modelformulieren moeten gebruiken, zijn bijzonder talrijk.

Het onderscheid tussen de voorgedrukte en de ingevulde vermeldingen is ongerijmd, a fortiori in het licht van het door de tweede kamer gehanteerde criterium van de «aard en bestemming» van de identiteitskaart. Die aard en bestemming gelden noodzakelijk evenzeer, zonet meer, voor de inhoud van de rubrieken van de identiteitskaart, de ingevulde vermeldingen dus, dan voor het opschrift. Niettemin zouden volgens dit advies alleen de voorgedrukte vermeldingen van het centraal bestuur uitgaan.

Kortom, de redenering die nu door de Raad van State wordt gevolgd, overtuigt mij niet. Ik kan echter niet anders dan vaststellen dat ze opgenomen is in een advies van de verenigde kamers. Tevens wil ik nogmaals beklemtonen dat ik het eens ben met de inhoud van het wetsontwerp.

Daartegenover staat echter het precedentsgevaar van dit ontwerp. Als men voortaan elke handeling van het plaatselijk bestuur waarin rechtstreeks of zijdelings enige betrokkenheid is van de federale overheid, catalogeert als een handeling van het centraal bestuur, wordt de bevoegdheidsverdeling inzake taalregeling volkomen uitgehold.

Zoals reeds gezegd, gaan ook de vroegere rechtspraak en adviezen van de Raad van State, de adviezen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht en de beschouwingen tijdens de parlementaire bespreking van de taalwetgeving inzake bestuurszaken en de arresten van het Arbitragehof in tegen de huidige redenering van de Raad van State.

Gelet op dit alles zal ik mij bij de stemming over dit ontwerp in de openbare vergadering, net zoals in de commissie, onthouden. (*Applaus.*)

M. le président. — La parole est à Mme Cornet d'Elzius.

Mme Cornet d'Elzius (PRL-FDF). — Monsieur le président, à la suite de l'aboutissement de la procédure de conflit d'intérêts soulevé par le Parlement flamand, notre assemblée est enfin appelée à délibérer sur ce projet de loi qui vient de vous être présenté par Mme Van der Wildt.

Je ne veux plus m'étendre sur les péripéties qui ont récemment conduit le Sénat à conclure à l'absence de conflits d'intérêts dans ce domaine. Permettez-moi toutefois de regretter que l'avis motivé, transmis par le Sénat au comité de concertation, n'a pas été suivi par ce dernier. En effet, lors de la réunion du 2 juillet 1997, le comité de concertation, gouvernement fédéral-gouvernement des communautés et des régions n'a pu aboutir à un consensus. C'est d'autant plus regrettable que l'avis de notre assemblée était circonstancié et s'appuyait sur une argumentation solide, étayée par différents avis du Conseil d'État. Quoi qu'il en soit, cette absence de consensus a pour effet de mettre fin à la suspension de la procédure d'adoption de ce projet.

Beaucoup d'agitation donc pour un projet de loi qui, rappelons-le, a pour simple objectif de donner une base légale à la réglementation relative aux cartes d'identité.

Sur le plan fonctionnel, étant donné que la carte d'identité peut être utilisée en lieu et place du passeport dans les États membres du Conseil de l'Europe, il est, me semble-t-il, normal qu'elle comporte des mentions en plusieurs langues: quadrilingue pour les mentions «Belgique» et «carte d'identité»; bilingues pour les autres et plus particulièrement les titres des rubriques en regard desquels les données personnelles et spécifiques au titulaire de la carte sont apposées.

Relevons que la première langue utilisée est la langue de la commune de délivrance du document ou la langue choisie par le titulaire de la carte. L'anglais et, le cas échéant, les deux autres langues nationales venant simplement s'y ajouter. Je ne vois rien à redire à cette réglementation que l'on tente de confirmer aujourd'hui et qui me semble correspondre au bon sens le plus élémentaire.

La carte d'identité est essentiellement utilisée afin d'identifier son titulaire auprès des autorités publiques, que ce soit à l'intérieur de la Belgique ou sur le territoire d'un autre État, notamment dans un État membre du Conseil de l'Europe. La traduction anglaise doit permettre à tout Belge d'établir son identité et sa nationalité auprès d'autorités ou de ressortissants d'un État étranger qui ne connaissent pas nécessairement et ne sont pas tenus de connaître nos trois langues nationales. L'exposé des motifs du projet de loi souligne d'ailleurs adéquatement cette valeur de «document de voyage» qui complète la fonction initiale de la carte d'identité, à savoir celle de certificat d'inscription dans les registres de la population.

L'anglais est une des langues officielles du Conseil de l'Europe et est sans nul doute la langue la mieux comprise en Europe. En effet, 49% des Européens de l'Union déclarent connaître l'anglais, soit comme langue maternelle, soit comme langue étrangère, ce qui place la langue de Shakespeare en tête devant l'allemand, 34%, et le français, 31%.

À l'heure où la Belgique se revendique comme un fer de lance de l'Union économique et monétaire, l'unilinguisme de nos cartes d'identité apparaîtrait comme un aveu d'un protectionnisme étroit et pourrait s'interpréter comme un rejet de la construction européenne, dans laquelle le plurilinguisme est de règle.

C'est donc sans réserve que mon groupe apportera son soutien à un projet qui confirme d'ailleurs la compétence du pouvoir fédéral en la matière. À l'aube du 21 juillet, je souhaite que ce projet aboutisse rapidement et traverse les différentes embûches qui seront encore dressées devant lui. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Van Hauthem.

De heer Van Hauthem (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, ik zal het zeer kort houden, aangezien er al zoveel over deze materie is gezegd, niet alleen vandaag, maar sinds vele jaren. In de memoerie van toelichting mag men dan al zeggen dat het de bedoeling is aan al deze discussies een einde te maken, maar ik vrees dat de discussie met de goedkeuring van dit ontwerp door Kamer en Senaat nog lang niet afgesloten zal zijn.

De Vlaams Blok-fractie zal dit ontwerp niet goedkeuren om drie wellicht reeds bekende redenen: de bevoegdheidskwestie, de wijze waarop het ontwerp is tot stand gekomen en de inhoud.

Ten eerste is er de bevoegdheidskwestie. Ik wil niet alle argumenten herhalen die wij reeds tijdens de discussie over het belangenconflict uit de doeken hebben gedaan en die door de heer Caluwé daarnet nog op een voortreffelijke manier werden uiteengezet.

Kort gezegd blijven wij erbij dat er een zeer gevaarlijk precedent wordt geschapen door lokale en centrale dienst anders te interpreteren dan aanvankelijk door de wetgever werd bedoeld. Wanneer een lokale dienst alleen maar doorgeefluik wordt van een centrale dienst, en men daaruit afleidt dat het gebruik van de talen op federaal vlak moet worden geregeld, is dat een gevaarlijk precedent dat niet alleen de bevoegdheid van de Vlaamse, maar ook die van de Franse Gemeenschap uitholt.

Indien het Vlaamse Parlement consequent is met zichzelf, dan stapt het na de goedkeuring van het ontwerp in de Kamer, onmiddellijk naar het Arbitragehof. Misschien krijgen wij dan eens een voor goed uitsluitend over wie voor dit soort zaken bevoegd is. Men moet toch toegeven dat zowel de afdeling Wetgeving als de afdeling Administratie de Raad van State in de voorbije jaren terzake bijzonder verward tewerk zijn gegaan.

De tweede reden waarom wij het ontwerp niet goedkeuren is de wijze waarop het tot stand is gekomen. Het onwezenlijke ligt niet in het feit dat wij vandaag nog steeds discussiëren over de vraag wie er nu precies bevoegd is of over de inhoud zelf van het ontwerp, mevrouw Van der Wildt, maar wel in de wijze waarop het ontwerp tot stand kwam.

In 1985 keurde de regering een koninklijk besluit goed op voorstel van de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, de heer Nothomb, in het volle besef dat men daarmee de taalwetgeving geweld aandeed. Men wist maar al te goed dat men onmogelijk met een koninklijk besluit een wet kan veranderen. Dat is nu eenmaal zo. Dat bleek toen ook al snel uit de adviezen van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht, die door de heer Caluwé reeds werden aangehaald. Blijkbaar hoopte men dat niemand dit koninklijk besluit voor de Raad van State zou brengen ten einde het te laten vernietigen.

Ongelukkiglijk was er een zekere mijnheer Vandezande, die naar de Raad van State trok en daar niet het koninklijk besluit, maar wel zijn eigen identiteitskaart kon laten vernietigen. Dit gebeurde door het arrest van 20 december 1991.

Het onwezenlijke van het hele verhaal ligt hem hierin dat de federale wetgever en de federale regering toen bijzonder slecht hebben gereageerd. Het arrest van de Raad van State was zeer duidelijk, maar toch beantwoordde de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, de heer Tobback, bijzonder meewarig de interpellaties die, onder meer door mij, over deze zaak werden gehouden. Hij nam toen een denigrerende houding ten opzichte van een burger die voor de Raad van State gelijk kon halen en die kon aantonen dat er wettelijk iets niet klopte.

Het onwezenlijke zit hem dus hier in dat er toen niet werd ingegrepen en dat er toen geen degelijke wettelijke basis werd uitgewerkt. Liever bleef men wachten tot het arrest van de Raad van State van 1996, dat aan de Belgische Staat een dwangsom oplegde.

Toen is de Belgische regering in actie gekomen. Alles moest vlug gebeuren om de dwangsom van 10 000 Belgische frank per week, die zou ingaan vanaf de tweede week van maart van dit jaar, te ontlopen. Pas wanneer de Staat veroordeeld wordt tot het betalen van een dwangsom, ziet ze in dat er iets niet klopt en dat dit dient te worden rechtgezet.

Dit is volgens mij het onwezenlijke en niet de discussie over wie bevoegd is en over de inhoudelijke aspecten. Dit zegt veel over de wijze waarop sommige wetten en reglementeringen in dit land tot stand komen.

Een derde reden voor onze fractie om het wetsontwerp niet goed te keuren betreft de inhoud ervan. Met dit wetsontwerp wordt de meertaligheid van een bestuursdocument voorgesteld. De bestuurlijke eentaligheid van Vlaanderen en van de Franse Gemeenschap lijken ons vandaag misschien evident, maar waren dat lange tijd niet.

Ons land was eerst geheel Franstalig, werd later tweetalig en is nu opgesplitst in eentalige taalgebieden. Decennia lang moest worden gevochten voor iets dat wereldwijd als een evidentie wordt beschouwd, namelijk dat men in zijn eigen taal wordt bestuurd, berecht en onderwezen.

Als men mij in het buitenland vraagt wat de Vlaamse beweging precies is, keer ik niet terug naar de gebeurtenissen van 1830. Ik wijs er enkel op dat de Vlamingen, die de meerderheid van de Belgische bevolking uitmaken, pas in 1930, na honderd jaar, universitair onderwijs in hun eigen taal kregen. Daarmee weten de buitenlanders dan genoeg. De bestuurlijke eentaligheid is dus vandaag misschien zo evident dat men niet altijd beseft dat het ontwerp daar afbreuk aan doet.

De argumenten die ter verdediging van het wetsontwerp naar voor worden geschoven zijn lachwekkend. Er wordt verwezen naar het Europees akkoord over het vrije verkeer van goederen en personen van 1957 en naar de resolutie 77 goedgekeurd op 28 september 1977 door het Comité van de ministers van de Raad van Europa. Deze resolutie is niets meer dan een aanbeveling, geen verplichting of Europese richtlijn. Zij werd door de Raad van Europa en niet door de Europese Unie uitgevaardigd. Bovendien verzwijgt men steeds dat in de laatste regel van de resolutie gestipuleerd wordt dat de aanbeveling kan worden uitgevoerd voor zover de interne wetgeving van de betrokken landen dit toestaat.

In 1977 stond de Belgische interne wetgeving dit niet toe. Men gebruikte dus verkeerdelijk een omgekeerde redenering. De Belgische wetgeving werd aangepast aan de aanbeveling van de Raad van Europa. Bovendien gebeurde deze aanpassing helemaal verkeerd, namelijk met een koninklijk besluit. Eigenlijk volgden maar twee of drie landen de aanbeveling van de Raad van Europa op. Dit om het gewicht ervan te illustreren. Het lijkt mij bijgevolg ver gezocht deze aanbeveling aan te halen ter verdediging van het voorliggend wetsontwerp.

In het wetsontwerp wordt de eigenlijke taalwetgeving ook niet gewijzigd. Volgens artikel 42 van de taalwetgeving stellen de centrale diensten de akten, getuigschriften, machtigingen, verklaring en vergunningen op in die van de landstalen van de belanghebbende particulier. Het wetsontwerp is dus niet in overeenstemming met de bestaande taalwetgeving; het maakt er een uitzondering op.

Vice-eerste minister Vande Lanotte gaf in de commissie toe dat voor de identiteitskaarten een taalwetgeving *sui generis* wordt gehanteerd. Wat is dan de zin van een algemene taalwetgeving? Men kan dan morgen voor een ander document opnieuw een wetgeving *sui generis* invoeren. Dit lijkt mij een gevaarlijk precedent.

Ik snap ook niet goed dat de Franstaligen achter het wetsontwerp staan. In 1992 probeerde de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken, de heer Tobback, een wettelijke basis voor de vier-taligheid uit te dokteren en te laten goedkeuren. Hij stuitte, onder meer, op een veto van de Parti socialiste en in het bijzonder van de heer Lallemand.

Wij weten ook dat de Franstaligen, niet alleen in dit land, maar ook op internationaal gebied, met lede ogen aanzien hoe Engels als wereldtaal stilaan het Frans verdringt. Daar waren zij in het verleden duidelijk bang voor. Die vrees is nu blijkbaar weg, maar toch blijft er een zekere hypocrisie bestaan. Ik hoor dat de PRL-FDF het ontwerp steunt, terwijl zij precies zo hoog oplopen met de wet-Toubon in Frankrijk en naar Quebec trekken om daar de separatisten en de taalwetgeving te steunen. In vergelijking met de taalwetgeving van Quebec verdwijnt onze taalwetgeving in het niet. Precies degenen die de taalwetgeving in Quebec verdedigen, staan hier dus meertaligheid voor. Geef toe dat dit hypocriet is.

De heer Swaelen treedt opnieuw als voorzitter op

Deze drie aspecten, de bevoegdheidskwestie, de onwezenlijke wijze waarop het ontwerp tot stand kwam, namelijk pas nadat de Belgische Staat werd veroordeeld tot het betalen van een dwangsom, en het feit dat men de bestuurlijke eentaligheid van de gemeenschappen op de helling zet, doen ons besluiten dit ontwerp niet goed te keuren. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, de kwaliteit van de uiteenzettingen van collega's Caluwé en Van Hauthem geven mij de kans zeer schematisch te blijven.

Ik wil niet terugkomen op de discussie rond het belangenconflict. Ik wil enkel herhalen dat het ingeroepen is door een nagevoegd unaniem Vlaams Parlement — 91 stemmen voor en 5 onthoudingen — maar bijna even unaniem verworpen werd in de Senaat, ook door een aantal van onze Vlaamse gemeenschaps-senatoren, die dus een dubbele houding hebben aangenomen.

Ik wil de rapporteur er wel op wijzen dat het geen belangenconflict was tussen de Vlaamse en de federale overheid, maar wel tussen wetgevers, namelijk het Vlaams Parlement, en de Senaat. Bovendien heeft een van de betrokken partijen, de Senaat, zelf het conflict beslecht. Dit is een van die specifieke angeltjes in ons federaal systeem.

Ik dank collega Caluwé voor zijn schematische schets van het bevoegdheidsconflict, die straks waarschijnlijk nuttig zal blijken bij de procedure voor het Arbitragehof.

Het bevoegdheidsconflict blijft inderdaad bestaan en het verhaal zal met de goedkeuring van het ontwerp ongetwijfeld niet eindigen.

Nu staan wij dus voor de behandeling van het ontwerp en ook nu herhaalt de VU-fractie dat zij het ontwerp zal afwijzen, eigenlijk niet zozeer wegens de uitgewerkte regeling zelf. Daarnet werd gezegd: «*Much a do about nothing*». Ik kan er nog inkomen dat de meertaligheid van een identiteitskaart ons leven niet ingrijpend zal aantasten. De behandelde materie zelf, namelijk de taalwetgeving, is in ons land wel degelijk belangrijk. Men heeft generaties lang gestreden om te komen tot de situatie van vandaag. Wij weten hoe delicaat de materie van de taalwetgeving is, in de eerste plaats de taalwetgeving in bestuurszaken. Wij weten ook dat ons hele federale systeem precies gebaseerd is op het territoria-liteitsprincipe met eentalige gebiedsdelen.

Om die reden alleen al zal de VU-fractie het wetsontwerp niet goedkeuren. Wij hebben dan ook amendementen ingediend om de artikelen te schrappen. Wij gaan hierbij uit van het principe dat de regeling van het taalgebruik in bestuurszaken tot de exclusieve bevoegdheden van de gemeenschappen behoort. De federale regering en dus ook Senaat moeten zich onthouden van initiatieven zoals het ontwerp dat nu voorligt. Om dezelfde principiële reden stemmen wij ook tegen het amendement van de heer Van Hauthem.

De voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt, is de algemene bespreking gesloten en vatten wij de artikelsgewijze bespreking aan.

Plus personne ne demandant la parole, la discussion générale est close et nous passons à l'examen des articles.

L'article premier est rédigé comme suit :

Article premier. La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Artikel 1. Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

De heer Loones c.s. stelt voor dit artikel te doen vervallen.

M. Loones et consorts demandent la suppression de cet article.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 1 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article premier sont réservés.

L'article 2 est rédigé comme suit :

Art. 2. L'article 6, § 1er, de la loi du 19 juillet 1991 relative aux registres de la population et aux cartes d'identité et modifiant la loi du 8 août 1983 organisant un Registre national des personnes physiques est complété par les alinéas suivants :

« Outre les mentions déterminées par le Roi en exécution du § 3, sont apposées au recto de la carte d'identité visée à l'alinéa 1er, dans la partie supérieure de celle-ci, les mots « Belgique », d'une part, et « carte d'identité », « carte d'identité d'étranger » ou « carte de séjour d'étranger », d'autre part, selon que son titulaire a la qualité respectivement de Belge, de ressortissant d'un État non membre de l'Union européenne ou de l'Espace économique européen ou de ressortissant d'un État membre de cette Union ou de cet Espace.

Les mots visés à l'alinéa précédent sont imprimés sur la carte d'identité d'abord dans la langue de la commune de délivrance du document ou dans la langue choisie par son titulaire parmi celles dont l'usage est autorisé dans les communes visées aux articles 6, 7 et 8 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, puis dans les deux autres langues nationales et en anglais.

Les titres des rubriques en regard desquelles sont apposées sur la carte d'identité les données personnelles spécifiques au titulaire y figurent en premier lieu dans la langue de la commune de délivrance du document ou dans celle choisie par son titulaire, suivant la distinction opérée à l'alinéa précédent, puis en anglais. »

Art. 2. Artikel 6, § 1, van de wet van 19 juli 1991 betreffende de bevolkingsregisters en de identiteitskaarten en tot wijziging van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen wordt aangevuld met de volgende leden :

« Behalve de door de Koning in uitvoering van § 3 bepaalde vermeldingen, worden op de voorzijde van de identiteitskaart die bedoeld wordt in het eerste lid, in het bovenste gedeelte daarvan, enerzijds het woord « België » en anderzijds de woorden « identiteitskaart », « identiteitskaart voor vreemdeling » of « verblijfskaart voor vreemdeling » aangebracht, naargelang de houder van de kaart respectievelijk de hoedanigheid heeft van Belg, onderdaan van een Staat die geen lid is van de Europese Unie of van de Europese Economische Ruimte, of onderdaan van een Lid-Staat van deze Unie of deze Ruimte.

De in het voorgaande lid bedoelde woorden worden op de identiteitskaart eerst gedrukt in de taal van de gemeente die het document afgeeft of in de taal die de houder kiest uit de talen waarvan het gebruik wordt toegestaan in de gemeenten die genoemd worden in de artikelen 6, 7 en 8 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, en vervolgens in de twee andere landstalen en in het Engels.

De titels van de rubrieken waaronder op de identiteitskaart de persoonlijke gegevens aangebracht worden die specifiek zijn voor de houder, komen er in de eerste plaats voor in de taal van de gemeente die het document afgeeft, of in de taal die de houder kiest, volgens het onderscheid dat wordt gemaakt in het voorgaande lid, en vervolgens in het Engels. »

De heer Van Hauthem stelt volgende amendementen voor :

« A. *Het voorgestelde tweede lid vervangen als volgt :*

« *De in het voorgaande lid bedoelde woorden worden op de identiteitskaart gedrukt in de taal van de gemeente die het document afgeeft of in de taal die de houder kiest uit de talen waarvan het gebruik wordt toegestaan in de gemeenten die genoemd worden in de artikelen 6, 7 en 8 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1996.* »

« A. *Remplacer l'alinéa 2 proposé par ce qui suit :*

« *Les mots visés à l'alinéa précédent sont imprimés sur la carte d'identité dans la langue de la commune de délivrance du document ou dans la langue choisie par son titulaire parmi celles dont l'usage est autorisé, dans les communes visées aux articles 6, 7 et 8 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966.* »

« B. *Het voorgestelde derde lid vervangen als volgt :*

« *De titels van de rubrieken waaronder op de identiteitskaart de persoonlijke gegevens aangebracht worden die specifiek zijn voor de houder, komen voor in de taal van de gemeente die het document afgeeft, of in de taal die de houder kiest, volgens het onderscheid dat wordt gemaakt in het voorgaande lid.* »

«*B. Remplacer l'alinéa 3 proposé par ce qui suit :*

«*Les titres des rubriques en regard desquelles sont apposées sur la carte d'identité les données personnelles spécifiques au titulaire y figurent dans la langue de la commune de délivrance du document ou dans celle choisie par son titulaire, suivant la distinction opérée à l'alinéa précédent.*»

De heer Loones c.s. stelt voor dit artikel te doen vervallen.

M. Loones et consorts proposent la suppression de cet article.

De stemming over de amendementen en de stemming over artikel 2 worden aangehouden.

Le vote sur les amendements et le vote sur l'article 2 sont réservés.

L'article 3 est rédigé comme suit :

Art. 3. La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

Art. 3. Deze wet treedt in werking de dag waarop ze in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

De heer Loones c.s. stelt voor dit artikel te doen vervallen.

M. Loones et consorts proposent la suppression de cet article.

De stemming over het amendement en de stemming over artikel 3 worden aangehouden.

Le vote sur l'amendement et le vote sur l'article 3 sont réservés.

De aangehouden stemmingen en de stemming over het geheel van het wetsontwerp hebben zo dadelijk plaats.

Il sera procédé tout à l'heure aux votes réservés ainsi qu'au vote sur l'ensemble du projet de loi.

WETSONTWERP TOT INSTELLING VAN EEN PROGRAMMA VOOR DE TERBESCHIKKINGSTELLING VAN WETENSCHAPPELIJKE ONDERZOEKERS TEN BATE VAN DE UNIVERSITAIRE ONDERWIJSINSTELLINGEN EN DE FEDERALE WETENSCHAPPELIJKE INSTELLINGEN (EVOCATIE)

Algemene bespreking

PROJET DE LOI CRÉANT UN PROGRAMME DE MISE À DISPOSITION DE CHERCHEURS SCIENTIFIQUES AU BÉNÉFICE DES ÉTABLISSEMENTS D'ENSEIGNEMENT UNIVERSITAIRE ET DES ÉTABLISSEMENTS SCIENTIFIQUES FÉDÉRAUX (ÉVOCATION)

Discussion générale

De voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het wetsontwerp.

Nous abordons l'examen du projet de loi.

Overeenkomstig het reglement geldt de door de commissie aangenomen tekst als basis voor de bespreking. (*Zie document nr. 1-690/3 van de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden van de Senaat. Zitting 1996/1997.*)

Conformément à notre règlement, le texte adopté par la commission servira de base à notre discussion. (*Voir document n° 1-690/3 de la commission des Finances et des Affaires économiques du Sénat. Session de 1996/1997.*)

De algemene bespreking is geopend.

La discussion générale est ouverte.

Mevrouw Van der Wildt, rapporteur, verwijst naar haar verslag.

La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le président, j'avais tout d'abord l'intention de me limiter à une justification de vote mais étant donné la présence du ministre et le nombre important de collègues intéressés par cette question, je juge préférable de consacrer quelques minutes à ce projet de loi.

Je scinderai mon intervention en trois points : notre position quant au fond, quelques commentaires sur des propos tenus en commission, propos repris dans les premiers paragraphes du débat de procédure et, enfin, l'analyse de la faute commise en cette matière, car c'est là le problème-clé.

Le PRL-FDF ne peut qu'approuver le recrutement de chercheurs que propose le gouvernement, d'autant plus que, depuis des années, la recherche scientifique a gravement souffert de l'assainissement budgétaire. Beaucoup d'activités ont été massivement réduites dans ce domaine depuis le début des années 1980. Avec les coûts salariaux que nous connaissons, renoncer à la recherche scientifique et technologique revient à se condamner, à terme, à une réduction du niveau de vie, voire à la disparition de notre pays sur l'échiquier de la concurrence internationale. Ce point est donc essentiel.

Nous sommes d'autant plus favorables à cette initiative que le gouvernement a chargé le Fonds national de la recherche scientifique et son équivalent néerlandophone de procéder au recrutement et de faire les choix qui s'imposent. Cette approche me paraît indiquée; je l'ai d'ailleurs utilisée lorsque j'étais ministre-président de la Région bruxelloise.

Je tiens à signaler, tant au ministre qu'aux collègues absents en commission, que dès le vote de ce projet par la Chambre, j'ai fait connaître par une note du 30 juin 1997 à mon groupe mon souhait de ne pas voir ce projet évoqué. Je souhaitais qu'il poursuive le cheminement qui devait être le sien.

Ma deuxième réflexion se fonde sur le premier paragraphe du débat de procédure dont je me permets de vous donner lecture : «Un sénateur déclare que la raison fondamentale d'évoquer le projet de loi à l'examen est de juguler les effets pervers de la procédure d'évocation.» Venant d'un éminent collègue que je ne nommerai pas, juriste de haut niveau, auteur parmi d'autres de la réforme constitutionnelle de 1993-1994, cela ne manque pas de me surprendre. Pareille phrase jette le discrédit sur une des plus importantes activités résiduelles du Sénat. Or, parlant d'évocation, nous nous accordons tous les deux pour dire que les deux projets de loi sur le concordat et sur la faillite ont fait l'objet d'une excellente évocation et d'un très bon résultat auquel tout le monde se plait aujourd'hui à rendre hommage. Heureusement, nos procès-verbaux et nos rapports sont anonymes !

Pour ma part, j'estime qu'il ne s'agit nullement d'un effet qualifié de pervers de la procédure d'évocation; j'y vois simplement le fruit de la négligence, peut-être de l'incompétence, voire de l'ignorance de membres de la coalition actuelle qui n'ont pas encore digéré eux-mêmes toutes les implications de la réforme qu'ils ont introduite dans notre Constitution en 1993-1994. En quelques semaines, c'est la troisième fois que ces membres du gouvernement témoignent d'une indigence totale à l'égard de différents aspects de notre réforme constitutionnelle.

Ce sont peut-être des conséquences imbéciles de l'imprévision, mais il serait, me semble-t-il, utile qu'au sein de la Chancellerie du Premier ministre, quelqu'un prenne la peine de donner quelques cours de rattrapage aux ministres et aux collaborateurs de cabinets concernant le fonctionnement du Sénat et la notion d'évocation.

Même si nos règlements indiquent que l'évocation ne doit pas être justifiée, certaines de ces procédures ont un réel fondement alors que d'autres résultent d'erreurs. Tel est le cas de celle qui nous est soumise aujourd'hui.

Permettez-moi de vous expliquer ce qu'aurait dû être ce projet monsieur le ministre. Tout d'abord, il n'aurait jamais dû voir le jour, ni au Sénat ni même à la Chambre. En effet, il consiste purement et simplement en une habilitation budgétaire.

Si vous aviez, monsieur le ministre, intégré dans votre budget de 1997 les chiffres que vous voulez y insérer maintenant et si, dans votre note de politique générale et dans votre loi-programme, en août 1996, vous aviez soumis votre projet au Premier ministre, le projet dont nous débattons aujourd'hui n'aurait jamais été examiné à la Chambre et le droit d'évocation n'aurait jamais été exercé. Mais vous n'avez pas pu, ni voulu, ni su... Pour en savoir plus, il faudrait pouvoir s'en référer aux procès-verbaux des réunions du Conseil des ministres.

À cet égard, je me souviens avoir un jour suggéré au Premier ministre Martens que l'on ouvre, un jour, après 30, 40 ou 50 ans, les archives du Conseil des ministres aux historiens, voire aux journalistes. Cela se passe dans tous les autres pays démocratiques, parfois plusieurs dizaines d'années après les faits, la plupart des interlocuteurs de l'époque étant décédés entre-temps.

Il me semble que le fait d'éclairer quelque peu les décisions prises par le Conseil ne pourrait faire de tort à personne. En Belgique, pas une seule décision officielle n'a été communiquée à la presse, aux journalistes ou aux historiens. Seules les indiscretions de certains ministres nous ont permis de recueillir quelques informations à cet égard. Ils ont en effet pris des notes, les ont gardées précieusement et les ont publiées dans des mémoires. Il faut espérer qu'il s'agisse de mémoires sans retouches et non, comme on l'a dit d'un éminent mémorialiste, de retouches sans mémoire, résultat que l'on risque d'obtenir lorsque l'on ne publie pas officiellement les comptes rendus du Conseil des ministres. La qualité de ceux-ci est peut-être tellement médiocre que les gouvernements successifs ont peur de les voir publiés !

Ce projet de loi n'aurait donc pas dû exister. Ces chiffres auraient dû figurer dans votre budget et votre projet de recrutement aurait dû être mentionné dans votre déclaration de politique générale, qui justifie votre politique budgétaire.

Au mois d'avril 1997, vous ne saviez toujours pas comment régler ce problème, que vous auriez pourtant pu résoudre pour le 1er janvier. Le 30 avril 1997, vous déposez un projet de loi, avec effet rétroactif de quatre mois, pour recruter des chercheurs pour les universités et les instituts de recherche fédéraux à partir du mois de janvier.

Il n'est jamais question, dans notre assemblée, que de critiques de la rétroactivité s'appliquant à des éléments négatifs — des taxes additionnelles, des prélèvements supplémentaires, etc. Aujourd'hui, il s'applique également à des dépenses supplémentaires. Ce système est aussi critiquable dans un cas que dans l'autre, eu égard au principe de non-rétroactivité des lois.

Le projet, après avoir été débattu, a été voté à la Chambre et vous vous rendez tout à coup compte qu'au lieu de paraître au *Moniteur belge* le 12 ou le 13 juillet, la loi sera publiée le 5 décembre, en raison du délai nécessaire pour mener à terme la procédure éventuelle d'évocation.

Je vous dirai franchement que si vous aviez pris la peine de demander à la famille politique la plus importante de l'opposition au sein de cette assemblée si elle comptait ou non évoquer ce projet, vous auriez obtenu une réponse négative et nous n'aurions pas évoqué. En effet, dans ce domaine, nous accordons de la valeur à un *gentlemen's agreement*.

Ce dernier, monsieur le ministre, doit bien entendu être conclu entre *gentlemen*.

Je pense toutefois que notre assemblée comporte suffisamment de *gentlemen* et « *gentleladies* » pour que nous puissions de temps en temps conclure de tels accords à l'avenir pour éviter la situation que nous connaissons actuellement. En effet, je considère que ce ne sont pas « les effets pervers de l'évocation que l'on juge » mais que l'on se comporte de façon « perverse » en évoquant un texte que l'on n'a aucunement l'intention d'amender. Comme je l'ai dit il y a un instant, c'est déjà la troisième fois que cela se produit.

Je formule donc une recommandation générale, monsieur le ministre, en vous invitant, si vous vous trouvez encore malencontreusement à l'avenir dans une telle situation, à demander à l'opposition, en tout cas à l'opposition libérale, si elle est d'accord sur le fond. Si tel est le cas, il est évident que nous n'allons pas vous ennuyer avec des évocations inappropriées qui rendraient impossible l'application d'une mesure hautement souhaitable que nous approuvons.

Je considère que le fond du texte est acceptable mais que la procédure est viciée, que les termes utilisés pour justifier l'évocation vont tellement à l'encontre des institutions que nous avons voulu créer par la réforme de 1993-1994, que notre groupe s'abstiendra lors du vote de ce projet de loi. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Coene.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de voorzitter, net zoals de heer Hatry voel ik mij genoodzaakt een uiteenzetting te houden namens mijn fractie, niet omdat wij het fundamenteel oneens

zouden zijn met het onderhavige wetsontwerp, maar wel omdat wij problemen hebben met de manier waarop dit wetsontwerp aan de Senaat werd voorgelegd.

De heer Hatry heeft terecht gewezen op een uitspraak van de heer Erdman in de commissie. Het is merkwaardig dat de argumentatie om over te gaan tot evocatie van dit wetsontwerp afkomstig is van iemand die zelf tot deze instelling behoort en die bovendien zelf de procedure heeft goedgekeurd waaraan deze instelling zich moet houden. Deze persoon is blijkbaar van oordeel dat de procedure die hij zelf heeft goedgekeurd, pervers is. Hij had dit eerder moeten beseffen.

Uiteindelijk wordt de hele zaak op zijn kop gezet. Men vraagt zich niet af wat er verkeerd is. Men stelt enkel vast dat de regering wordt geconfronteerd met een probleem en concludeert zonder meer dat het systeem pervers is. Als het systeem er nu eenmaal is, moet veeleer de vraag worden gesteld of de regering zich niet moet aanpassen aan het bestaande systeem. De evocatie bestaat nu reeds twee jaar en men zou toch mogen veronderstellen dat de regering langzaam begint te weten welke procedures hierbij moeten worden gevolgd.

Ten eerste is er een termijn binnen dewelke kan worden geëvoceerd en ten tweede is er een termijn binnen dewelke het geëvoceerde wetsontwerp moet worden besproken. De regering heeft blijkbaar nog steeds niet geleerd waarover het gaat. Keer op keer en — zoals de heer Hatry heeft opgemerkt, de jongste tijd steeds meer — worden we geconfronteerd met een situatie waaruit blijkt dat de regering blijkbaar over het hoofd heeft gezien dat er een Senaat bestaat, dat de Senaat bepaalde rechten heeft en dat zij deze rechten zonder meer met voeten treedt.

Dit wetsontwerp is ingevolge slordigheid, nalatigheid of arrogantie te laat ingediend. Het argument van de minister dat het oorspronkelijk de bedoeling was een ontwerp van programmawet in te dienen, raakt kant noch wal. Ook een programmawet had immers tijdig moeten worden ingediend. Vóór 30 april, de datum waarop dit ontwerp is ingediend, had men reeds kunnen vaststellen dat de termijnen niet konden worden gerespecteerd.

Bovendien illustreert dit voorval een perversiteit, waarover de heer Erdman het niet heeft gehad, namelijk de perversiteit van programmawetten, waarbij men een eenmalige regeling voorstelt voor zaken die een lange-termijnvisie vergen. Het wetenschappelijk onderzoek kan onmogelijk van jaar tot jaar worden geregeld. Het gaat niet op het aantal wetenschappers dat wordt tewerkgesteld, afhankelijk van de budgettaire mogelijkheden, het ene jaar op 100, het andere jaar op 75 en het jaar daarop op 125 vast te leggen.

Er moet op dit vlak een lange-termijnvisie worden ontwikkeld, wat niet mogelijk is via een programmawet. Deze vaststelling toont aan op welke negligente manier de regering omspringt met de lange-termijnproblemen in onze samenleving. Hoe men de zaak ook draait of keert, men komt telkens tot dezelfde vaststelling, namelijk dat deze regering bijzonder slordig omgaat met het institutionele kader waarin zij moet opereren.

Het eerste jaar kon men misschien nog begrip opbrengen voor eventuele kinderziekten of een en ander toeschrijven aan gebrek aan vertrouwen met de procedures. Na twee volle jaren kunnen wij niet meer dulden dat de regering niet beseft dat er een Senaat bestaat en dat er procedures moeten worden nageleefd. Wanneer er wetsvoorstellen vóór een bepaalde datum moeten worden goedgekeurd, moet er rekening worden gehouden met alle tijdsbeperkingen die in het systeem zijn ingebouwd.

Wij zullen dit wetsontwerp niet goedkeuren, niet omdat wij fundamentele bezwaren hebben tegen de manier waarop het wetenschappelijk onderzoek wordt organiseerd, maar wel tegen de procedure die wordt gevolgd. Derhalve zullen wij ons bij de stemming over dit wetsontwerp onthouden.

Zoals de heer Hatry wijs ik erop dat wij reeds voor de derde keer in een kort tijdsbestek worden geconfronteerd met dergelijke problemen. De meerderheid moet stilaan beseffen welke weg zij met de Senaat op wil. Als zij voortdoet zoals zij nu bezig is, dan garandeer ik dat de Senaat al snel geen enkele geloofwaardigheid

meer zal hebben bij de publieke opinie. Als de meerderheid slaafs als schaamlapje blijft dienen voor de slordigheden en de nalatigheden van de regering, dan zal het niet lang meer duren voor de publieke opinie dit doorheeft. Deze instelling zal hieronder lijden en zal tenslotte helemaal op de helling komen te staan. Is dit dan de bedoeling van de meerderheid? Ik vraag mij dit af omdat het probleem zich systematisch voordoet.

Wij proberen positief mee te werken en na te gaan hoe de werking van de instellingen kan worden verbeterd.

Met de weg die de meerderheid op gaat, geven wij onze instelling zin noch geloofwaardigheid en zal de Senaat worden «gecastreerd», om de woorden van onze fractievoorzitter te gebruiken. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, in tegenstelling tot de twee vorige sprekers heb ik wel bezwaren ten gronde, en niet alleen bij de procedure. In de commissie voor de Staatshervorming van het Vlaams Parlement werden de krachtlijnen van het beleid uitgetekend. Een van die krachtlijnen is dat het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek volledig moeten worden toegewezen aan de gemeenschappen, wat unaniem door het Parlement werd goedgekeurd.

De federatie geeft op het ogenblik een verkeerd signaal door honderd nieuwe onderzoekers met een taak te belasten, al is dat dan in het kader van de tewerkstelling.

Ik heb uiteraard ook bezwaar tegen de wijze waarop de senatoren het mes op de keel wordt gezet. Als zij dit wetsontwerp niet met terugwerkende kracht goedkeuren dan zullen er immers problemen ontstaan omdat deze onderzoekers reeds sinds januari zijn aangeworven.

Bovendien is dit verkeerde signaal tegenover de gemeenschapsparlementen een uiting van een soort recuperatiefederalisme.

De wet van 8 augustus 1980 is terzake erg vaag en bepaalt dat het wetenschapsbeleid en het wetenschappelijk onderzoek deels bij de federatie thuishoren en deels bij de gemeenschappen en de gewesten, maar gaf geen duidelijke richtlijnen.

Op het ogenblik worden die vaagheid en onduidelijkheid door de federatie misbruikt. In het kader van de doorzichtigheid en van de voortschrijdende evolutie van de staatshervorming ben ik er voorstander van dat het wetenschapsbeleid aan de federatie wordt onttrokken.

Er is nog een kleine uitwijkmogelijkheid. Men zou zeer duidelijk kunnen omschrijven welke zeer specifieke domeinen dan toch aan de federatie dienen te worden voorbehouden. Hierbij denk ik bijvoorbeeld aan de klimatologie, aan het Instituut voor Criminalistiek, maar het mag in geen geval de richting uitgaan van de lijsten die zijn opgenomen in de koninklijke besluiten die aan het verslag werden toegevoegd. Dergelijke opsommingen zetten de deuren wagenwijd open voor vaagheid en zouden leiden tot uitholling van de bevoegdheden van de gemeenschappen. Dit baart ons uiteraard grote zorgen.

Het Vlaams Blok zou zich kunnen onthouden omdat het uiteindelijk gaat over honderd arbeidsplaatsen. We zijn nochtans de mening toegedaan dat die honderd mensen beter door de gemeenschappen kunnen worden tewerkgesteld, dan door een federale administratie die dienst doet als een nostalgisch overblijfsel van het België van vóór de staatshervorming.

Het Vlaams Blok zal geen verstoppertje spelen, maar tegenstemmen.

M. le président. — La parole est à M. Ylief, ministre.

M. Ylief, ministre de la Politique scientifique. — Monsieur le président, je voudrais intervenir très brièvement, pour répondre à M. Hatry et aux deux autres intervenants, mais aussi pour apporter un point d'explication supplémentaire.

À l'instar du dicton «ce qui est vrai est vrai», je dirai «ce qui est juste est juste», et donc non seulement je prends acte mais également bonne note des reproches relatifs à la procédure, reproches que je comprends parfaitement.

Mais quand vous dites, monsieur Hatry, que cette loi est inutile, il faudrait s'entendre. J'ai beaucoup de considération pour vos connaissances légistiques, mais il faudrait que les éminents juristes se mettent d'accord, y compris au niveau du Conseil d'État, pour nous dire qu'il suffit que, dans le budget général des Dépenses, on inscrive le crédit nécessaire à l'engagement de 100 chercheurs et qu'une loi d'habilitation n'est dès lors pas indispensable. Or, le Conseil d'État a estimé le contraire. Non seulement il faut que le crédit figure dans le budget général des Dépenses, mais il faut en plus une loi d'habilitation, un arrêté royal et éventuellement des arrêtés ministériels. Cela a été recommandé par le Conseil d'État lorsque nous avons inscrit au budget 1996 les 140 premiers millions pour l'engagement des 100 premiers chercheurs.

Vous comprendrez certainement que j'aurais souhaité partager votre point de vue et ne pas devoir me présenter devant la Chambre et le Sénat avec un texte de loi. Mais, vu la position du Conseil d'État, j'ai préféré éviter d'encourir des reproches et ne pas m'exposer à des risques de recours, par exemple de la part de candidats-chercheurs n'ayant pas été retenus, pour une question de procédure.

Je note qu'il n'y a pas d'objections majeures quant au fond, mais au contraire acquiescement. M. Hatry a dit que si la loi avait été déposée aussi tardivement et de cette manière-là, c'était peut-être une manifestation inacceptable de négligence, d'incompétence, voire d'ignorance et M. Coene a ajouté un quatrième substantif, l'arrogance. Or, ce n'est rien de tout cela, croyez-moi. C'est peut-être tout simplement, je le confesse humblement, un excès d'optimisme. Peut-on me le reprocher? Je ne pense pas que M. Michel, par exemple, pourrait me reprocher de pécher par excès d'optimisme. Nous avons cru, effectivement, que cette loi serait votée plus rapidement. Cela n'a pas été le cas et je le regrette en ce qui concerne la procédure.

Pour ce qui est de la communautarisation ou non de la politique scientifique fédérale, la question n'est pas à l'ordre du jour durant la présente législature. Il est évident que, dans le cadre de cette loi et du projet d'arrêté royal, nous devons nous en tenir de manière stricte et scrupuleuse aux seules compétences fédérales en matière de politique scientifique.

En ce qui concerne l'effet rétroactif, je me suis expliqué lors du débat en commission et je renvoie donc l'assemblée au rapport dressé par celle-ci.

Tels sont les éléments de réponse — peut-être ne sont-ils pas suffisamment convaincants — que je souhaitais apporter aux différents intervenants et notamment à M. Hatry. (*Applaudissements.*)

M. le président. — La parole est à M. Hatry.

M. Hatry (PRL-FDF). — Monsieur le président, le Conseil d'État a évidemment raison. Toutefois, lorsqu'il évoque la situation de 1995, M. Ylief doit se souvenir qu'il s'agit de l'année durant laquelle il est devenu ministre de la Politique scientifique dans le présent gouvernement, en juin 1995.

Le budget avait déjà été adopté et, dans la mesure où il a voulu introduire de nouveaux chercheurs, il a eu besoin d'une rallonge budgétaire, d'une nouvelle loi-programme. Dans ces conditions, cela se justifiait pleinement.

Maintenant, deux ans plus tard, il eut été facile de prévoir les crédits nécessaires dans le budget de 1997, auquel il a certainement dû collaborer en ce qui concerne son département, de même qu'il a dû participer à l'élaboration d'une loi-programme. Par conséquent, si cela avait été fait sous cette forme, le présent projet de loi n'aurait jamais dû voir le jour à la Chambre, ni pu être évoqué au Sénat.

Le ministre a raison lorsqu'il évoque l'arrêt du Conseil d'État de 1995, mais nous sommes en 1997 et, à ma connaissance, aucune élection, qui eut rendu cela nécessaire, n'a eu lieu au cours des deux dernières années.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Coene.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik wil aannemen dat de minister vanuit een overdreven optimisme heeft gehandeld, maar dan was hij wel overdreven optimistisch over het

kunnen van de eerste minister. Voor ons blijft immers de gehele regering verantwoordelijk. Indien de verantwoordelijkheid niet ligt bij de minister zelf, dan is de eerste minister verantwoordelijk voor het falen en de slordigheid en nalatigheid waarmee deze wetgeving in het Parlement werd ingediend.

De voorzitter. — Daar niemand meer het woord vraagt is de algemene bespreking gesloten.

Plus personne ne demandant la parole la discussion générale est close.

Wij stemmen later over het geheel van het wetsontwerp.

Il sera procédé ultérieurement au vote sur l'ensemble du projet de loi.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE DE NOODZAAK OM BIJKOMENDE TRACÉS TE ONDERZOEKEN VOOR EEN TWEDE SPOORONTSLUITING VOOR DE ANTWERPSE HAVEN

Bespreking

PROPOSITION DE RÉOLUTION SUR LA NÉCESSITÉ D'EXAMINER DES TRACÉS SUPPLÉMENTAIRES AFIN D'ASSURER UN DEUXIÈME ACCÈS FERROVIAIRE AU PORT D'ANVERS

Discussion

De voorzitter. — Wij vatten de bespreking aan van het voorstel van resolutie.

Nous abordons l'examen de la proposition de résolution, qui est ainsi libellée :

Le Sénat,

— constate qu'il est souhaitable de prévoir un deuxième accès ferroviaire au port d'Anvers, et ce pour des raisons économiques, mais également pour des raisons écologiques et de sécurité;

— prend connaissance de l'E.I.E. de faisabilité intitulée «*Tweede Spoorontsluiting voor de Antwerpse Haven*», effectuée pour le compte de la S.N.C.B.;

— constate, d'autre part, que le deuxième accès ferroviaire peut aussi ouvrir des perspectives intéressantes pour le trafic voyageurs par train dans la province d'Anvers, notamment pour les voyageurs des régions de Turnhout et Herentals et des «*Voorkempen*»;

— estime que l'intérêt social du deuxième accès ferroviaire dépasse à ce point la région portuaire anversoise qu'il prend des dimensions (inter)nationales;

— partage la préoccupation de la population des *Polders* et des *Voorkempen* concernant l'incidence négative des tracés prévus par la S.N.C.B. sur l'environnement et la qualité de la vie dans toute une série de quartiers résidentiels;

— invite la S.N.C.B. à examiner, dans le cadre de la phase préalable à l'E.I.E., d'autres possibilités d'assurer un second accès ferroviaire au port d'Anvers, en corrélation avec le transport de personnes, avant de procéder à une E.I.E. définitive concernant un seul tracé prédéterminé; cette étude ne peut retarder indéfiniment la réalisation du deuxième accès ferroviaire au port d'Anvers; à cet effet, toutes les études doivent être terminées rapidement, après quoi le tracé sera choisi de manière définitive;

— invite la S.N.C.B. à arrêter son choix définitif du tracé et le calendrier du projet en tenant compte de la nécessité de réaliser à temps un second accès ferroviaire qui offre une liaison directe avec les localités frontalières de Weert, Montzen et Athus;

— insiste auprès de la S.N.C.B. pour qu'elle veille à ce que le choix du tracé cadre autant que possible avec la politique de mobilité de la Région flamande et pour qu'à cet effet, la Région flamande soit, dès la phase préalable à l'E.I.E., associée étroitement à l'examen des tracés supplémentaires possibles;

— demande au gouvernement de définir, en matière de mobilité, une politique générale qui réduise le volume de trafic et encourage le développement des modes de transport respectueux de l'environnement;

— demande au gouvernement d'inciter la S.N.C.B. à exécuter la présente résolution et à communiquer les résultats des études à toutes les instances concernées, de manière à permettre la tenue d'un débat public approfondi.

De Senaat,

— stelt vast dat een tweede spoortoegang voor de Antwerpse haven om economische, maar ook om ecologische en veiligheidsredenen, wenselijk is;

— neemt kennis van de haalbaarheids-MER «*Tweede Spoorontsluiting van de Antwerpse haven*», opgemaakt in opdracht van de NMBS;

— stelt anderzijds vast dat de tweede spoortoegang ook interessante perspectieven kan openen voor het reizigersverkeer per trein in de provincie Antwerpen, onder meer voor de reizigers uit de regio's Turnhout en Herentals en uit de Voorkempen;

— is van mening dat het maatschappelijk belang van de tweede spoorontsluiting de Antwerpse havenregio dusdanig overstijgt tot (inter)nationale dimensies;

— sluit zich aan bij de bezorgdheid van de bevolking in de Polders en de Voorkempen over de negatieve effecten van de geplande NMBS-tracés op het milieu en de leefbaarheid van hele woonwijken;

— verzoekt de NMBS om, in kader van de pre-MER-fase, aanvullende mogelijkheden te onderzoeken voor een tweede spoorontsluiting in combinatie met het personenvervoer, alvorens over te gaan tot een definitieve MER, voor één welbepaald tracé; dit onderzoek mag de realisatie van de tweede spoortoegang tot de Antwerpse haven niet op de lange baan schuiven; daarvoor moeten alle onderzoeken spoedig voltooid worden, waarna over de definitieve keuze van het tracé wordt beslist;

— verzoekt de NMBS om bij de definitieve keuze van het tracé en de timing van het project oog te hebben voor de noodzaak om tijdig een tweede spoorontsluiting te realiseren die rechtstreeks aansluiting geeft op de grenspunten Weert, Montzen en Athus;

— dringt er bij de NMBS op aan de tracé-keuze zoveel mogelijk te laten kaderen in het mobiliteitsbeleid van het Vlaamse Gewest, en daartoe, reeds in de fase voor de MER, het Vlaamse Gewest nauw te betrekken bij het onderzoek naar bijkomende tracé-mogelijkheden;

— vraagt de regering een algemeen mobiliteitsbeleid te ontwikkelen dat het verkeersvolume reduceert en de milieuvriendelijke vervoerswijzen bevordert;

— verzoekt de regering de NMBS ertoe aan te sporen, deze resolutie uit te voeren en de resultaten van de studies over te zenden aan alle betrokken instanties zodat een grondig openbaar debat kan plaatsvinden.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Coene (VLD), rapporteur. — Mijnheer de voorzitter, het verslag over de werkzaamheden van de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden kan vrij bondig zijn, want na de bijzonder welsprekende inleiding van de heer Erdman, hoofdindienaar van de resolutie, was er weinig discussie aangezien de meeste commissieleden akkoord gingen met zijn argumentatie.

Belangrijk is nog even te onderstrepen dat de resolutie vooral pleit voor het onderzoeken van een tweede spoorontsluiting, zonder te specificeren over welke tracés het gaat.

De commissie was van oordeel dat het nu het gepaste moment is om deze resolutie in te dienen, omdat er een hele discussie aan de gang is met de NMBS over het beheerscontract, dat gisteren werd afgesloten, en over het investeringsprogramma voor de komende tien jaar.

De resolutie werd dan ook unaniem aangenomen. Voor het overige kan ik verwijzen naar het schriftelijk verslag.

Mijnheer de voorzitter, ik wil nu even het standpunt van de VLD over deze resolutie uiteenzetten.

Dit voorstel van resolutie is een schoolvoorbeeld van hoe het parlementair werk eigenlijk zou moeten gebeuren. Vertrekkend vanuit een basistekst is in de bevoegde commissie — dit gebeurde ook in de Kamer — gezocht naar een compromistekst die wordt gedragen door alle partijen, los van de ideologische verschillen tussen die partijen en zonder dat enkelingen naar persoonlijke profilering streven. De hier gevolgde werkwijze kan worden veralgemeend voor alle dossiers van die aard. Een dergelijke aanpak is dringend noodzakelijk voor het algemeen welzijn van ons land en zijn bewoners.

Iedereen is het erover eens dat het dossier van de tweede spoorontsluiting van de Antwerpse haven niet langer mag worden uitgesteld. De toenemende verkeersopstoppingen op de Antwerpse ring en de verzadiging van het enige spooralternatief voor het goederenvervoer via Schijnpoort laten ons niet veel keuze. De economische belangen en de internationale concurrentiepositie van de Antwerpse haven op middellange en lange termijn worden immers in gevaar gebracht indien er niet snel een tweede spoorontsluiting komt. Ik denk dat iedereen het daarover eens is.

Dit is des te belangrijker omdat de ontsluiting van Oost-Europa een van de belangrijkste economische fenomenen van de komende decennia zal zijn. Een goede toegankelijkheid van de Antwerpse haven in de toekomst is in dit opzicht essentieel, zeker wanneer we vaststellen dat een van de grootste concurrenten, namelijk de haven van Rotterdam, een bijzonder ambitieus expansieplan uitwerkt om de volgende eeuw haar leidersplaats te behouden en te verstevigen.

Dit dossier is echter niet alleen voor Antwerpen belangrijk. Iedereen zal het erover eens zijn dat het ook een niet-onbelangrijke weerslag zal hebben op de Vlaamse en Belgische economie. Globaal gaat het over meer dan 100 000 directe en indirecte tewerkstellingsplaatsen, een bijdrage van de haven aan de Schatkist ten belope van 120 miljard per jaar, een globale toegevoegde waarde van om en bij de 300 miljard frank per jaar en een specifieke toegevoegde waarde van de transportsector van meer dan 25 miljard frank per jaar. Bovendien is de Antwerpse haven goed voor bijna de helft van de totale goederentrafiek van de NMBS.

Het belang van de Antwerpse haven mag dus niet worden onderschat. Uit de besprekingen in de Senaat is gebleken dat deze visie hier door iedereen wordt gedeeld.

Een van de omgevingsfactoren die het succes van de haven mee bepalen is de ontsluiting van het hinterland. Een haven die de geloste goederen niet verder dan haar kade kan krijgen, is economisch ten dode opgeschreven. We kunnen er dan ook niet vaak genoeg op wijzen dat die tweede spoorontsluiting een van de belangrijkste sleutels is voor de toekomst van de Antwerpse haven en van de Vlaamse regio.

Aan deze essentie wordt door deze resolutie niet geraakt, vanuit die optiek kan ze zeker worden gesteund. We mogen echter niet blind zijn voor de problematiek van de tracé-keuze. Tegenstrijdige belangen moeten hier tegen elkaar worden afgewogen. Verschillende opties moeten onder de loep worden genomen. Het evenwichtig voorstel dat in deze resolutie is vervat, werd in de Kamer en in het Vlaams Parlement bij wijze van motie door alle partijen goedgekeurd.

Het is belangrijk dat ook de Senaat een signaal geeft aan de Vlaamse regering, aan de federale regering en aan de NMBS.

Naast een krachtig pleidooi voor de tweede spoorontsluiting en voor de resolutie wil ik nog een ander element naar voren schuiven. Ik zou mij daarbij vooral tot de minister van Vervoer willen richten, maar die is helaas afwezig. Zijn rol in het dossier van de IJzeren Rijn is immers niet te onderschatten.

Hoe noodzakelijk de tweede spoorontsluiting op korte termijn ook is, op lange termijn zal het nut ervan afnemen indien niet tevens wordt gezorgd voor de reactivering van de IJzeren Rijn. Ik wil hierbij enkele nieuwe elementen aanbrenge die in deze discussie toch wel markant zijn.

Enkele weken geleden gaf Vlaams minister van Vervoer Baldewijns toelichting bij de haalbaarheidsstudie omtrent de IJzeren Rijn. De conclusies zijn vrij duidelijk. Er zijn goede economische

argumenten om zo snel mogelijk tot reactivering over te gaan; het rendement van de lijn wordt als zeer positief geraamd; er zijn onmiskenbare voordelen op milieuvlak; het kan een belangrijke bijdrage leveren tot het verschuiven van een deel van de trafiek van de weg naar het spoor; tot slot, en in deze discussie zeer interessant, de realisatie moet worden gezien in samenhang met de tweede spoorontsluiting van de Antwerpse haven.

Beide dossiers dienen dus samen te worden behandeld. Nochtans evolueert de NMBS eerder schoorvoetend in die richting. De verklaring van de vertegenwoordiger van de minister in de commissie heeft ons niet kunnen geruststellen. Er komt evenmin een reactie uit Nederlandse hoek met het oog op de werken die op Nederlands grondgebied moeten gebeuren. Nochtans was er een toezegging van de Nederlandse minister Jorritsma om in dit dossier actief mee te werken in ruil voor het E-19-HST-tracé.

Minister Baldewijns heeft er ook op gewezen dat zowel de federale overheid en de NMBS als de Nederlandse en de Duitse overheid hun advies moeten geven bij de resultaten van de haalbaarheidsstudie. Noch de Nederlandse, noch de Duitse regering werden evenwel formeel om advies gevraagd.

Vandaar dat ik de minister, die jammer genoeg niet aanwezig is, had willen vragen wat er overblijft van de afspraken met Nederland, gemaakt in de tijd van de HST-onderhandelingen, en in welke mate hij de uitvoering van dit dossier zal versnellen.

Laat een zaak duidelijk zijn: hoe zeer het ook nodig is dat wij vandaag een duidelijk signaal geven aan regering en NMBS inzake de tweede spoorontsluiting en hoe zeer het ook nodig is dat die ontsluiting er snel komt, wij mogen niet uit het oog verliezen dat ook de IJzeren Rijnverbinding van prioritair belang is voor de Antwerpse haven.

Recente ontwikkelingen wijzen nog duidelijker op het huidige en vooral toekomstige belang van de IJzeren Rijn. Het uitbaten van de nieuwe containerterminal in de Antwerpse haven zal leiden tot een toename van de trafieken en bijgevolg tot verdere groei van de haven. Dit, in combinatie met de verdieping van de Schelde, waarvoor de Nederlandse Tweede Kamer eindelijk het licht op groen heeft gezet, zal de positie van de Antwerpse haven op internationaal vlak verstevigen, wat ook de rest van Vlaanderen en België ten goede zal komen.

Uiteraard gaat het hier enkel om watergebonden initiatieven waarvan het effect gauw zal uitdoven indien ook niet de nodige infrastructurele tegemoetkomingen op het land worden uitgebouwd.

Precies daarom pleiten wij zo sterk voor de tweede spoorontsluiting en vooral voor het activeren van het IJzeren Rijnproject.

Laten wij voor een keer breken met de traditie van «te wachten tot het probleem zich stelt» en pas dan te zoeken naar een oplossing. Dan zal de boot immers al lang vertrokken zijn. Wij hopen dat iedereen meer zal pleiten om zo snel mogelijk werk te maken van dit dossier. *(Applaus.)*

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, in de eerste plaats wil ik de heer Coene danken voor zijn verslag en voor zijn toelichtingen.

Ik wil hem vooral ook zeggen dat alle hoop nog niet verloren is. Ondanks de harde uitspraken die hij de voorbije week en daarnet nog op deze tribune heeft gedaan, is het blijkbaar nog altijd mogelijk om hier over de grenzen van meerderheid en oppositie en de partijgrenzen heen tot een consensus te komen als het over essentiële problemen gaat. Ook hier wordt geraakt aan fundamentele economische en sociale problemen, die bovendien grensoverschrijdend zijn en die een groot impact hebben op de ontwikkeling van regio's in en ook buiten België. Dit dossier heeft ook alles te maken met tewerkstelling, die toch mede aan de grondslag lag van dit initiatief.

Wij waren niet echt origineel toen wij deze resolutie nogmaals in de Senaat indienden nadat zij eerder reeds in de Kamer was behandeld. Ik had van de heer Coene precies hierover de kritiek verwacht dat de Senaat weer maar eens een afkooksel van de

Kamer probeert te zijn, zoals hij ergens heeft laten neerschrijven. Hij doet dat vandaag niet, vermoedelijk omdat ook hij beseft dat wij met deze resolutie op het goede moment komen. Inderdaad, ook al moet over het goederenverkeer niet worden onderhandeld in het kader van het beheerscontract — de vertegenwoordiger van de minister zei in de commissie dat het gemengd vervoer hierbij wel ter sprake komt — toch lijkt het ons nuttig en nodig deze resolutie in te dienen op een ogenblik dat over deze materie onderhandelingen worden gevoerd met de NMBS.

De heer Coene heeft mij het gras voor de voeten weggemaaid door breedvoerig zijn motivaties uiteen te zetten, die ook de mijne waren toen ik samen met anderen deze resolutie indiende. Ik dank hem daarvoor trouwens, het maakt het debat alleen maar korter. Voorts wil ik ten overstaan van hen die in deze kwestie voer voor polemieken zoeken, onderstrepen dat het niet de bedoeling kan zijn nu duidelijkheid creëren over de verschillende tracés. Dat kan nu eenmaal niet in deze federale Kamer, aangezien bijvoorbeeld de bouwvergunningen moeten worden verleend door de gewesten en de discussie bijgevolg op dat niveau moet worden gevoerd.

Men kent de reactie van bepaalde burgemeesters die een houding aannemen van *not in my backyard*. Ze zijn wel voor een treinverbinding, maar niet te dicht bij hun deur. Overigens vraag ik mij af of er niet effectief werk moet worden gemaakt van het IJzeren Rijnproject dat reeds meermaals op de agenda stond. Ondanks de opmerkingen die hierover vandaag werden gemaakt, heb ik niet de indruk dat de minister dit project op de lange baan schuift. Hij wil er zelfs kredieten voor vrijmaken. Die kredieten waren overigens al vermeld in het tienjarenplan. Ik ben dus hoopvol en in de commissie legde ik al uit waarom deze spoorwegverbinding voor goederenverkeer wars van elk regionalisme en elke polemiek essentieel is. De heer Coene herhaalde vanmorgen mijn argumenten in de openbare vergadering. Vroeger zegden wij dat Antwerpen Brussel niet los liet. Als Tervuren — in de persoon van de heer Coene die daar woont — de belangen van de Antwerpse haven verdedigt dan heb ik goede hoop voor Antwerpen.

M. le président. — La parole est à M. Foret.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le président, la proposition de résolution sur laquelle nous sommes amenés à voter a mis en évidence l'importance stratégique du port d'Anvers pour le développement de la Région flamande.

Ce développement conditionne non seulement l'avenir économique de la ville et de la région anversoise mais, également, de la Campine et de la province de Limbourg. Il est donc essentiel que les moyens nécessaires soient mis en œuvre pour assurer la continuité de ce développement portuaire.

Les commissaires des Finances et des Affaires économiques l'ont bien compris puisqu'ils se sont prononcés à l'unanimité en faveur de la proposition de résolution. En la circonstance, j'insisterai sur cette unanimité.

Je souhaiterais que tous comprennent avec la même unanimité combien le développement parallèle d'Anvers et de Liège est, sur le plan de l'économie portuaire, absolument indispensable et complémentaire. S'il n'a fallu que très peu de temps pour prendre conscience de la nécessité d'assurer un deuxième accès ferroviaire au port d'Anvers, je ne peux me départir d'une certaine amertume en constatant que, à l'inverse, les choses sont beaucoup moins rapides lorsqu'il s'agit d'assurer les conditions optimales de liaison entre Liège et Anvers par le biais du canal Albert. Dès avant la régionalisation des voies navigables, une décision de principe était déjà pourtant acquise : sur l'ensemble du tracé, l'on devait permettre le passage de barges de 9 000 tonnes d'un port à l'autre.

Certes, des travaux ont été entamés en vue d'atteindre cet objectif mais il subsiste toujours actuellement, aux portes mêmes d'Anvers, un goulot d'étranglement limitant le tonnage à 4 000 tonnes. Dois-je rappeler que l'acheminement optimal des marchandises vers Anvers, la mer du Nord et l'Atlantique, apparaît comme une condition cruciale pour l'économie de Liège et de toute la vallée mosane? Les possibilités de déviation éventuelle pour pallier le rétrécissement du goulot se heurtent à des problèmes de plans de secteur. Il est donc indispensable que des travaux d'élargissement dont le principe est acquis soient effectivement terminés.

Mon groupe émettra un vote positif en faveur de la proposition de résolution. J'invite cependant mes collègues flamands — et, ce faisant, je crois remplir ma fonction de sénateur de communauté et aussi d'élu de Liège —, à se souvenir que cet accord est conditionné par le respect des promesses faites en faveur du canal Albert avant la régionalisation, promesses qu'il appartient dorénavant à la Région wallonne de concrétiser au plus tôt.

En conclusion, j'espère que l'unanimité acquise en commission sur cette proposition de résolution se confirmera dans quelques instants. Je l'attends aussi à propos de la réalisation d'un objectif très ancien de développement de la région liégeoise. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Caluwé.

De heer Caluwé (CVP). — Mijnheer de voorzitter, gezien het gevorderde uur, het uitstekende verslag van de rapporteur, het betoog van de hoofdindieners van de resolutie en de ondersteunende woorden van de heer Foret kan ik kort zijn.

De CVP-fractie steunt deze resolutie en verheugt zich over de eenparige goedkeuring ervan in de commissie en waarschijnlijk ook straks in openbare vergadering. Zoals terecht werd onderstreept door de rapporteur kan men de tweede spoortoegang niet loskoppelen van de realisatie van het IJzeren Rijnproject. Dit project moet ervoor zorgen dat Antwerpen, maar ook de rest van het land kunnen inspelen op de ontwikkelingen in Oost-Europa en bijgevolg ook in Duitsland. Vandaag is het Belgische goederenvervoer per spoor naar Duitsland al hoger dan dat naar Rotterdam. België moet dus trachten deze goede exportpositie op de Duitse markt te behouden. Vandaar het grote belang van de realisatie van deze investering.

De eenparige goedkeuring van deze resolutie is op dit vlak een belangrijk signaal en moet tevens de basis vormen om de regering en de minister daar de komende maanden systematisch aan te herinneren. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, de toepassing van het cordon «sectaire» bij de ondertekening van het voorstel van resolutie zal mij niet beletten de verschillende spoorontsluitingen voor de Antwerpse haven te blijven verdedigen. Ik doe dat uitdrukkelijk vanop deze tribune omdat ik daarstraks, in tegenstelling tot de hoofdindieners van de resolutie, van de minister niet de indruk kreeg dat hij het probleem van die spoorontsluiting tot het zijne maakt. Ik kreeg de indruk dat dit probleem de minister weinig raakt en dat bleek ook uit de uiteenzetting van zijn afgevaardigde in de commissie. De minister vond het helemaal niet nodig in de vergadering van Europese ministers van Vervoer de transportcorridor via de IJzeren Rijn te verdedigen of zelfs maar aan te kaarten. Dat was daar blijkbaar niet aan de orde, hoewel Nederland zich via zijn Betuwe-Lijn de grootste offers wil getroosten om zo gauw mogelijk de haven van Rotterdam verder te ontsluiten, zoals de heer Coene al opmerkte.

Het lijkt mij dus noodzakelijk te pleiten voor die tweede spoorontsluiting. De cijfers die het gemeentelijke havenbedrijf van Antwerpen vandaag bekendmaakte, tonen aan dat in de eerste helft van het jaar, 54,6 miljoen ton goederen werden behandeld. Dit betekent een stijging met 2,2 miljoen ton tegenover vorig jaar. Wij gaan die extra 2,2 miljoen ton de weg opsturen, omdat dit met het spoor vandaag niet mogelijk is, wat nochtans het meest logisch zou zijn.

De minister verklaart dat het traject nog niet klaar is en dat hij het daarom nog niet naar voor wil schuiven als een aanvaardbare vervoersmogelijkheid. Ik heb daar problemen mee. Indien uit de cijfers blijkt dat de haven van Antwerpen inderdaad een zeer belangrijke economische groeipool is, dan is het uiteraard ook een zeer belangrijke tewerkstellingspool en dan denk ik dat veel verbaal geweld over tewerkstelling zonder voorwerp wordt wanneer deze groeipool wordt afgeremd.

Wij moeten het IJzeren Rijnproject en de tweede spoorontsluiting met elkaar verbinden omdat de tweede spoorontsluiting eigenlijk deel uitmaakt van de IJzeren Rijn en hiermee verwijst ik opnieuw naar het havenbedrijf.

Naar aanleiding van een opmerking die mij daarstraks werd gemaakt, citeer ik verder uit het havenverslag: «De IJzeren Rijn is meer dan louter een verbinding tussen Antwerpen en het Rijn-Ruhrgebied. Op langere termijn moet deze spoorlijn worden beschouwd als een deel van een goederenas vertrekkende van de Kanaaltunnel, dus vanuit het Verenigd Koninkrijk over Duinkerken, Gent, Antwerpen en de Ruhr naar het voormalige Oostblok, vooral Oost-Duitsland en Polen.»

Deze as onderbreken met het argument dat het IJzeren Rijntraject nog niet operationeel is, is niet ernstig. Zo een houding getuigt van een ergerlijke kortzichtigheid van een minister en is ook strijdig met de visie van het Vlaams Parlement, dat terzake bevoegd is voor de uitstippeling van het tracé. In dat Vlaams Parlement werd in één van de laatste vergaderingen unaniem gepleit voor de uitvoering van het IJzeren Rijnproject en de ontsluiting van het bewuste tracé.

Ik vraag mij echt af of de federale minister, die de resolutie van het Vlaams Parlement naast zich heeft neergelegd, ook de resolutie van de Senaat naast zich zal neerleggen. In dat geval demonstreert hij namelijk «een totaal onbegrip, een desinteresse die soms de arrogantie overschrijdt.» Dit was een sneer naar de federale overheden vanwege de heer Restiau, de woordvoerder van het Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen. Indien de minister ook deze resolutie naast zich neerlegt, zijn deze woorden volledig op hem van toepassing.

Ondanks deze visie zal het Vlaams Blok deze resolutie zoals aangekondigd van harte goedkeuren.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik heb daarjuist nagelaten de commissievoorzitter te danken voor de manier waarop hij deze resolutie heeft behandeld. Tevens wil ik benadrukken dat het in de Senaat blijkbaar mogelijk is om op 1 juli een voorstel tot resolutie in te dienen en er op 17 juli over te stemmen. Ook dit stemt mij hoopvol.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Coveliers.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, men heeft ditmaal zelfs geen aparte moties nodig gehad.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Coene.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de heer Erdman geeft blijk van weinig ambitie als hij met deze resolutie reeds tevreden is. Ze is immers vrijblijvend en bevat geen enkel engagement. Ik hoop dat de heer Erdman ook bereid is tot samenwerking over meer belangrijke thema's.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik kan de heer Coene verzekeren dat mijn ambitie verder reikt dan hij zou kunnen denken.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, de groenen steunen deze resolutie. Ik heb ze trouwens mee ondertekend. Ik deed dat niet als Antwerps chauvinist en wil in dit verband benadrukken dat het goed was dat de heer Coene dit uitstekende verslag heeft opgesteld. Zo werd niet de indruk gewekt dat deze materie alleen Antwerpenaren aanbelangt, want dat is niet zo.

De ontwikkeling van de Antwerpse haven is van groot belang voor onze economie en werkgelegenheid. Dit geldt niet alleen voor de Vlaamse regio, maar voor heel België en de Benelux. Deze ontwikkeling brengt echter veel problemen met zich ten aanzien van het nu eenmaal beperkte draagvlak. Indien men de haven zo goed mogelijk wil ontwikkelen, moet men absoluut alternatieven vinden voor het vervoer van goederen en personen. Daarom steunen wij deze resolutie gelet op de zeer belangrijke ecologische beperkingen aan de onbeperkte expansie.

Deze resolutie gaat verder dan de Antwerpse haven en het opvangen van de mobiliteitsproblemen die met de havenactiviteiten gepaard gaan. In de voorlaatste paragraaf wordt immers aan de regering gevraagd — ik ben het met de heer Coene eens dat wij enkel kunnen vragen — om een algemeen mobiliteitsbeleid te ontwikkelen dat het verkeersvolume reduceert en de milieuvriendelijke vervoerswijzen bevordert. Ik hoop dat iedereen die dit goedkeurt, die tekst ook werkelijk heeft gelezen. Dit is inderdaad de kern van het groene denken over economie en mobiliteit. Wij keuren deze resolutie dan ook met overtuiging goed. (*Applaus.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, de Volksunie zal het voorstel van resolutie goedkeuren.

Door een samenloop van omstandigheden werd dit voorstel door twee leden van de Volksunie ondertekend. Geen van beiden is echter Antwerpenaar.

Iemand heeft opgemerkt dat IJzeren Rijn eveneens kan worden gelezen als IJzer en Rijn. De IJzeren Rijn hoeft niet halt te houden in Antwerpen. De Westhoek beschikt inmiddels over een geëlektrificeerde spoorlijn, maar er is nog altijd geen verbinding met Duinkerken.

Ik maak gebruik van deze gelegenheid om een bijkomende bedenking te formuleren; wanneer wij Luik steunen, willen wij Zeebrugge en het gebied van Frans-Vlaanderen over de grens eveneens steunen.

M. le président. — La parole est à M. Lallemand.

M. Lallemand (PS). — Monsieur le président, j'ai approuvé et signé cette proposition de résolution dès le départ. Mon groupe soutient celle-ci avec détermination, car selon lui, il est de l'intérêt de cette grande ville qu'est Anvers, de la Flandre et de la Belgique, de concrétiser les longues discussions dont cette question a fait l'objet.

Cependant, je m'inscris également dans les propos formulés par le représentant du groupe PRL-FDF. En effet, il me paraît indispensable, par ailleurs, de réaliser des promesses qui ont été faites, par exemple, quant à l'élargissement du canal Albert, afin d'assurer le développement d'une autre région et d'une autre ville de notre pays, à savoir celle de Liège.

Si nous sommes unanimes sur cette question, ce sera avec conviction que nous soutiendrons cette proposition de résolution. (*Applaudissements.*)

M. le président. — Plus personne ne demandant la parole, la discussion est close.

Daar niemand meer het woord vraagt, is de bespreking gesloten.

Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble de la proposition de résolution.

We stemmen zo dadelijk over het voorstel van resolutie.

HULDE TER NAGEDACHTENIS AAN
MEVROUW JEANNE DRIESSEN, ERESENATOR

HOMMAGE À LA MÉMOIRE DE
MME JEANNE DRIESSEN, SÉNATEUR HONORAIRE

De voorzitter. — Dames en heren, de Senaat heeft met groot leedwezen kennis gekregen van het overlijden van mevrouw Jeanne Driessen, onze meer dan honderdjarige eresenator, gewezen senator voor het arrondissement Hasselt-Tongeren-Maseik en gewezen gecoöpteerd senator.

Mevrouw Driessen heeft de gezegende leeftijd van 105 jaar bereikt.

Uw voorzitter betuigt het rouwbeklag van de vergadering aan de familie van ons betreurd gewezen medelid.

WETSONTWERP TOT INSTELLING VAN DE COMMISSIES VOOR DE VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING

WETSVOORSTEL TOT INVOERING VAN DE VERVROEGDE INVRIJHEIDSTELLING

Aangehouden stemmingen

PROJET DE LOI INSTITUANT LES COMMISSIONS DE LIBÉRATION CONDITIONNELLE

PROPOSITION DE LOI ÉTABLISSANT LA LIBÉRATION ANTICIPÉE

Votes réservés

De voorzitter. — Wij gaan nu over tot de aangehouden stemmingen.

Nous devons procéder maintenant aux votes réservés.

Wij moeten ons eerst uitspreken over het amendement van de heer Van Hauthem ertoe strekkend een artikel *1bis* (nieuw) in te voegen.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur l'amendement déposé par M. Van Hauthem tendant à l'insertion d'un article *1^{er}bis*.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, ik vraag de naamstemming.

De voorzitter. — Wordt deze vraag gesteund? (*Meer dan vier leden staan op.*)

Aangezien de naamstemming reglementair is gevraagd, zal ertoe worden overgegaan.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

60 leden zijn aanwezig.

60 membres sont présents.

51 stemmen neen.

51 votent non.

3 stemmen ja.

3 votent oui.

6 onthouden zich.

6 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd:

Ont voté non:

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, M. Coveliers, Mmes De Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbyack, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Ceder, Raes et Verreycken.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Boutmans, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Jonckheer et Van Hauthem.

De voorzitter. — Ik verzoek de heer Van Hauthem de reden van zijn onthouding mede te delen.

De heer Van Hauthem (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, voor deze en de volgende stemmingen, heb ik een stemafpraak met de heer Weys, die in het buitenland vertoeft.

M. le président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Desmedt et Foret à l'article 2.

Wij stemmen over het amendement van de heren Desmedt en Foret bij artikel 2.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

62 membres sont présents.

62 leden zijn aanwezig.

36 voten non.

36 stemmen neen.

15 votent oui.

15 stemmen ja.

11 s'abstiennent.

11 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non:

Neen hebben gestemd:

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes De Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbyack, Urbain, Vandenberghe, Mmes Van der Wildt et Willame-Boonen.

Ont voté oui:

Ja hebben gestemd:

MM. Bock, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Hatry, Hazette, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Se sont abstenus:

Onthouden hebben zich:

MM. Anciaux, Boutmans, Ceder, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Jonckheer, Loones, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heer Van Hauthem bij artikel 2.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement de M. Van Hauthem à l'article 2.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over het amendement de heer Van Hauthem ook geldt voor dit amendement?

Puis-je considérer que le dernier vote sur l'amendement de M. Van Hauthem est également valable pour cet amendement? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

Ik breng artikel 2 in stemming.

Je mets aux voix l'article 2.

— Artikel 2 is aangenomen.

L'article 2 est adopté.

M. le président. — Nous passons au vote sur l'amendement de MM. Desmedt et Foret à l'article 3.

Wij stemmen over het amendement van de heren Desmedt en Foret bij artikel 3.

La parole est à M. Desmedt.

M. Desmedt (PRL-FDF). — Monsieur le président, à la suite du rejet de notre premier amendement, tous nos autres amendements perdent leur raison d'être et sont donc retirés, excepté l'amendement subsidiaire n° 78 à l'article 5.

M. le président. — Nous en prenons acte.

Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heer Van Hauthem bij artikel 3.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement de M. Van Hauthem à l'article 3.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over een amendement van de heer Van Hauthem ook geldt voor dit amendement?

Puis-je considérer que le dernier vote sur un amendement de M. Van Hauthem est également valable pour cet amendement? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

Ik breng artikel 3 in stemming.

Je mets aux voix l'article 3.

— Artikel 3 is aangenomen.

L'article 3 est adopté.

M. le président. — À l'article 4, l'amendement de MM. Desmedt et Foret est retiré.

Bij artikel 4 is het amendement van de heren Desmedt en Foret ingetrokken.

Ik breng artikel 4 in stemming.

Je mets aux voix l'article 4.

— Artikel 4 is aangenomen.

L'article 4 est adopté.

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heer Van Hauthem bij artikel 5.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement de M. Van Hauthem à l'article 5.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over een amendement van de heer Van Hauthem ook geldt voor dit amendement?

Puis-je considérer que le dernier vote sur un amendement de M. Van Hauthem est également valable pour cet amendement? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

Nous passons au vote sur l'amendement subsidiaire de MM. Desmedt et Foret à l'article 5.

Wij stemmen over het subsidiair amendement van de heren Desmedt en Foret bij artikel 5.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

62 membres sont présents.

62 leden zijn aanwezig.

36 votent non.

36 stemmen neen.

15 votent oui.

15 stemmen ja.

11 s'abstiennent.

11 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemant, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbyack, Urbain, Vandenberghe, Mmes Van der Wildt et Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bock, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Desmedt, Destexhe, Devolder, Foret, Goovaerts, Hatry, Hazette, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Anciaux, Boutmans, Ceder, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Jonckheer, Loones, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

De voorzitter. — Wij stemmen over het amendement van de heer Boutmans bij artikel 5.

Nous passons au vote sur l'amendement de M. Boutmans à l'article 5.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

61 leden zijn aanwezig.

61 membres sont présents.

38 stemmen neen.

38 votent non.

15 stemmen ja.

15 votent oui.

8 onthouden zich.

8 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemant, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbyack, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Verreycken et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Coene, Coveliers, Daras, Mme Dardenne, M. Devolder, Mme Dua, MM. Goovaerts, Jonckheer, Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

M. Bock, Mme Cornet d'Elzius, MM. Destexhe, Erdman, Foret, Hatry et Hazette.

De voorzitter. — Ik breng artikel 5 in stemming.

Je mets aux voix l'article 5.

— Artikel 5 is aangenomen.

L'article 5 est adopté.

De voorzitter. — Het amendement van de heren Desmedt en Foret bij artikel 6 is ingetrokken.

L'amendement de MM. Desmedt et Foret à l'article 6 est retiré.

Ik breng artikel 6 in stemming.

Je mets aux voix l'article 6.

— Artikel 6 is aangenomen.

L'article 6 est adopté.

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heer Van Hauthem bij artikel 7.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement de M. Van Hauthem à l'article 7.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over een amendement van de heer Van Hauthem ook geldt voor dit amendement?

Puis-je considérer que le dernier vote sur un amendement de M. Van Hauthem est également valable pour cet amendement? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

Les amendements de MM. Desmedt et Foret aux articles 7 à 18 sont retirés.

De amendementen van de heren Desmedt en Foret bij de artikelen 7 tot en met 18 zijn ingetrokken.

Ik breng de artikelen 7 tot 18 in stemming.

Je mets aux voix les articles 7 à 18.

— De artikelen 7 tot en met 18 zijn aangenomen.

Les articles 7 à 18 sont adoptés.

De voorzitter. — Aangezien artikel 1 reeds vroeger werd aangenomen, stemmen wij zo dadelijk over het geheel van het wetsontwerp.

L'article premier ayant déjà été adopté au cours d'une précédente séance, il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI RELATIF AU CASIER JUDICIAIRE CENTRAL (ÉVOCATION)

Votes réservés

WETSONTWERP BETREFFENDE HET CENTRAAL STRAFREGISTER (EVOCATIE)

Aangehouden stemmingen

M. le président. — Nous devons procéder maintenant aux votes réservés.

Wij gaan nu over tot de aangehouden stemmingen.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur l'amendement déposé par M. Desmedt et Mme Lizin, tendant à insérer un article 16bis (nouveau).

Wij stemmen eerst over het amendement van de heer Desmedt en mevrouw Lizin, dat ertoe strekt een artikel 16bis (nieuw) in te voegen.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1996-1997
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1996-1997

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

62 membres sont présents.

62 leden zijn aanwezig.

47 votent non.

47 stemmen neen.

12 votent oui.

12 stemmen ja.

3 s'abstiennent.

3 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Goovaerts, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bock, Ceder, Mme Cornet d'Elzius, MM. Desmedt, Destexhe, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Mme Lizin, MM. Raes et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

M. Anciaux, Mme Milquet et M. Van Hauthem.

De voorzitter. — Wij stemmen over het amendement en het subsidiair amendement van de heer Boutmans bij artikel 23.

Nous passons au vote sur l'amendement et l'amendement subsidiaire de M. Boutmans à l'article 23.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

62 leden zijn aanwezig.

62 membres sont présents.

54 stemmen neen.

54 votent non.

7 stemmen ja.

7 votent oui.

1 onthoudt zich.

1 s'abstient.

Derhalve zijn de amendementen niet aangenomen.

En conséquence, les amendements ne sont pas adoptés.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, M. Coveliers, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Foret, Goovaerts, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Lalle-

mand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbyack, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Verreycken et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Boutmans, Daras, Mmes Dardenne, Dua, MM. Jonckheer et Loones.

Onthouden heeft zich :

S'est abstenu :

M. Erdman.

De voorzitter. — Ik verzoek de heer Erdman de reden van zijn onthouding mede te delen.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, ik heb mij onthouden, omdat ik van oordeel ben dat in het amendement inderdaad een cruciaal probleem wordt aangekaart, dat wij ook hebben besproken. Om redenen die u bekend zijn, kunnen wij het amendement op dit ogenblik niet aanvaarden, maar ik ben van oordeel dat het probleem in al zijn modaliteiten moet worden onderzocht, zoals trouwens ook in de commissie werd verklaard. Daarbij moet eventueel ook worden onderzocht of de gerechtskosten voor eerherstel niet vallen onder de rechtsbijstand, of deze eventueel kunnen worden afgeschaft en welke kosten in aanmerking worden genomen. Wij moeten dit dus in zijn globaliteit beoordelen.

M. le président. — Nous passons au vote sur l'amendement de M. Desmedt et de Mme Lizin tendant à insérer un article 23bis (nouveau).

Wij stemmen over het amendement van de heer Desmedt en mevrouw Lizin dat ertoe strekt een artikel 23bis (nieuw) in te voegen.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

61 membres sont présents.

61 leden zijn aanwezig.

41 votent oui.

41 stemmen ja.

13 votent non.

13 stemmen neen.

7 s'abstiennent.

7 onthouden zich.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ph. Charlier, Coveliers, Mmes Dardenne, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Goovaerts, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Loones, Mmes Maximus, Merchiers, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbyack, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Mme Willame-Boonen.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bock, Ceder, G. Charlier, Mme Cornet d'Elzies, MM. Desmedt, Destexhe, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Mme Lizin, MM. Raes et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Anciaux, Daras, Mme de Bethune, MM. Jonckheer, Mahoux, Mme Milquet et M. Van Hauthem.

M. le président. — Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

We stemmen zo dadelijk over het geheel van het wetsontwerp.

PROJET DE LOI PRÉVOYANT L'APPOSITION DE CERTAINES MENTIONS SUR LA CARTE D'IDENTITÉ VISÉE À L'ARTICLE 6, § 1er, DE LA LOI DU 19 JUILLET 1991 RELATIVE AUX REGISTRES DE LA POPULATION ET AUX CARTES D'IDENTITÉ MODIFIANT LA LOI DU 8 AOÛT 1983 ORGANISANT UN REGISTRE NATIONAL DES PERSONNES PHYSIQUES, ET RÉGLANT L'EMPLOI DES LANGUES POUR CES MENTIONS

PROPOSITION DE LOI RELATIVE À L'EMPLOI DES LANGUES SUR LES CARTES D'IDENTITÉ

Votes réservés

WETSONTWERP TOT BEPALING VAN HET AANBRENGEN VAN SOMMIGE VERMELDINGEN OP DE IDENTITEISKAART BEDOELD IN ARTIKEL 6, § 1er, VAN DE WET VAN 19 JULI 1991 BETREFFENDE DE BEVOLKINGSREGISTERS EN DE IDENTITEISKAARTEN EN TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 AUGUSTUS 1983 TOT REGELING VAN EEN RIJSREGISTER VAN DE NATUURLIJKE PERSONEN, EN TOT REGELING VAN HET TAALGEBRUIK VOOR DEZE VERMELDINGEN

WETSVOORSTEL INZAKE HET TAALGEBRUIK OP DE IDENTITEISKAARTEN

Aangehouden stemmingen

De voorzitter. — Wij gaan nu over tot de aangehouden stemmingen.

Nous devons procéder maintenant aux votes réservés.

Wij moeten ons eerst uitspreken over het amendement van de heer Loones bij artikel 1.

Nous avons à nous prononcer, en premier lieu, sur l'amendement déposé par M. Loones à l'article premier.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

62 leden zijn aanwezig.

62 membres sont présents.

45 stemmen neen.

45 votent non.

12 stemmen ja.

12 votent oui.

5 onthouden zich.

5 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzies, M. Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Happart,

Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbacq, Urbain, Vandenberghe, Mmes Van der Wildt et Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Ceder, Coene, Coveliers, Devolder, Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Verreycken.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Caluwé, Delcroix, Goovaerts, Olivier et Van Hauthem.

De voorzitter. — Ik breng artikel 1 in stemming.

Je mets aux voix l'article premier.

— Artikel 1 is aangenomen.

L'article premier est adopté.

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heer Loones bij artikel 2.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement de M. Loones à l'article 2.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over het vorige amendement ook geldt voor dit amendement ?

Puis-je considérer que le dernier vote sur l'amendement précédent est également valable pour cet amendement ? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

Wij stemmen over het amendement van de heer Van Hauthem bij artikel 2.

Nous passons au vote sur l'amendement de M. Van Hauthem à l'article 2.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

62 leden zijn aanwezig.

62 membres sont présents.

54 stemmen neen.

54 votent non.

3 stemmen ja.

3 votent oui.

5 onthouden zich.

5 s'abstiennent.

Derhalve is het amendement niet aangenomen.

En conséquence, l'amendement n'est pas adopté.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzies, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goovaerts, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbacq, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Mme Willame-Boonen.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Ceder, Raes et Verreycken.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Anciaux, Delcroix, Loones, Olivier et Van Hauthem.

De voorzitter. — Ik breng artikel 2 in stemming.

Je mets aux voix l'article 2.

— Artikel 2 is aangenomen.

L'article 2 est adopté.

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het amendement van de heer Loones bij artikel 3.

Nous devons nous prononcer sur l'amendement de M. Loones à l'article 3.

Mag ik aannemen dat de vorige stemming over een amendement van de heer Loones ook geldt voor dit amendement ?

Puis-je considérer que le dernier vote sur un amendement de M. Loones est également valable pour cet amendement ? (*Assentiment.*)

Derhalve wordt dit amendement niet aangenomen.

En conséquence, cet amendement n'est pas adopté.

Ik breng artikel 3 in stemming.

Je mets aux voix l'article 3.

— Artikel 3 is aangenomen.

L'article 3 est adopté.

De voorzitter. — We stemmen zo dadelijk over het geheel van het wetsontwerp.

Il sera procédé tout à l'heure au vote sur l'ensemble du projet de loi.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE SIÈGE ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET L'AGENCE SPATIALE EUROPÉENNE, SIGNÉ À PARIS LE 26 JANVIER 1993

Vote

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET ZETELAKKOORD TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIË EN HET EUROPESE RUIMTE-AGENTSCHAP, ONDERTEKEND TE PARIJS OP 26 JANUARI 1993

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

60 membres sont présents.

60 leden zijn aanwezig.

50 votent oui.

50 stemmen ja.

10 s'abstiennent.

10 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzies, M. Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre,

MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mmes Van der Wildt et Willame-Boonen.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Ceder, Coveliers, Goovaerts, Mmes Leduc, Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vergote, Verhofstadt et Verreycken.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD CONCLU PAR ÉCHANGE DE LETTRES DATÉES À BRUXELLES LES 28 ET 29 FÉVRIER 1996 ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LE ROYAUME DES PAYS-BAS PORTANT PROROGATION DE L'ACCORD CONCERNANT LE STATUT DES OFFICIERS DE LIAISON BELGES ATTACHÉS À L'UNITÉ DROGUES EUROPOL À LA HAYE

Vote

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET AKKOORD GESLOTEN DOOR WISSELING VAN BRIEVEN GEDAGTEKEND TE BRUSSEL OP 28 EN 29 FEBRUARI 1996 TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIË EN HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN TOT VERLENING VAN HET AKKOORD BETREFFENDE HET STATUUT VAN DE BELGISCHE VERBINDINGSAMBTENAREN BIJ DE TE DEN HAAG GEVESTIGDE EUROPOL DRUGSEENHEID

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

62 membres sont présents.

62 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote :

Aan de stemming hebben deelgenomen :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goovaerts, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie,

Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Verreycken et Mme Willame-Boonen.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT AU PROTOCOLE AMENDANT LA CONVENTION ADDITIONNELLE À LA CONVENTION CONCLUE LE 16 SEPTEMBRE 1971 ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET L'ORGANISATION DU TRAITÉ DE L'ATLANTIQUE NORD RELATIVE À LA CONCESSION À L'ORGANISATION DU TRAITÉ DE L'ATLANTIQUE NORD RELATIVE À LA CONCESSION À L'ORGANISATION DU TRAITÉ D'UN TERRAIN SITUÉ À BRUXELLES EN VUE DE LA RÉALISATION DU SIÈGE PERMANENT DE CETTE ORGANISATION, FAIT À BRUXELLES LE 10 JUILLET 1996

Vote

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET PROTOCOL TOT WIJZIGING VAN DE AANVULLENDE OVEREENKOMST BIJ DE OVEREENKOMST GESLOTEN OP 16 SEPTEMBER 1971 TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIË EN DE NOORD-ATLANTISCHE VERDRAGSORGANISATIE BETREFFENDE DE CONCESSIE AAN DE NOORD-ATLANTISCHE VERDRAGSORGANISATIE VAN EEN TE BRUSSEL GELEGEN TERREIN VOOR DE OPRICHTING VAN EEN PERMANENTE ZETEL VAN DEZE ORGANISATIE, GEDAAN TE BRUSSEL OP 10 JULI 1996

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Het woord is aan de heer Anciaux voor een stemverklaring.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, de Volksuniefractie zal tegen dit ontwerp stemmen. Wij hebben niet alleen principiële bezwaren tegen de NAVO, maar wij hebben ook heel wat bedenkingen bij het retroactieve karakter van het ontwerp. Vorig jaar werd een protocolakkoord gesloten dat, na ratificatie, geacht wordt van kracht te zijn vanaf het ogenblik van de ondertekening. Dat is niet zo vanzelfsprekend. De argumentatie voor deze retroactiviteit is dat er snel en dringend moet worden opgetreden omdat de gebouwen klaar moesten zijn tegen einde 1997.

Deze redenering wordt echter helemaal op de helling geplaatst, omdat er over het bouwen op dat terrein nog helemaal geen akkoord bestaat. Bijgevolg is er geen sprake van urgentie en keuren wij dus iets retroactiefs goed dat in de toekomst niet meer van kracht zal zijn en niet meer zal worden uitgevoerd. Dat lijkt ons al te onzinnig.

Bovendien krijgt de NAVO andermaal helemaal vrij spel. Zij mag zelf bepalen waar en wanneer zij haar zetel ergens in Brussel zal vestigen. Recente persberichten dat de NAVO haar zetel misschien naar het militair hospitaal van Neder-over-Heembeek zal overbrengen, moeten ons dubbel voorzichtig maken.

De Volksuniefractie zal bij de stemming over dit wetsontwerp bijgevolg om principiële en juridische redenen tegen stemmen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken voor een stemverklaring.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, het Vlaams Blok zal zich bij de stemming over dit ontwerp onthouden.

Ten eerste is het voor ons totaal onduidelijk wie hier het gelag zal betalen. Wij krijgen alleszins de indruk dat niet de Verdragsorganisatie, maar wij zullen opdraaien voor alle kosten.

Ten tweede is er ook een zeer grote onduidelijkheid inzake de overlast die deze organisatie zal meebrengen voor de gemeente Zaventem.

Deze beide onduidelijkheden zetten ons ertoe aan om in deze kwestie geen stelling in te nemen en ons te onthouden.

De voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

62 leden zijn aanwezig.

62 membres sont présents.

51 stemmen ja.

51 votent oui.

6 stemmen neen.

6 votent non.

5 onthouden zich.

5 s'abstiennent.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, M. Coveliers, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Erdman, Foret, Goovaerts, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Mme Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Anciaux, Boutmans, Daras, Mmes Dardenne, Dua et M. Loones.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Ceder, Jonckheer, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE OVEREENKOMST TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIË EN DE VERENIGDE STATEN VAN AMERIKA AANGAANDE DE RECHTSHULP IN STRAFZAKEN, EN BIJLAGE, ONDERTEKEND TE WASHINGTON OP 28 JANUARI 1988

Stemming

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À LA CONVENTION ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LES ÉTATS-UNIS D'AMÉRIQUE CONCERNANT L'ENTRAIDE JUDICIAIRE EN MATIÈRE PÉNALE, ET ANNEXE, SIGNÉE À WASHINGTON LE 28 JANVIER 1988

Vote

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

61 leden zijn aanwezig.

61 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Aan de stemming hebben deelgenomen :

Ont pris part au vote :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goovaerts, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Verreycken et Mme Willame-Boonen.

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE VOLGENDE INTERNATIONALE AKTEN :

1° OVEREENKOMST TOT WIJZIGING VAN DE VIERDE ACS-EG-OVEREENKOMST VAN LOMÉ VAN 15 DECEMBER 1989, SLOTAKTE EN PROTOCOL BIJ DE VIERDE ACS-EG-OVEREENKOMST VAN LOMÉ NAAR AANLEIDING VAN DE TOETREDING VAN DE REPUBLIEK OOSTENRIJK, DE REPUBLIEK FINLAND EN HET KONINKRIJK ZWEDEN TOT DE EUROPESE UNIE, ONDERTEKEND TE MAURITIUS OP 4 NOVEMBER 1995

2° INTERN AKKOORD BETREFFENDE DE FINANCIERING EN HET BEHEER VAN DE STEUN VAN DE GEMEENSCHAP IN HET KADER VAN HET TWEDE FINANCIËEL PROTOCOL BIJ DE VIERDE ACS-EG-OVEREENKOMST, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 20 DECEMBER 1995

Stemming

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT AUX ACTES INTERNATIONAUX SUIVANTS :

1° ACCORD PORTANT MODIFICATION DE LA QUATRIÈME CONVENTION A.C.P.-C.E. DE LOMÉ DU 15 DÉCEMBRE 1989, ACTE FINAL, ET PROTOCOLE À LA QUATRIÈME CONVENTION A.C.P.-C.E. DE LOMÉ À LA SUITE DE L'ADHÉSION DE LA RÉPUBLIQUE D'AUTRICHE, DE LA RÉPUBLIQUE DE FINLANDE ET DU ROYAUME DE SUÈDE À L'UNION EUROPÉENNE, SIGNÉS À MAURICE LE 4 NOVEMBRE 1995

2° ACCORD INTERNE ENTRE LES REPRÉSENTANTS DES GOUVERNEMENTS DES ÉTATS MEMBRES, RÉUNIS AU SEIN DU CONSEIL, RELATIF AU FINANCEMENT ET À LA GESTION DES AIDES DE LA COMMUNAUTÉ DANS LE CADRE DU SECOND PROTOCOLE FINANCIER DE LA QUATRIÈME CONVENTION A.C.P.-C.E., SIGNÉ À BRUXELLES LE 20 DÉCEMBRE 1995

Vote

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

62 leden zijn aanwezig.

62 membres sont présents.

58 stemmen ja.

58 votent oui.

4 onthouden zich.

4 s'abstiennent.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd:

Ont voté oui:

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goovaerts, Happart, Hatry, Hazette, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiens, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Santkin, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbacq, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Mme Willame-Boonen.

Onthouden hebben zich:

Se sont abstenus:

MM. Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN EN HUN LID-STATEN, ENERZIJD, EN DE REPUBLIEK WIT-RUSLAND, ANDERZIJD, BIJLAGEN I TOT VIII, PROTOCOL EN SLOTAKTE, GEDAAN TE BRUSSEL OP 6 MAART 1995

Terugzending naar de commissie

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE PARTENARIAT ET DE COOPÉRATION ENTRE LES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES ET LEURS ÉTATS MEMBRES, D'UNE PART, ET LA RÉPUBLIQUE DU BELARUS, D'AUTRE PART, ANNEXES I À VIII, PROTOCOLE ET ACTE FINAL, FAIT À BRUXELLES LE 6 MARS 1995

Renvoi en commission

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Ik stel voor dat wij eerst naar de verklaring van staatssecretaris Moreels luisteren en vervolgens naar de stemverklaring van de heer Mahoux en mevrouw Dardenne.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le président, il me semblerait plus logique de commencer par les explications de vote et de terminer par la réponse du ministre.

M. le président. — Ce n'est pas aussi logique que vous le pensez, madame. En effet, il ne s'agit pas d'un débat mais d'une communication du gouvernement. Chacun pourra, ensuite, expliquer son vote. La déclaration de M. Moreels ne constitue pas une réponse.

Het woord is aan de heer Verreycken.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, ik neem aan dat een minister of staatssecretaris altijd het woord kan vragen en dat dit geen stemverklaring is. Maar mag na een verklaring van de staatssecretaris iedereen daarop antwoorden?

De voorzitter. — U kunt nadien altijd een stemverklaring afleggen.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mogen wij antwoorden op hetgeen de minister zegde zonder een stemverklaring?

De voorzitter. — Dat kan niet.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, het is niet logisch dat staatssecretaris Moreels nu nog een verklaring aflegt.

De voorzitter. — Het debat is gisteren gesloten. Er werd toen beslist dat de staatssecretaris vóór de stemming een verklaring zou afleggen, die eventueel het stemgedrag van de senatoren kan beïnvloeden.

De heer Anciaux (VU). — Als het debat gesloten is, dan geldt dat voor iedereen.

De voorzitter. — Ik was er gisteren weliswaar niet bij, maar er werd uitdrukkelijk bepaald dat de regering voor de stemming nog een verklaring zou afleggen.

Het woord is aan staatssecretaris Moreels.

De heer Moreels, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de eerste minister. — Mijnheer de voorzitter, de Belgische regering begrijpt het verzoek om nog even te wachten met de ratificatie van het verdrag en te wachten tot de situatie enigszins is opgeklaard alvorens deze ratificatie aan de Europese Unie te notificeren. Desondanks wenst zij dat de ratificatieprocedure nu al helemaal wordt doorlopen op één stap na. De ratificatie zal pas aan de Europese Unie worden genotificeerd op het moment dat de Europese Unie het sein om groen zet voor de inwerkingtreding van de versterkte relatie met de Republiek Wit-Rusland. Gezien de Belgische staatsstructuur en de daarmee verbonden omslachtigheid van de ratificatieprocedures, kan de ratificatie in de verschillende parlementen bij een positief teken van de Europese Unie slechts met grote achterstand op de andere Europese Lid-Statens gebeuren. Vandaar het voorstel van de federale regering om de hiervoor vernoemde handelwijze te volgen. (*Applaus.*)

M. le président. — La parole est à Mme Dardenne pour une explication de vote.

Mme Dardenne (Écolo). — Monsieur le président, j'ai eu l'occasion d'intervenir hier, en séance, pour rappeler avec force le caractère totalitaire du régime Loukachenko et les atteintes systématiques au respect de la démocratie et aux droits de l'homme.

Pour ne citer que quelques exemples, je voudrais rappeler que le président a dissous le parlement démocratiquement élu et l'a remplacé par une assemblée dont les membres sont désignés par lui-même, que les députés de l'opposition démocratique sont soit en exil, soit réduits au silence ou emprisonnés, et que l'aide humanitaire est systématiquement entravée par une volonté de mainmise d'un État fasciste qui veut s'emparer de celle-ci. Or, l'aide humanitaire est le seul espoir de la population atteinte par les retombées de l'accident de Tchernobyl, dont 600 000 enfants.

J'avais proposé hier non pas une non-ratification, mais un report du vote afin qu'il puisse y avoir un examen sérieux de la situation des droits de l'homme au Belarus. Après consultation de mes collègues, nous sommes tombés d'accord sur la proposition suivante: accepter de voter aujourd'hui le projet de loi en conditionnant notre vote à un engagement double du ministre des Affaires étrangères et du gouvernement. Cet engagement consisterait à ne pas déposer les instruments de ratification avant qu'un rapport sérieux sur la situation des droits de l'homme et le respect de la démocratie au Belarus n'ait été réalisé. Par ailleurs, le ministre des Affaires étrangères s'engagerait à tout mettre en œuvre pour obtenir ce rapport ou cette enquête soit via le Conseil de l'Europe, soit via les Communautés européennes.

À notre sens, il s'agirait d'un signal politique important à envoyer au président du Belarus. J'ai entendu votre proposition mais je n'y retrouve pas exactement les engagements que je viens de décrire.

Je souhaiterais donc, monsieur le secrétaire d'État, que vous précisiez que ce dépôt d'instruments de ratification sera bien conditionné au fait qu'un rapport soit établi sur la situation des droits de l'homme. Pour ma part, je souhaiterais d'ailleurs que ce rapport puisse faire l'objet d'un débat au Parlement afin que nous puissions, en connaissance de cause, évaluer la position du gouvernement. Il me paraît essentiel de savoir quelles valeurs on défend. Pour une fois, les droits de l'homme doivent l'emporter sur les intérêts strictement économiques. (*Applaudissements.*)

M. le président. — Je rappelle que les explications de vote sont limitées à deux minutes.

La parole est à M. Mahoux pour une explication de vote.

M. Mahoux (PS). — Monsieur le président, le parcours des projets au sein de nos assemblées prend parfois un certain temps et l'on peut espérer que la longueur de ce parcours permettra au régime du Belarus de se modifier. Je veux confirmer que ce régime et les déclarations de son président sont incompatibles avec des relations normales entre États démocratiques.

Par ailleurs, je souhaite souligner que plusieurs associations dont l'objectif est de venir en aide aux victimes de l'accident de Tchernobyl — je connais de manière plus particulière «Solidarité et espoir pour Tchernobyl» dont j'ai été amené à m'occuper de manière active — signalent qu'elles rencontrent des difficultés extrêmement importantes, des entraves à l'acheminement de l'aide et que le gouvernement du Belarus fait même obstacle à l'accueil par des familles belges d'enfants pour plusieurs semaines ou plusieurs mois.

Je considère qu'il s'agit là de motifs suffisants pour ne pas voter ce projet de loi. Cependant, la déclaration du gouvernement et l'engagement que ce dernier vient de prendre, nous permettent, à mon sens, d'être rassurés dans la mesure où la notification ne sera pas donnée tant que la situation ne se sera pas modifiée au Belarus.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Anciaux voor een stemverklaring.

De heer Anciaux (VU). — Mijnheer de voorzitter, het vertrouwen van de VU in de regering is niet zó groot dat wij zo maar goedkeuren en de regering dat dan naar eigen inzicht laten invullen. Om principiële redenen zullen wij dan ook tegenstemmen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken voor een stemverklaring.

De heer Verreycken (VI. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, het zal u misschien verbazen, maar het Vlaams Blok zal de hele reeks overeenkomsten goedkeuren, zowel met Wit-Rusland als met Armenië, Oezbekistan, Georgië, Kazachstan, Kirgizstan en Azerbeidjan.

Wij keuren deze overeenkomsten niet goed omdat wij ons willen uitspreken over de interne politieke situatie in deze landen. Wij zijn geen voogden of kolonisatoren. Wij keuren deze verdragen goed omdat er nu ten minste wordt aangetoond dat er na de

implosie van het Sovjetimperium eindelijk ruimte voor samenwerking is gekomen. Eindelijk kunnen wij een gesprek voeren, niet langer met een mastodont van verzamelsaten, maar met volkeren die in een eigen republiek wonen, weliswaar met hun eigen problemen.

Ik hoop dat het principe van samenwerking met volkeren in eigen Staten niet alleen ver van ons bed in Oost-Europa wordt toegejuicht, maar dat wij dergelijke verdragen ook in eigen land zullen kunnen goedkeuren. Toen ik het twaalfde wetsontwerp op de agenda van gisteren zag staan, hoopte ik even dat wij reeds zo ver waren. Het ging echter alleen maar om een eenvormige Beneluxwet inzake tekeningen of modellen. De samenwerkingsverbanden met volkeren in de eigen Staten gelden dus niet voor de volkeren die in dit land wonen. Ik ben er echter van overtuigd dat dit ooit wel het geval zal zijn.

Om dit alvast te signaleren, zal het Vlaams Blok de wetsontwerpen goedkeuren.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Vautmans voor een stemverklaring.

De heer Vautmans (VLD). — Mijnheer de voorzitter, als voorzitter van de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden wil ik benadrukken dat wij dit agendapunt nog maar een paar weken geleden in de commissie hebben behandeld. Toen heeft de regering geen enkele opmerking gemaakt. Degenen die nu aandringen op uitstel of amendering, waren bij de besprekingen niet aanwezig. Ik vraag dan ook dat het ontwerp na het reces opnieuw in de commissie wordt behandeld en dat het nu dus naar de commissie wordt teruggezonden.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Erdman voor een stemverklaring.

De heer Erdman (SP). — Mijnheer de voorzitter, in diplomatieke taal zegt men dat er ongerustheid bestaat tegenover de partner. Ik dacht dat het Belgisch buitenlands beleid altijd werd bepaald door de eerbiediging van de rechten van de mens. De staatssecretaris laat het afronden van de procedure nu duidelijk afhangen van een groen licht van de EU. Voor de SP-fractie biedt deze controle een bijkomende garantie. Daarom zullen wij het ontwerp goedkeuren.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Vautmans.

De heer Vautmans (VLD). — Mijnheer de voorzitter, ik wil nogmaals benadrukken dat wij sinds vorig jaar wachten op het rapport over de eerbiediging van de rechten van de mens in de landen waaraan wij ontwikkelingshulp verlenen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans voor een stemverklaring.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, ik meen dat wij de stemming over dit verdrag moeten uitstellen om vanuit de Senaat een krachtig signaal te geven aan Wit-Rusland. Tijdens het debat dat door collega Dardenne op gang werd gebracht, groeide een consensus dat de regering de belofte zou kunnen doen om de goedkeuring van de overeenkomst te koppelen aan de eerbiediging van de mensenrechten door Wit-Rusland. Dit zou ik nog kunnen aannemen. De regering zegt nu echter dat ze op een groen licht van de Europese Unie wacht. De Senaat moet nu delegeren aan de regering, die op haar beurt delegeert aan de Europese Unie. Ik vind dit geen krachtig signaal om de mensenrechten te laten respecteren. De Europese Unie hecht lang niet altijd belang aan die rechten. Dit volstaat voor mij dus niet. Als de verklaring van de regering niet duidelijker wordt, zullen wij tegenstemmen.

M. le président. — La parole est à Mme Lizin pour une explication de vote.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, nous sommes favorables au renvoi en commission proposé par M. Vautmans. Cependant, je souhaite attirer l'attention de l'assemblée sur un fait particulier relatif à la République du Belarus.

M. le président. — Madame Lizin, vous avez la parole pour une explication de vote et non pour attirer l'attention de l'assemblée sur un fait particulier. Veuillez vous limiter aux raisons qui justifient votre vote.

Mme Lizin (PS). — Je veux simplement défendre un argument intéressant.

M. le président. — M. Vautmans a proposé le renvoi en commission de ce projet de loi. Nous allons donc nous prononcer d'abord sur la proposition du président de la commission des Affaires étrangères, qui a priorité par rapport au vote sur le projet de loi.

De heer Vautmans stelt voor om dit wetsontwerp terug te zenden naar de commissie. Wij stemmen hierover bij zitten en opstaan.

— Het voorstel tot terugzending van het wetsontwerp naar de commissie, bij zitten en opstaan in stemming gebracht, wordt aangenomen.

La proposition de renvoi en commission, mise aux voix par assis et levé, est adoptée.

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN EN HUN LID-STATEN, ENERZIJD, EN DE REPUBLIEK ARMENIË, ANDERZIJD, DE BIJLAGEN I, II, III EN IV, HET PROTOCOL EN DE SLOTAKTE, GEDAAN TE LUXEMBURG OP 22 APRIL 1996

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN EN HUN LID-STATEN, ENERZIJD, EN DE REPUBLIEK OEBEKISTAN, ANDERZIJD, DE BIJLAGEN I, II, III, IV EN V, HET PROTOCOL EN DE SLOTAKTE, GEDAAN TE FLORENCE OP 21 JUNI 1996

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN EN HUN LID-STATEN, ENERZIJD, EN DE REPUBLIEK GEORGIË, ANDERZIJD, DE BIJLAGEN I, II, III EN IV, HET PROTOCOL EN DE SLOTAKTE, GEDAAN TE LUXEMBURG OP 22 APRIL 1996

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN EN HUN LID-STATEN, ENERZIJD, EN DE REPUBLIEK KAZACHSTAN, ANDERZIJD, DE BIJLAGEN I TOT III, HET PROTOCOL EN DE SLOTAKTE, GEDAAN TE BRUSSEL OP 23 JANUARI 1995

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN EN HUN LID-STATEN, ENERZIJD, EN DE REPUBLIEK KIRGIZSTAN, ANDERZIJD, DE BIJLAGEN I EN II, HET PROTOCOL EN DE SLOTAKTE, GEDAAN TE BRUSSEL OP 9 FEBRUARI 1995

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET DE PARTNERSCHAPS- EN SAMENWERKINGSOVEREENKOMST TUSSEN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN EN HUN LID-STATEN, ENERZIJD, EN DE REPUBLIEK AZERBEIDJAN, ANDERZIJD, DE BIJLAGEN I TOT V, HET PROTOCOL EN DE SLOTAKTE, GEDAAN TE LUXEMBURG OP 22 APRIL 1996

Stemming

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE PARTENARIAT ET DE COOPÉRATION ENTRE LES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES ET LEURS ÉTATS MEMBRES, D'UNE PART, ET LA RÉPUBLIQUE D'ARMÉNIE, D'AUTRE PART, LES ANNEXES I, II, III ET IV, LE PROTOCOLE ET L'ACTE FINAL, FAITS À LUXEMBOURG LE 22 AVRIL 1996

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE PARTENARIAT ET DE COOPÉRATION ENTRE LES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES ET LEURS ÉTATS MEMBRES, D'UNE PART, ET LA RÉPUBLIQUE D'OUBÉKISTAN, D'AUTRE PART, LES ANNEXES I, II, III, IV ET V, LE PROTOCOLE ET L'ACTE FINAL, FAITS À FLORENCE LE 21 JUIN 1996

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE PARTENARIAT ET DE COOPÉRATION ENTRE LES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES ET LEURS ÉTATS MEMBRES, D'UNE PART, ET LA GÉORGIE, D'AUTRE PART, LES ANNEXES I, II, III, IV ET V, LE PROTOCOLE ET L'ACTE FINAL, FAITS À LUXEMBOURG LE 22 AVRIL 1996

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE PARTENARIAT ET DE COOPÉRATION ENTRE LES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES ET LEURS ÉTATS MEMBRES, D'UNE PART, ET LA RÉPUBLIQUE DU KAZAKHSTAN, D'AUTRE PART, LES ANNEXES I À III, LE PROTOCOLE ET L'ACTE FINAL, FAITS À BRUXELLES LE 23 JANVIER 1995

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE PARTENARIAT ET DE COOPÉRATION ENTRE LES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES ET LEURS ÉTATS MEMBRES, D'UNE PART, ET LA RÉPUBLIQUE KIRGHIZE, D'AUTRE PART, ANNEXES I ET II, PROTOCOLE ET ACTE FINAL, FAITS À BRUXELLES LE 9 FEVRIER 1995

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE PARTENARIAT ET DE COOPÉRATION ENTRE LES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES ET LEURS ÉTATS MEMBRES, D'UNE PART, ET LA RÉPUBLIQUE D'AZERBAÏDJAN, D'AUTRE PART, LES ANNEXES I À V, LE PROTOCOLE ET L'ACTE FINAL, FAITS À LUXEMBOURG LE 22 AVRIL 1996

Vote

De voorzitter. — Ik stel de Senaat voor één enkele stemming te houden over het geheel van deze wetsontwerpen.

Je propose au Sénat de se prononcer par un seul vote sur l'ensemble de ces projets de loi. (*Assentiment.*)

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

59 leden zijn aanwezig.

59 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve zijn de wetsontwerpen aangenomen.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Zij zullen aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ils seront transmis à la Chambre des représentants.

Aan de stemming hebben deelgenomen :

Ont pris part au vote :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goovaerts, Happart, Hatry, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbyack, Urbain, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Verreycken et Mme Willame-Boonen.

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET ZETELAKKOORD TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIË EN DE TOEZICHTHOUDENDE AUTORITEIT VAN DE EUROPESE VRIJHANDELSASSOCIATIE, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 22 DECEMBER 1994

Stemming

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE SIÈGE ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET L'AUTORITÉ DE SURVEILLANCE DE L'ASSOCIATION EUROPÉENNE DE LIBRE ÉCHANGE, SIGNÉ À BRUXELLES LE 22 DÉCEMBRE 1994

Vote

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Het woord is aan de heer Coene voor een stemverklaring.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de VLD zal zich, net zoals bij de stemming over het wetsontwerp houdende instemming met het Zetelakkoord tussen het Koninkrijk België en het Europese Ruimte-Agenschap, onthouden.

Wij zijn het principiële oneens met de zetelakkoorden waarbij de federale overheid ongebreidelde fiscale immuniteiten toekent inzake materies die ook de lokale gemeenschappen aanbelangen en beïnvloeden, zonder dat deze inspraak hebben bij de beslissingen.

Deze problematiek moet opnieuw worden bekeken. Vooral in de gemeenten van de Brusselse rand kunnen de gevolgen worden geconstateerd van beslissingen die door de federale overheid zonder enige voorafgaande consultatie worden genomen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Verreycken voor een stemverklaring.

De heer Verreycken (Vl. Bl.). — Mijnheer de voorzitter, aanvankelijk wilde ik een stemverklaring afleggen bij het laatste zetelakkoord waarover vandaag moet worden gestemd. De essentie van mijn stemverklaring werd echter zo goed verwoord door de heer Coene, dat ik mij hierbij wil aansluiten.

Driemaal moeten wij vandaag stemmen over een wetsontwerp houdende instemming met een zetelakkoord en driemaal spoort dezelfde motivering ons ertoe aan ons te onthouden, omdat hiermee schade wordt aangebracht aan de plaatselijke gemeenschap.

Men zal zich herinneren dat wij bezwaar hebben tegen alle mogelijke en onmogelijke supercontacten met Eurocraten, vooral in de rand rond Brussel, en van oordeel zijn dat de contacten met de Europese Unie niet voordelig zijn voor de Vlaamse gemeenschap van Brussel noch van de rand.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1996-1997
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1996-1997

Daarom onthouden wij ons bij deze drie wetsontwerpen houdende instemming met een zetelakkoord.

De voorzitter. — Wij gaan nu over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

59 leden zijn aanwezig.

59 membres sont présents.

46 stemmen ja.

46 votent oui.

13 onthouden zich.

13 s'abstiennent.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzius, M. Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hostekint, Hoyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobbyack, Urbain, Vandenberghe, Mmes Van der Wildt et Willame-Boonen.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Anciaux, Ceder, Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Raes, Van Hauthem, Vergote, Verhofstadt et Verreycken.

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT AU PROTOCOLE PORTANT MODIFICATION DE LA LOI UNIFORME BENELUX EN MATIÈRE DE DESSINS OU MODÈLES, FAIT À BRUXELLES LE 28 MARS 1995

Vote

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET PROTOCOL HOUDENDE WIJZIGING VAN DE EENVORMIGE BENELUXWET INZAKE TEKENINGEN OF MODELLEN, GEDAAN TE BRUSSEL OP 28 MAART 1995

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.
Er wordt tot naamstemming overgegaan.

60 membres sont présents.
60 leden zijn aanwezig.
Tous votent oui.
Allen stemmen ja.

En conséquence, le projet de loi est adopté.
Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont pris part au vote :

Aan de stemming hebben deelgenomen :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. Ceder, G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzius, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goovaerts, Happart, Hatry, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Verreycken et Mme Willame-Boonen.

WETSONTWERP HOUDENDE INSTEMMING MET HET ZETELAKKOORD TUSSEN HET KONINKRIJK BELGIË EN DE GROEP VAN STATEN IN AFRIKA, HET CARAÏBISCH GEBIED EN DE STILLE ZUIDZEE, ONDERTEKEND TE BRUSSEL OP 26 APRIL 1993

Stemming

PROJET DE LOI PORTANT ASSENTIMENT À L'ACCORD DE SIÈGE ENTRE LE ROYAUME DE BELGIQUE ET LE GROUPE DES ÉTATS D'AFRIQUE, DES CARAÏBES ET DU PACIFIQUE, SIGNÉ À BRUXELLES LE 26 AVRIL 1993

Vote

De voorzitter. — We moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Het woord is aan de heer Goovaerts voor een stemverklaring.

De heer Goovaerts (VLD). — Mijnheer de voorzitter, het opschrift van dit wetsontwerp is misleidend want het viseert een zetelakkoord terwijl het in werkelijkheid eveneens over een afwijkende regeling van het Wetboek op de Inkomstenbelasting gaat. Het ontwerp voorziet in een vrijstelling van Belgische belastingen vanaf 1 januari 1977. Op dat ogenblik heeft de ASC-groep zich in ons land gevestigd. Aldus worden de verschuldigde belastingen, zowel directe als indirecte die werden ingecohierd maar nooit ingevorderd, met terugwerkende kracht over twintig jaar vrijgescholden.

De belastingvrijstellingen zijn totaal. De Belgische Staat sluit een rechtstreekse overeenkomst met de betrokken organisatie, zonder tussenkomst van de regio's en zonder visie op de al dan niet belastbaarheid in het land van oorsprong of ten voordele van de organisatie.

De meeste begunstigden van deze overeenkomst zijn gevestigd in het Brussels Gewest. Dit betekent nogmaals een fiscaal nadeel voor de Brusselse regio en vooral voor de gemeenten.

Het gewest en de gemeenten zitten nochtans continu in financiële moeilijkheden, onder meer ingevolge de derving van de aanvullende personenbelasting.

Het ontwerp voorziet verder in een vrijstelling van maatregelen die immigratie beperken. De betekenis van de terugwerkende kracht hiervan kunnen wij op het ogenblik niet inschatten.

De begroting van het Brussels Gewest waarvan de schuldgraad 140 % van de inkomsten betreft en deze van de negentien gemeenten zullen nog verder worden bezwaard, omdat kapitaalcrachten onbelast blijven en fiscaal worden geïmmuniseerd.

Aangezien onder meer de meerderheidspartijen stemrecht aan niet-Belgen willen toekennen op basis van verblijf zonder integratie, staat men voor een systematisering van enerzijds fiscale vrijstelling en anderzijds toekenning van rechten, met een discriminatie van de Belgische belastingbetaler tot gevolg.

M. le président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

58 leden zijn aanwezig.
58 membres sont présents.
44 stemmen ja.
44 votent oui.
10 stemmen neen.
10 votent non.
4 onthouden zich.
4 s'abstiennent.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Mme Cornet d'Elzius, M. Daras, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Destexhe, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mmes Van der Wildt et Willame-Boonen.

Neen hebben gestemd :

Ont voté non :

MM. Anciaux, Ceder, Coene, Coveliers, Devolder, Goovaerts, Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Vergote et Verhofstadt.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Desmedt, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

PROJET DE LOI INSTITUANT LES COMMISSIONS DE
LIBÉRATION CONDITIONNELLE

PROPOSITION DE LOI ÉTABLISSANT LA LIBÉRATION
ANTICIPÉE

Vote

WETSONTWERP TOT INSTELLING VAN DE COMMIS-
SIES VOOR DE VOORWAARDELIJKE INVRIJHEID-
STELLING

WETSVOORSTEL TOT INVOERING VAN DE
VERVROEGDE INVRIJHEIDSTELLING

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

La parole est à M. Foret pour une explication de vote.

M. Foret (PRL-FDF). — Monsieur le président, étant donné que la mise en oeuvre de la loi du 31 mai 1888 sur la libération conditionnelle s'est soldée par un échec et doit être repensée, la commission se rallie à la notion de tribunal de l'application des peines. Le tribunal de l'application des peines doit en tout cas décider de tous les aspects et des modalités de l'application des peines. Il convient de définir plus rigoureusement la procédure de révocation et de l'appliquer plus fermement lorsque les conditions ne sont pas respectées.

Dans le cadre de cette justification de vote, je pourrais m'en tenir à ces quelques extraits des recommandations élaborées par la commission d'enquête « Dutroux-Nihoul » qui illustrent parfaitement ce que chaque citoyen est en droit d'attendre du Parlement et du gouvernement. En effet, une fois de plus, faute de moyens, voire de réelle volonté politique, on ne nous propose aujourd'hui qu'un ersatz de tribunal d'application des peines : six commissions administratives avec des compétences limitées aux seules décisions relatives à la libération conditionnelle.

Pourtant, des projets concrets, cohérents et raisonnables existent. Je pense bien entendu à l'ensemble des amendements que le groupe PRL-FDF a déposé mais également à des projets plus anciens, comme celui proposé à l'époque par M. Legros.

Néanmoins, je concède que ce projet constitue une première avancée que l'on se doit de prendre en considération avec intérêt. En ce qui concerne plus particulièrement les conditions dans lesquelles doit intervenir la révocation de la libération conditionnelle, je regrette qu'elles soient définies trop restrictivement. J'espère, en tout cas, que le futur ne confirmera pas cruellement mes impressions.

Dans la mesure où le ministre de la Justice a pris l'engagement de procéder dans les meilleurs délais à la mise en place de véritables tribunaux d'application des peines, nous consentons à ne pas nous opposer à ce projet. Nous craignons cependant que ce qui est présenté comme provisoire ne devienne, comme trop souvent en Belgique, définitif.

En conséquence, le groupe PRL-FDF s'abstiendra. Il espère que le gouvernement apportera une modification à son projet dans les plus brefs délais. (*Applaudissements.*)

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Boutmans voor een stemverklaring.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, wij zullen ons onthouden om vier redenen.

Ten eerste, het ontwerp is gescheiden van het eigenlijke ontwerp over de voorwaardelijke invrijheidstelling en naar de inhoud is zulk een scheiding zinloos.

Ten tweede gaat het niet om executierechtbanken in de volle zin van het woord, maar wel om een halfslachtige tussenoplossing.

Ten derde is er geen enkele waarborg voor het aanwerven van voldoende personeel en nochtans is dit essentieel voor het bereiken van de gestelde doelstellingen.

Ten vierde werd mijn poging om objectieve benoemingsvoorwaarden en een objectieve benoemingsprocedure voor de leden van de commissies in het ontwerp aan te brengen verijdeld. De minister krijgt hierin volledig de vrije hand.

Om die redenen kunnen wij het ontwerp niet aannemen. De hervorming van het systeem blijft echter noodzakelijk, we zullen dan ook niet tegen het ontwerp stemmen.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Coveliers voor een stemverklaring.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, zoals we vanochtend reeds hebben toegelicht, vertrekt dit ontwerp van een volledig andere optiek dan de onze. Het ontwerp blijft in de administratieve sfeer hangen; er worden administratieve commissies in het leven geroepen waarin één magistraat en twee bijzitters *sui generis* zitting hebben. Wij hadden ons een ander beeld gevormd van een strafuitvoeringsrechtbank.

Naar het voorbeeld van andere landen waren wij er tevens voorstander van om de voorwaardelijke invrijheidstelling pas na het uitzitten van twee derden van de straf toepasselijk te maken.

Een en ander belet ons om voor deze tekst te stemmen. Aangezien we ons met deze tekst uit het niets verheffen, is de nieuwe situatie beter dan de oude. Deze matige verdienste van de minister willen wij honoreren met een onthouding.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Loones voor een stemverklaring.

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, de minister zelf heeft moeten toegeven dat ook hij voorstander is van echte strafuitvoeringsrechtbanken. Voor ons is dat op zich een voldoende reden om niet voor het ontwerp te stemmen.

Verder hebben wij er alle begrip voor dat de minister dringend een eerste stap heeft willen zetten, zij het dat deze stap vooral werd ingegeven door eigen lijfsbehoud. Wij gunnen hem dat.

M. le président. — Nous passons au vote.

Wij gaan over tot de stemming.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

60 membres sont présents.

60 leden zijn aanwezig.

35 votent oui.

35 stemmen ja.

3 votent non.

3 stemmen neen.

22 s'abstiennent.

22 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui :

Ja hebben gestemd :

MM. Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, D'Hooghe, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat,

Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mmes Van der Wildt et Willame-Boonen.

Ont voté non :

Neen hebben gestemd :

MM. Ceder, Raes et Verreycken.

Se sont abstenus :

Onthouden hebben zich :

MM. Anciaux, Bock, Boutmans, Coene, Mme Cornet d'Elzium, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. Desmedt, Destexhe, Devolder, Mme Dua, MM. Foret, Goovaerts, Hatry, Jonckheer, Loones, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Van Hauthem, Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

M. le président. — L'adoption du projet de loi implique que la proposition de loi établissant la libération anticipée vient à tomber.

De goedkeuring van het wetsontwerp impliceert dat het wetsvoorstel tot invoering van de vervroegde invrijheidstelling vervalst.

PROJET DE LOI RELATIVE AU CASIER JUDICIAIRE CENTRAL (ÉVOCATION)

Vote

WETSONTWERP BETREFFENDE HET CENTRAAL STRAFREGISTER (EVOCATIE)

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Het woord is aan de heer Boutmans voor een stemverklaring.

De heer Boutmans (Agalev). — Mijnheer de voorzitter, de meeste leden van Agalev en Écolo zullen het ontwerp goedkeuren. Ik zal mij echter onthouden om een duidelijk signaal te geven dat ik het onaanvaardbaar vindt dat de gerechtskosten voor herstel in eer en rechten ten laste van de betrokkene komen. Mijn onthouding slaat dan ook niet op het gehele ontwerp.

De voorzitter. — Het woord is aan de heer Coveliers voor een stemverklaring.

De heer Coveliers (VLD). — Mijnheer de voorzitter, de VLD wil ook een signaal geven, maar dan vooral van vreugde omdat een aantal amendementen niet zijn aangenomen, het Centraal Strafregister intact blijft en niet discrimineert. Daarom zullen wij het ontwerp goedkeuren.

De voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

59 leden zijn aanwezig.

59 membres sont présents.

54 stemmen ja.

54 votent oui.

5 onthouden zich.

5 s'abstiennent.

Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Aangezien wij dit ontwerp ongewijzigd hebben aangenomen, wordt de Senaat geacht beslist te hebben dit wetsontwerp niet te amenderen. Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden met het oog op de koninklijke bekrachtiging.

Étant donné que le Sénat a adopté ce projet sans modification, il est censé avoir décidé de ne pas l'amender. Il sera envoyé à la Chambre des représentants en vue de la sanction royale.

Ja hebben gestemd :

Ont voté oui :

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzium, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Goovaerts, Happart, Hatry, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Vergote, Verhofstadt et Mme Willame-Boonen.

Onthouden hebben zich :

Se sont abstenus :

MM. Boutmans, Ceder, Raes, Van Hauthem et Verreycken.

PROJET DE LOI PRÉVOYANT L'APPOSITION DE CERTAINES MENTIONS SUR LA CARTE D'IDENTITÉ VISÉE À L'ARTICLE 6, § 1er, DE LA LOI DU 19 JUILLET 1991 RELATIVE AUX REGISTRES DE LA POPULATION ET AUX CARTES D'IDENTITÉ ET MODIFIANT LA LOI DU 8 AOÛT 1983 ORGANISANT UN REGISTRE NATIONAL DES PERSONNES PHYSIQUES, ET RÉGLANT L'EMPLOI DES LANGUES POUR CES MENTIONS

PROPOSITION DE LOI RELATIVE À L'EMPLOI DES LANGUES SUR LES CARTES D'IDENTITÉ

Vote

WETSONTWERP TOT BEPALING VAN HET AANBRENGEN VAN SOMMIGE VERMELDINGEN OP DE IDENTITEITSKAART BEDOELD IN ARTIKEL 6, § 1, VAN DE WET VAN 19 JULI 1991 BETREFFENDE DE BEVOLKINGSREGISTERS EN DE IDENTITEITSKAARTEN EN TOT WIJZIGING VAN DE WET VAN 8 AUGUSTUS 1983 TOT REGELING VAN EEN RIJKSREGISTER VAN DE NATUURLIJKE PERSONEN, EN TOT REGELING VAN HET TAALGEBRUIK VOOR DEZE VERMELDINGEN

WETSVOORSTEL INZAKE HET TAALGEBRUIK OP DE IDENTITEITSKAARTEN

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.
Er wordt tot naamstemming overgegaan.

60 membres sont présents.
60 leden zijn aanwezig.
50 votent oui.
50 stemmen ja.
5 votent non.
5 stemmen neen.
5 s'abstiennent.
5 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.
Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Il sera transmis à la Chambre des représentants.

Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden.

Ont voté oui:
Ja hebben gestemd:

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Desmedt, Destexhe, Devolder D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Nothomb, Pinoie, Poty, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Vautmans, Vergote, Verhofstadt et Mme Willame-Boonen.

Ont voté non:
Neen hebben gestemd:

MM. Anciaux, Ceder, Loones, Raes et Verreycken.

Se sont abstenus:
Onthouden hebben zich:

MM. Caluwé, Delcroix, Goovaerts, Olivier et Van Hauthem.

M. le président. — L'adoption du projet de loi implique que la proposition de loi relative à l'emploi des langues sur les cartes d'identité vient à tomber.

De goedkeuring van het wetsontwerp impliceert dat het wetsvoorstel inzake het taalgebruik op de identiteitskaarten verval.

PROJET DE LOI CRÉANT UN PROGRAMME DE MISE À DISPOSITION DE CHERCHEURS SCIENTIFIQUES AU BÉNÉFICE DES ÉTABLISSEMENTS D'ENSEIGNEMENT UNIVERSITAIRE ET DES ÉTABLISSEMENTS SCIENTIFIQUES FÉDÉRAUX (ÉVOCATION)

Vote

WETSONTWERP TOT INSTELLING VAN EEN PROGRAMMA VOOR DE TERBESCHIKKINGSTELLING VAN WETENSCHAPPELIJKE ONDERZOEKERS TEN BATE VAN DE UNIVERSITAIRE ONDERWIJSINSTELLINGEN EN DE FEDERALE WETENSCHAPPELIJKE INSTELLINGEN (EVOCATIE)

Stemming

M. le président. — Nous devons nous prononcer maintenant sur l'ensemble du projet de loi.

Wij moeten ons nu uitspreken over het geheel van het wetsontwerp.

Le vote commence.
De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.
Er wordt tot naamstemming overgegaan.

60 membres sont présents.
60 leden zijn aanwezig.
30 votent oui.
30 stemmen ja.
3 votent non.
3 stemmen neen.
27 s'abstiennent.
27 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.
Derhalve is het wetsontwerp aangenomen.

Étant donné que le Sénat a adopté ce projet sans aucune modification, il est censé avoir décidé de ne pas l'amender. Il sera envoyé à la Chambre des représentants en vue de la sanction royale.

Aangezien wij dit ontwerp ongewijzigd hebben aangenomen, wordt de Senaat geacht beslist te hebben dit wetsontwerp niet te amenderen. Het zal aan de Kamer van volksvertegenwoordigers worden overgezonden met het oog op de koninklijke bekrachtiging.

Ont voté oui:
Ja hebben gestemd:

M. Busquin, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Erdman, Happart, Hostekint, Hotyat, Lallemand, Mme Lizin, M. Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Nothomb, Olivier, Pinoie, Poty, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Tobback, Urbain, Mmes Van der Wildt et Willame-Boonen.

Ont voté non:
Neen hebben gestemd:

MM. Ceder, Raes et Verreycken.

Se sont abstenus:
Onthouden hebben zich:

MM. Anciaux, Bock, Bourgeois, Boutmans, Caluwé, Coene, Mme Cornet d'Elzuis, MM. Coveliers, Daras, Mme Dardenne, MM. Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Foret, Goovaerts, Hatry, Jonckheer, Loones, Mmes Nelis-Van Liedekerke, Thijs, MM. Vandenberghe, Van Hauthem, Vautmans, Vergote et Verhofstadt.

De voorzitter. — Ik verzoek de leden die zich hebben onthouden, de reden van hun onthouding mede te delen.

Les membres qui se sont abstenus sont priés de faire connaître les motifs de leur abstention.

De heer Vandenberghe (CVP). — Mijnheer de voorzitter, een aantal leden van de CVP-fractie hebben zich bij de stemming onthouden omdat zij het onzindelijk vinden dat de regering de Senaat een wetsontwerp voorlegt met terugwerkende kracht tot 1 januari 1997. Voor een goede wetevaluatie worden dergelijke technieken in de toekomst beter niet gebruikt. (*Applaus.*)

De heer Loones (VU). — Mijnheer de voorzitter, de Volksuniefractie heeft zich bij de stemming onthouden uit consequentie met onze houding in de Kamer. Blijkbaar is men in de Senaat wijzer dan in de Kamer, daar was de Volksuniefractie de enige die zich heeft onthouden, maar hier kregen we meer bijval.

De heer Coene (VLD). — Mijnheer de voorzitter, zoals uiteengezet bij de discussie heeft de VLD-fractie zich bij de stemming onthouden. Wij menen immers dat de Senaat niet als «schaamlapje» moet dienen voor de slordigheid en de nalatigheid van de regering.

VŒUX — WENSEN

De voorzitter. — Dames en heren, over enkele ogenblikken zullen wij overgaan tot de laatste stemming. Het leidt geen twijfel dat het voorbije parlementair jaar in de parlementaire geschiedenis zal geboekstaafd staan als een jaar waarin de werking van onze instellingen ter discussie stond. Onze assemblee heeft getracht de uitdagingen, waarmee wij sinds augustus 1996 worden geconfronteerd, te begrijpen en erop in te gaan. Wij zullen dat ook blijven doen. Wij zullen het vertrouwen kunnen herstellen door de hervormingen, die reeds zijn begonnen ononderbroken voort te zetten. Dat moet vooral gebeuren door ons mandaat van parlamentslid correct in te vullen evenals de eigen roeping van de Senaat. Dit parlementair jaar was ook het jaar van de parlementaire onderzoeken. Na het reces zullen wij de gelegenheid krijgen een stand van zaken op te maken over die onderzoeksprocedures. Parlementaire onderzoeken zijn geen modern verschijnsel.

Déjà avant notre ère, le sénat de la République romaine instituait en effet régulièrement des «*quaestiones*», c'est-à-dire des commissions d'enquête. Les crimes d'une gravité exceptionnelle étaient la plupart du temps dénoncés au sénat et les motifs ne manquaient pas, semble-t-il: «meurtre ou tentative de meurtre sur la personne d'un sénateur ou d'un magistrat, empoisonnement, conspiration, vénalité ou concussion des magistrats, péculat et fraudes commises dans le maniement des deniers publics».

C'est ainsi également qu'en l'an 61 avant notre ère, un procès fameux fut intenté contre un certain Clodius qui — circonstances aggravantes à nos yeux — était sur le point d'entrer en fonction comme questeur. Clodius avait assisté, déguisé en femme, aux mystères sacrés célébrés de nuit en l'honneur de la *Bona Dea*, la «Bonne Déesse», et réservés aux Vestales et aux matrones du sénat. Vous comprendrez que la dignité de notre Haute Assemblée m'interdit de détailler davantage la sortie de ce questeur. Toujours est-il que, informé du sacrilège commis, le sénat institua un tribunal extraordinaire qui jugea Clodius, mais... finalement l'acquitta, la majorité des jurés ayant été corrompus par l'accusé! (*Rires.*)

Vous en conviendrez avec moi: pareilles péripéties sont impensables de nos jours dans notre monde politique.

Tot slot, rest mij nog de taak u allen een aangename verkwikkende vakantie toe te wensen.

Mijn gedachten gaan in het bijzonder naar onze personeelsleden op wie wij ononderbroken een beroep doen en die zonder uitzondering en nooit aflatend hun kwaliteiten ter beschikking stellen die wij sinds jaar en dag kennen en die ik hier niet zal opsommen om hun bescheidenheid niet te kwetsen.

Een laatste woord van dank naar de vertegenwoordigers van de pers, die getrouw en exact getuigenis hebben afgelegd van ons streven naar openheid, dat wij onverminderd zullen voortzetten.

Ik dank u allen zeer. (*Applaus.*)

Het woord is aan de heer Lallemand.

De heer Lallemand (PS). — Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij graag aan bij de woorden van dank die u aan het personeel hebt gericht. Zij zijn hier ongetwijfeld op hun plaats. Het valt zelden voor dat de leden van een parlementaire assemblee, een dergelijke constante vertrouwensrelatie onderhouden met het personeel. Ik wens het dan ook te danken voor zijn dagelijkse inzet en voor de betrouwbaarheid van zijn werk, die bijdragen tot de uitstekende sfeer in de Senaat en tot de kwaliteit van het geleverde werk.

Ik denk hierbij in het bijzonder aan de heer Cardijn die ons vandaag verlaat na veel van zijn kunde, zijn voorkomendheid en zijn toewijding te hebben gegeven aan de commissie voor de Justitie en aan de hele Senaat. (*Applaus.*)

Monsieur le président, voici venu le dernier moment du vote, celui qui, de façon symbolique, sépare les séances parlementaires des vacances. Subitement, ce dernier vote va nous libérer du poids de ce qu'il faut faire, de ce qu'il convient d'éviter de dire et des arguments définitifs qu'il faut asséner au bon moment. Nous en avons entendu quelques-uns ce soir.

Mais le dernier vote ouvre aussi une porte entre deux univers opposés et que la fatigue contraste davantage. Une fatigue accumulée, en effet, fortifie l'espoir d'un dépassement de cette médiocrité que suscite l'usure des discours et des solutions. En ce moment précis, peut-être, irons-nous pour quelque temps au delà de cette insatisfaction, de cette césure entre l'homme privé et l'homme public. Nous pouvons surmonter la division qui éloigne celui qui fait les lois de celui qui les applique, qui révèle cette césure insupportable entre notre souhait de jouer un grand rôle et celui que l'on tient réellement. En d'autres termes, entre le moi et le surmoi impressionnant, d'un questeur belge et pour parler de lui, entre le bon questeur Bock et le terrible Appius Clodius, le féroce questeur romain, la distance va se réduire!

Pour pouvoir vivre agréablement demain, mes chers collègues, il faudra dépasser ce que notre président de la questure dirait avec un grand clin d'œil: «Le freudisme à bon marché et le bon marché de la questure.»

Pendant quelque temps, nous pourrions surmonter cette faille qui sépare le joyeux compagnon de l'homme de parti. Nous pourrions passer le fossé qui sépare Hugo de Coveliers, de Vandenberghe, Fred de Erdman, Madeleine de Magdeleine. Nous pourrions même traverser le fleuve qui éloigne Louis de Tobback, Paul de Hatry mais qui aussi, par un effet plus inquiétant sépare Charles de Ferdinand mais aussi Charles-Ferdinand de Nothomb! (*Rires.*)

Mais il est vrai que cette division, cette contradiction intime, ne se produit pas chez toutes et chez tous. Elle n'atteint pas des êtres plus cohérents que nous, plus entiers ou plus entières, plus fortes peut-être et qui ont des démarches originales. Ceux-là, ou plutôt celles-là, contrariaient les bons usages. Elles contestent et même s'opposent aux exigences de soumission complaisante qu'expriment certains présidents de partis qui, eux, ne sont jamais complaisants. Vous le savez, les présidents de parti au Sénat, ce n'est pas rien. Aux dernières statistiques, ils étaient même cinq. Ils pourraient donc constituer un groupe, le plus démocratique assurément de cette assemblée! (*Rires.*)

Ce sont ces présidents que l'on entend dire souvent, avec une plaisanterie: «Quand donc Anne-Marie oubliera-t-elle d'exalter Lizin? Quand donc Joëlle cessera-t-elle de promouvoir Milquet et Sabine, avec les deux autres, de vouloir chasser de l'amphithéâtre la moitié mâle de cette assemblée?» (*Sourires.*)

Et chaque fois, à cette interrogation agressive, je réponds prudemment. J'évoque la réponse de La Bruyère qui, si j'en crois la rumeur, aurait dit si bien: «L'on me dit tant de mal de ces femmes et j'en vois si peu que je commence à soupçonner qu'elles aient un mérite remarquable et qui éteigne celui de tous les autres.»

Mais, m'a dit sournoisement l'un de ces présidents: «Comment La Bruyère sous Louis XIV pouvait-il parler de sénatrices et, qui plus est, de sénatrices belges?» La question montre à quel point les meilleurs esprits sont aveugles mais aussi, comme l'a dit un de nos jeunes collègues, combien ces présidents sont des jardiniers redoutables! Leur sécateur taille impitoyablement les voix des membres aussitôt qu'elles se lèvent.

J'ai dit, en commençant, que nous étions plongés aujourd'hui dans un univers déprimé: nuages, pluies; Vilvorde, grisaille; Clabecq, grogne syndicale; oranges; faits divers de pédophilie et de viols; morts en série. C'est ainsi que François Reynaert, dans *Le Nouvel Observateur*, concluait pour décrire l'actualité: «L'atmosphère est à peu près aussi gaie qu'un tour de pédalo, un jour de pluie, sur un lac désert avec le pull qui colle à la peau et les pieds mouillés sur le fond glissant de la barque.» O temps pourris! *O mores!*

Mais je voudrais terminer par une note plus optimiste. Nous vivons en effet des événements extraordinaires. Un monde infini se donne à découvrir tous les jours. Un véhicule roule actuellement sur Mars et y découvre un univers, caché depuis l'origine des temps.

Au Parlement, il y a aussi des mondes infinis mais que l'on ne recherche pas. Il existe encore au Sénat des lieux inexplorés, des êtres merveilleux, parmi le personnel, que l'on ne rencontre jamais. Il y a des sénateurs que les sondes parlementaires ne parviennent pas à débusquer. Ceux-là pourtant apporteraient au Sénat leur science, et un savoir incomparable. Autrefois, Gaston Paque les excusait volontiers, surtout quand il avait été absent lui-même. «C'est bien assez», disait admirablement ce disciple de Jules Renard, «d'avoir du talent que de devoir, en plus, s'occuper de le faire valoir». (*Rires.*)

Mais cette attitude a suscité des critiques acerbes. Ainsi, un ancien président de la Chambre, plaçant tout le monde dans le même panier, a pu dire des sénateurs: «A quoi servent-ils, que font-ils, que proposent-ils? Je vais vous le dire», ajoutait-il d'un air entendu, «ils sont devenus tellement intelligents qu'ils ne sont presque plus bons à rien.»

Bien sûr, tous ces propos ne sont que calomnies dérisoires de tous ceux-là que nos mérites dérangent. Ces mérites sont d'abord ceux de l'humour qui nous permet de rire de nous, sans doute pour mieux sourire des autres. Ces mérites aux yeux des observateurs les plus avisés révèlent une sagesse, une allure, ronde et lente, bref, un train. Cela leur vient de loin. J'ai évoqué souvent ce sénateur romain — ce n'était précisément pas Clodius — qui sur la Via Appia disait avec force à tous ceux qui couraient et gesticulaient autour de lui: «Je suis un homme libre, je marche lentement.»

Monsieur le président, c'est cette marche lente que je vous souhaite sur les laisses de basse mer, au long des plages fines, à flanc de montagne ou d'abîme où quelques-uns d'entre vous iront s'accrocher, ou encore autour des grandes tables abondantes, généreuses et ouvertes de l'été. Peut-être cette marche lente vous rapprochera-t-elle de lieux anciens, à Venise ou à Bruges, en Provence, à Arles, peut-être, au bord des vieux tombeaux de chevaliers, pour y réentendre cette voix merveilleuse des pierres. Cette voix qu'a captée un de nos poètes, Paul-Jean Toulet, et qu'il nous rapporte précieusement: «Dans Arles, où sont les Alys-camps,

Quand l'ombre est rouge sous les roses,
Prends garde à la douceur des choses,
Quand tu sens battre sans cause ton cœur trop lourd.
Et que se taisent les colombes.

Parle tout bas si c'est d'amour au bord des tombes.»

Puis-je vous dire qu'il y a toujours une voix qui nous parle, une parole que nous n'entendons pas bien et qui attend notre écoute, notre attention, une réponse aimante.

C'est la grâce que je vous souhaite.

Je vous adresse, monsieur le président, mes vœux de très heureuses vacances. (*Applaudissements.*)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE BETREFFENDE DE NOOD-ZAAK OM BIJKOMENDE TRACÉS TE ONDERZOEKEN VOOR EEN TWEDE SPOORONTSLUITING VOOR DE ANTWERPSE HAVEN

Stemming

PROPOSITION DE RÉSOLUTION SUR LA NÉCESSITÉ D'EXAMINER DES TRACÉS SUPPLÉMENTAIRES AFIN D'ASSURER UN DEUXIÈME ACCÈS FERROVIAIRE AU PORT D'ANVERS

Vote

De voorzitter. — Wij moeten ons nu uitspreken over het voorstel van resolutie.

Nous devons nous prononcer maintenant sur la proposition de résolution.

De stemming begint.

Le vote commence.

— Er wordt tot naamstemming overgegaan.

Il est procédé au vote nominatif.

56 leden zijn aanwezig.

56 membres sont présents.

Allen stemmen ja.

Tous votent oui.

Derhalve is de resolutie aangenomen.

En conséquence, la résolution est adoptée.

De resolutie zal worden meegedeeld aan de minister van Vervoer en aan raad van bestuur van de NMBS.

La résolution sera communiquée au ministre des Transports et au conseil d'administration de la S.N.C.B.

Aan de stemming hebben deelgenomen:

Ont pris part au vote:

MM. Bock, Bourgeois, Boutmans, Busquin, Caluwé, Mme Cantillon, MM. G. Charlier, Ph. Charlier, Coene, Mme Cornet d'Elzium, MM. Coveliers, Daras, Mmes Dardenne, de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Delcroix, Desmedt, Destexhe, Devolder, D'Hooghe, Mme Dua, MM. Erdman, Foret, Happart, Hatry, Hostekint, Hotyat, Jonckheer, Lallemand, Mme Lizin, MM. Loones, Mahoux, Mmes Maximus, Merchiers, Milquet, MM. Moens, Mouton, Mme Nelis-Van Liedekerke, MM. Olivier, Pinoie, Poty, Raes, Mme Sémer, MM. Staes, Swaelen, Mme Thijs, MM. Tobback, Urbain, Vandenberghe, Mme Van der Wildt, MM. Van Hauthem, Vautmans, Vergote, Verhofstadt, Verreycken et Mme Willame-Boonen.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE MME LIZIN AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DES FINANCES ET DU COMMERCE EXTÉRIEUR SUR «LES PERSPECTIVES DE COOPÉRATION ÉCONOMIQUE AVEC L'ALGÉRIE»

VRAAG OM UITLEG VAN MEVROUW LIZIN AAN DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN FINANCIËN EN BUITENLANDSE HANDEL OVER «DE VOORUITZICHTEN OP ECONOMISCHE SAMENWERKING MET ALGERIJE»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de Mme Lizin au vice-Premier ministre et ministre des Finances et du Commerce extérieur.

M. Moreels, secrétaire d'État, répondra en lieu et place de son collègue.

La parole est à Mme Lizin.

Mme Lizin (PS). — Monsieur le président, comme nous, M. le secrétaire d'État a suivi les derniers développements en Algérie et, particulièrement, l'ouverture qui semble désormais se dessiner dans ce pays. La visite effectuée par M. Derycke à la fin de l'année dernière s'est avérée particulièrement positive. Le résultat en avait été très apprécié.

En fait, une nouvelle tranche de 200 millions de prêt d'État à État ainsi que la réassurance d'une partie de la dette bilatérale sont des orientations qui ont fait l'objet de discussions et qui devraient, aujourd'hui, être concrétisées.

Je souhaite dès lors demander au gouvernement quelle est la perspective de réunir rapidement une commission mixte belgo-algérienne, attendue depuis longtemps et dont le report régulier est regretté par de très nombreux opérateurs belges qui subissent d'énormes pertes en termes d'opérations possibles et qui voudraient désormais reprendre leurs activités sur place.

Une publicité très importante est donnée aux éléments de déstabilisation, mais les pas positifs que nous franchissons sur l'ensemble de ce territoire s'avèreront certainement très rentables à l'avenir.

Comment le gouvernement envisage-t-il de réunir cette commission mixte belgo-algérienne? Quelle est la position actuelle de l'Office du Ducroire par rapport à ces perspectives? Comme vous le savez, le gouvernement algérien a demandé s'il était possible d'intégrer dans les programmes de cette commission mixte le volet de la coopération interuniversitaire. Le gouvernement belge est-il favorable à cette requête? Quel est le calendrier, compte tenu de l'ouverture qui se dessine maintenant? Je vous rappelle en quoi consiste celle-ci: élections prochaines et changement politique très perceptible vis-à-vis de ce gouvernement.

M. le président. — La parole est à M. Moreels, secrétaire d'État.

M. Moreels, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, adjoint au Premier ministre. — Monsieur le président, je vous donne lecture de la réponse que m'a communiquée mon collègue, M. Maystadt.

«La grande commission mixte belgo-algérienne prévue pour cette année devrait se réunir après les vacances d'été.

Cette commission comprendra un volet relatif à la Coopération au Développement ainsi qu'un volet économique. Son ordre du jour n'est toutefois pas encore établi.

Quant aux perspectives de coopération économique avec l'Algérie, il faut souligner que la situation financière de ce pays reste préoccupante, dans la mesure où celui-ci continue à supporter une dette extérieure très lourde, et ce malgré deux accords de rééchelonnement conclus en 1994, au Club de Paris, avec ses créanciers, dont la Belgique. Ces rééchelonnements ont porté sur un montant total de 12,3 millions de dollars US sur une période de quinze ans.

En 1995, la dette extérieure de l'Algérie s'élevait à près de 33 milliards de dollars US, le plus haut niveau jamais atteint. Le service de la dette reste également élevé puisqu'il atteindra, en 1997, 34 % des recettes d'exportation escomptées et augmentera à nouveau à partir de 1998, où il exigera près de la moitié des recettes en devises attendues.

La possibilité que l'Algérie demande un nouveau rééchelonnement dépendra donc de l'évolution des recettes provenant des ventes de gaz et de pétrole, dont les prix sont fixés sur les marchés internationaux.

La situation économique et financière de l'Algérie ne permet pas d'accroître encore la concentration de risque, déjà importante, du Ducroire sur ce pays en dépassant le plafond d'engagements fixé à 25 milliards de francs belges.

Il faut souligner que le gouvernement a marqué son accord pour que la marge dégagée grâce à une opération de réassurance d'engagements sur l'Algérie soit affectée à la couverture de nouveaux contrats à moyen et long termes. La capacité dégagée doit être prioritairement affectée à des contrats relatifs à la réhabilitation des complexes gaziers. En valeur commerciale, un montant d'environ 750 millions de francs belges est ainsi libéré.

M. Moens, vice-président, prend la présidence de l'assemblée

Le gouvernement a également décidé d'accorder à l'Algérie un prêt d'État à État de 200 millions de francs belges afin de financer des projets à caractère plus «développemental». La couverture du volet commercial accompagnant le prêt d'État à État sera assurée.

Je n'ai pas connaissance de projet d'un guichet P.M.E. sur l'Algérie via l'O.N.D. Cela dit, l'Office national du Ducroire a élaboré et lancé une police spéciale pour les P.M.E. tous azimuts, et donc également sur l'Algérie. Cette police réduit à la fois les formalités administratives et «forfaitise» les primes à payer.»

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE MME DELCOURT-PÊTRE AU MINISTRE DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES SUR «LA DÉLIVRANCE D'EXTRAITS D'ACTES DE NAISSANCE DE ZAÏROIS QUI DÉSIRENT LA NATURALISATION»

VRAAG OM UITLEG VAN MEVROUW DELCOURT-PÊTRE AAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN OVER «DE AFGIFTE VAN UITTREKSELS VAN GEBOORTEAKTEN AAN DE ZAÏREZEN DIE DE BELGISCHE NATIONALITEIT WILLEN VERKRIJGEN»

M. le président. — L'ordre du jour appelle la demande d'explications de Mme Delcourt au ministre des Affaires étrangères.

M. Moreels, secrétaire d'État, répondra en lieu et place de son collègue.

La parole est à Mme Delcourt.

Mme Delcourt-Pêtre (PSC). — Monsieur le président, certains ressortissants zaïrois qui vivent dans notre pays souhaitent acquérir la nationalité belge. Cette démarche va dans le sens d'une conception de l'intégration qui a présidé aux modifications intervenues dans la loi du 13 avril 1995 modifiant la procédure de naturalisation et le Code de la nationalité.

Cette procédure — c'est la principale difficulté — prévoit la production «d'extraits d'actes de naissance devant être, selon le cas, soumis aux formalités du droit de timbre, de légalisation et de traduction».

Pour les personnes d'origine zaïroise, la production de ce document pose de nombreux problèmes en raison de l'immensité du territoire zaïrois, des difficultés de fonctionnement des administrations locales, encore aggravées par la situation de dégradation du Zaïre.

Je n'aborderai pas ici la question de l'opportunité de la révision de la législation sur la naturalisation, quant à la délivrance d'extraits d'actes de naissance, mais bien des circonstances dans lesquelles les personnes d'origine zaïroise parviennent ou non à obtenir ces extraits.

Selon les informations dont je dispose, quatre avocats belges installés au Zaïre seraient accrédités par l'ambassade de Belgique, afin de rechercher les documents et d'apprécier leur authenticité. Le coût de ce service varierait entre 12 000 et 18 000 francs belges — qui doivent être versés sur un compte en Suisse —, auxquels il faut ajouter les nombreuses communications téléphoniques que doivent donner les ressortissants zaïrois concernés pour obtenir enfin leur extrait d'acte de naissance, quand tout va bien, puisque dans certains cas, les documents reçus ne sont pas authentifiés; les requérants doivent alors recommencer la procédure et le versement y afférent.

Cette manière de faire serait identique pour d'autres documents requis au sein de nos administrations. Il semblerait que les demandeurs soient systématiquement envoyés par l'ambassade à ces avocats.

M. le ministre pourrait-il me dire s'il est exact que l'ambassade de Belgique à Kinshasa propose l'intervention de ces quatre avocats?

Dans l'hypothèse où cette information est exacte, comment l'ambassade peut-elle cautionner l'établissement de tels tarifs et de telles pratiques?

Le personnel de l'ambassade ne peut-il lui-même jouer ce rôle?

Si cet extrait d'acte de naissance ne peut être produit en raison de la situation du pays d'origine, n'existe-t-il pas d'autres documents qui peuvent faire foi.

M. le président. — La parole est à M. Moreels, secrétaire d'État.

M. Moreels, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, adjoint au Premier ministre. — Monsieur le président, comme j'ai eu l'honneur de l'expliquer à M. Didier Reynders, membre de la Chambre des représentants en réponse à sa question parlementaire du 31 mai 1996, publiée dans le *bulletin des Questions et Réponses* de la Chambre, n°43, du 22 juillet 1996, étant donné la situation au Congo, il est nécessaire, pour des raisons de sécurité juridique, que lorsque des actes de l'état civil sont soumis à légalisation, une enquête soit préalablement instituée en ce qui concerne l'authenticité des actes. Il serait en effet contraire à l'ordre public de légaliser des documents non authentiques.

Cette enquête est effectuée par un avocat. Les honoraires de ce dernier font l'objet d'une négociation entre l'avocat et la personne demandant la légalisation. Notre ambassade n'intervient pas.

L'avocat a signalé à notre ambassade que ses honoraires atteignent, selon la nature de l'acte et la difficulté des recherches, entre 7 500 et 12 000 francs belges. Ce dernier chiffre constitue le montant maximal qui peut être demandé, indépendamment du nombre de pièces à examiner, tant que celles-ci sont introduites collectivement dans un dossier déterminé.

Pour être complet, j'ajouterai que de tels contrôles complémentaires sont également pratiqués dans nombre d'autres pays d'Afrique et d'Asie et que les honoraires des avocats avoisinent les mêmes montants.

Si l'acte de naissance ne peut être produit parce que le document original a été détruit ou parce qu'aucun acte n'a été dressé lors de la naissance, l'intéressé devrait se conformer aux règles de droit congolais — Code de la Famille — lesquelles prévoient une procédure afin de remplacer un acte de naissance manquant.

M. le président. — La parole est à Mme Delcourt.

Mme Delcourt-Pêtre (PSC). — Monsieur le président, je remercie le secrétaire d'État de sa réponse précise. Cependant, j'aurais voulu obtenir une réponse à la question de savoir si des avocats sont bien accrédités par l'ambassade.

J'accepte l'information en ce qui concerne la négociation sur le montant demandé, bien que je dispose de la preuve de versements supérieurs à ceux qui viennent d'être cités. Ce point peut être rediscuté à un autre moment mais, je le répète, je souhaite obtenir une réponse en ce qui concerne l'accréditation des avocats dont j'ai parlé. Dans l'éventualité où le secrétaire d'État ne serait pas en mesure de me renseigner, je lui demanderais de transmettre ma question au ministre des Affaires étrangères.

M. le président. — La parole est à M. Moreels, secrétaire d'État.

M. Moreels, secrétaire d'État à la Coopération au Développement, adjoint au Premier ministre. — Monsieur le président, la question de Mme Delcourt sera transmise au ministre Derycke.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

Ann. parl. Sénat de Belgique - Session ordinaire 1996-1997
Parlem. Hand. Belgische Senaat - Gewone zitting 1996-1997

VRAAG OM UITLEG VAN MEVROUW THIJS AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING OVER «DE HERVORMING VAN HET ABOS EN DE OMVORMING TOT HET DOS»

VRAAG OM UITLEG VAN DE HEER DESTEXHE AAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING OVER «DE OPRICHTING VAN «DE BELGISCHE TECHNISCHE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING» IN DE VORM VAN EEN PUBLIEKRECHTELIJKE NAAMLOZE VENNOOTSCHAP»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE MME THIJS AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT SUR «LA RÉFORME DE L'A.G.C.D. ET SA TRANSFORMATION EN D.C.D.»

DEMANDE D'EXPLICATIONS DE M. DESTEXHE AU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA COOPÉRATION AU DÉVELOPPEMENT SUR «LA CRÉATION DE LA 'COOPÉRATION TECHNIQUE BELGE' SOUS FORME D'UNE SOCIÉTÉ ANONYME DE DROIT PUBLIC»

De voorzitter. — Aan de orde zijn de vragen om uitleg van mevrouw Thijs en de heer Destexhe aan de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking.

L'ordre du jour appelle les demandes d'explications de Mme Thijs et M. Destexhe au secrétaire d'État à la Coopération au Développement.

Het woord is aan mevrouw Thijs.

Mevrouw Thijs (CVP). — Mijnheer de voorzitter, in feite dateert deze vraag van februari van dit jaar. Ik heb mij dan ook afgevraagd of het nog zin heeft ze hier te stellen. Er is al heel wat gebeurd en de staatssecretaris heeft in de Kamer regelmatig toelichting gegeven bij de veranderingen binnen het ABOS, maar uit respect voor de aanwezigheid van de staatssecretaris op dit late uur, wil ik ze toch nog naar voren brengen.

We weten dat het ABOS als federale instelling in het verleden een belangrijke rol heeft gespeeld in de Belgische ontwikkelingsamenwerking. De jongste jaren kwamen er enkele disfuncties aan het licht. De externe controle verliep niet zoals gepland, prestigeprojecten namen een te grote hap uit het budget en recente audits en evaluaties brachten aan het licht dat de administratie mank liep en niet meer voldeed aan de huidige doestellingen van een transparante en flexibele ontwikkelingsamenwerking. De al dan niet terecht kritiek was niet meer te stuiten. Vrij snel werd duidelijk dat het ABOS dringend aan een grondige reorganisatie toe was. In het toekomstplan voor de Belgische ontwikkelingsamenwerking werd daartoe door de staatssecretaris de aanzet gegeven. Het ABOS zou worden omgevormd tot het departement ontwikkelingsamenwerking, dat ondertussen weer van naam is veranderd.

Omdat deze vraag reeds van februari dateert, heb ik mij het recht toegeëigend ze anders te formuleren, zeker na de verklaringen van de staatssecretaris van vorige week met betrekking tot de splitsing van het ABOS in een departement dat het beleid uittekent en in een autonome overheidsdienst, de Belgische Technische Coöperatie, een NV. Daarover worden heel wat vragen gesteld. De staatssecretaris geeft best een korte toelichting bij de omvorming binnen het ABOS.

De splitsing van het ABOS in een beleidsbepalende dienst en een uitvoerende dienst in de vorm van een NV lijkt een feit.

Welke voordelen biedt deze oplossing en in welke mate sluit zij aan bij de noden van ontwikkelingsamenwerking? Ik heb begrepen dat er nogal wat ongerustheid leeft onder het personeel ondanks de verzekering dat er geen ontslagen zullen vallen.

Er is sprake van interne en externe controle en evaluatie. Hoe zullen die binnen het opgesplitste ABOS precies verlopen en in welke mate zal er een beroep worden gedaan op de kennis en de ervaring van experts?

Welke financiële consequenties heeft het plan?

In welke mate zal de staatssecretaris rekening houden met de aanbevelingen van de bijzondere commissie belast met de opvolging van problemen van het ABOS?

Welke garanties heeft de staatssecretaris dat bij deze hervorming de disfuncties uit het verleden niet worden herhaald?

Wil de staatssecretaris erover nadenken om de commissie voor de Ontwikkelingssamenwerking, die zou moeten worden opgericht volgens de aanbevelingen van de bijzondere commissie belast met de opvolging van problemen van het ABOS, in de Senaat op te richten, daar deze bevoegd is voor het buitenlands beleid? In het Parlement wordt er telkens weer over gediscussieerd waar buitenlands beleid moet worden behandeld. Omdat ontwikkelingssamenwerking daarvan een onderdeel is, hebben wij ons afgevraagd of de speciale commissie niet binnen de Senaat kan worden opgericht.

M. le président. — La parole est à M. Destexhe.

M. Destexhe (PRL-FDF). — Monsieur le président, la demande d'explications développée par Mme Thijs me permettra d'être extrêmement bref.

Je désire également vous interroger, monsieur le secrétaire d'État, sur vos récents projets visant à créer une Coopération technique belge sous la forme d'une société anonyme de droit public, en exécution de la loi du 26 juillet 1996.

Quelles seront respectivement les tâches du ministère et de la Coopération technique belge? Quels seront les rapports entre les deux institutions?

De combien d'unités le nombre de statutaires sera-t-il réduit au sein de l'A.G.C.D? Que deviendront ceux qui ne seront pas repris?

Comment s'effectuera le recrutement de personnel de cette nouvelle agence?

Ma dernière question, la plus importante, concerne le statut de coopérant, promulgué par l'arrêté royal du 10 avril 1967 qui sera, semble-t-il, abrogé assez rapidement. Que deviendra ce statut de coopérant?

Qu'en sera-t-il des lois de réinsertion permettant aux coopérants de réintégrer l'administration métropolitaine lorsqu'il aura été mis fin à leur service en coopération? Il est très important que les coopérants actuels — aussi bien le personnel se trouvant à l'étranger que le personnel en disponibilité — bénéficient de périodes de transition. Ils doivent en tout cas pouvoir terminer leur contrat actuel dans de bonnes conditions et rester prioritaires pour réintégrer les services publics.

Je termine en espérant que cette nouvelle agence permettra de développer la coopération bilatérale et de ne plus la restreindre, comme c'est le cas depuis de nombreuses années.

De voorzitter. — Het woord is aan staatssecretaris Moreels.

De heer Moreels, staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, toegevoegd aan de eerste minister. — Mijnheer de voorzitter, ik zal beide vragen om uitleg gelijktijdig beantwoorden. Vrijdag jongstleden heeft de Ministerraad het voorontwerp van wet over de definitieve herstructurering van het Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking goedgekeurd. Dit wordt nu in het sectorcomité behandeld en zal daarna naar de Raad van State worden gezonden. Midden september zal het op de Ministerraad worden behandeld waarna het aan het Parlement zal worden voorgelegd.

De herstructurering bevat twee grote onderdelen. Enerzijds is er de ministeriële structuur, het Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking, dat in de toekomst exclusief bevoegd zal zijn voor de beleidsvoorbereiding, de planning, de coördinatie, de evaluatie

van en de controle over de diverse actoren op het vlak van de ontwikkelingssamenwerking. Anderzijds is er een gespecialiseerde instelling, de Belgische Technische Coöperatie.

Cette Coopération technique belge sera chargée de l'exécution des actions menées dans le cadre de la coopération bilatérale directe. Cet organisme fonctionnera sous l'ordre et la tutelle de l'administration générale de la Coopération au Développement.

Tussen deze twee organen zal een beheersovereenkomst worden gesloten waarin de verhouding tussen beide instellingen wordt gedefinieerd. Bij elk programma of project voor directe bilaterale samenwerking zal de staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking met de nieuwe uitvoerende instelling, de BTC, de projectcontracten sluiten. Alleen de BTC zal verantwoordelijk zijn voor de uitvoering. De staatssecretaris blijft verantwoordelijk voor het project of het programma zelf.

L'institution C.T.B. sera chargée de l'exécution des missions suivantes de service public, qui sont du ressort du secrétaire d'État à la Coopération au Développement :

Premièrement, exécuter les actions en matière de coopération bilatérale directe — projets d'intervention et coopération financière — et engager les moyens humains et matériels nécessaires.

Deuxièmement, gérer le programme bilatéral de bourses et de stages.

Troisièmement, formuler des propositions sur le mode d'exécution de programmes et de projets en matière de coopération bilatérale directe à la demande du secrétaire d'État.

Si l'autorité fédérale, notamment l'administration, ne peut ou ne veut pas exécuter elle-même certaines missions de service public, celles-ci sont attribuées exclusivement à la C.T.B. Il s'agit des trois missions suivantes : exécuter des études exploratoires à la demande du secrétaire d'État chargé de la coopération, accomplir des missions d'expertise dans le cadre de l'exécution de projets de la coopération indirecte et multilatérale, assurer la formation de personnel outre-mer.

Enfin, la C.T.B. peut exécuter des missions qui lui sont confiées par des personnes juridiques, par exemple la Banque mondiale, l'Union européenne et d'autres organismes chargés de coopération, sur le plan de la préparation, de l'encadrement, de la formulation, de la prospection et de l'exécution de projets de développement.

Wat het toekomstplan voor ontwikkelingssamenwerking betreft, wil ik er in de eerste plaats op wijzen dat ik geen enkel bezwaar heb tegen de oprichting van een commissie voor de Ontwikkelingssamenwerking in de Senaat. Terloops gezegd, kwam ik overigens altijd graag naar de commissie voor de Buitenlandse Aangelegenheden. De uiteindelijke beslissing hierover moet door het Parlement worden genomen.

Het toekomstplan zal volgende week in samenwerking met de administratie worden geactualiseerd op een aantal punten die door de commissies van Kamer en Senaat werden aangebracht. Er zal worden nagedacht over begrippen zoals gender, milieu, makro-economisch beleid, meso- en micro-economisch beleid, het fameuze KMO-programma en de juridische evaluatiedienst. Deze aspecten zullen worden voorgelegd aan het Parlement om uiteindelijk in een organieke wet voor ontwikkelingssamenwerking te worden gegoten, die normaal gezien op het einde van dit jaar moet worden goedgekeurd.

De interne en de externe evaluatie werden sterk uitgebreid en geïmplementeerd in de structuurwijziging die in februari werd gerealiseerd. Ik heb beslist dat er een autonome dienst Evaluatie en Controle zal worden opgericht, die de duurzaamheid van de projecten zal evalueren. Deze dienst zal jaarlijks een rapport voorleggen aan het Parlement en tegelijkertijd ook aan de staatssecretaris. Deze zal het rapport voorleggen aan de commissie, na er zijn commentaar aan te hebben toegevoegd.

Er wordt voorzien in een externe evaluatie. Wij beschikken thans reeds over een budget van 25 miljoen op de algemene begroting en van 52 miljoen op de NGO-begroting.

Ik wijs er tevens op dat voor de nieuwe instelling, de BTC, twee regeringscommissarissen worden aangesteld: één door de staatssecretaris van Ontwikkelingssamenwerking en één door de minis-

ter van Begroting. Daarnaast wordt er ook een college van vier commissarissen opgericht met twee bedrijfsrevisoren en twee inspecteurs van Financiën. Die zullen waken over de correcte besteding van de overheids gelden.

En ce qui concerne le personnel, comme je l'ai indiqué, la restructuration n'entraînera pas de licenciements. En fonction de la décision prise au sein du Conseil des ministres de la semaine dernière, il sera possible d'engager des contractuels, principalement de niveau I, destinés à la structure ministérielle. Par ailleurs, les membres statutaires pourront aussi être transférés à la C.T.B. de façon volontaire et avec la garantie du maintien de leurs droits, à condition qu'ils soient retenus pour être envoyés en mission.

Les contractuels pourront également solliciter un poste auprès de la Coopération technique belge.

Le budget prévu pour le démarrage de la nouvelle structure s'élève à 300 millions.

Enfin, pour notre part, nous disposerons encore d'un certain nombre d'attachés au ministère de la Coopération qui seront responsables sur le terrain pour les tâches que je viens d'énoncer. Ces attachés, actuellement appelés chefs de section, seront des cadres statutaires fixes.

De coöperanten daarentegen zullen worden uitgezonden door de Belgische Technische Coöperatie. Het is echter nog te vroeg om het statuut van de coöperanten van 1967 nu al te wijzigen. Wij bevinden ons bij manier van spreken op een werf. Er moet opnieuw worden opgebouwd. Het nieuwe statuut van de coöperanten zal dan ook moeten worden besproken. Uiteraard zal men in de toekomst eerder opteren voor contracten van onbepaalde duur.

Wat de financiële consequenties betreft, blijkt uit het regeerakkoord dat de regering de vaste wil heeft om meer uit te geven voor ontwikkelingssamenwerking.

Het huidige budget moet in elk geval eerst worden geoptimaliseerd, zowel kwalitatief als kwantitatief. Hiervoor is een sanering nodig van de bestaande projectenportefeuille en meer aandacht voor de multiportefeuille. In dat kader zijn ook de geografische en de sectorale concentraties te situëren, waardoor het beleid performanter moet worden.

Sta mij toe te eindigen met de vaststelling dat de herstructurering die ik voorstel gebaseerd is op vier pijlers.

Allereerst is er de evolutie van de internationale samenwerking in de wereld. Indien het de sprekers interesseert, kan ik ze een samenvatting van tien pagina's bezorgen.

La deuxième raison, c'est la nécessité d'une cohérence avec les autres États européens qui restructurent progressivement leur coopération.

En troisième lieu, il s'agit de l'implosion de notre département; ce dernier est extrêmement choqué par les scandales et pseudo-scandales qui ont été étalés dans la presse; son fonctionnement est aussi extrêmement difficile, il convient de le reconnaître.

Quatrièmement — je réponds ainsi à votre question —, nous tenons compte des conclusions de la commission parlementaire de suivi.

De Opvolgingscommissie van de Kamer was immers voorstander van een duidelijke scheiding tussen de planificatie en de uitvoering van het beleid.

M. le président. — L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

La parole est à M. Destexhe.

M. Destexhe (PRL-FDF). — Monsieur le président, je souhaite de bonnes vacances à M. le secrétaire d'État ainsi qu'à tous ceux qui sont encore dans cet hémicycle.

PROPOSITIONS

Prise en considération

Communication de M. le président

VOORSTELLEN

Inoverwegingneming

Mededeling van de voorzitter

M. le président. — Aucune observation n'ayant été formulée quant à la prise en considération des propositions dont il a été question au début de la séance, puis-je considérer qu'elles sont renvoyées aux diverses commissions compétentes? (*Assentiment.*)

Ces propositions sont donc prises en considération et envoyées aux commissions indiquées.

La liste des propositions, avec indication des commissions auxquelles elles sont renvoyées, paraîtra en annexe aux *Annales parlementaires* de la présente séance.

Er werden geen opmerkingen gemaakt betreffende de inoverwegingneming van de voorstellen waarvan sprake bij het begin van onze vergadering. Ik veronderstel dus dat de Senaat het eens is met de voorstellen van het bureau. (*Instemming.*)

Dan zijn de voorstellen in overweging genomen en naar de aangeduide commissies verzonden.

De lijst van die voorstellen, met opgave van de commissies waarnaar ze zijn verzonden, verschijnt als bijlage bij de *Parlementaire Handelingen* van vandaag.

Mesdames, messieurs, notre ordre du jour est ainsi épuisé.

Onze agenda voor vandaag is afgewerkt.

Le Sénat s'ajourne jusqu'à convocation ultérieure.

De Senaat gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(*La séance est levée à 22 h 20.*)

(*De vergadering wordt gesloten om 22.20 uur.*)

ANNEXE — BIJLAGE

Prise en considération — Inoverwegingneming

Liste des propositions prises en considération :

A. Propositions de loi :

modifiant l'article 206 du Code judiciaire en vue d'ouvrir la fonction de juge consulaire effectif ou suppléant aux conjoints aidants (de Mme de Bethune et consorts);

abrogeant les articles 53 et 53bis de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse (de Mme Merchiers et consorts);

modifiant l'article 210 du Code d'instruction criminelle (de MM. Boutmans et Jonckheer);

modifiant la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire en ce qui concerne le Tribunal de première instance de Huy (de Mmes Lizin et Bribosia-Picard);

— Envoi à la commission de la Justice

portant obligation d'information quant aux intérêts débiteurs dus sur les comptes ouverts auprès des établissements de crédit (de M. Poty et consorts);

modifiant l'arrêté royal n° 20 du 20 juillet 1970 fixant les taux de la taxe sur la valeur ajoutée et déterminant la répartition des biens et des services selon ces taux (de M. D'Hooghe et consorts);

— Envoi à la commission des Finances et des Affaires économiques.

modifiant la loi provinciale (de M. Pinoie et consorts).

— Envoi à la commission de l'Intérieur et des Affaires administratives.

B. Proposition de loi spéciale:

modifiant l'article 24*bis* de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles (de M. Olivier et consorts).

— Envoi à la commission des Affaires institutionnelles.

C. Proposition:

de modification de l'article 23 du règlement du Sénat (de Mme Willame-Boonen).

— Envoi au bureau.

D. Propositions de résolution:

relative aux droits dérivés en sécurité sociale (de Mme Bribosia-Picard et consorts);

relative à l'établissement du principe de l'égalité de traitement, sans distinction d'âge, pour ce qui concerne l'accès à l'emploi et de l'égalité des chances en matière de promotion, de possibilités de formation, d'enseignement et de promotion sociale ainsi que de non-discrimination entre les différentes catégories d'âge en cas de licenciement (de Mme Sémer et consorts).

— Envoi à la commission des Affaires sociales.

Lijst van de in overweging genomen voorstellen:

A. Wetsvoorstellen:

tot wijziging van artikel 205 van het Gerechtelijk Wetboek teneinde het ambt van werkend of plaatsvervangend rechter in handelszaken open te stellen voor meewerkende echtgenoten (van mevrouw de Bethune c.s.);

tot opheffing van de artikelen 53 en 53*bis* van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming (van mevrouw Merchiers c.s.);

tot wijziging van artikel 210 van het Wetboek van Strafvordering (van de heren Boutmans en Jonckheer);

tot wijziging van de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, wat betreft de Rechtbank van Eerste Aanleg te Hoei (van de dames Lizin en Bribosia-Picard);

— Verzending naar de commissie voor de Justitie.

houdende verplichting voor de kredietinstellingen om duidelijke informatie te verstrekken over de debetrente op de bij hen geopende rekeningen (van de heer Poty c.s.);

tot wijziging van het koninklijk besluit nr. 20 van 20 juli 1970 tot vaststelling van de tarieven van de belasting over de toegevoegde waarde en tot indeling van de goederen en de diensten bij die tarieven (van de heer D'Hooghe c.s.);

— Verzending naar de commissie voor de Financiën en de Economische Aangelegenheden.

tot wijziging van de provinciewet (van de heer Pinoie c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Binnenlandse en Administratieve Aangelegenheden.

B. Voorstel van bijzondere wet:

tot wijziging van artikel 24*bis* van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (van de heer Olivier c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Institutionele Aangelegenheden.

C. Voorstel:

tot wijziging van artikel 23 van het reglement van de Senaat (van mevrouw Willame-Boonen).

— Verzending naar het bureau.

D. Voorstellen van resolutie:

betreffende de afgeleide rechten in de sociale zekerheid (van mevrouw Bribosia-Picard c.s.);

tot invoering van een gelijke behandeling, zonder onderscheid naar leeftijd, ten aanzien van de toegang tot het arbeidsproces en een gelijke behandeling inzake promotiekansen, de mogelijkheden tot deelname aan opleiding, vorming, scholing en sociale promotie en de niet-discriminatie volgens leeftijd bij ontslag (van mevrouw Sémer c.s.).

— Verzending naar de commissie voor de Sociale Aangelegenheden.